1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2005 ՇԱԲԱԹ 176 (3342)

Ազգ
Azg

Ժողովրդավարությունն աշխարհն անվտանգ չի դարձնում

Ամերիկացիների գրեթե 70 տոկոսը չի հավատում, թե ժողովրդավարությունը կարող է առավել անվտանգ դարձնել աշխարհը: Այդ են վկայում Մերիլենդի համալսարանի անցկացրած սոցիոլոգիական հարցման արդյունքները: Ստացված տվյալների համաձայն, ամերիկացիների միայն 28 տոկոսն է հավատում, թե աշխարհում ժողովրդավարության տարածումը նպաստում է ընդհանուր անվտանգության խորացմանը: Մինչդեռ հարցման մասնակիցների 68 տոկոսը բնավ վստահ չէ դրանում: Վերջիններս կարծում են, որ ժողովրդավարությունը կյանքը դարձնում է առավել հարմար, բայց բնավ՝ ոչ անվտանգ:

Հարցման արդյունքներն ամփոփելով, դրա կազմակերպիչ Սթիվեն Քուլը ողջում է, թե ամերիկացիները հավանություն չեն տալիս Նախագահ Ջորջ Բուշի այն գլխավոր դրույթին, թե աշխարհում ժողովրդավարության տարածումն անվտանգության գրավականն է: Բուշը հենց այդ դրույթն է հիմք ընդունում միջազգային ահաբեկչության դեմ ծավալած իր պայքարում:

Թուրքիայի եվրոպական ճանապարհը կրկին փակում է Ավստրիան

Վիեննայի պատերի տակ 16-րդ դարում ջախջախվեց թուրքական բանակը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Կիրակի օրը Եվրոմիության անդամ երկրների արտգործնախարարները Բրյուսելում արտակարգ հանդիպում են ունենալու՝ փորձելով տարհամոզել Ավստրիային, որը կտրականապես դեմ է Թուրքիայի հետ լիիրավ անդամակցության բանակցություններ սկսելուն: Ավստրիայի կանցլեր Վոլֆգանգ Շյուսելը Թուրքիայի համար լիիրավ անդամակցության փոխարեն առաջարկում է «արտոնյալ գործընկերոջ» կարգավիճակ: «Ֆայնենշել թայմսին» տված հարցազրույցում Շյուսելը դատապարտել է ԵՄ անդամ պետություններին եւ հորդորել վերջ դնել երկակի ստանդարտների քաղաքականությանը Թուրքիայի նկատմամբ:

Նախօրեին ԵՄ անդամ պետությունների դեսպաններին չէր հաջողվել համաձայնեցնել ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության շուրջը մեկնարկող բանակցությունների «ճանապարհային քարտեզը»: Պատճառը կրկին Ավստրիան էր, որի ներկայացուցիչը հայտարարել էր, թե միայն մի դեպքում կարելի է Թուրքիայի հետ լիիրավ անդամակցության բանակցություններ սկսել, եթե անդամակցության բանակցություններ սկսվեն նաեւ Խորվաթիայի հետ: Վոլֆգանգ Շյուսելը «Ֆայնենշել թայմսին» ասել է. «Եթե մենք վստահում ենք Թուրքիային, որ նա ապագայում առաջընթաց է ունենալու, մենք պետք է վստահենք Խորվաթիային նույնպես: Եվրոպայի շահերից է բխում Խորվաթիայի հետ անմիջապես բանակցություններ սկսելը»:

Թուրքիայի արտգործնախարարը հայտարարել է, որ Թուրքիան չի մասնակցի Լյուքսեմբուրգում հոկտեմբերի 3-ին ԵՄ անդամակցության բանակցությունների բացմանը, մինչեւ չծանոթանա փաստաթղթերի վերջնական տարբերակին: «Իհարկե, հնարավոր է, որ բանակցությունները չսկսվեն», ասել է Աբդուլլահ Գյուլը:

Տես էջ 3

Նոր հուշադրամներ նվիրված Հայաստանի զինված ուժերին

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ կենտրոնական բանկից, հոկտեմբերի 1-ից Կենտրոնական բանկը շրջանառության մեջ է մտցնում երկու նոր՝ ոսկյա եւ արծաթյա հուշադրամներ՝ նվիրված Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերին:

5000 դրամ անվանական արժեքով արծաթյա հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է Հայաստանի Հանրապետության զինանշանը, իսկ դարձերեսին պատկերված է ՀՀ «Մարտական խաչ» շքանշանը եւ նրանից ձախ՝ Հայաստանի զինված ուժերի խորհրդանիշը: 50000 դրամ անվանական արժեքով ոսկյա հուշադրամի պատկերները նույնն են: Հուշադրամների ուրվագծերը ձեւավորել է Հայաստանի նկարիչների միության անդամ Հարություն Սամուելյանը, իսկ հուշադրամները հատվել են Նիդեռլանդների DE NEDERLANDSE MUNT դրամահատարանում:

Ա. Մ.

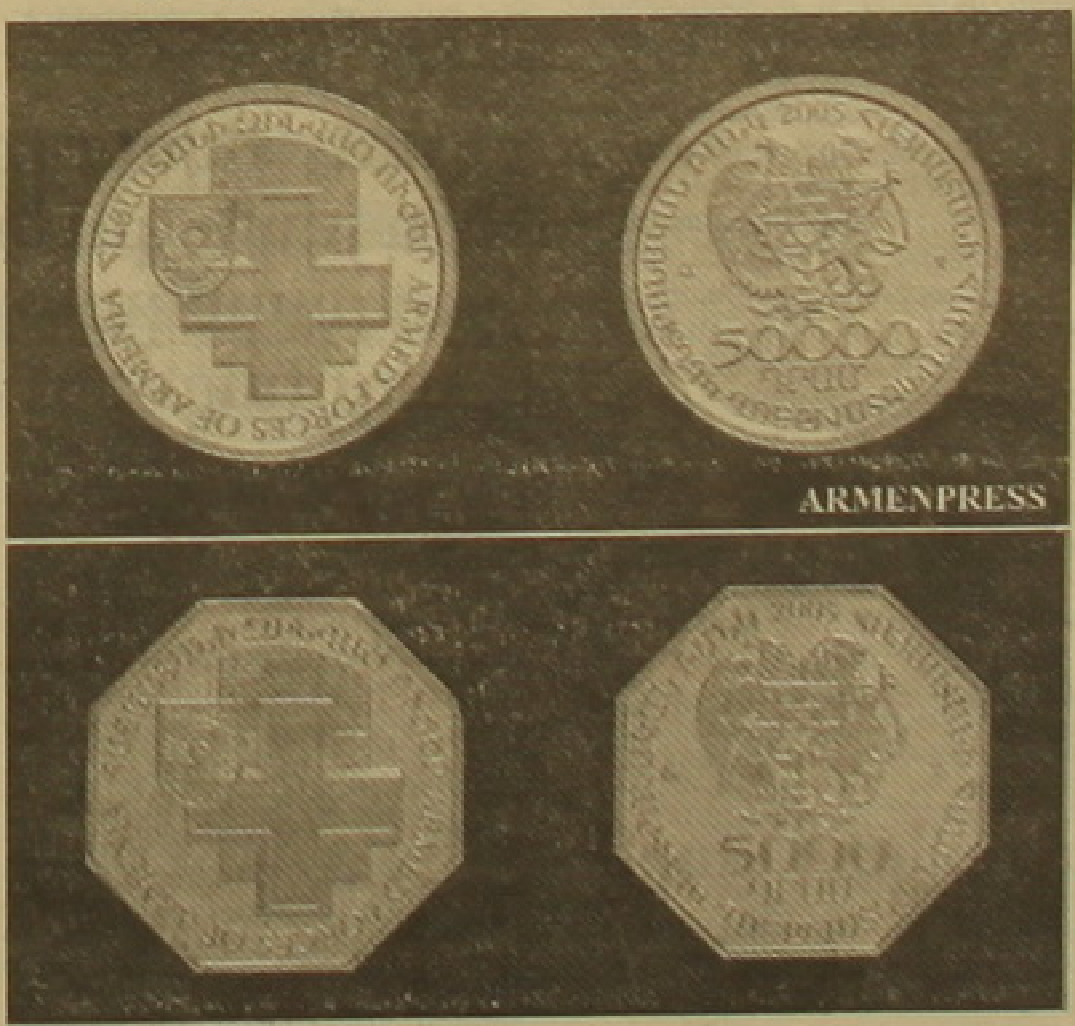

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Շառլ Ազնավուրը Մոսկվայում, հոկտեմբերի 4-ին եւ 5-ին

«Ծնունդդ շնորհավոր, Շառլ» համերգային ծրագրով աշխարհահռչակ շանսոնյեն հոկտեմբերի 4-ին եւ 5-ին կներկայանա ռուս երաժշտասեր հանրությանը Մոսկվայի Կրեմլյան պալատում: Ռուսաստանի նկատմամբ Շ. Ազնավուրի ներքին ջերմությունն ու սերն անթաքույց է. «Ես գալիս եմ Ռուսաստան, ինչպես կգամ իմ տուն», մինչ մոսկովյան հյուրախաղերը, Ֆրանսիայում «Իզվեստիա» թերթի թղթակից Յուրի Կովալենկոյին տված հարցազրույցում ասել է Շառլ Ազնավուրը:

Իր 80-ամյա տարիքում հռչակավոր արտիստը ստեղծագործական հագեցած կյանք է ապրում, գրել է 800-ից ավելի երգեր, գրում է նաեւ նորավեպեր, մասնակցում հեռուստաֆիլմերի նկարահանումների, նկարում... Ազնավուրը շուրջ 70 ֆրանսիացի նշանավոր ռեժիսորների ֆիլմերում ունեցել է գլխավոր դերակատարումներ: Նրա նոր դերակատարումը Ժորժ Սիմենոնի «Մարդը Արխանգելսկից» Փարիզում ապրող մի օտարերկրացու մասին պատմող վեպի էկրանավորման մեջ է լինելու: Այսուհանդերձ, արտիստը գտնում է, որ իր կոչումը երգն է ու բեմը, եւ Հոլիվուդում հաջողությունը համարում է գուցե անիրականալի, եւ հաճախ հրաժարվում է անգլերենով առաջարկվող դերերից, կարծում, որ դերասանն իր հաջողությունը կինոյում կարող է մայրենի լեզվով միայն իրականացնել: Մոսկովյան համերգից հետո Ազնավուրը կայցելի Լոնդոն, Վարշավա, Ամստերդամ եւ Բելգիա:

«Իզվեստիա» թերթի թղթակցի հետ ունեցած զրույցը մեծ շանսոնյեի 80-ամյա կյանքի մի յուրատեսակ ուրվագիծ-ընդհանրացում է, ասես, թիֆլիսյան ծագումով Ազնավուրի հայրը, որ Փարիզում կովկասյան ռեստորան ուներ, իր ապրելակերպով շատ ավելի ռուսական էր, քան հայկական: Ծնողները ռուսերեն էին խոսում իրար հետ, երբ ուզում էին շրջապատին անհասկանալի մնալ: Նա Մոսկվան համարում է իր տունը, եւ ռուսական խոհանոցը շատ ռուսներից ավելի լավ գիտի, իսկ երեխաները ռուսական անուններ են կրում՝ Միշա, Կատյա, Նիկոլ...

Շառլ Ազնավուրը թենիսի աշխարհի չեմպիոն Յանիկոմ Նոայի եւ լեգենդար ֆուտբոլիստ Զիդանի հետ Ֆրանսիայի ամենից հայտնի մարդն է ճանաչվել (երեքն էլ ոչ ֆրանսիական ծագումով), փաստ, ինչպես նշում է երգիչը, որ ժխտում է ֆրանսիացիների ռասիստ լինելու տարածված կարծիքը:

Համարո՞ւմ է Շ. Ազնավուրը Էդիտ Պիաֆին իր Պիգմալիոնը հարցն այսպես է մեկնաբանվում. «Ինձ համար շատ են եղել Պիգմալիոններ, որոնց ես եմ ընտրել, այլ ոչ իրենք՝ ինձ»:

Կյանքում ափսոսում է միայն ծնողների, մտերիմների, ընկերների կորստյան համար. իր հայկական եւ ֆրանսիական արմատները հնարավորություն են տվել Արեւմուտքի եւ Արեւելքի մշակույթների լավագույն սինթեզի եւ ըմբռնումների: Օգնել է Հայաստանին եւ շարունակում է աջակցել հատկապես նոր կրթօջախների կառուցմանն ու վերանորոգմանը:

Հովհաննես Այվազովսկին եւ անգլիացի Տերները մեծագույն ծովանկարիչներ են իր համար, իսկ Հայաստանի տեղն աշխարհում Եվրոպան է, ոչ թե Միացյալ Նահանգները:

Երգչի համար բարձրագույն արժեք է ընտանիքը եւ ինքը երջանիկ է համարում իրեն 41-ամյա ընտանեկան կյանքով, հրաշալի երեխաներով ու թոռներով, որոնք չեն խմում, թմրադեղեր չեն ընդունում:

Շատերին բնորոշ բեմի վրա մահը Ազնավուրը համարում է հանրության համար արտիստական մտացածին հնարանք: «Անկեղծ ասած, ո՞ւմ է հաճելի մեռնել բեմի վրա: Ես անպայման ուզում եմ իմ շիրիմին ունենալ «Այս հանգչի ամենատարեց մարդը գերեզմանոցի» էպիտաֆիան, եւ ամեն ինչ կանեմ, որ դա ճշմարիտ լինի»:

Այսօր Շառլ Ազնավուրը շարունակում է պահել իր ավելի քան կեսդարյա հռչակը՝ համարվելով աշխարհի լավագույն երգիչներից մեկը: Ստեղծագործական տարերքը եւ ընդվզումը դեռ առջեւում են... Նա ամսական 3-4 համերգներ է ունենում:

Մ. Բ.

Լուծում կսրվի սառեցված ավանդների փոխհատուցման խնդրին

ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակից տեղեկացնում են, որ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ աշխատանքային հանդիպում է ունեցել կոալիցիայի քաղաքական խորհրդի անդամների հետ: Քննարկվել են սահմանադրական բարեփոխումների ընթացքին եւ 2006 թ. պետական բյուջեի օրենքի նախագծին առնչվող հարցեր:

Հանդիպմանը քննարկվել է նաեւ «Հայխնայբանկում» քաղաքացիների սառեցված խնայողական ավանդների խնդիրն ուսումնասիրելու նպատակով ՀՀ նախագահի ստեղծած աշխատանքային խմբի եզրակացությունը եւ որոշում կայացվել՝ աղքատության հաղթահարման ռազմավարության ծրագրի շրջանակում լուծում տալ ընտանեկան նպաստների ցուցակներում ընդգրկված քաղաքացիների «Հայխնայբանկում» սառեցված ավանդների փոխհատուցման խնդրին:

Ըստ «Օրինաց երկիր» կուսակցությանը մոտ կանգնած աղբյուրների, այս որոշման հիման վրա սկսվելու է սառեցված ավանդների փոխհատուցումն առավել կարիքավոր քաղաքացիներին, ինչը այդ կուսակցությունը միշտ էլ հայտարարել է իր առաջնահերթություններից մեկը: Հաջորդ համարներում «Ազգը» կփորձի առավել մանրամասն անդրադառնալ հասարակությանը հուզող այս խնդրին:

Օտարազգի ցեղասպանագետները դիմում են Էրդողանին

«Ինտերնեշնլ հերալդ տրիբյունի» սեպտեմբերի 23-ի համարի 5-րդ էջում ամբողջությամբ տպագրվել է ցեղասպանագետներ Իսրայել Չառնիի (Իսրայել), Գրեգորի Սթանթոնի եւ Սթիվեն Ջակոբսի (ԱՄՆ) նամակը Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանին ի պատասխան վերջինիս՝ Օսմանյան կայսրությունում Առաջին աշխարհամարտի տարիներին հայ ժողովրդի ճակատագրի վերաբերյալ «պատմաբանների անաչառ ուսումնասիրություն» սկսելու կոչին:

Չառնին եւ մյուս ցեղասպանագետները Էրդողանին հղած նամակում ընդգծում են, որ Հայոց ցեղասպանությունը հաստատում են ոչ միայն հայերը, այլեւ ցեղասպանության հարցով զբաղվող օտարազգի գիտնականները: 1915 թ. Օսմանյան կայսրությունում երիտթուրքերի կառավարությունը սկսեց ավելի քան 1 մլն հայ քաղաքացիների ուղղակի սպանությունները, հայերի մյուս մասը աքսորվեց, այսպիսով 2500 տարվա քաղաքակրթությունը վերացվեց իր հայրենիքից: Էրդողանին հղած նամակում գիտնականները հիշեցնում են, որ Հայոց ցեղասպանությունը հաստատող բազմաթիվ փաստաթղթեր կան Մ. Նահանգների, ինչպես նաեւ պատերազմի տարիներին Թուրքիայի դաշնակիցներ Գերմանիայի, Ավստրիայի եւ Հունգարիայի արխիվներում:

Չառնին եւ մյուս ցեղասպանագետները նամակում հիշեցնում են, որ երբ լեհ իրավաբան Ռաֆայել Լեմկինը շրջանառության մեջ դրեց ցեղասպանություն տերմինը 1944 թ., որպես օրինակներ բերել է հայերի բնաջնջումը Թուրքիայում եւ հրեաների բնաջնջումը նացիստական կառավարության կողմից: Էրդողանին հղված նամակում Չառնին, Սթանթոնը եւ Ջակոբսն ընդգծում են, որ կարող են լինել տարբեր մեկնաբանություններ, թե ինչպես եւ ինչու Հայոց ցեղասպանությունը տեղի ունեցավ, բայց անկարելի է ժխտել դրա փաստացի լինելը:

Նամակի վերջում ցեղասպանագետները կարծիք են հայտնում, որ թուրք ժողովրդի եւ նրա ապագայի շահերից է բխում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը, ինչպես Գերմանիայի կառավարությունը եւ ժողովուրդն արեցին Հոլոքոստի դեպքում:

«Ինտերնեշնլ հերալդ տրիբյունում» տպագրված նամակին պատասխանել է «Հյուրիեթի» սյունակագիրներից Ֆերայի Թընչը թերթի սեպտեմբերի 26-ի համարում: Սյունակագիրը դժվարանում է ասել՝ Էրդողանը կպատասխանի՞ նամակին, թե՞ ոչ, սակայն անհրաժեշտ է համարում, որ դրան անպայման պատասխանի այլ հաստատություն, օրինակ, համալսարան կամ հետազոտական կենտրոն: «Ամենակարեւորն այդ նամակն անպատասխան չթողնելն է», գրում է Թընչը:

Թ. Հ.

Սահմանադրական իրավունքի խնդիրներով զբաղված միջազգային 10-րդ երեւանյան խորհրդաժողովի հյուրերը ԱԺ ոսկեզօծ դահլիճում երեկ մասնակցեցին սահմանադրական բարեփոխումներին նվիրված կլոր սեղանին, որին հրավիրվել էին նաեւ Հայաստանի խորհրդարանական եւ արտախորհրդարանական քաղաքական ուժերի եւ լայն հասարակայնության ներկայացուցիչներ: Ներկա էին Ռուսաստանի, Իտալիայի, Լատվիայի, Չեխիայի, Սլովակիայի սահմանադրական դատարանների նախագահները, Սահմանադրական իրավունքի միջազգային ընկերակցության փոխնախագահը եւ Վենետիկի հանձնաժողովի քարտուղար Ջանի Բուքիքիոն:

յում ԱԺ-եվրոպական կառույցներ համագործակցության միջոցով դա էլ կարելի է վճռել:

Ըստ Վենետիկի հանձնաժողովի քարտուղարը հիշեց. «Սկզբում կարծես քաղաքական ուժերը չէին ուզում բարեփոխել սահմանադրությունը, իսկ հետո կարծես կասկածը, իսկ մենք հասանք այս երանելի վիճակին, որ սահմանադրության նախագիծը ԱԺ-ն ընդունեց: Կողմ քվեարկեք, որովհետեւ այս նախագիծը լավն է, բայց դա իր ... կլինի, այնուհետեւ հարկ կլինի կիրառել սահմանադրությունը, միա ու այդում սահմանադրական դրույթները: Պետք է հավատալ կեր... կուրը, որ տեսնեք՝ լա՛վն է, թե՛ վատը», խորհուրդներ տվեց պրն Բուքիքիոն:

Բուքիքիոն մերոնցից լավ է քարոզում սահմանադրական «այո»-ն

«Քվեարկե՛ք, քանի որ այս նախագիծը լավն է»

Եվ ԱԺ, եւ արտախորհրդարանական ընդդիմությունն այդպես էլ չներկայացավ կլոր սեղանին: Ներկա էին Պարույր Հայրիկյանը, Խոսրով Հարությունյանը, Լյուդմիլա Հարությունյանը: Մի խոսքով, այս ներկայացուցչական քննարկումն էլ անցավ հանրաքվեի դրված նախագծի հանդեպ միակողմանի դրական վերաբերմունքի մթնոլորտում:

Ողջունելով կլոր սեղանը՝ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը շնորհակալություն հայտնեց Վենետիկի հանձնաժողովին, ԵԱՀԿ երեւանյան գրասենյակին, քաղաքական կուսակցություններին եւ բոլոր նրանց, ովքեր նպաստել են սահմանադրական փաթեթի ձեւավորմանը իրենց արդյունավետ համագործակցությամբ: Ուղերձ անելով առաջագա հանրաքվեին՝ նա նկատեց, որ պետք է անել ամեն ինչ արդար, թափանցիկ հանրաքվե անցկացնելու համար. «Պետք է քրիստոնեական տեսքի բերվեն ցուցակները եւ ժողովրդի ու հանրության համար վստահելի հանրաքվե կազմակերպել նոյեմբերին»:

ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը, խոսքը Ջանի Բուքիքիոյին փոխանցելուց առաջ, մեկ անգամ եւս սահմանադրական փաթեթի վերաբերյալ գնահատականներ հնչեցրեց՝ նույնպես դեպի հանրաքվե հայացքն ուղղելով. «Որքան կարեւոր է այս նախագծի որակը, այնքան կարեւոր է հանրաքվեի անցկացման որակը»:

Պրն Բուքիքիոն նախ գովեց մեր երկիրը, որ կարողացել է ավելի կարճ ժամանակում հասնել սահմանադրության բարեփոխմանը եւ հանրաքվեին՝ Ալբանիայի օրը չընկնելով, որտեղ այդ գործընթացը տեւեց 8 տարի. «Ոչ թե հեղափոխության, այլ էվոլյուցիայի միջոցով պետք է փոփոխություններ անել: Հայաստանը մշակութային երկիր է, ունի ավանդույթներ եւ, կարծում եմ, ժողովուրդն ունակ է եւ կարող է իր սահմանադրությունը փոխել: Պետք է ստեղծվի համապատասխան սահմանադրական դաշտ երկրի բարգավաճման, սոցիալական ոլորտի զարգացման համար, ինչն էլ կնպաստի արտասահմանյան ներդրումների շատացմանը Հայաստանում», ոսկե սարեր խոստացավ Բուքիքիոն սահմանադրական փաթեթի հանրաքվեով ընդունման դեպքում:

Ապա թվեց նոր փաթեթի լավ կողմերը՝ մարդու իրավունքների պաշտպանվածություն, իշխանական թեւերի տարանջատում, ԱԺ դերի բարձրացում: «Դատավորների անկախությունը մինչեւ օրս չի ապահովվել Հայաստանում, որովհետեւ ներկա սահմանադրությունը խոչընդոտում էր»: Քաղաքապետն ուղղակի կընտրվի թե անուղղակի՝ մեր ներքին գործն է, թույլատրեց Բուքիքիոն, հետագա-

PHOTOLURE

Պրն Բուքիքիոն հետաքրքրություն էր առաջացրել լրագրողների շրջանում, որոնք ընդմիջմանը շատ հարցեր ուղղեցին նրան: Պատասխաններից ներառենք այնպիսիք, որոնք չէին հնչել կլոր սեղանի ընթացքում: Նա ասաց, որ էվոլյուցիոն զարգացումը պետք է կատարվի հայերիս մտածելակերպում, քաղաքական վարվեցողության եւ մշակույթի մեջ: Իսկ թե ինչ հետեւանքներ կարող է թողնել սահմանադրական փաթեթի չընդունումը, այդ հարցին Բուքիքիոն այսպես պատասխանեց. «Դա կհետաձգի Հայաստանի վերջնական ինտեգրացումը եվրոպական ընտանիքի մեջ, եւ Հայաստանն իր առաջընթացը չի կարող ունենալ: Մի պրոբլեմ էլ ունե՞ք. դա Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրն է: Հայաստանում նոյեմբերյան հանրաքվեից եւ Ադրբեջանում նոյեմբերյան ընտրություններից հետո կարող է կայուն վիճակ ստեղծել (տարածաշրջանում-Մ. Խ.), ինչն էլ կնպաստի էվոլյուցիային եւ առաջընթացին»: Իսկ թե հանրաքվեի կեղծման դեպքում ինչ վերաբերմունք կդրսեւորի միջազգային հանրությունը՝ աչք կփակի՞ արդյոք, Բուքիքիոն բացառեց. «Չի կարելի օրինախախտումների դեմ գնալ մեկ ուրիշ օրինախախտում անելով: ԵԱՀԿ-ն, Եվրոպայի խորհուրդը եւ Եվրամիությունը, որոնք իրենց դիտորդական առաքելությունները կուղարկեն, այդ դեպքում հատուկ կարծիք կհայտնեն՝ առանց հաշվի առնելու որեւէ բան: Սակայն Հայաստանի շահերից է բխում սահմանադրության ընդունումը: Մենք ցանկանում ենք, որ Հայաստանը նման լինի մյուս եվրոպական երկրներին եւ ավելի լավ ճակատագիր ունենա: Մինչեւ օրս շատ ժամանակ ենք կորցրել, գնանք առաջ՝ առանց կեղծիքների»:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հանրաքվեի կազմակերպման ֆինանսական կողմը

Սահմանադրական փոփոխությունների նախագծի՝ երրորդ ընթերցում անցնելուց հետո, փաստորեն, սկսվել է նոր փուլ: Մինչ վերեւներում հանրաքվեի օրը նշանակելու ՀՀ նախագահի հրամանագրին են սպասում եւ հանրաքվեի նախապատրաստումը եւ անցկացումը կազմակերպող շտաբի պետ են փնտրում, արժե ընթերցողին իրազեկել հանրաքվեի կազմակերպման ֆինանսական կողմի մասին:

Հանրաքվեի նախապատրաստման եւ անցկացման ծախսերը՝ ներառյալ ցուցակների կազմումը, կատարվում են պետական միջոցների հաշվին: Կառավարությունը հանրաքվեն նախապատրաստելու եւ անցկացնելու համար նախատեսված միջոցները հանրաքվեն նշանակելուց հետո, հնգօրյա ժամկետում տրամադրում է Կենտրոնական հանձնաժողովին, որը նույնպես ձեւավորվում է հանրաքվեի օրվա նշանակումից հետո անմիջապես: Եթե պետբյուջեում միջոցներ նախատեսված չեն, ապա հանրաքվեն ֆինանսավորվում է պետական բյուջեի պահուստային ֆոնդից, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ Կենտրոնական բանկի պահուստային ֆոնդից՝ հետագայում պետական բյուջեի միջոցների հաշվին փոխհատուցելու պայմանով: Պահանջվող ֆինանսական միջոցների գումարային արտահայտությունը ձեւավորվում է հանրաքվեի կենտրոնական հանձնաժողովի կազմած նախահաշիվների հիման վրա:

Ընդ որում՝ ի թիվս առաջնային ծախսերի, այդ գումարի մեջ են ներառված եւ հանրաքվեի դրված նախագծի հրապարակումը զանգվածային լրատվության միջոցներով, եւ հանրաքվեի հանձնաժողովների անդամների ուսուցումը, եւ մի շարք այլ անուղղակի ծախսեր:

Ըստ կառավարության մամուլի պատասխանատու Մերի Հարությունյանի՝ դեռ քարոզչական ծախսերի համար հատուկ որոշում չի կայացվել. որոշ լրատվամիջոցներ, օրինակ «Պրոմեթեւս» հեռուստաընկերությունը, իրենք են փոքր դրամաշնորհների տեսքով դրամական միջոցներ հայթայթել՝ քարոզչական խնդիրներ լուծելու համար: Արդեն հայտնի են նաեւ մի քանի միջազգային կազմակերպություններ, որոնք ֆինանսներ են տրամադրում սահմանադրական հանրաքվեի նախապատրաստման եւ կազմակերպման քարոզչության տարբեր բաղադրիչների ապահովման համար: Սա եւս մեկ ապացույց է, որ միջազգային հանրության ներկայացուցչական օղակներին մտահոգում է Հայաստանի սահմանադրության բարեփոխման հարցը:

2003 թվականի սահմանադրական անարդյունք հանրաքվեն երկրի բյուջեի ծախսերն ավելացրել է մոտ 350 մլն դրամով: Այն հատկացվել էր բյուջեի պահուստային ֆոնդից, որը հենց չնախատեսված ծախսերի համար է: Այս տարի երկրի պահուստային ֆոնդում 3 մլրդ. դրամ կա. թե այդ գումարից որքանը կնախատեսվի հանրաքվեի անցկացման համար՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Պավել Սաֆարյանը նույնպես ենթադրություններ չուզեց անել. «Ամեն ինչ իր ժամանակին. երբ ծրագիրը մշակվի, այն ժամանակ էլ կառավարությունը համապատասխան որոշում կկայացնի»: Նկատի առնենք այն հանգամանքը, որ նոյեմբերի վերջին տասնօրյակում նշանակվելիք հանրաքվեն շատ սեղմ ժամկետներ է թելադրելու եւ հանրաքվեի կենտրոնական, տարածքային հանձնաժողովներ ձեւավորելու, եւ քարոզչության ռազմավարություն մշակելու եւ իրականացնելու տեսակետից:

Մ. Խ.

Հայ ճարտարապետները կարող են լիարժեք դարձնել Սուրբ Խաչ եկեղեցու վերականգնումը

Հուշարձանների եւ տեսարժան վայրերի պահպանության միջազգային խորհրդի Հայաստանի ազգային կոմիտեի միջնորդությամբ Վանա լճի Աղթամար կղզու Սուրբ Խաչ եկեղեցու վերականգնման աշխատանքների ընթացքին եւ որակին հետեւելու նպատակով սեպտեմբերի 12-17-ը Աղթամար գործուղված վերականգնող ճարտարապետ **Աշոտ Հովսեփյանը** եւ որմնանկարներ վերականգնող **Արժանիկ Հովհաննիսյանն** իրենց տպավորությունների մասին երեկ խոսեցին Հայաստանի ճարտարապետների միությունում: Աշոտ Հովսեփյանի ասելով, իրենց չի հաջողվել հանդիպել եկեղեցու նախագծի հեղինակ թուրք ճարտարապետի հետ, ինչ-ինչ պատճառներով նա չի ներկայացել հանդիպման: Թեպետ նախագիծը բավարար չափով համապատասխանում է պահանջվող չափանիշներին, սակայն նրանում կան մի շարք թերություններ, որոնք կարելի է փոփոխության ենթարկել մինչեւ վերականգնման ավարտը: «Այդ բացթողումները գուցե չի կարելի թերություն համարել, սակայն առանց դրանց նախագիծն ավելի լիարժեք կլիներ: Մեր դիտարկումների մասին հայտնեցինք այնտեղ աշխատող թուրքահայ 3 ճարտարապետներին, խնդրելով հնարավորինս շտկել աչքի ընկնող թերությունները», ասաց նա: Թուրքերը հասկապես չեն ընդունել կրաշաղախին ցեմենտ խառնելու հայ մասնագետների առաջարկը, վերջիններիս կարծիքով՝ որակի առումով թուրքերի աշխատանքը գոհացուցիչ չէ, սակայն ընդհանուր տպավորությունը հուսահատական չէ:

Մշակույթի փոխնախարար **Գագիկ Գյուրջյանը** նշեց, որ առաջիկայում կլինեն փոխադարձ այցեր, ինչը թույլ ճարտարապետներին հնարավորություն կտա խորությամբ ճանաչելու հայ ճարտարապետության առանձնահատկությունները: Ծննդով վանեցի ակադեմիկոս **Վարագդատ Հարությունյանը** ցանկություն հայտնեց իր ծննդյան 97-րդ տարեդարձը նշել Վանում, նա հույս ունի, որ Թուրքիան կբացի սահմանները եւ Հայաստանի հետ կհաստատի բարիդրացիական հարաբերություններ:

Ռ. Պ.

Հայաստանին առնչվող հնագույն եւ նոր քարտեզները մի գրքում

Ինժեներ-ֆիզիկոս Ռուբեն Գալչյանը 35 տարի զբաղվել է քարտեզների հավաքագրմամբ եւ ուսումնասիրությամբ: Արդյունքը «Հայաստանը համաշխարհային քարտեզագրության մեջ» գիրք-հավաքածուն է: Դրանում զետեղված 128 քարտեզներից յուրաքանչյուրն ուղեկցվում է աղբյուրների, հեղինակների, պարունակության եւ առանձնահատկությունների մասին տեղեկություններով: Գրքում տեղ են գտել նաեւ 39 քարտեզների դետալներ: Հնագույն ժամանակներից մինչ օրս գոյություն ունեցող Հայաստանին վերաբերող քարտեզները մի գրքում ներկայացնելու առաջին փորձն է արված:

Ն. Պ.

Բարձր տեխնոլոգիաների զարգացման գործում պետության «բացասական» ազդեցությունը չեզոքացնում է «դրականին»

Երեկ Երեւանում մեկնարկեց թվային տեխնոլոգիաների էքսպո-2005 (DigiTec 2005 ICT Expo) ցուցահանդեսը, որտեղ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ոլորտի գրեթե 40 կազմակերպություններ ներկայացնում էին իրենց արտադրանքն ու ծառայությունները: Ցուցահանդեսը, ինչպես նաեւ մի քանի օրից դրան հաջորդող «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները առօրյա բիզնեսում» կոնֆերանսը կազմակերպել են Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամը եւ Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միությունը: Միության գործադիր տնօրեն **Կարեն Վարդանյանը «Ազգին»** ասաց, որ ձգտում են այս ցուցահանդեսը Հարավային Կովկասում դոմինանտ դարձնել, դաշտ ապահովել, որտեղ օտարերկրյա կազմակերպությունները Հայաստանից սպասարկեն իրենց տարածաշրջանային գործընկերներին: Նա հույս հայտնեց, որ այս տարվա հաջողությունների շնորհիվ 2006-ին ցուցահանդեսում կներկայացվի հայաստանյան շուկայի 80 տոկոսը, եւ էքսպոն միջազգային կարգավիճակ կունենա:

Կարեն Վարդանյանի գնահատմամբ՝ պետության գործունեությունը ոլորտի զարգացման գործում այսօր կարելի է չեզոք համարել: «Պետք է խուսափենք սուտ հաճոյախոսություններից: Մաքսային, հարկային վարչարարության, աշխատանքային օրենսդրության ոլորտներում պետության գործունեությունը խանգարող է: Բայց կան եւ ձեռնարկումներ, օրինակ, կառավարության ստեղծած Ձեռնարկությունների ինկուբատոր ... գործող Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների խորհուրդը, որոնք օգնում են զարգացմանը»:

Միջոցառմանը մասնակցում էին ինչպես տեղական, այնպես էլ արտասահմանյան կազմակերպություններ:

Զարմանալի էր ցուցահանդեսին համեմատաբար տարիքով մասնագետների գրեթե բացակայությունը: Գուցե նրանք այնքան են տեղյակ ոլորտի ձեռքբերումներին, որ նման միջոցառումներին մասնակցելու անհրաժեշտություն չունեն:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582493
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիվ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635

Ընթացիկ

«Պարտավոր ենք հաղթել նաեւ տնտեսական պատերազմում»

Ռուսաստանի հայերի միության եւ Հայերի համաշխարհային կոնգրեսի մի խումբ անդամների, որոնք Արցախում էին գտնվում «Ռուսաստանի հայերի օրերը Հայաստանում եւ Արցախում» միջոցառումների ծրագրի շրջանակում, երեկ ընդունել է ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը: Հանրապետության ղեկավարը ողջունելով հյուրերին՝ կարեւորել է նման հանդիպումները, միաժամանակ ներկայացնելով երկրում տիրող սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը: Նա անդրադարձել է Արցախի բնակավայրերի վիճակին, որտեղ դեռեւս մի շարք հիմնախնդիրներ մնում են չլուծված: Այս առնչությամբ նախագահն ասել է. «Այսօր տեսնելով ձեզ Ղարաբաղում եւ համոզվելով, որ ունենք նման բարեկամներ, վստահ ենք, որ Արցախը ամբողջապես ոտքի կկանգնի, եւ կկարողանանք հաղթահարել դժվարությունները բոլոր բնագավառներում: Մենք պարտավոր ենք հաղթել նաեւ տնտեսական պատերազմում եւ, կարծում եմ, այդպես էլ կլինի»: Հյուրերը մինչ այդ եղել էին մայրաքաղաքի տարբեր վայրերում, եւ խմբի ղեկավար՝ Ռուսաստանի հայերի միության փոխնախագահ Գերման Անանյանցն իր եւ ընկերների հիացմունքը հայտնեց շրջագայության տպավորություններից: «Դժվար է պատկերացնել, որ այստեղ պատերազմ է եղել: Ղարաբաղն այսօր իր զարգացածությամբ չի զիջում ոչ մի երկրի: Մենք շփվել ենք ուսուցիչների, աշակերտների հետ, տեսել նրանց աչքերում շողարձակող ուրախությունն ու բերկրանքը, որ հավաստ են ներշնչում մեզ Ղարաբաղի ապագայի հանդեպ», ասել է նա:

Պատվիրակության անդամները հետաքրքրվել են նաեւ ղարաբաղյան կարգավորման հարցերով: Այս կապակցությամբ Ա. Ղուկասյանն ասել է. «Չենք ասում, թե ադրբեջանական բանակը դոփում է տեղում, բայց ոգին կարեւոր գործոն է, որում մենք արդեն համոզվել ենք: Ինչքան էլ Ադրբեջանը հոխորտա՝ միեւնույն է, այլեւս չի կարող Ղարաբաղն իր կցորդը դարձնել. դա աբսուրդ է, որը հասկանում են բոլորը»: Ըստ ԼՂՀ նախագահի՝ ղարաբաղյան կողմն ինչ-որ տեղ թերանում է քարոզչական պայքարում, եւ այս հիմամբ նա կարեւորեց սփյուռքի, այդ թվում Ռուսաստանի հայ համայնքի դերը: «Ես գտնում եմ, որ մեր ժողովուրդն արժանի է հաղթանակի պտուղները քաղելու», այս համոզմունքը հայտնեց Ա. Ղուկասյանը:

Պատվիրակության անդամները ստեփանակերտցի դպրոցականների համար, Ռուսաստանի հայերի միության եւ Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի նախագահ Արա Աբրահամյանի անունից, համակարգիչներ էին նվեր բերել: ԼՂՀ ԿՄՍ նախարար Կամո Աթայանի ուղեկցությամբ համակարգիչները հանձնվեցին մայրաքաղաքի Ասքոս Բեկորի անվան դպրոցին:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ՀԱՅ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐ

Իտալացիների դասական ու մշակութային հարստությունները Հայաստանում

Ուղիղ մեկ ամիս մեր հասարակությունը հնարավորություն կունենա վայելելու Հայաստան ժամանած իտալացի արվեստագետների, գիտնականների, գործարարների, իտալահայ համայնքի ներկայացուցիչների եւ այլոց ներկայությունը, ազատորեն շփվելու նրանց հետ, հարստանալու ու հիանալու նրանց մտքի ու հոգու շռայլությամբ: «Հայ-իտալական բարեկամության օրերի» բացման օրը՝ հոկտեմբերի 5-ին, Հայաստանի ազգային պատկերասրահում կբացվի «Հայվենետ. Սուրբ Ղազարի գանձերը» ցուցահանդեսը, որտեղ կներկայացվեն Մխիթարյան միաբանության Վենետիկի Սբ Ղազար կղզու թանգարանից բերված արժեքավոր գեղանկարչական գործեր, պատմական իրեր, հնատիպ հրատարակություններ, ինչպես նաեւ Մխիթարյանների գործունեության վերաբերյալ մեր երկրում պահվող նմուշներ: Նույն օրը Երեւանի Խնկո Ապոր գրադարանում տեղի կունենա «Հայերն Իտալիայում. Իտալիայի հայ համայնքն իր մասին» հանդիպումը, իսկ երեկոյան, Արամ Խաչատրյան ֆիլհարմոնիկ համերգասրահում եւ լույթ կունենա Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը՝ Ռեսպիգի, Վերդիի եւ Ռոսսինիի ստեղծագործությունների կատարմամբ:

Հայ-իտալական բարեկամության օրերի առանցքային միջոցառումների մասին տեղեկացնելու նպատակով երեկ մամլո ասուլիս էին հրավիրել ՀՀ արտգործնախարարության մամլո խոսնակ **Համլետ Գասպարյանը** եւ Հայաստանում Իտալիայի դեսպան **Մարկո Կլեմենտեն**:

«Սա Իտալիայի կառավարության նվերն է հայ ժողովրդին, որին աջակցել են Հայաստանի կառավարությունն ու արտգործնախարարությունը: Այսպիսի բազմազան միջոցառումներ ոչ մի երկրում Իտալիայի դեսպանատները չեն կազմակերպել, հայ-իտալական բարեկամության օրերը իրենց տեսակի ու բովանդակության մեջ առաջինն են եւ մեծապես կնպաստեն երկու ժողովուրդների քաղաքական եւ մշակութային կապերի մերձեցմանը», ասաց դեսպանը: Նա շտապեց հայտնել, որ մեր կինոհանդիսատեսը եզակի առիթ կունենա հոկտեմբերի 6-ից սկսած «Մոսկվա» կինոթատրոնում դիտելու իտալական կինոյի անվանի վարպետներ Տավիանի եղբայրների 18 ֆիլմերը: Հայաստանում առաջին անգամ հանդես կգա նաեւ հանրահայտ Դարիո Ֆոյի թատրոնը՝ «Առեղծվածային խեղկատակը» բեմադրությամբ:

Հայաստան կժամանի նաեւ իտալահայ անվանի գրող Անտոնիա Արսլանը, որի Հայոց ցեղասպանության մասին պատմող «Արտույտների ագարակը» գիրքը մեծ հաջողություն է ունեցել Իտալիայում, թարգմանվել է մի շարք լեզուներով, արժանացել բազմաթիվ մրցանակների: Նրա հետ հանդիպմանը ներկա կլինեն նաեւ Տավիանի եղբայրները:

Համլետ Գասպարյանը կարեւորեց նաեւ իտալացի եւ հայ հետազոտողների մասնակցությամբ հոկտեմբերի 7-ին կայանալիք «Վենետիկյան ընթերցումներ» երկօրյա գիտաժողովը՝ նվիրված հայ-իտալական պատմամշակութային առնչություններին:

Երեւանի «Իտալական մշակույթի բարեկամները» մշակութային միության հետ համագործակցությամբ Հայաստանի ազգային պատկերասրահում կանցկացվի «Մեկ օր օպերայի հետ» միջոցառումը, որի ընթացքում կցուցադրվեն լիրիկական 8 օպերաների տեսաերիզները: Հայաստանի ճարտարապետների միությունում կանցկացվի բանախոսություն՝ նվիրված Իտալիայում հայկական միջնադարյան ճարտարապետության ուսումնասիրման եւ վերականգնման աշխատանքներին, կբացվի նաեւ ցուցահանդես:

Մշակութային եւ գիտական կապերի կողքին կընդլայնվեն նաեւ հայ-իտալական գործարար շփումները. Իտալիայի Հանրապետության արտաքին առեւտրի նախարար Ադոլֆո Ուրսոյի մասնակցությամբ հոկտեմբերի 6-ին տեղի կունենա հայ-իտալական գործարար համաժողովը:

Իտալացիները չեն մոռացել նաեւ իրենց ազգային խոհանոցը ներկայացնելու մասին, միայն ափսոս, որ այն հնարավոր կլինի «համտեսել» լուսանկարներից, «Իտալական խոհանոցի 50 տարին» ցուցահանդեսում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մեկնարկեց «Հավերժ միասին» աշակերտական փառատոնը

«Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի եւ Ռուսաստանի հայերի միության օրեր Հայաստանում եւ Արցախում-2005» ծրագրի շրջանակներում երեկ մեկնարկեց «Հավերժ միասին» աշակերտական փառատոնը՝ Ռուսաց լեզվի զարգացման հայկական կենտրոնի նախաձեռնությամբ: Ռուսաստանի հայերի միության հովանու ներքո անցկացվող այս միջոցառումը նպատակ ունի վերականգնել, ամրապնդել եւ զարգացնել ռուս եւ հայ աշակերտների կապը:

Փառատոնի բացումն սկսվեց Ռուսաստանի հյուսիսային մայրաքաղաք Սանկտ Պետերբուրգին նվիրված միջոցառմամբ: Այն նախապատրաստել էին Երեւանի թիվ 122 դպրոցի աշակերտները եւ, ինչպես բացման խոսքում նշեց Ռուսաց լեզվի զարգացման հայկական կենտրոնի ղեկավար Գուրգեն Բարիկյանը, այս կերպ հայաստանցի աշակերտները կտեղեկանան Սանկտ Պետերբուրգի, այնտեղ հայերի ծավալած գործունեության մասին: Սանկտ Պետերբուրգի թիվ 495 դպրոցում էլ կներկայացվի Հայաստանը: Միջոցառմանը ներկա էին պետերբուրգյան նույն այդ դպրոցի տնօրենը, Հայաստանում ՌԴ դեսպանատան, ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության, ՀՀԿ եւ ՌՀՄ օրերի շրջանակներում Հայաստան ժամանած պատվիրակության ներկայացուցիչներ:

Միջոցառման մասնակիցները կարեւորեցին այս տարի Հայաստանում Ռուսաստանի տարվա միջոցառումները, նշելով նաեւ, որ հաջորդ տարի արդեն Ռուսաստանի Դաշնությունում կանցկացվի Հայաստանի տարի:

Ինչ վերաբերում է փառատոնի առաջին միջոցառմանը՝ նվիրված Սանկտ Պետերբուրգին, ապա Երեւանի թիվ 122 դպրոցի սաները լավագույնս ներկայացրին ինչպես Պետերբուրգի հիմնադրման պատմությունն ու այնուհետեւ այնտեղ հայերի ծավալած գործունեությունը, այնպես էլ քաղաքի հիմնադրման սկզբից ի վեր Պյոտր Մեծի հայերին ընձեռած հնարավորությունները Ռուսաստանում ապրելու, գործելու եւ ստեղծագործելու առումով:

Ամեն դեպքում, համաձայն պատմության եւ աշակերտների ներկայացման, դեռեւս 1708 թ. Սանկտ Պետերբուրգն ունեցել է հայ բնակիչներ: Այնուհետեւ կառուցվել են եկեղեցիներ, հիմնադրվել են տարբեր հայկական օջախներ, իսկ շատ հայտնի հայ գործիչներ եւ մտավորականներ իրենց հիացմունքն ու շնորհակալությունն են հայտնել Սանկտ Պետերբուրգին՝ բանաստեղծությամբ եւ այլ ձեւերով:

Միջոցառմանը ներկայացվեցին նաեւ տարբեր ռուս մտավորականների կարծիքները հայ ժողովրդի, Հայաստանի ու հայոց լեզվի մասին:

Ա. Հ.

Ժըբրան Խալիլ Ժըբրանի կիսանդրին Երեւանի կենտրոնում

Հայաստանում Լիբանանի դեսպանությունից հայտնում են քանդակագործ Լեւոն Թոքմաջյանի՝ արաբ հանճարեղ գրող, բանաստեղծ եւ իմաստասեր Ժըբրան Խալիլ Ժըբրանի կիսանդրու աշխատանքներն ավարտելու մասին:

Լիբանանցի մեծ իմաստասերը հայ ժողովրդի բարեկամն էր: Նա Հայոց մեծ եղեռնից արաբական անապատներ քշված մազապուրծ շատ հայորդիների է օգնել: Խալիլ Ժըբրանը ծնվել է Լիբանանի Բըշշարրի գյուղում: Նրան հռչակ է բերել «Մարգարեն» խոհափիլիսոփայական պոեմը, որ թարգմանվել է բազմաթիվ լեզուներով, այդ թվում նաեւ՝ հայերեն:

Լ. Թոքմաջյանի հեղինակած կիսանդրին Երեւանի քաղաքապետարանի համաձայնությամբ դրվելու է Կիրովի այգում՝ Բեյրութի փողոցին կից: Արաբ մեծ բանաստեղծի կիսանդրին հայ-լիբանանյան ամուր բարեկամության գեղեցիկ արտահայտությունը կլինի հայոց մայրաքաղաքում:

Մ. Բ.

Թուրքիայի եվրոպական ճանապարհը կրկին փակում է Ավստրիան

1-ին էջից

Եթե, իրոք, Թուրքիայի հետ բանակցությունները հետաձգվեն, ապա սա կլինի վերջին ամիսների նմանօրինակ երկրորդ դեպքը, երբ վերջին պահին դրանք տապալվում են: 2005 թ. մարտի 17-ին ԵՄ-ը պետք է բանակցություններ սկսեր Խորվաթիայի հետ, սակայն մեկ օր առաջ հետաձգվեց, քանի որ ԵՄ-ը Հաագայից պահանջում էր բալկանյան պատերազմի հանցագործներից Անտե Գոտովինայի հանձնումը Հաագայի միջազգային դատարանին:

Եվրախորհրդարանում սոցիալիստների Մարտին Շուլցը հղում անելով ավստրիացիներին, ըստ Լոնդոնի «Թայմսի», ասել է. «Ավելի ազնիվ կլիներ, եթե դուք խոստովանեիք, որ չեք ուզում Թուրքիայի մուտքը ԵՄ իսլամի պատճառով, մյուս կողմից՝ աջակցում եք խորվաթներին, քանի որ նրանք կաթոլիկներ են»: Եվրախորհրդարանում Քրիստոնեա-դեմոկրատների խմբակցությունը հորդորել է ԵՄ նախագահող Մեծ Բրիտանիային՝ Խորվաթիայի հանդեպ կիրառել նույն չափանիշները, ինչպես Թուրքիայի դեպքում: «Այն ժամանակ, երբ բոլորն աչք են փակում Թուրքիայի մարդու իրավունքների հարցերի վրա, Խորվաթիան մերժվել էր լոկ մեկ գեներալի պատճառով, որն, ամենայն հավանականությամբ, անգամ Խորվաթիայում չէ»:

Կիրակի օրը պարզ կդառնա. արդյոք ԵՄ-ն Թուրքիայի հետ սկսո՞ւմ է անդամակցության բանակցություններ, թե՞ ոչ: Փաստորեն, Եվրոպայի ճանապարհին ավստրիացիները երկրորդ անգամ կարող են արգելք լինել Թուրքիայի առջեւ: Դեռ 16-րդ դարում հենց Վիեննայի պատերի տակ ավարտվեց թուրքական հաղթարշավը Եվրոպայում, եւ ինչ-որ տեղ ավստրիացիները փրկեցին Եվրոպան բռնազավթումից:

Դեմքեր

ԳԻՏՆԱԿԱՆԻ ԿԵՐՊԱՐԸ

Մարգարեն եւ նախագնացը

Վերջերս տեղի ունեցավ Հայաստանի ԳԱԱ նախագահության ընդլայնված նիստ, որը նվիրված էր կարկառուն գիտնական Անդրանիկ Ղեւոնդի Իոսիֆյանի 100-ամյա հոբելյանին: Նիստում ելույթ ունեցավ գրող եւ հրապարակախոս Զորի Բալայանը: Նա երեք տասնամյակ հետազոտել է Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս, Լենինյան մրցանակի դափնեկիր Անդրանիկ Իոսիֆյանի ստեղծագործությունը, որը հայրենական հրթիռաշինության եւ տիեզերագնացության հիմնադիրներից մեկն է: Թարգմանաբար հրապարակում ենք ելույթի տեքստը:

Կարծում եմ, մեծ մեղք գործած կլինեի, եթե այստեղ, գիտության այս կաճառի կամարների ներքո փորձեի բացահայտել գիտնական Անդրանիկ Իոսիֆյանի կերպարը: Ես համապատասխան մասնագետ չեմ, որպեսզի ինչեցնեմ խրթին տերմինները, առանց որոնց թերեւս անհնար կլիներ պատկերացնել գիտնականի, իմ անսահման հարգանքը վայելող մարդու զարմանալի կերպարի ողջ էությունն ու իմաստը: Մանավանդ եթե նկատի ունենանք, որ այդ բարի ոգին իրենից հետո թողել է մեծ թվով մենագրություններ, գրքեր, գրքույկներ, հայտնագործություններ, տեսություններ, հավաստումներ, մի խոսքով՝ գիտական եւ լուսավորչական աշխատություններ, որոնք, որքան էլ դա վերամբարձ հնչի, ինչ-որ չափով հարստացրել են համաշխարհային գիտությունը, հետեւաբար հարստացրել են նաեւ մարդկությանը:

Նրա տեսությունները, հավաստումները եւ մնացյալը, համոզված եմ, առավել քան լուրջ եւ կարեւոր երեւույթներ են: Բայց, ինչպես ասում են, գրողի հետազոտության առարկան ինքը՝ մարդն է: Եվ այսօր կուզենայի ընդամենը մի քանի ուրվագիծ ավելացնել Իոսիֆյան մարդու դիմանկարին:

Քչերը գիտեին, որ Անդրանիկ Իոսիֆյանը, որի կյանքի վերջին շրջանը համընկավ այսպես կոչված զարգացած սոցիալիզմի կամ «սուսլովշչինայի» եւ «բրեժնեւշչինայի» ժամանակաշրջանին, մեծ աղետը հստակորեն տեսնում էր ոչ այնքան տերության տրոհման շոշափելի ախտանիշների դրսեւորման մեջ (տերություն, որի համար ինքն այնքան շատ բան էր արել), որքան բուն մարդու կործանման դրսեւորումների մեջ: Հիշում եմ, նա սրտին որքան մոտ էր ընդունել բանաստեղծի խոսքերը. «Բոլոր առաջընթացները հետադիմական են, եթե կործանվում է մարդը»: Տարիներ առաջ գիտնականն իր երեւանյան բնակարանում, որտեղ հաճախ հավաքվում էին իր բազմաթիվ աշակերտները, ավելի շատ խոսում էր բարոյականության, քան գիտության մասին: Նրան պարզապես սարսափեցնում էր ժամանակակիցների սպառողական հոգեբանությունը, որը մեր աչքի առջեւ վերածվում էր ինչ-որ ագրեսիվ գաղափարախոսության: Այս կապակցությամբ նա հաճախ մեջբերում էր Սոկրատեսին. «Որքան քիչ է մարդուն հարկավոր, այնքան մոտ է նա աստվածներին»: Ինքն էլ հենց այդպիսին էր:

Ես հեռու եմ Իոսիֆյանին աստվածացնելու մտքից: Խոսքն ավելի շուտ նրա սկզբունքների մասին է: Նրան իրոք քիչ բան էր պետք: Ամեն անգամ կենսագործելով իր հերթական երազանքն ու գաղափարը, ասես ոչ այնքան ուրախանում էր հաջողություններով, որքան սկսում էր պարզապես նոր, ուրիշ կյանք: Պատահական չէ, որ կարծում էր, թե մարդուն հարկավոր է գնահատել ոչ միայն նրա գործերով, այլեւ ձգտումներով: Եվ այնպիսի տպավորություն կար, թե ինքը մշտապես ապրում է լոկ ձգտումներով:

Արդեն թեւակոխել էր 9-րդ տասնամյակ, երբ սկսեց խաղաքղթերի պես լրջորեն առանձնացնել իր կյանքի փուլերը: Մի անգամ դա նույնիսկ արեց սխեմատիկ կերպով՝ կավճով գծելով գրատախտակի վրա, որը դրված էր Բարվիխայում, նրա ամառանոցի երկրորդ հարկի սենյակի անկյունում: Եվ ամեն անգամ նա հատկապես առանձնացնում էր սեփական կյանքի առաջին 5 տարիները՝ Ծմակահողի ժամանակաշրջանը: Հաճախ կրկնում էր մի տարօրինակ արտահայտություն. «Այդ ժամանակաշրջանի մասին ոչինչ չեմ հիշում եւ միեւնույն ժամանակ հիշում եմ ամեն ինչ»: Եվ ես հասկանում էի նրան: Իր մասին եւ նախադպրոցական առաջին տարիների մասին այդպես էր խոսում Վիլյամ Սարոյանը. «Մարդը մարդ է դառնում առաջին 5 տարում»: Եվ բավական է մեկնել Անդրանիկ Իոսիֆյանի ծննդավայր, շնչել նրա հայրենի Ծմակահողի, հարազատ Խաչենի հովտի օդը, բարձրանալ համանուն լեռան վրա գտնվող Գանձասարի սրբազան տաճարի մոտ, անցնել այն արահետներով, որտեղ ցողի վրա բոբիկ վազել է Ղարաբաղի տղան, որին վիճակված էր դառնալ Խորհրդային Միության էլեկտրատեխնիկական գիտության եւ արդյունաբերության հիմնադիրներից ու կազմակերպիչներից մեկը, վիճակված էր մտնել խորհրդային հրթիռաշինության եւ տիեզերագնացության հիմնադիրների առասպելական համաստեղության մեջ, դառնալ էլեկտրամեխանիկայի համամիութենական գիտահետազոտական ինստիտուտի հիմնադիրը եւ առաջին ղեկավարը: Այնտեղ մեկնելով մենք կհամոզվենք, որ նրա մեկնարկային հարթակը կերտված էր Աստծո մտահղացմամբ:

Բայց այդ ամենի մասին փաստորեն ոչ ոք չգիտեր՝ ո՛չ Ծմակահողում, ո՛չ Ղարաբաղում, ո՛չ Հայաստանում, ո՛չ էլ ԽՍՀՄ-ում: Մեծ գիտնականի 100-ամյա հոբելյանին նվիրված հրավիրատոմս-գրքույկում նշվում է, որ նրա գիտական հետազոտությունների եւ մի ամբողջ տիեզերական ուղղության գլխավոր կոնստրուկտորի պաշտոնում ծավալած գործունեության գաղտնիության պատճառով Անդրանիկ Իոսիֆյանի անունը լայնորեն հայտնի չի եղել ժողովրդին: Ավա՜ղ, սա ճշմարտություն է: Ճշմարիտ է նաեւ, որ նա, մեղմ ասած, զուտ սուբյեկտիվ պատճառներով չդարձավ միութենական ակադեմիայի իսկական անդամ:

Կասկած չկա, որ նա շատ խորն ապրումներ է ունեցել: Մարդը մնում է մարդ: Բայց երբ ինչ-որ մեկը սկսում էր խոսել այդ թեմայով, Անդրանիկ Իոսիֆյանը ժպտալով ասում էր. «Հաճախ մենք նայում ենք, թե ուր է գնում ծուխը, փոխանակ հետաքրքրվելու, թե որտեղից է փչում քամին»: Եվ դրանով իսկ դադարեցնում էր այդ թեմային նվիրված ամեն մի բանավեճ: Իհարկե, վիրավորական էր նման գիտական հայտնագործությունների, սխրանքների պայմաններում մերժված լինել ընկերների կողմից: Բայց Իոսիֆյանն առաջին հերթին փիլիսոփա էր: Այս կապակցությամբ նա նույնիսկ մշակել էր վիրավորանքի արդյունք աղետների ու վշտերի հաղթահարման մի ամբողջ ուսմունք: Գտնում էր, որ խելամիտ մարդուն փաստորեն անհնար է վիրավորել, քանզի նա վիրավորվում է ճիշտ այնքանով, որքանով իր զգացմունքները գերադասում են բանականությանը: Ինքն ապրում էր վաղուց իր մշակած սկզբունքով. ավելի լավ է վիրավորանքներ կրել, քան դրանք պատճառել ուրիշին:

Տիեզերական նախագնացների պանծալի համաստեղությունը ոչ միայն աշխատում էր խիստ գաղտնիության պայմաններում, այլեւ ըստ էության ապրում էր ուրիշի անվան տակ: Իոսիֆյանն իր աշխատությունները եւ հոդվածները ստորագրում էր «Պրոֆեսոր Անդրոնով» կեղծանունով: Եվ փաստորեն մի քանի սերունդներ ոչինչ չգիտեին նրա եւ բազմաթիվ այլ անձանց մասին, ում պետությունը պարտական էր իր առաջընթացի, հզորության, հեղինակության համար: Դրամատիկ վախճանից հետո միայն երկիրն իմացավ մեծն Կորոլյովի եւ նրա զինակիցների մասին: Նրանց մեջ էր Իոսիֆյանը, որը (գաղտնի հրամանագրով) Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի աստղն ստացավ հենց առաջին մարդու տիեզերական թռիչքի իրականացման համար: Այդ մասին չգիտեին Իոսիֆյանի հայրենակիցները: Նրանք չգիտեին նաեւ, որ հետպատերազմյան ծանր տարիներին 40-ամյա գիտնականը, ԽՍՀՄ-ում խոշորագույն էլեկտրամեխանիկայի ինստիտուտի տնօրենը, մանրակրկիտ ուսումնասիրելով Հայաստանի արդյունաբերության եւ գիտության վիճակը, հնարավոր եւ անհնար ամեն ինչ արել է, որպեսզի, երբեմն զրոյից սկսելով՝ սկիզբ դնի էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերության զարգացմանը, էլեկտրական մեքենաների, ուժային փոխարկիչների, ասինխրոն շարժիչների, էլեկտրատեխնիկական եւ մալուխային սարքավորումների սերիական արտադրության խոշոր գործարանների շինարարությանը:

Հենց Իոսիֆյանի նախաձեռնությամբ եւ անմիջական ղեկավարությամբ Հայաստանում կազմակերպվեցին միութենական հիմնարկների մեկ տասնյակ գիտական մասնաճյուղեր, ստեղծվեցին ճշգրիտ էլեկտրաչափիչ սարքերի, արդյունաբերական էլեկտրոնիկայի, էլեկտրամեկուսիչ պլաստմասսաների, էլեկտրոնային հաշվողական մեքենաների նոր ձեռնարկություններ: Ընդգծենք (եւ սա կարեւոր է ներկա սերնդի համար), որ առանց Անդրանիկ Իոսիֆյանի չէինք ունենա հաշվողական մեքենաների ինստիտուտ, չէր լինի ոչ միայն ազգային հպարտություն առաջացնող գիտաարտադրական այդ համալիրը, այլեւ գիտական կադրերի ամբողջ բանակը, որոնց պատրաստմանն անչափ ակտիվորեն մասնակցել է ինքը:

Ինձ բախտ է վիճակվել ոչ միայն հաճախակի հանդիպել, ես կասեի, այդ մարգարեի ու նախագուշակի, պատգամախոսի ու նախագնացի հետ, այլեւ ընկերանալ հետը՝ անտեսելով տարիքային մեծ տարբերությունը: Եվ ես չէի կարող նրա մեջ չտեսնել բանաստեղծին՝ բառիս ամենալայն իմաստով: Ի դեպ, պատանեկության տարիներին նա բանաստեղծություններ է գրել: Սիրում էր Երեւանը եւ ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանյանին: Նրան դուր էր գալիս, երբ Երեւանի ամեն խաչմերուկում ծաղիկներ էին վաճառում, բայց սաստիկ տխրում էր, երբ հայ տղամարդը փողոցում ծաղիկ էր վաճառում: Հաճախ ասում էր. «Իհարկե, հիանալի է, երբ հողագործ տղամարդը ոչ միայն հաց է աճեցնում, այլեւ ծաղիկներ: Բայց չեմ կարող հանգիստ նայել, երբ հաղթանդամ տղամարդը ծաղիկ է վաճառում: Դա կնոջ գործ է»: Մի առիթով ես նրան բանաստեղծություն կարդացի ծաղիկ վաճառող տղամարդկանց մասին: Նա հանկարծ պայծառացավ, սեղանից հեռացավ, սկսեց քայլել սենյակում եւ հիացմունքով արտահայտել իր ապրումները կիսած բանաստեղծի խոսքերի առթիվ: Եվ մի անգամ նա խոստովանեց, որ ծաղիկ վաճառողների կողքով անցնելիս մշտապես մտքում արտասանում է այդ երկու քառյակները: Հաճախ արտասանում էր Եվգենի Եվտուշենկոյի հանրահայտ քառյակը մեր ժամանակի համար յուրաքանչյուրիս պատասխանատվության վերաբերյալ: Իոսիֆյանի համար այդ թեման մշտապես հրատապ էր:

Այո, իհարկե, մենք շատ բաներում մեղավոր ենք, այդ թվում՝ Իոսիֆյանին մոռացության մատնելու համար, որն այրվում էր՝ լույս տալով ուրիշներին: Նա քամահրանքով էր վերաբերվում հենց մոռացությանը: Չէր մտածում տարիքի, իր հանդեպ սառը վերաբերմունքի, չինովնիկների ռազմաշունչ գործունեության եւ միջակության հիվանդագին ակտիվության մասին: Գիտեր լոկ մեկ բան՝ աշխատել: Բարեբախտաբար, հենց տաղանդավոր մարդիկ եւ աստվածատուր գիտնականներն էին նրան բարձր գնահատում, քանզի փնտրում եւ գտնում էր խնդիրների յուրօրինակ լուծումներ՝ դուրս գալով ամենքին հայտնի տեխնիկական սովորական սկզբունքների շրջանակներից: Իսկական գիտնականների կարծիքով, նրանից մշտապես թարմություն էր բուրում:

Այսօր նշելով մեծ քաղաքացու եւ գիտնականի 100-ամյակը, որի ժամանակակիցը, բարդ ժամանակաշրջանի ընկերակիցը եղանք, բարեբախտաբար, մենք այստեղ եւ հիմա ոչ թե սոսկ կատարում ենք ինչ-որ պարտականություն կամ պատշաճություն, այլ օգտվելով առիթից եւ ավանդույթից, մեր հիշողության մեջ թարմացնում ենք անմոռանալի ուսուցչի ուսանելի դասերը, որն աշխատեց մինչեւ վերջին շունչը, քանզի գտնում էր, որ ճշմարիտ ստեղծագործողի կենսաթոշակն սկսվում է մահվան օրը: Երբ 1981 թ. օգոստոսի 7-ին մամուլի եւ նորությունների գործակալությունը լուր տարածեց «Ինտերկոսմոս Բուլղարիա-1300» արբանյակի ուղեծիր դուրս բերվելու մասին, քչերը գիտեին, որ այն ժամանակ գլխավոր կոնստրուկտոր եւ նշանավոր «Մետեորների» գիտական ղեկավար Անդրանիկ Իոսիֆյանն արդեն 77 տարեկան էր: Ի դեպ, վատ չէր լինի, եթե դա իմանային եւ դրանից դասեր առնեին գիտության եւ կրթության նախարարության ներկայիս պաշտոնյաները՝ հիշելով, որ Իոսիֆյանը տարբեր ժամանակներում երեք անգամ եղել է Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահ (վերջին անգամ արդեն 9-րդ տասնամյակի մեջ էր), ինչը նրան չէր խանգարում աշխատել նախկին եռանդով ու ոգեւորությամբ: Դա խոստովանել է ինքը՝ Վիկտոր Համբարձումյանը:

Իր ամբողջ կյանքով Անդրանիկ Իոսիֆյանը ցույց տվեց, որ բնատուր իմաստնությունը եւ կուտակված փորձը բոլոր ժամանակներում համարվել են ազգային ունեցվածք: Նա հաճախ կրկնում էր, որ իմաստնությունը ոչ միայն բարությանը միահյուսված խելքն ու փորձն է, այլեւ սեփական ժողովրդի եւ մեծ հաշվով համայն մարդկության ապագայի համար մտահոգության արտահայտված զգացումը:

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

ՆԱՄԱԿ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

Հայրենադարձության օրենքի ընդունման առաջարկ ու պահանջ

«Հայրենադարձության մասին» օրենքի ընդունման եւ հայրենադարձության գործընթաց մեկնարկելու կապակցությամբ «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունների միությունը նամակ է հղել ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահի տեղակալներ Տիգրան Թորոսյանին եւ Վահան Հովհաննիսյանին, ինչպես նաեւ ՀՀԿ, ՕԵ, «Արդարություն», ՀՅԴ, ՄԱԿ խմբակցությունների ղեկավարներին, «Ժողովրդական պատգամավոր» պատգամավորական խմբի ղեկավարին եւ պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահին, որում իր տեսակետներն է ներկայացրել հայրենադարձության ազգային քաղաքականություն մշակելու եւ իրականացնելու վերաբերյալ: Միության համոզմամբ, Հայաստանում ներկայումս ընթացող սահմանադրական բարեփոխումները եզակի հնարավորություն են ստեղծում ամրագրելու հայրենադարձության կարեւորությունը, ինչը նկատի ունենալով միությունը կոչ է անում անհապաղ նախաձեռնել հետեւյալ միջոցառումները՝ նախքան ՀՀ սահմանադրության բարեփոխված տարբերակի հանրաքվեն, մշակել եւ ընդունել «Հայրենադարձության մասին» օրենքը, որի մեջ կհստակեցվեն հայրենադարձի կարգավիճակը, արտոնությունները, կամրագրվի ամենամյա հայրենադարձության պետական ծրագրի ընդունման կարգը եւ այլն: Օրենքի մեջ կարեւորել հետեւյալ հիմնադրույթները՝ հայրենադարձությունը պետք է կազմակերպի պետությունը, ազգությամբ հայ յուրաքանչյուրին տալ հայրենադարձվելու իրավունք, հայրենադարձության դեպքում առանց որեւէ նախապայմանի ճանաչել ՀՀ քաղաքացի:

Միությունն առաջարկում է մշակել եւ ընդունել «Հայրենադարձության եւ տարաբնակեցման պետական ծրագիր», որտեղ կամրագրվեն հայրենադարձների հարմարման եւ ինտեգրման կոնկրետ միջոցառումները, սոցիալական իրավունքների պաշտպանությունն ու որոշակի սահմանված ժամկետում տնտեսական գործունեության ազատությունը եւ բարենպաստ պայմանների երաշխավորումը:

Արտերկրում ապրող հայությունը, միության համոզմամբ, պատրաստ կլինի հայրենադարձության միայն վերոնշյալ միջոցառումների իրականացման դեպքում: Հայրենադարձ յուրաքանչյուր խմբի եւ ենթախմբի համար անհրաժեշտ է դրսեւորել տարբերակված մոտեցում, անհրաժեշտ է տարբերակել նաեւ ավանդական սփյուռքը, որի հիմքն են կազմում Մեծ եղեռնից փրկվածներն ու հետխորհրդային ժամանակաշրջանի արտագաղթից առաջացած «նոր սփյուռքը»:

Նամակում նշվում են նաեւ վերջին 1,5 տասնամյակի արտագաղթի խիստ բացասական ազդեցությունն ու հետեւանքները, որոնք շոշափելի կլինեն նաեւ առաջիկա տասնամյակներում: Մասնավորապես առանձնացվում է տղամարդկանց թվի նվազումը, որը պատճառ է դարձել ամուսնությունների եւ ամող ընտանիքների թվի կտրուկ նվազման, նշվում են նաեւ բնակչության ծերացումը, ծնելիության անկումն ու երեխաների թվի նվազումը: Մտահոգիչ են համարվում ազգային բանակ զորակոչվողների թվի նվազումը, բնակչության ներքին տեղափոխությունները եւ այլ խնդիրներ: Արտագաղթի պատճառած եւ պատճառելիք վնասները վերացնելու համար հայրենադարձության եւ հիմնավորման «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունների միությունը բավարար չի համարում բնակչության հետագա արտահոսքը խոչընդոտող հնարավոր միջոցառումները: Նա համոզված է, որ եկել է հայրենադարձության ազգային քաղաքականություն մշակելու եւ իրականացնելու ժամանակը:

Ռ.Պ.

Արշիլ Գորկի-100

1920-30-ական *թվականներին արվեստի ասպարեզ մտած Վանի տեղահանությունից փրկված հայ մի երիտասարդ, Ոստանիկ Ադոյան անունով, իր ժողովրդի ճակատագրի հանդեպ անտարբեր Եվրոպային ի վերջո ստիպեց խոնարհվել իր անունի եւ իր արվեստի առջեւ: Եվ հռչակավոր եվրոպացիներից շատերը կտրեցին-անցան Ատլանտյան օվկիանոսը՝ Արշիլ Գորկի դարձած Ոստանիկ Ադոյանին անձամբ ճանաչելու համար: Դրանցից մեկը, եթե ոչ առաջինը, նշանավոր Անդրե Բրետոնն էր (1896-1966), եվրոպական արվեստի օրենսդիրներից մեկը, սյուրռեալիզմի տեսաբանը, հիմնադիրը (Լուի Արագոնի եւ Ֆիլիպ Սուպոյի հետ միասին) եւ կնքահայրը՝ իր երկու նշանավոր մանիֆեստներով եւ անավարտ երրորդով, բանաստեղծ, արձակագիր, վիպասան, տեսանող:*

Անդրե Բրետոնը Մաքս Էռնստի, Վիլյամ դը Կունինգի եւ Մարսել Դյուշանի հետ առաջիններից մեկն էր, որ տեսավ ու զգաց Արշիլ Գորկու արվեստի ներքին ուժը, թափը, գեղեցկությունը եւ ժամանակի մեջ ահագնանալու ներուժ ունեցող մեծությունը:

Այսօր Արշիլ Գորկու արվեստը փորձաքար է համաշխարհային էսթետիկական ու արվեստաբանական մտքի համար: Նշանավոր շատ դեմքեր ու անուններ են գրիչ շարժել - գլուխ կոտրել - միտք թանձրացրել Գորկու առեղծվածին մերձենալու, նրա արվեստի ներքին գաղտնիքի մեջ թափանցելու նպատակով՝ Ջուլիան Լեվիից մինչեւ Էթել Շվաբախեր, Ջիմ Ջորդանից ու Ռոբերտ Գոլդուոթերից մինչեւ Հարոլդ Ռոզենբերգ, Ջուլիո Կառլո Արգանից մինչեւ... Մինչեւ ո՞ր մեկը. Գորկու մասին գրած եւ գրող պատկառելի անձինք այսօր վիթխարի թիվ են կազմում: Եվ դրանց կողքին՝ փիլիսոփաների, էսթետների, արվեստաբանների, պատմաբանների, գրականագետների, գրողների ու նկարիչների կողքին հանկարծ հայտնվում է սովետական մարդու հայտնի տեսակը՝ ցինիկ ու անբարո ճարտկորդին, սովետական գիշատիչ տգիտության մարմնացումը, սովետական խանութպանը... Մեծ ու ողբերգական արվեստագետներին մեծ ճակատագիր է հետապնդում: Արշիլ Գորկու նման արվեստագետներին Չարիքը ուղեկցում է մահից հետո էլ...

...Եվ թող Արվեստի Արքաների Աստվածը պահի, փրկի ու պահպանի Արշիլ Գորկու անունը, հիշատակը եւ արվեստը ամեն տեսակ չարիքից, արհավիրքից, պղծումների բոլոր կերպերից ու տեսակներից, կործանումից, չար աչքից, սովետական խանութի «ազնիվ աշխատող» «գորկիասեր-գորկիագետներից», դրանց առջեւ իրենց գիրկը լայն բացող մշակույթի (մշակույթի՞) նախարարության գոգոլյան ողորմելի չինովնիկներից, նույն այդ մարդկանց իրենց էկրաններին կանչող հայկական գռեհիկ եւ հակամշակութային հեռուստատեսությունից եւ այդօրինակներին իրենց էջերը տրամադրող դեղին մամուլի էժանածախ գրչակներից...

Յու. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԵ ԲՐԵՏՈՆ

ԱՐՇԻԼ ԳՈՐԿԻ

«Կեղեւակալած խավար, կրետինիզմ, պարզունակեցման հետեւանքով ինտելեկտուալ կատարակտ, որ ղեկավարում է մեր դատողությունները ու մեթոդները»,- այս խիստ արտահայտությունները, որոնցից մեկ դար առաջ իր ժամանակի ոգին բնորոշելու համար օգտվել է հեղափոխական մեծ գրող Շառլ Ֆուրիեն, եթե նկատի ունենանք այն, ինչ մեր օրերում շարունակում է առհասարակ կատարվել նկարելու եւ գրելու ձեւով, հասկացվում են տառացիորեն: Կարծում եմ՝ աչքը բացված չէ, քանի դեռ սահմանափակվում է հայելու պասիվ դերով, եթե նույնիսկ այդ հայելու ցոլանքն առաջարկում է ինչ-որ հետաքրքիր առանձնահատկություն՝ բացառապես վճիտ, կայծկլտուն, եռուն կամ նիստավոր. եւ այդ աչքն ինձ վրա թողնում է ոչ պակաս մեռած տպավորություն, ինչ գետնին տապալված եզներինը, եթե ունակ է միայն արտացոլելու. թող այն արտացոլի առարկան իր մեկ կամ մի քանի անկյան տակ, հանգստի կամ շարժման մեջ, թող այդ առարկան դրոշմվի արթնի կամ երազային աշխարհում: Աչքի գանձարանը այլ տեղ է: Շատ արվեստագետներ դեռ շարունակում են այս ու այն կողմ պտտեցնել ժամացույցի սլաքները՝ առանց դույզն իսկ գաղափար ունենալու անթափանց տուփի մեջ թաքնված զսպանակի մասին:

Աչքի զսպանակ... Արշիլ Գորկին ինձ համար առաջին նկարիչն է, ում ամբողջովին բացահայտվել է այդ գաղտնիքը: Իբրեւ վերջին միջոց՝ աչքը չէր կարող ստեղծված լինել գույքագրող կատարածուի կամ կեղծ ճանաչողության ցնորքներով հրճվող մոլագարի աչքի նման: Այն ստեղծված է մի գիծ նետելու, ուղեցույց թել անցկացնելու միանգամայն տարասեռ բնույթի իրերի միջեւ: Այդ թելն իր ողջ ձգվածությամբ հանդերձ պետք է թույլ տա նվազագույն ժամանակում ընկալելու առարկայական ու մտավոր անհամար կառուցվածքներն իրար շղթայող հարաբերությունները՝ առանց անընդհատության հնարավոր վերացման: Այդ հարաբերությունները շարունակում են խճճվել պայմանական հարեւանության կեղծ օրենքներով,- մրգամանի մեջ տանձը կոչելով խնձոր,- եւ, գիտական դասակարգումով, լավ թե վատ նույն տոպրակը մտցնել օձարն ու սարդը: Մտավոր մեկուսացման բանալին կարող է գտնվել միայն ճանաչողության այս ծիծաղելի ձեւերի հետ կապն իսպառ խզելուց հետո. այն գտնվում է համանմանությունների ազատ ու անսահմանափակ խաղում:

Համանմանությունների ցանկը մեծապես ընդլայնվել է ու միաժամանակ ազնվացել այն օրից ի վեր, ինչ Ֆուրիեն կաղամբի մեջ հիացմունքով հայտնաբերել էր սիրո էմբլեման եւ փառաբանում էր գունային գամմաների որոշարկումը, որն անկասկած թույլ էր տալիս «տարբերակել, թե ինչ կրքի հետ է կապվում կենդանական, բուսական կամ հանքային հիերոգլիֆը»: Ռեմբոն, Լոտրեամոնը, մյուսները վաղուց անցել են դրանով... Սակայն մնում է նախնական պահանջը. վերջերս հիացմունք պատճառեց Գորկու ստորագրությամբ «Լյարդը աքաղաղի կատարն է» կտավը, որ կարելի է համարել ամենալայն բացված դուռը դեպի համանմանությունների աշխարհ:

Դյուրին լուծումների սիրահարներն այստեղ ոչինչ չեն ստանա. հակառակ ամեն զգուշացման, նրանք համառորեն կուզենան այդ հորինվածքներում հայտնաբերել նատյուրմորտ, բնանկար եւ ֆիգուր՝ չհամարձակվելով կանգնել հիբրիդային ձեւերին դեմ հանդիման, որոնց մեջ է ձգտում հայտնվել մարդկային ամեն հույզ: «Հիբրիդ» ասելով՝ նկատի ունեմ բնական տեսարանի հայեցումից ծնված արդյունքները՝ կազմված մանկության եւ այլ հիշողությունների հոսքից, որ առաջ է բերում այդ տեսարանի առջեւ ծայր կենտրոնացումը հուզականության ձիրքով վերին աստիճանի հազվադեպորեն օժտված դիտողի համար: Իրոք կարեւոր է ընդգծել, որ Գորկին սյուրռեալիստներից միակն է, որ ուղղակի շփման մեջ է բնության հետ, երբ կանգնում է նրա առջեւ նկարելու: Եվ սակայն, Գորկու պարագայում խնդիրն ամենեւին այդ բնության արտահայտությունը որպես նպատակ դիտելը չէ, այլ նրանից զգայություններ հայցելը, որոնք կարող են իբրեւ տրամպլին հանդես գալ որոշ հոգեվիճակների խորացման համար ինչպես գիտակցության, այնպես էլ վայելքների մեջ: Ինչպիսին էլ լինի հմտալից ուղին, որ փոխ են առնում այդ հոգեվիճակները ինքնաարտահայտման նպատակով, դրանք բացառապես արժեւորվում են Գորկու մոլեգին ու քնքուշ անհատականության մեջ թաքնվածով, իսկ իրենց դրսեւորման պահին կիսում են այն անօրինակ դժվարությունը, որ ունենում են գարնանային ծաղիկները լույս աշխարհ գալիս: Առաջին անգամ բնությունն այստեղ դիտարկված է իբրեւ գաղտնագրություն, որի վրա արվեստագետի նախկին հետքերը իրենց ցանց են թողել կյանքի ռիթմն իսկ բացահայտելու ճանապարհին:

Քանզի սա է կատարելապես նոր արվեստը, հակոտնյան այն ամենի, ինչ նորաձեւության եւ խառնաշփոթի օժանդակությամբ ձգտում է սյուրռեալիզմի նմանակման՝ սահմանափակվելով իր քայլի արտաքին կեղծումով: Ամենաազնիվ եւ միաժամանակ ամենից համբերատար ու անհարթ էվոլյուցիայի ավարտին,- էվոլյուցիա, որ Գորկունն է արդեն քսան տարի,- սա ապացույցն է այն բանի, որ տպավորությունների անխաթար թարմությանն ու անսահման հորդուն ձիրքին ի սպաս դրված միջոցների սոսկ բացարձակ մաքրությունը կարող է թույլ տալ թռիչք գործել հայտնիի հնացած ուղուց անդին եւ լույսի անշեղ սլաքով մատնանշել ազատության արդի ուղին:

Ֆրանսերեն բնագրից
թարգմանեց
ԱՐՈՒՍ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Արշիլ Գորկին իր դստեր՝ Մարոյի եւ Անդրե Բրետոնի հետ Ռոքսբերիում (Քոնեքթիքուտի նահանգ, ԱՄՆ) 1945թ.:

Գորկու վերջին լուսանկարը, 1948թ., հուլիս

Հրաժեշտ ԱՐՇԻԼ ԳՈՐԿՈՒՆ

Ինչ մեծ էիր դու ձեռքերդ պարզած
Եվ ձայնդ բույն էր արծվի
Երբ թիկնոցդ հագած երգում էիր հին երգեր
ռուսական

Քեզ բաժին էր ընկել գիծը մաքուր
Ու չգիտեիր ինչպես վարվել
Ծանր ցանցը որ դու քաշում էիր մենակ
Ժամանակների խորքից
Բույլ-բույլ խառնում էր հուշեր հմայքներին
գարնան

Հարկ էր քեզ տեսնել մոլիվի պահին
Քեզ եւ քեզ կրկնող այն շողշողուն կույրին
Որ տեսնէր արվեստի պատկերային եւ ոչ
պատկերային

Այդ դու էիր կտրում հացը չորացած
Նորից տեսնում եմ քեզ առասպելի
քո գավազանով

Աստղերի մեջ ու ծաղկած ծառերի
Ճակատագիրդ սիրտս է կտրատում
Ինչ կատաղի են նրանք իմ ծերուկ Արշիլ
Օ նա սիրում է հողը որ տանն է իր թող այժմեն այն
Տանն այդ եւ այն ինչ պահում է նա
վկայությունն է քանանյա անշահախնդիր
ջանքերի տեսանելի ամեն բանից հրաժարված
այսօր
հրապուրում ես ինձ եզովենք նրան կառեր
մոխիրը խարույկին
Ու քանի որ բավական չէր դա
Նրանք ուզեցին քեզ քո սեփական կամքով դնել
քո անձի արեւի տեղում
Եվ որովհետեւ դու վերադարձար
Դարձանեցին քեզ որ փոքր կուրծեն
Ամենամուր կապում որտեղից դու սիրում էիր
շողշողացնել
քո փերի-աղջկան

Ձեր երկուսիդ առավել հեռու տեսնելու համար
Ով գիտե թե չունեին նրանք այդ մեկ այլ
հնարք իրենց փորի մեջ
Քեզ այլեւս ոչինչ չէր մնում
Քան սպանձնել Ժերար դը Ներվալի մահը
մոգական

Ինչ բարձր ես դու
Օդում
Բայց ոչ այնքան որքան մեզ թողած քո անեն
ինչի մեջ

Եվ ոչ այնքան որքան անունը քո
Դրոշմված սրտիս փոթորիկներում

Արծաթագործություն

Օրերս «Տիգրան Մեծ» տպագրատունը հրատարակեց Յովսեփ Թոքատի «Հայ արծաթագործ վարպետներ» (Armenian Master Silversmiths, Osep Tokat) շքեղ (294+347 էջ) հատորը: Գրքում ներկայացված են հայկական ոսկերչության եւ հատկապես արծաթագործության բացառիկ նմուշներ՝ սկսած հին դարերից մինչեւ նորագույն ժամանակներ, ուղեկցված պատմական անհրաժեշտ տեղեկություններով ու քարտեզներով:

Ավելի ուշ շրջանի՝ 18-19-րդ դարերի արծաթագործական նմուշները մեծամասամբ հեղինակի՝ Յ. Թոքատի անձնական հավաքածուից են եւ առավելապես ներկայացնում են կենցաղային իրեր՝ զարդատուփեր, ծխախոտատուփեր, գրիչներ, թանաքամաններ, ձեռնափայտի եւ հովանոցի կոթեր եւ այլն: Նման գրքի հրատարակումը այս օրերին, երբ Հայաստանում եւ սփյուռքում գրեթե ամբողջովին մոռացվել-անտեսվել են հայկական արծաթագործության ու ոսկերչության ավանդույթները, խիստ կարեւորվում է ազգային տեսակետից: Գուցե այն խթան հանդիսանա վերականգնելու դարերի ընթացքում ձեռք բերվածը:

Ստորեւ՝ ոչ մասնագիտական, այլ նկարագրական մի գրախոսություն նորատիպ հատորի մասին:

Խմբ.

ՍՈՒՐԷՆ ՂԱՆԻԷԼԵԱՆ

Արծաթէ կամուրջ

Յովսէփ Թոքատի գիրք-ալբոմը

Եղիազար Բաղդասարյան. Սբ. Մյուռոնի կաթսա: Կաթսան 1817-ին Գրիգոր Չելեպիի, Սարգիս Տյուզյանի եւ Գազազ Արթին Ամիրայի կողմից նվիրված է Սիսի կաթողիկոսարանին: Այժմ գործածվում է Անթիլիասի կաթողիկոսարանում:

Սեւատապատված արծաթյա գինու բաժակներ: Վան: Անձնական հավաքածու:

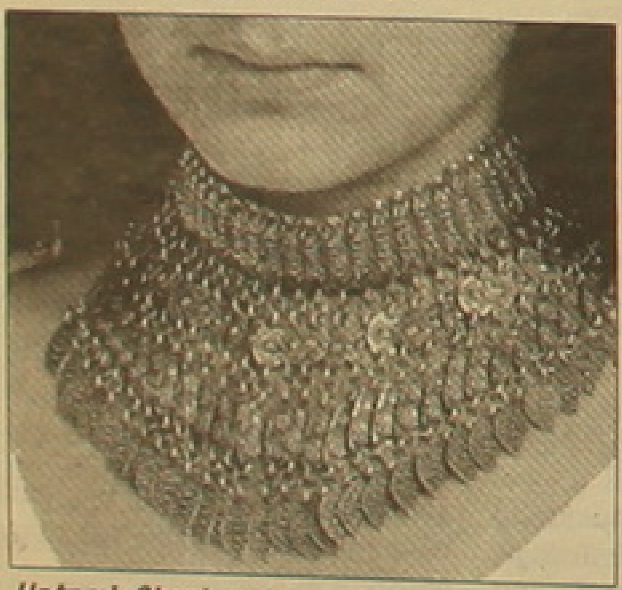

Արծրուն Բերբերյան. Արծաթյա մանյակ. Անձնական հավաքածու:

Լոս Անջելեսի՝ ծագումով պոլսահայերի մի հոծ զանգուածի մէջ առանձնանում է նաեւ Հայաստանում ու Արցախում քարերի մշակման գործը տարիներ շարունակ հմտօրէն կազմակերպած տնտեսագէտ Յովսէփ Թոքատը, որի Սեդրակ եղբայրը մնալով Ստամբուլում՝ վերջին շրջանում վարել է Սուրբ Փրկիչ ազգային հիւանդանոցի ատենապետի ծանր պաշտօնը եւ այժմ նրա պատուաւոր նախագահն է: Ու այստեղ էլ ակամայ կանգնում եմ, քանի որ անակնկալի առջեւ եմ: Ասել, որ չգիտէի, թէ Յովսէփը արուեստի գիտակ է, սխալ կը լինէր. աշխատանքն ու նուիրումը գնահատելու հնարաւորութիւն ունեցել եմ եւ Լոս Անջելեսում, եւ Երեւանում: Տեսել եմ նաեւ գեղանկարչական հաւաքածոները, որ վկայում են նրա բարձր ճաշակը: Այդ ամէնը ժառանգել է ծնողներից:

Յովսէփ ու Սեդրակ Թոքատները ծնուել են իրենց պապերի ծննդավայր, Էրզրումի վիլայէթի Քղի գետի աջ ափին գտնուող Ներման գիւղում: Գիւղի հայկականութիւնը անուանումից է ցայտում՝ ամրագրուած հայերէնից թուր[illegible]ին անցած բառային յայտնի ցանկերում: [illegible]դրանքս օրհնանքի ձեւով գնում հաս[illegible]սէփի մօրական պապին՝ Մարտիրոսին, որ 1914-ին կառուցեց քարեղէն հրաշալի կամուրջ, ինչի ամրութիւնը ընդամէնը մի տարի անց պիտի «տուգէին» աւելի քան 2500 քղեցի եւ ներմակցի հայ տարագիրները, որոնց տանում էին կոտորելու Կամախի ձորում: Յիրաւի, մարտիրոսի՝ կամուրջ: Թոռը՝ Յովսէփը, գրքի մէջ, կամրջի՝ իր կատարած լուսանկարի տակ, կարճառօտ, բայց իմաստուն մակագրութիւն է զետեղել՝ «Անցեալը կը միացնէ մեզ ապագային»: Ահա «միացման» նշաններից մէկը. 1918-ից յետոյ 500-ից աւելի տարագիրներ վերադարձան ծննդավայր: Նրանց մէջ էին Յովսէփի ծնողները՝ Պետրոսն ու Ովսաննան, որոնք իրենց առնին հագուստների մէջ փրկեցին հայ զարդարուեստի նուրբ նմոյշներ: Վարպետները զոհ գնացին, նրանց «տաղանդը բաւարար չեղաւ իրենց կեանքը փրկելու», նկատում է Յովսէփը, բայց գործերը փրկուեցին նման հայորդիների շնորհիւ: Մինչեւ երիտասարդութեան շրջան, մինչեւ Ստամբուլ տեղափոխուելը, Յովսէփը ծնողների հետ ապրել է պատմական երկրում:

Ուշագրաւ է, որ հէնց նրանց յիշատակին է ձօնուած Յովսէփ Թոքատի պատրաստած ստուարածաւալ հետազօտութիւնը՝ «Հայ արծաթագործ վարպետները», որ օրերս է լոյս տեսել: Տարիների տքնանք պահանջած այս կոթողային հատորն ունի տպագրական բարձր, անթերի որակ: Հարիւրաւոր գունաւոր, աչք շոյող արծաթեայ տարաբնոյթ նկարներն ակնառու ներկայացնում են հայ դարաւոր արծաթագործութեան հարուստ պատմութիւնն ու ընթացքները, նմոյշները: Լուսանկարները եռանգային նրբին շերտերով, յստակ դրուագումների ծալքերով վկայում են հրատարակիչների եւ կազմողի մասնագիտական ջանքը եւ բծախնդրութիւնը:

Նախ, ուրախացնում է գրքի լոյսընծայման համահայկական իւրայատկութիւնը. նրան «խառնուել են» Լոս Անջելեսի եւ Երեւանի հրատարակիչներն ու տպագրիչները, հաստատութիւնները: Առիթը այս էլ որերորդ անգամ տպաւորում է: Յիշենք թէկուզ Վ. Թէքէեանի «Գաղտնի պարտէզ» շքեղ ժողովածուն, որ 2003-ին միասնաբար պատրաստեցին Երեւանը, Պէյրութը, Հալէպը եւ Դիտրոյթը:

Գիրքն ամբողջապէս շարադրուած է հայերէն եւ անգլերէն (թարգմ.՝ Իշխան Ճինպաշեանի): Դա նշանակում է, որ այն հասցէագրուած է նաեւ օտարների: Այս հանգամանքը թելադրել է Յովսէփ Թոքատին գրելու իր ժողովրդի մասին ճանաչողական լայնախոհ ակնարկ, որին յաջորդել է Վանի համառօտ պատմութիւնը: Անպաճոյճ է Յ. Թոքատի գիրը, ունի պատմելու գրաւիչ, բայց զուսպ եղանակ, չի ծանրացնում խօսքը պատմական եւ փաստական խճողումներով, քանի որ գիտի հիմնանիւթի գեղագիտական ուղղութիւնն ու անհրաժեշտ ծաւալները: Հետազօտողը, որի ձեռքին հարուստ ու եզակի վիճակացոյցեր կան, ուսումնասիրութիւնը բաժանել է երեք մասի՝ նախ, ընդհանուր, սակայն խորաթափանց ակնարկով անդրադարձել է ոսկերչութեան եւ արծաթագործութեան, ազգային զարդարուեստի աւանդոյթներին ու շարունակական զարգացումներին, ապա Վանը ու նրա շրջակայքը դիտել է որպէս հայ արծաթագործութեան բնիկ օրրան:

Երրորդ բաժինը Վանից դուրս՝ Կոստանդնուպոլիս, Իզմիթ, Իզմիր, Կեսարիա, Տրապիզոն, Կարին, Տիգրանակերտ պատմական տարածներում, ինչպէս նաեւ Ռուսիայի, Վրաստանի, Մերձաւոր Արեւելքի, Հնդկաստանի հայաշատ քաղաքներում ծաւալուած արծաթագործութեան պատմութիւնն է, ինչ վերստին շեշտում է Վանի առաջնայնութիւնն այս ասպարէզում, երբ հեղինակը դնում է զուգահեռի նշանը: Իւրաքանչիւր պարագայում ուսումնասիրողը ներկայացնում է պատմութիւնը, ոճային տեղական յատկանիշները, կոլորիտը եւ հետեւութիւնները կատարում ընթերցողի հետ միասին:

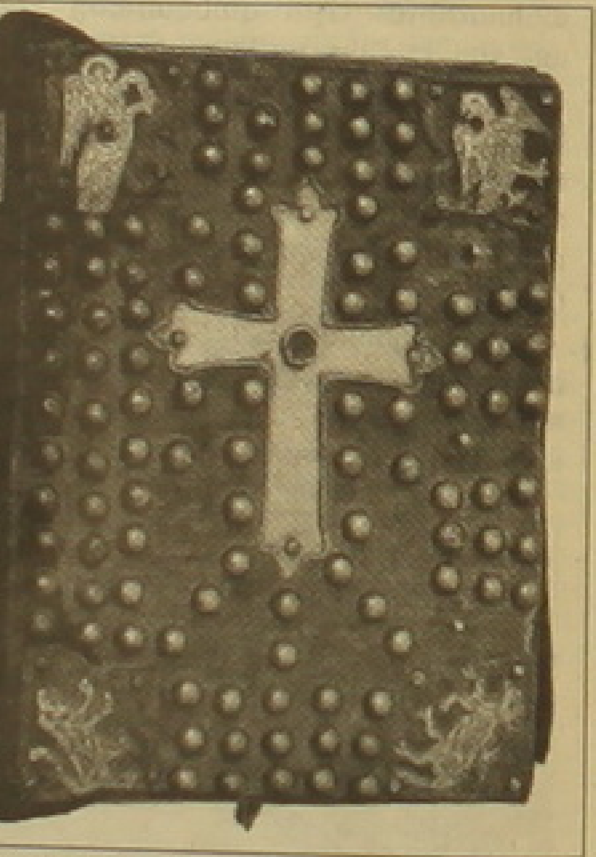

Ավետարան, որի արծաթյա կազմը պատրաստված է Աղթամարի Սբ. Խաչ եկեղեցու կից արհեստանոցում:

Ուշագրաւ է, որ Վանի վարպետները նախապատուութիւնը տալով արծաթագործութեանը՝ զարկ տուեցին զարդերի պատրաստման արհեստագիտական եղանակներին՝ արծնապատում, մանրարուք, սեւապատում, ցանցազարդում, զուգաթելում, որոնց բացառիկ շնորհը իրենք էլ տարածեցին աշխարհով մէկ: Վանի ոսկերչական եւ արծաթագործական արհեստանոցների թիւը 19-րդ դարավերջին հասնում էր 120-ի: Սեփական պրպտումների ճանապարհով Յ. Թոքատը դասակարգում է վանեցի լաւագոյն վարպետներին՝ ցուցադրելով նրանց արծաթեայ բոլորագիծ բարձրարուեստ ստեղծագործութիւնները, մասնաւորապէս արժանին մատուցելով Յովհաննէս Պողոզանճեանին («Գառն, Աշուն, Ամառ, Ձմեռ» դրուագումների միաձոյլ քանդակը), Գէորգ Գոյումճիպաշեանին (ափսէի վրայ ծնկած Ատլասի ուերին թեքուած «Արծաթեայ երկրագունդը», Լուանի ուղեծիրով, այս ամէնի մէջ բացորոշ զատուած են աշխարհագրական բաժանումներ՝ տեղանունները), Մարգար Ղալամքարեանին, Փանոս Ժամհարեանին, Յակոբ եւ Սահակ Արհեստկէտեաններին եւ մինչեւ մեր օրերը հասնող վանեցի վարպետների ժառանգորդներին, մասնաւորապէս երեւանցի հանգուցեալ վարպետ Արծրուն Բերբերյանին:

Յ. Թոքատի աշխատասիրութեան մէջ կան ուշագրաւ պատմութիւններ, որոնք լոյս են սփռում անցեալի շատ էջերի վրայ: Այսպէս, ռուսաց ցարերի խնդրանքով Աստրախան քաղաքում կայք էին հաստատել երկու տասնեակ հայ արծաթագործներ, որոնց արդիւնաւոր գործունէութեան մէջ դեռ 17-րդ դարի կէսերից վիթխարի է սպահանցի խոճա Զաքար Սահրադեանի դերակատարութիւնը, որը Պարսկաստանի իշխանութիւնների պաշտօնական ներկայացուցիչն էր Ս. Պետերբուրգում եւ մեծ հեղինակութիւն ունէր դիւանագէտների շրջանում: Ի դէպ, ինչպէս հաւաստում է գրքի հեղինակը, նրա ջանքերի շնորհիւ է, որ Ռուսաստանի հայ ոսկերիչներն ու արծաթագործները Ալեքսէյ ցարին 1659 թ. նուիրեցին ցարերի կանանց թագադրման համար նախատեսուած անզուգական գահոյք, որը պարունակում է 900 ալմաստ, 11,5 կգ ոսկի, 1.300 հակինթ, 18.030 փիրուզ: Այսօր էլ այն խնամքով պահպանւում է Կրեմլի Զինապալատի թանգարանում: Նման ճանապարհով հայ առեւտրականները, փաստարկում է հետազօտողը, մենաշնորհ եւ զգալի աւանդ ձեռք բերեցին Ռուսաստանի մետաքսագործութեան զարգացման մէջ:

Աշխատանքի մէջ ներառուած են նաեւ գիտական տարաբնոյթ աղբիւրներ, ինչպէս, ասենք, Պոլսոյ պարագային՝ Էվլիա Չէլէպի, ժամանակի մամուլ, որ ձգւում հասնում է նաեւ մեր օրերը, պաշտօնական պատմական փաստաթղթեր, որոնցից կարելի է առանձնացնել, օրինակ, Դաշնային Գերմանիայի կանցլեր Կոնրադ Ադենաուէրի շնորհակալագիրը Գրիգոր Օրբա Իննէճեանին: Բանավիճելով պոլսեցի հայ վարպետի հետ, որ որոշ մտավախութեամբ ցանկացել էր իր անունը անյայտ մնայ, արծաթագիտութեան մերօրեայ պատմաբանը յիշատակում է Թուրքիայի ներկայիս վարչապետ 2004 թ. Յունիսին Թայիբ Էրդողանի արած յայտարարութիւնը Ստամբուլի Ս. Փրկիչ Ազգային հիւանդանոցի թանգարանի բացման առիթով. «Ասում են, Անատոլուի ամէն տան մէջ եղել են հայ վարպետներ»:

Սոյն գրքի յաջողութիւնը, մեր կարծիքով, պայմանաւորուած է ոչ միայն շքեղ գունային հրատարակութեամբ, տաք, ջերմ շնչով շարադրանքի առկայութեամբ, որոնք ինչ խօսք, առանձին-առանձին առաւելութիւններ են, այլեւ գիտական մանրակրկիտ, բծախնդիր, համահաւաք, «չերեւացող» սեւ աշխատանքով՝ բնագիր եւ զուգահեռաբար նշուած գործի լուսանկար՝ համադրուած տարածաշրջանի եւ ժամանակահատուածի ոչ դասական ընտրութեամբ եւ, բնական է, քննութեամբ: Տքնանք եւ լրջութիւն է պահանջում նաեւ անուանացանկերի ճշգրտուած կազմութիւնը՝ վարպետների միաազգութիւնների ցանկային համեմատութիւններով, անհրաժեշտ, ամբողջականութեան միտող ուղեցոյցերով, քաղաքների եւ երկրների ջանադիր դասդասումով: Ընդ որում՝ անուանացանկերի մէջ առանձին տրւում են՝ քաղաքը, վարպետի անուան հնարաւոր ստուգաբանութիւնը, գործերից հանուած ստորագրութիւն-կնիքները, արուեստի գործերի հիմնական հասցէ-հաստատութիւնները: Եթէ կասկածում է հեղինակը, նշում է իր վերապահութիւնը:

Սեւատապատված արծաթյա նշանի մատանու պայուսակ: Անձնական հավաքածու

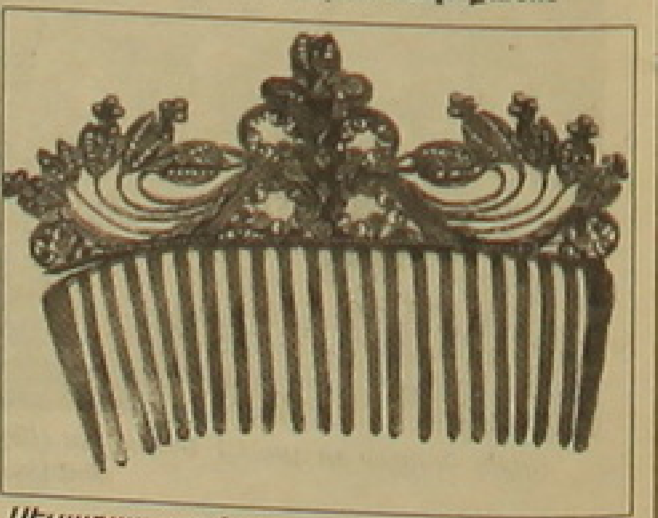

Սեւատապատված արծաթյա Վանի սանր: Անձնական հավաքածու

Հայ արծաթագործութեան պատմութիւնը գիտնականին հետաքրքրել է դեռեւս անցեալ դարի 70-ական թթ. սկզբից, երբ սկսել է նիւթեր հաւաքել, իսկ գրքի ձեւով համադրուած՝ շարադրել է վերջին երեք տարիներին: Յովսէփ Թոքատը դիմել է բազմաթիւ հաստատութիւնների ու անձանց աջակցութեանը, որոնց գրքի վերջում ուղղում է իր շնորհակալութիւնները:

Նրա վերջին խօսքը պարզ է, սակայն՝ իմաստալից եւ պատմական. «Եթէ տէր չկանգնինք մեր արժէքներուն, ոչինչ պիտի ունենանք»:

Խօսքերի մէջ տագնապ կայ, ինչը ստիպում է ինձ եւս գնահատութեան գրիչ վերցնելու. Յովսէփ Թոքատ գրագէտը ազգային մշակոյթի պաշտպան զինուորն է:

Էն փլած տներ...

Վերջին տարիներին չեմ հանդիպել Հայոց ցեղասպանության մասին ավելի բովանդակալից գիրք, քան Օսման Քյոքերի այս ալբոմ-ուսումնասիրությունը: Բազմաբովանդակ ու բազմաշերտ: Մի աշխատություն, որը մյուս գրքերի նկատմամբ ունի առավելությունը արագ հայացքով պատկերացնելու 1900-1914 թթ.-ին այժմյան Թուրքիայի տարածքում ապրող հայերի կեցությունն ու կացությունը: Այլեւ, միաժամանակ, լինելու այնքան խորը եւ խորիմաստ, որ յուրաքանչյուր էջ եւ էջի յուրաքանչյուր անկյուն պահանջի խորազնին հետազոտություն, եթե ոչ՝ ուսումնասիրում, անգամ՝ խոշորացույցի օգնությամբ:

Ասացի՝ գիրքը Հայոց ցեղասպանության մասին է: Սակայն 400 էջանոց մեծադիր հատորում ոչ մի տող չկա Ցեղասպանության մասին: Պարզապես հայերն այնտեղ են՝ Եդիրնեում, Բուրսայում, Բիլենջիկում, Քյոթահիայում, Ռոդոստոյում, Ադաբազարում, Զմյուռնիայում, Պոլսի տարբեր թաղամասերում եւ արվարձաններում, Ադանայում, Այնթափում, Մարաշում, Զեյթունում, Կեսարիայում, Քոնիայի, Քաստամոնիի եւ Անգորայի վիլայեթներում, Մարզվանում, Տիգրանակերտում, Ուրֆայում, Խարբերդում, Երզնկայում, Բիթլիսում, Մուշում, Վանում, Էրզրումում, Կարսում եւ մյուս վայրերում: Մինչեւ 1914 թ. հայերն այդ վայրերում էին իրենց եկեղեցիներով, վանքերով, վարժարաններով ու քոլեջներով, որբանոցներով, հիվանդանոցներով, արդյունաբերական եւ առեւտրական իրենց ձեռնարկություններով, հյուրանոցներով, արհեստանոցներով ու խանութներով, լուսանկարչատներով, թերթերով ու տպարաններով: Հայերն այնտեղ էին՝ կենսունակ ու բարգավաճ, իրենց համայնքային կառույցներով, գրեթե եվրոպական նիստ ու կացով, հարյուրավոր, գուցե հազարավոր տարիների իրենց քաղաքակրթությամբ: Այնտեղ էին, հիմա՝ չեն:

Կային՝ չկան:

Միթե սա չէ՞ ցեղասպանության էությունը: Անէացման, ոչնչացման հիման, որը թուրք կամ թուրքերեն ընթերցողի ուղեղում անկասկած ռեակցիաներ է առաջացնելու: Իսկ ինչ եղան նրանք, այդ բնակավայրերի նախկին բնակիչները: Բոլո՞րն էին «քոմիթաջի», այսինքն՝ «նեղ պահին օսմանյան պետությանը մեջքից դաշունահարողներ»: Ինչո՞ւ բռնագաղթվեցին, ինչպե՞ս բռնագաղթվեցին, ո՞ւր բռնագաղթվեցին: Այնուհետեւ ինչ պատահեց նրանց, քանինե՞րը մնացին գաղթի ճանապարհներին, որմ՞նը հասավ «ապահով» հանգրվան եւ դարձավ սփյուռք:

Այս եւ նման հարցադրումներ ապահովաբար առաջանալու են թուրք ընթերցողի ուղեղում, քանզի գիրքը թուրքերեն է, խմբագիր-հեղինակը՝ թուրք, հրատարակիչը՝ Բիրզամանլար Յայինջիլիկը՝ նույնպես:

Ընթերցողը հավանաբար կռահեց, որ գրախոսվող գիրք-ալբոմը բաղկացած է լուսանկարներից: Սակայն ի տարբերություն վավերագրական այլ լուսանկարների, սրանք փոստային բացիկների (carte postale) վերատպություններ են, հետեւաբար շատ ավելի վավերական եւ վավերագրական, քանզի կրում են, բացի ուղարկողի մակագրությունից, օսմանյան փոստային ծառայությունների կնիքն ու դրոշմանիշերը, նաեւ՝ ստացող երկրի փոստային կնիքը:

Փոստային բացիկները, որոնք նախորդ դարասկզբին եւ այնուհետեւ մինչեւ հեռախոսի, ֆաքսի եւ ինտերնետ կապի ժամանակակից դյուրությունները շատ էին տարածված հատկապես կարճ նամակագրությունների, ճանապարհորդական ողջույնի կամ շնորհավորական գրերի համար, սովորական լուսանկարների նկատմամբ ունեն նաեւ մեկ ուրիշ առավելություն՝ դրանք ընդհանրացնող բնույթ եւ հասարակական գործածություն ունեն, ընդհանրապես լինելով բնության կամ քաղաքային տեսարաններ, ճարտարապետական կոթողների, կրթական, բժշկական, առեւտրային եւ այլ հաստատությունների լուսանկարներ կամ գծանկարներ: Իսկ այս պարագայում դրանցից շատերը նվիրված են նաեւ հիշարժան դեպքերի եւ իրադարձությունների, ինչպես՝ 1908 թ.-ի Օսմանյան սահմանադրության ընդունման առթիվ հայ եւ թուրք, նաեւ հույն եւ հրեա խանդավա՜ռ, եղբայրակա՜ն հանրահավաքներին... եւ դրանց հեգնորեն հակասող՝ մի քանի ամիս հետո Ադանայում տեղի ունեցած կոտորածների հետեւանքներին՝ հայկական թաղամասի, դպրոցների ու եկեղեցու հրդեհում, փլատակների, դիակների տեղափոխում, ջարդերից հետո հավաքված որբուկների պատսպարաններ:

Ալբոմի տիտղոսաթերթից եւ հեղինակի առաջաբանից պարզվում է, որ փոստային բացիկները, դրանց կցված ծրարները տրամադրվել են իտալացի հավաքորդ Օռլանդո Կառլո Կալումենոյի կողմից: Վերջինիս հայկական եւ հունական հավաքածուն, ինչպես նշում է հալեպահայ լրագրող Սալբի Գասպարյանը Օսման Քյոքերի հետ ունեցած հարցազրույցում (տես՝ «Զարթօնք»-ի 2005 թ. ապրիլի 24-ի բացառիկ համարը), բաղկացած է շուրջ 4000 փոստային բացիկներից ու ծրարներից, որոնցից ընդամենը 750-ն է ընդգրկվել գրախոսվող ալբոմում: Մոր կողմից հայ Օռլանդո Կառլո Կալումենոյի հավաքածուի 500 բացիկները ալբոմի հրատարակության օրերին առանձին ցուցահանդեսով Ստամբուլում 2005 թ. հունվարի 7-19-ը ներկայացվել են «Սիրելի եղբայրս» ընդհանուր խորագիրը կրող ցուցահանդեսում: Այդ ցուցահանդեսի նպատակն է եղել, վերոհիշյալ հարցազրույցում խոստովանում է ալբոմի հեղինակը՝ լրագրող-պատմաբան Օսման Քյոքերը, ոչ միայն ներկայացնել մինչեւ 1914 թ. Օսմանյան պետության տարածքում ապրող հայության մշակութային ու տնտեսական վերելքը, այլեւ թուրք հանրությանը ցույց տալ հայերի նպաստը Թուրքիայի զարգացման գործում: Քանզի, ինչպես ասում է Քյոքերը, «հայերն ալ պետք է ընդունին, որ թուրք հանրության մեծամասնությունը շատ բան չի գիտեր հայերու ունեցած այստեղի ստեղծագործ կեանքի մասին, ապատեղեկատուութեան եւ խեղաթիւրումներու քաղաքականութեան պատճառաւ այստեղ մարդիկ չեն ճանչնար հայուն այս երկրին բերած ստեղծագործական ավանդը»: (Նույն տեղում):

Գրքում այդ ավանդի որպես ապացույց առանձնահատուկ կերպով՝ ներկայացվում են հայկական կրթական օջախները՝ դպրոցները, լիցեյները, Խարբերդի, Այնթափի, Մարզվանի, Էրզրումի նշանավոր քոլեջները, որոնք իրենց մակարդակով չէին զիջում մերօրյա համալսարաններին: Որոշ բացիկներում պատկերված են շարքով դպրոց մտնող աշակերտներ՝ շատ ճաշակավոր եւ վայելուչ համազգեստներով: Գիրք-ալբոմում, որի էջերը երբեմն պահանջում են խոշորացույցի օգտագործում, շատ են անակնկալ հանդիպումները... մեր անցյալի հետ: Երբեմն փոստային մի բացիկի մեջ նշմարվում են միանգամից մի քանի հայկական դպրոցների ցուցանակներ, կողքին՝ եկեղեցու անխուսափելի գմբեթով: Նույնը՝ շուկայի տեսարաններում, հայատառ մի քանի խանութներ եւ արհեստանոցներ՝ հայերեն, օսմաներեն, ֆրանսերեն եւ հունարեն ցուցանակներով: Մեծ թիվ են կազմում, բնականաբար՝ գովազդային նպատակներով, հայերին պատկանող հյուրանոցներն ու պանդոկները: Ոչ միայն Մկրտիչ Թոքաթլյանի շքեղաշուք հյուրանոցները Բերա փողոցում կամ Բոսֆորի ափին, այլեւ փոքրիկ պանդոկները գավառային քաղաքներում իրենց եվրոպական մեծադղո՜րդ անուններով: Նմանապես՝ մետաքսի, հյուսվածեղենի, կոշիկի, ոսկերչական, ադամանդի հղկման արհեստանոցներն ու արտադրամասերը: Հայերը Թուրքիայի արդյունաբերությունը, առեւտուրն ու զբոսաշրջությունը զարգացրել են առանց դույզն իսկ կռահելու ահավոր գալիքը...

Շատ հետաքրքրական են փոստային բացիկների ձեռագիր մակագրությունները: Հայերեն, հայատառ թուրքերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն կամ անգլերեն՝ դրանք մեծամասամբ բարեմաղթանքներ են, առեւտրական բնույթի կարճ գրություններ՝ Թուրքիայի այս քաղաքից մյուսը ուղարկված, իսկ ավելի հաճախ՝ դեպի եվրոպական ոստաններ: Բայց կան նաեւ մտերմական, նույնիսկ ներընտանեկան սրտառուչ նամակագրություններ, որոնցից մեկը Ստամբուլից ուղարկված է Կահիրե, ոմն Մարիի կողմից քրոջը՝ Կատո Բայանի տիկնոջը՝ Հայկանուշին:

«Սիրելի Հայկանուշ, գրում է Մարին, լիմոնը կիսելէն վերջը քիչ մը քամուելէ յետոյ քիչ մը մեղրով, 2 կամ 3 կումս խունկ, 5 կամ 6 կաթիլ ալ ձէթ, այդ ամէնը քիչ քամուած լիմոնի մէջ դնելով ածուխի մաղմաղ կրակի վրայ եփուելու է, պոմադ (ֆրանսերեն՝ խյուս) մը կըլլայ, գիշեր-ցերեկ քսելու է օրը երկու անգամ: Քսելէդ առաջ նախ բեն (ֆրանսերեն՝ լվացում, լոգանք) պիտի ընես գաղջ ջուրով եւ ապա սիգարետի թուղթ մը պիտի գոցես վրան: Տղուն բերանը տուած ատենդ ալ պիտի լուաս: Բաց մի՛ վախնար, վնասակար դեղ մը չէ: Սա ալ ըսեմ, թէ կը ցաւի կոր ըսելով չքսել չըլլաս: Պիտի տեսնաս, երկու անգամ քսելէդ վերջ պիտի անցնի: Համբոյրներով՝ Մարի»:

Ըստ երեւույթին Հայկանուշը կրծքի երեխա ունի, բայց կրծքերը բորբոքվել են, եւ Ստամբուլից քույրիկը բացատրում է, դեղագիր է ուղարկում, թե ինչ պետք է անի բորբոքումն անցկացնելու, երեխային կերակրելու համար:

Ու պատկերացնել, որ այդ գրությունները, բացիկի ու ծրարի վրայի յուրաքանչյուր նշում կամ մակագրություն թարգմանված է թուրքերենի՝ համապատասխան մանրամասն բացատրություններով, յուրաքանչյուր տեղանքի, քաղաքի եւ վիլայեթի մասին գունավոր քարտեզներով ու տեղեկություններով, հատկապես հայերի թվի, մշակութային, կրթական, կրոնական եւ այլ մանրամասնություններով: Հայերեն տեքստերի թարգմանությունը կատարել են Թագուհի Թովմասյան Զամանը, Ալեն Ինջիդյուզենը եւ Նարոս Էրքոլը: Հայկական աղբյուրների, պատմական եւ այլ տեղեկությունների հայթայթման գործում հեղինակին մեծապես նպաստել է Բեյրութից հմուտ բանասեր, պոլսահայ գրականության մասնագետ Կարո Աբրահամյանը, որին Քյոքերը առանձին շնորհակալություն է հայտնել գրքի առաջաբանում:

Տես էջ 9

ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Գալաթայից (Ստամբուլ) Բերա բարձրացող փողոցում երեւում է Կտավճյանի «Էսքիշեհիր» հյուրանոցի ցուցանակը օսմաներեն, հունարեն եւ հայերեն: Այս բացիկը Ստամբուլից Փարիզ է ուղարկվել 1907 թ. հունիսի 9-ին:

«Հայերը Թուրքիայում՝ 100 տարի առաջ»

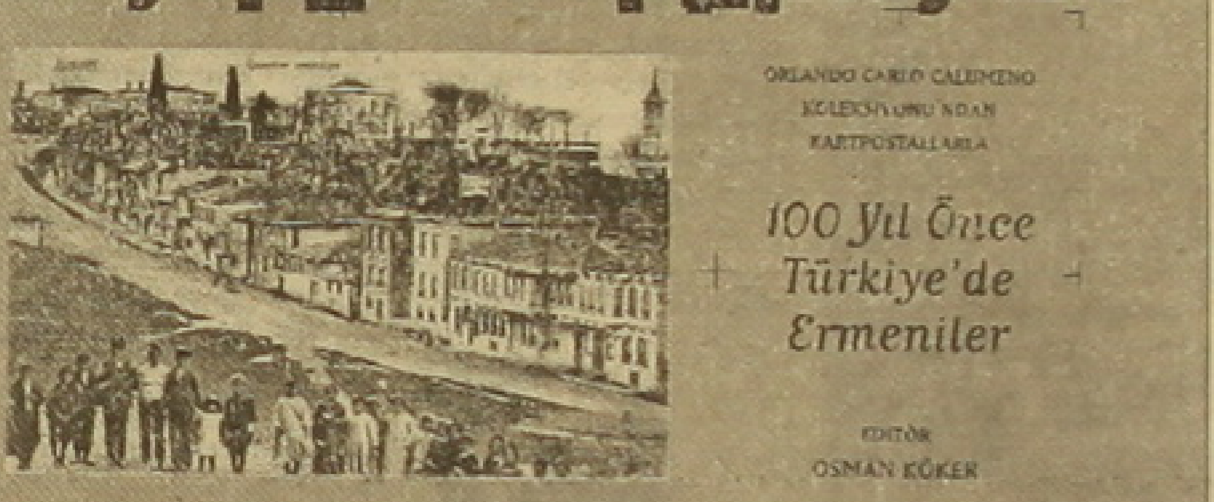

Ադանա, 1909 թ. ապրիլ: Հայերի դիակները տեղափոխվում են քաղաքից դուրս: Բացիկը 1911 թ. փետրվարի 24-ին Ադանայից փոստ է գցվել դեպի Կահիրե:

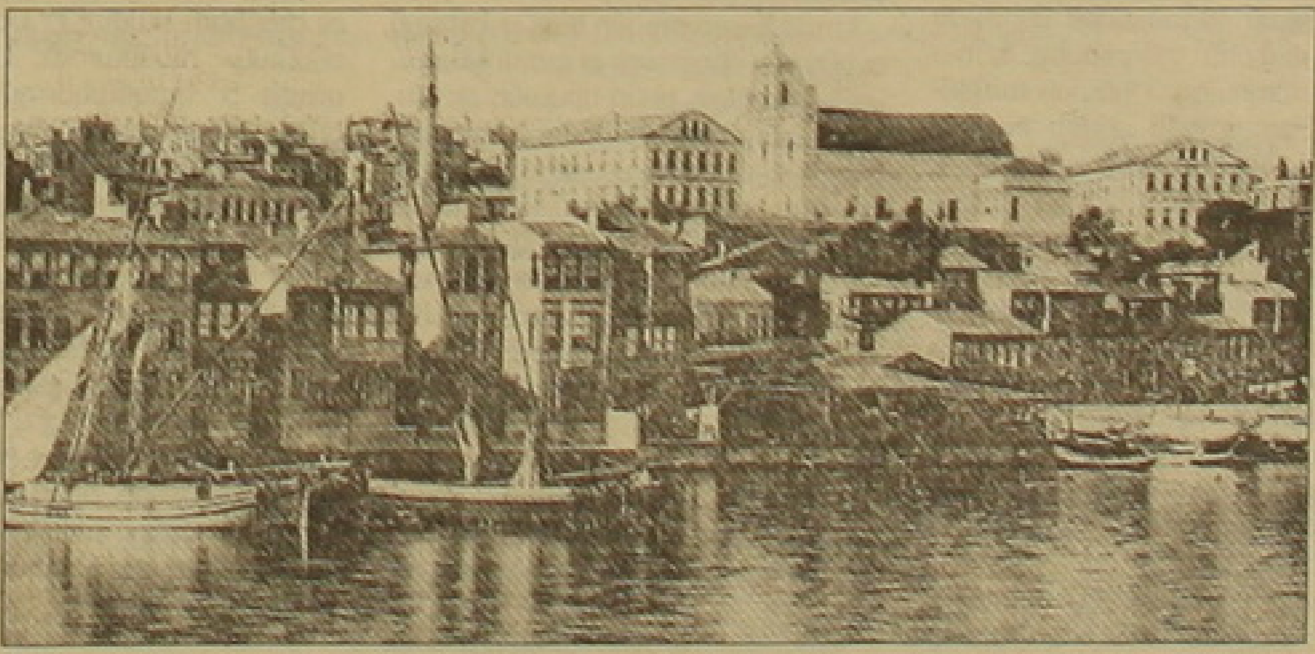

Կոստանդնուպոլիս, Մարմարա ծովից Սամաթիայի վրա բացվող տեսարան: Բարձունքին երեւում են Նունյան-Վարդուխյան եւ Սահակյան վարժարանները, որոնց մեջտեղում՝ Սբ. Գեւորգ եկեղեցին է:

Երաժշտություն

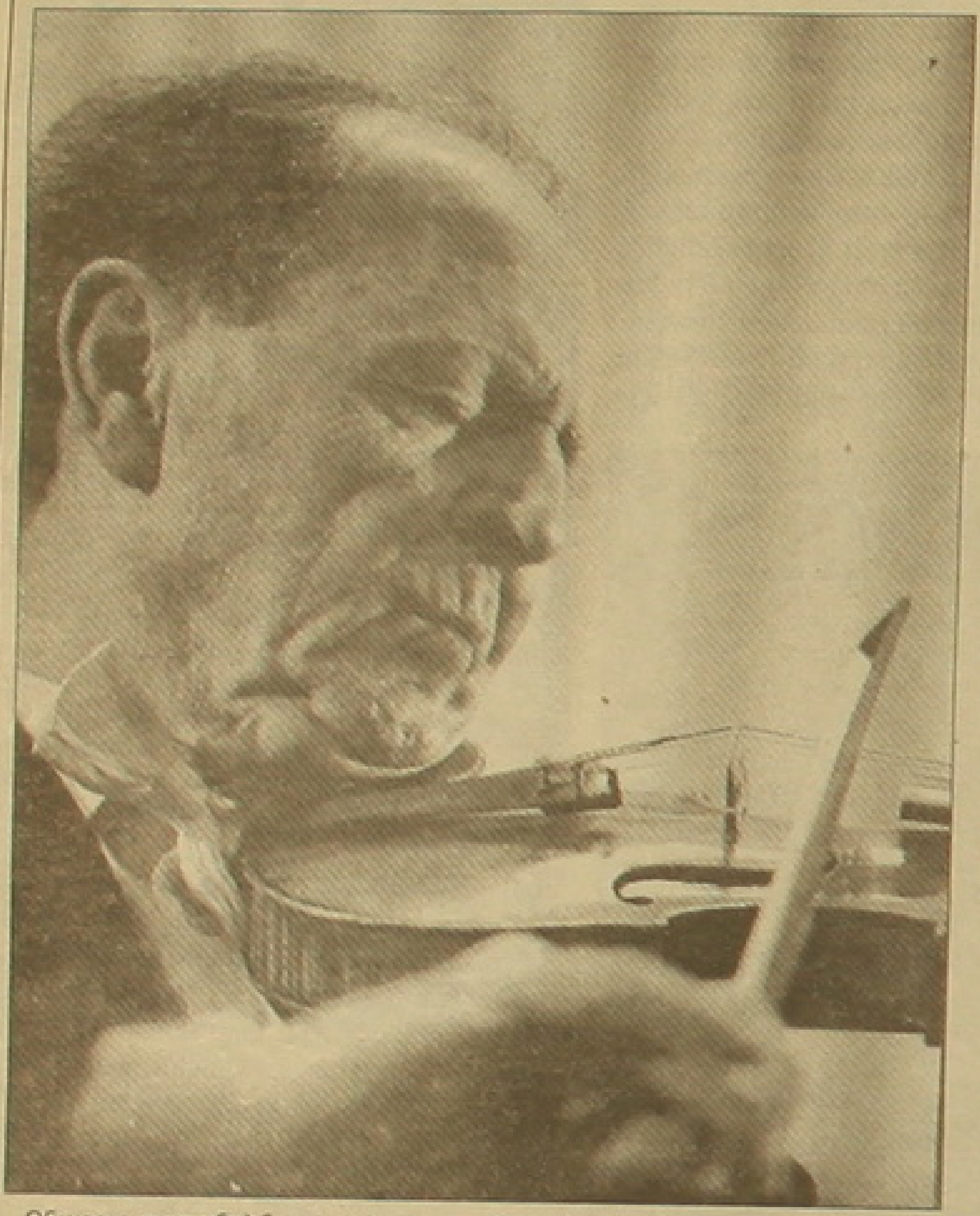

ՇԱՀԵՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ջութակի հոգին

Ժան Տեր-Մերկերյանը 60-ականների մեր այն արվեստագետներից է, ովքեր ժամանակի պահանջ-պատվիրանով եկան փոխարինելու մեր նախորդ մեծերին եւ իրենց ստեղծագործական տաղանդով ապահովեցին մեր դժվարին անցումը դեպի հախուռն 90-ականներ: Օրերս լրանում է մեծ ջութակահարի 70-ամյակը: Նշանակալից այդ հոբելյանը պաշտոնապես կնշվի Հայաստանում հոկտեմբերի 28-ին, եւ հոբելյարի բազմահազար երկրպագուները կրկին առիթ կունենան «Արամ Խաչատրյան» համերգադահլիճում լսելու նրա անկրկնելի կատարումները: Կհնչեն Մոցարտի 4-րդ եւ Բեթհովենի Ջութակի կոնցերտները:

Մինչ այդ առաջարկում ենք կարդալ ջութակահարի ընկերներից՝ արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանի ակնարկը, որ մտերմական հայացք լինելուց բացի մեծ արվեստագետի դիմանկարը ներկայացնելու ուշագրավ փորձ է նաեւ:

Բնատուր տաղանդին զուգակցվող իր համեստ, ընկերասեր, սրտաբաց նկարագրի շնորհիվ Ժան Տեր-Մերկերյանը արժանացել է համընդհանուր սիրո: Անհավատալի է թվում, որ Երեւանի ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում, դիրիժոր Կոնստանտին Սառաջեւի հետ կարճ տաբատով բեմ ելած ու կրակոտ շնչով Մենդելսոնի ու Լալոյի կոնցերտները նվագած 12-ամյա պատանին այսօր բոլորում է իր 70-ամյակը: Ավելի վաղ նա նույն հաջողությամբ հանդես է եկել ծննդավայր Մարսելում դիրիժոր Անդրեյ Օդոլիի ղեկավարությամբ: Փոքրիկ հրաշք, եւ սակայն ապեն որպես հասուն արվեստագետ Ժանը դարձավ փայլուն ներկայացուցիչներից մեկը հայ մշակույթի նոր վերելքը հաստատած 1960-ականների սերնդի:

Ժանի հետ մտերիմ ենք եղել պատանի հասակից եւ առաջին անգամ ներքին մի պահանջ մղում է ինձ գրել իր մասին, պատմել ոչ հայտնի, մոռացության ենթարկվող դրվագներ: Ժանը տասնչորս տարեկան էր, ես տասնհինգ: Մի երեկո, երբ մենք էինք գալիս Մոսկովյան (այժմ՝ Սարյան) դեռ չասֆալտված փողոցում Ժանն ասաց. «Պիտի շատ սիրես ջութակը, որպեսզի զգաս, որ ինքն էլ քեզ է սիրում»: Այդ խոսքը ուղղակի գամվել է ուղեղումս: Ժանի վարպետության ուղին դարբնվել է երեք ուսուցիչների՝ հոր՝ Երվանդի, Կարո Դոմբաեւի եւ Դավիթ Օյստրախի հսկողությամբ: Վերջինս ունկնդրելով Մոսկվա եկած նոր սանին՝ նկատել է. «Երջանիկ է նա, ով խաղ տարեկան հասակում կկարողանա մեկնաբանել Չայկովսկու կոնցերտը այսպիսի վարպետությամբ»:

Պետք է միայն երեւակայել, թե ինչ ոգեւորություն ստեղծեց նոր սերնդի արվեստագետների շրջանում Ժանի հաղթանակը նախ Պրահայում, ապա 1961-ին, Ժակ Տիբոյի անվան փարիզյան միջազգային դժվարին մրցույթում: Նրա նվաճած առաջին մեծ մրցանակը չպատկանեց միայն իրեն: Լեոնիդ Կոգանը, որը ժյուրիի անդամ էր, եւ որի սանը գրավել էր երկրորդ տեղը, մոտեցել էր նրան, ջերմորեն շնորհավորել ու ասել. «Դու սպասվածն այն, ինչին արժանի էիր»: Հուլիսի 27-ի «Պրավդան», որի առաջին էջում տպագրված էր Ժանի դիմանկարը, Երեւանում ձեռքից ձեռք էր անցնում:

Ժանին ես դիմավորեցի Մոսկվայում: Պայուսակը թողնելով ինձ մոտ՝ նա շտապ թռավ Յալթա: Միայն իր համերգի օրվա առավոտյան ինձ հաջողվեց օդանավ նստել: Ամռան էր, երեք օր տոմս էի փնտրում, իսկ օդանավում 15-20 ուղեւոր կար: Պարզվեց, որ ... էինք խուճապի հետ: Իսկ հա... հայկական դահլիճում, փոքր ժամանակ, ավելի զարմացա, երբ Ժանին տեսա դիրիժորական հարթակին՝ նվագախմբին ցուցումներ տալիս: Երեկոյան դահլիճը լցվեց Եվրոպայից Ղրիմ ժամանած զբոսաշրջիկներով: Համերգի այդպիսի ավարտ չէի տեսել: Երբեք հազար մարդ ոտքի կանգնած դահլիճի հասակն էր դոփում: Երբ առանձին էինք, ես էլ հայտնեցի զգվեստս: «Չէ,- ասաց,- մի երկու տեղ ուզածս չեղավ»: Նման դժգոհություններ հետագայում էլ է հայտնել: Ինքս ինձ միայն եզրակացնում էի. ազնիվ արվեստագետը երբեք ինքնագոհ չի լինում...

Խորհրդային աշխարհում «ձնհալի» ժամանակներն եկան: Մշակութային կյանքում զարթոնք սկսեց, միաժամանակ՝ հալածանք այդ զարթոնքի դեմ: Իր ինքնատիպ նկարչությամբ ավեսիս բերող Մինաս Ավետիսյանի «Ջաջուռ» կտավը, որն ընկալվեց ու մնաց որպես Նորի խորհրդանիշ, հանրապետության 40-ամյակին նվիրված ցուցահանդեսին չընդունվեց եւ ոտքով դուրս շպրտվեց: Մինասի արվեստանոցը, որ երբեմն սիրելի հյուր էր Ժանը, դարձել էր միօրինակության ու անդեմության դեմ պայքարի խորհրդավայր:

Արվեստագետների նոր սերնդի ընդվզում հոգեկանը հարազատ էր Ժանին: Բայց պայքարի տենչը, ինչպես շատերը, պատկերացնում էր ստեղծագործելու, կատարյալի ձգտումով: Իր մտորումների մասին նա չէր խոսում: Ամեն ինչ վերլուծվում էր ներսում: Ահա, օրինակ, իր ներքինը բացահայտող Մինասի մասին գրած խոսքից.

«Պատանի տարիքից ես սիրում էի նկարչությունը եւ հաճախ էլ վրձին էի առնում ձեռքս: Երբեմն, երեկոներն այցելում էի Մինասին, զրուցում, շախմատ էինք խաղում: Մի անգամ ինձ նկարելու ժամանակ նա ասաց. «Արվեստը ազնվություն է սիրում, աշխատասիրում, սեփականը հայտնաբերելու մտքի ու զգացմունքի լարում: Վայ նրանց, ովքեր ուրիշի ակոսով են ընթանում... Գիտես, ես քո համերգները բաց չեմ թողնում: Երբ լսում եմ քեզ, մի զարմանա, զգում եմ, որ դու մարդկայնորեն ինձ շատ մոտ ես: Կյանքում դրանից կարեւոր բան չկա...»: Արվեստանոցում Մինասի կտավների թափանցիկ, մաքուր գույները հնչում էին երաժշտության նման: Շրջապատող իշխող սեւ ու կեղծիքի մթնոլորտում Մինասի գույները ինձ ներկայանում էին լույսի նման: Ինքը արդարամտության սմբոլ էր, պատրաստ ընդդիմելու ամեն հարված: Չքաշվեմ ասելու, իմ համերգների ժամանակ ես միշտ զգում էի Մինասի մոտիկությունը...»:

Ձեռք չմնաց Ժանը Նորին հասցված ճնշումներից: Հիշեմ միայն ոչ հայաստանյան երկու դեմք, կռահումը թողնելով ընթերցողին: Հավաքվել էինք ջութակահար Հենրիկ Չթչյանի բնակարանում: Բեյրութից հաղորդելու էին Չայկովսկու անվան անդրանիկ մրցանակաբաշխության առաջին տեղը գրաված Կլիմովի եւ առաջին կարգի դիպլոմ ստացած Տեր-Մերկերյանի Չայկովսկու կոնցերտի կատարումները: Թե ինչո՞ւ հատկապես ֆինալային այդ երկու կատարումներն էր ընտրել Բեյրութի ռադիոն ունկնդիրներին ներկայացնելու՝ պարզ էր մեզ: Անարդարություն, այն էլ այդքան ցցուն...

Հանրակացարանում Ժանը բնակվում էր ջութակահար Գրիգորի Ֆեյգինի հետ: Ժանը բացակա էր, երբ տրամադրությունը ընկած ներս մտավ Ֆեյգինը: Իմ հարցին, թե ինչ է պատահել, պատասխանեց.- Նոր սովորած մի գործ էի նվագում եւ հանկարծ շեֆս նշան արեց կանգնել.- Այս մասը ինչո՞ւ մասերի այլ դրվածքով ես նվագում: Ասացի՝ Ժանը այդպես է նվագում եւ ավելի լավ է ստացվում: Նա վրդովվեց, ընդհատեց դասը, թե՝ գնա պարապի Ժանի մոտ: Նույն Ֆեյգինը մի այլ առիթով պատմեց.- Հայտնի ջութակահար Իսահակ Ստեռնը հրավիրվել էր կոնսերվատորիա՝ լսելու ասպիրանտ ջութակահարներին: Բոլորին լսելուց հետո նա մասնացույց արեց Ժանին ու առանձնապես գովեց նրան...

Արամ Խաչատրյանը եկել էր Երեւան եւ ինչպես միշտ այցի էր գալու Սարյանին: Վարպետի կինը հիվանդ էր: Մոտեցա անկողնուն ու մի բան հուշեցի: Երբ ներս մտավ Խաչատրյանը, տիկին Լուսիկը չհապաղեց հայտնել.- Արամ ջան, ինչո՞ւ քո արտասահմանյան համերգներին մեր Ժանին հետդ չես տանում: - Թանկագին Լուսիկ Լազարեւնա, Ժանը սքանչելի ջութակահար է եւ նա ինձ հետ իմ կոնցերտը փայլուն նվագել է Լենինգրադում: Հիմա այդ կոնցերտը Ժանից լավ նվագող չկա: Բայց նրան իմ արտասահմանյան հյուրախաղերին մասնակից դարձնելը ինձնից կախված չէ, այլ «Գոսկոնցերտից»...

Թեեւ Ժանին առաջարկվել էր մնալ ու աշխատել Մոսկվայի կոնսերվատորիայում, բայց նա վերադարձավ տուն: Միամտություն էր կարծել, որ ուսումնառությունից հետո նրան Մոսկվայում պիտի հիշեին ու դրսի համերգներ առաջարկեին: Այն տարիներին ովքե՞ր էին դուրս գնում, միայն հատուկ վստահելիները: Բավական ուշ Ժանը տեղեկացավ, որ Մոսկվա, իր անունով, հրավերներ են եկել Բուլղարիայից, Ռումինիայից, Իտալիայից, Անգլիայից, Բելգիայից... որոնք իրեն չեն հասել եւ իրեն փոխարինել են ուրիշով: Կարելի՞ բան էր այն տարիներին ազատություն տալ դրսում ծնված եւ ոչ պարտիական երիտասարդ երաժշտին: Իսկ երկրի ներսում իր համար համերգներ էին ծրագրվում ո՛ւր ասես, մինչեւ իսկ սիբիրյան երկրորդական քաղաքներ: Ու Ժանի հետ սիրով նվագակցելու էին մեկնում Ալդա Զախարյանը, Զեմֆիրա Բարսեղյանը, Զելինե Զախարյանը, Վիլի Սարգսյանը: Իսկ ելույթներ արտասահմանյան երկրներում՝ հազվադեպ առիթներով, մասնավորապես հայկական մշակույթի օրերի կապակցությամբ, կամ էլ՝ Մարսելում «Արամ Խաչատրյան» ֆոնդի հիմնադիր Արշամ Բաբայանի հրավերով:

1970-ականներին Հայաստանում նա համերգային բուռն գործունեություն ծավալեց: Իրար էին հաջորդում մենահամերգներ նոր ծրագրերով, որ ընդգրկվում էին նաեւ հայ արդի կոմպոզիտորներ Է. Միրզոյանի, Ղ. Սարյանի, Ա. Բաբաջանյանի, Է. Բաղդասարյանի եւ ուրիշների գործերը: Իսկ նվագախմբի հետ, որի ղեկավար Միխայել Մալունցյանին շատ էր սիրում, կատարեց ջութակի բոլոր հայտնի կոնցերտները, երբեմն էլ երեքը մեկ համերգում: Իսկ Բախի երկու ջութակի կոնցերտը նա հերթով նվագեց իր բոլոր հայ գործընկերների՝ Անահիտ Ցիցիկյանի, Ռուբեն Ահարոնյանի, Կոնստանտին Բաղդասարյանի եւ իր սաների հետ: Ժանի համերգներին անակնկալներ էր հետեւում: Լենինականում, Կիրովականում, Ալավերդիում, Ստեփանավանում, Ղափանում նրա ելույթները վերածվում էին տոնի՝ համերգից հետո համերգը շարունակվում էր ունկնդիրների պատվերով... Ինչն էր Ժանին մղում այդքան հաճախ ելույթներ ունենալ հայրենիքում: Համոզված եմ, որ նրան առաջնորդում էր ներզգացական մի խորհուրդ՝ մինչեւ վերջ ժողովրդին բացել սիրտը, մերվել երկրին... Ափսոս, որ այն տարիներին տեսագրման ներկայիս տեխնիկան չկար... Միայն հիշում եմ այսպիսի մի առիթ: Երիտասարդ արվեստագետների ու գրողների հավաք էր Սեւանի «Ծիծեռնակ» ճամբարում: Ամեն երեկո զրույց էր կազմակերպվում կլոր սեղան, վագոնաձեւ ննջարաններում: Խոսում, կարդում, ելույթ էին ունենում բոլորը: Զգում էի, որ Ժանն էլ է ուզում իր մասնակցությունը բերել հավաքին: Բայց նվագելու տեղ չկար: Մի առավոտ, երբ բոլորը ջուրն էին մտել, լողազգեստով ափին կանգնած Ժանն սկսեց նվագել: Քիչ անց ջրից դուրս գալով՝ բոլորը խմբվեցին լողափին... Նման երեւույթ կարելի է միայն երեւակայել: Նկատեցի, որ պառկած ունկնդիրներից մեկի՝ կինոօպերատոր Ալբերտ Յավուրյանի ձեռքում լուսանկարչական գործիք կար...

Լենինականում էինք: Մեր սիմֆոնիկը Մոսկվայից եկած դիրիժոր Միխայել Տերյանի ղեկավարությամբ համերգ էր տալու Մոդայի տանը: Ի դեպ, նման միջոցառման համար այդ դահլիճը լավագույնն էր Լենինականում: Ժանը նվագելու էր Մոցարտի 4-րդ կոնցերտը: Երաժշտության առաջին հնչյուններից հետո լույսերը հանկարծ մարեցին: Օրկեստրը լռեց: Քիչ անց, երբ ջահերը վառվեցին, դիրիժորը նորից բարձրացրեց ձեռքերը: Մի քանի րոպե անց լուսահանգումը կրկնվեց: Երրորդ անգամ, երբ Ժանը սկսեց նվագել, դահլիճը դարձյալ խավարեց: Արտառոց այս երեւույթին պատասխան էինք փնտրում, երբ մթության մեջ սկսեց հնչել Բախի «Չակոնան»: Անօրինակ ոգեւորության մեջ էինք: Կողքիս նստած դեռ Լենինականում բնակվող նկարիչ Հակոբ Հակոբյանը ականջիս փսփսաց.- Ասիկա եթե Ամերիկա պատահեր, Ժանը երկինք կբարձրանար: Տասնվեց րոպե անց, «Չակոնայի» վերջին հնչյունի հետ լույսը եկավ: Կոնցերտմայստերի աթոռին նստած դիրիժորը նեսվեց դեպի Ժանը.- Շարունակիր, շարունակիր, ես ինձ երջանիկ ունկնդիր եմ զգում...

1974-ին, Բոստոնում Բրամսի կոնցերտի Ժանի կատարումը ջերմ ընդունելության էր արժանացել: Ականավոր դիրիժոր Արթուր Ֆիդլերը հակառակ իր զուսպ բնավորությանը եւ անսպասելի դահլիճի համար, բեմում գրկել-համբուրել է մենակատարին: Հետո հրավիրել է իր մոտ եւ հուշեցների սաղավարտների իր հավաքածուից մեկը հանել է պատից ու տվել Ժանին: Հինգ տարի անց ինձ առիթ ընձեռվեց հայ նկարչության մասին դասախոսություն տալ Բոստոնի գեղեցիկ արվեստների թանգարանում: Ավարտին ինձ մոտեցավ մի անծանոթ ու, շեշտելով օտար հանդիսականի առջեւ նման դասախոսության կարեւորությունը, ասաց. - Ինչ որ կցանկանաք, պատրաստ եմ Ձեզ նվիրել: Դետրոյթում բնակվող Երվանդ Ազատյանից իմացել էի, որ Ժանի «Բրամսը», համերգից մեկ շաբաթ անց, ամերիկյան տասնյոթ ռադիոկայաններ միաժամանակ հաղորդել են: Միտքս պայծառացավ. «Այն, ինչ կցանկանամ, դժ-

Տես էջ 9

Ժան Տեր-Մերկերյանը իր ...

ԱԶԳ-ՆԵՐԴԻՐ

Մասնավորեցում

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ
2005 թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ԻՆ, ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 11-ԻՆ ԵՎ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՆ, ԺԱՄԸ 11:00-ԻՆ,
«ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ,
ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ՀՐ.ՔՈՉԱՐԻ, 27:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՀ կառավարության 23.04.03թ N533-Ա որոշմամբ լուծարվող **«Գագարինի նավթամթերք»** ՓԲԸ-ի (հասցեն՝ Գեղարքունիքի մարզ, Գագարինավան) հաշվեկշռում գտնվող գույքը՝

N	Գույքի անվանումը	Շահագործման տ/թ	Քանակը	Մաշվ. %-ը	Մեկնարկ. գին (ներ.ԱԱՀ) /դրամ/
1	Պոմպակայան բաց գույնի ն/մ համար /165լ.մ./	1975	1	72.5	335758
2	Պոմպակայան մուգ ն/մ համար /110լ.մ./	1975	1	72.5	299633
3	Տարայի պահեստ /70լ.մ./	1975	1	77.5	121150
4	Հեռախոսի կոմ.բլոկ	1975	1	100	7820
5	Հեռուստացույց	1987	2	100	4900
6	Էլ. ժամացույց	1990	1	100	2350
7	Հաշվողական մեքենա MK-58	1991	1	100	1000
8	Հեռախոսի վահանակ	1988	1	100	20320
9	Էլ.ջահ 5 մոմ	1.97.	2	80	11455
10	Էլ.ջահ 5 մոմ	1.97.	3	80	246320
11	Էլ. պլիտա	1.97.	1	80	7160
12	Հեռախոս	1.97.	1	80	15910
13	Ցավազան բեռնոն	1988	1	20	136800
14	Ծածկ	1975	1	59.9	202350
15	Ցավազան ցեմ. բեռնոն	1975	2	66	319315
16	Ավտոմատ կայան լցման	1988	4	20	180575
17	Շոգեկաթսա ունիվերսալ	1985	1	100	20760
18	Օդաճնշական փական	1985	1	100	2195
19	Էքսկավատոր Բելոռուս	1985	1	100	120125
20	Պոմպ A 43-30	1990	1	100	8190
21	Պոմպ U-80	1975	1	100	8190
22	Պոմպ U-80	1985	1	100	70155
23	Պոմպ դիզ.վառելիքի	1975	1	100	8800
24	Պոմպ դիզ.վառելիքի 20/10	1983	1	100	8190
25	Ավտոմատ սարք Շհկ	1985	1	100	6270
26	Ավտոմատ սարք ծհկ-175	1985	1	100	6055
27	Տրանսֆորմատոր	1983	1	100	22555
28	Գրամեքենա	1986	1	100	13090
29	Գրամեքենա	1987	1	100	9465
30	Գրամեքենա	1987	1	100	10035
31	Գրամեքենա	1987	1	100	5170
32	Էլ. Սարք. կարգավորիչ	01.94.	1	100	17570
33	Ռացիա	01.94.	2	100	335
34	Շարժական էլ. կայան	01.94.	1	100	20475
35	Տարողություն 7.5	1985	1	82	7265
36	Տարողություն 75.5	1975	2	96	177850
37	Տարողություն 71.8	1975	3	96	253697
38	Տարողություն 15	1975	2	100	117580
39	Տարողություն 7.5	1991	1	52	7265
40	Տարողություն 5.0	1991	1	39.3	4630
41	Տարողություն 7.5	1991	2	67	88335

Աճուրդը կանցկացվի դասական (գնի ավելացման) եղանակով:
Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք, ինչպես նաեւ համայնքները, որոնք մինչեւ յուրաքանչյուր աճուրդի օրը, ժամը 10:30 աճուրդային հանձնաժողովին են ներկայացրել.
-աճուրդի նախավճարի մուծման անդորրագիրը, որի չափն է 335 դրամ, մուտքագրման հաշիվն է Հայխնայբանկի թիվ 160006651014 դրամային հաշիվը: Նախավճարը կարող է վճարվել նաեւ կանխիկ «Աճուրդի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի դրամարկղ.
-անձնագիրը, իսկ իրավաբանական անձինք հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները եւ լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերը:
Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, ովքեր վաճառվող լոտի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:
Վերը նշված փաստաթղթերի առկայության դեպքում աճուրդային հանձնաժողովը մասնակցին տրամադրում է մասնակցի վկայական:
Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ՝ աճուրդի մասնակից չհամարվող այն անձինք, ովքեր վճարել են մուտքի վճար՝ 3000 դրամ:
Աճուրդի մասնակցի վկայականները տրամադրվում են «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունում (հասցեն՝ ք.Երեւան, Հրաչյա Քոչարի 27) մինչեւ յուրաքանչյուր աճուրդի օրը, ժամը 10:30, իսկ դիտորդի տոմսերը վաճառվում են մինչեւ աճուրդի սկսվելը:
Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները վաճառվող լոտ(եր)ին (գույքին) կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրապարակման պահից մինչեւ աճուրդի բացմանը նախորդող օրը ընկած ժամանակահատվածը՝ յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչեւ 17:00 (բացառությամբ ժամը 13:00-ից մինչեւ 14:00):
Գույքի պահպանումը իրականացվում է ընկերության հավաստմամբ լուծարային կառավարչի կողմից:
Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին եւ յուրաքանչյուր մասնակցին, ներկայացված մասնակցի վկայականի համարին համապատասխան, տրամադրում է քարտ:
Աճուրդը վարում է աճուրդավարը:
Աճուրդավարը մասնակիցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լոտը (լոտերի վաճառքը իրականացվում է վերը նշված հերթականությամբ): Ցանկացած մասնակից իրավունք ունի, նախքան աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածը, ներկայացնել նոր գնային հայտ, որը պետք է գերազանցի մասնակիցների կատարած նախորդ գնային հայտը՝ նվազագույնը հավելման (քայլի) չափով:
Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակիցը, աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակից: Եթե մի քանի մասնակից միաժամանակ գնային հայտ են ներկայացրել հավասար չափով, որից հետո ավելի բարձր գնային հայտ չի ներկայացվել, ապա աճուրդի հաղթած մասնակից է համարվում վիճակահանության արդյունքներով ընտրված մասնակիցը:
Աճուրդավարի կողմից աճուրդի հաղթող համարված մասնակիցը պարտավոր է՝ հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում, վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, որը սահմանված ժամկետում (10 օրվա ընթացքում) հետագա վճարումները կատարելու դեպքում նախավճարի հետ միասին հաշվարկվում է վճարման ենթակա գումարի մեջ (մեկից ավելի լոտ ձեռք բերելու դեպքում նախավճարը հաշվարկվում է ամենաբարձր վաճառքի գին ունեցող լոտի վճարման ենթակա գումարի մեջ), իսկ վճարումներից խուսափելու դեպքում չի վերադարձվում եւ տվյալ մասնակիցը զրկվում է աճուրդի մասնակցելու իրավունքից, իսկ լոտի աճուրդը վերսկսվում է մեկնարկային գնից: Եթե աճուրդում հաղթող համարված մասնակիցը սահմանված ժամկետում (հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում) վճարում է իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, ապա նա ճանաչվում է աճուրդի հաղթող եւ ստորագրում է աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրությունը:
Աճուրդում վաճառված յուրաքանչյուր լոտի գոյացած գինը նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափը չգերազանցելու դեպքում հաղթող մասնակիցը աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրության ստորագրման օրը վճարում է լոտի ամբողջ գումարը:
Աճուրդում չհաղթած մասնակիցներին, գրավոր դիմումի առկայության դեպքում, մուծված նախավճարը վերադարձվում է աճուրդի ավարտից մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում:
Վաճառվող լոտերին (գույքին) ծանոթանալու համար զանգահարել՝ (09) 42-09-25, (09) 34-66-98 հեռախոսահամարներով:
Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, պատճենահանման ծախսերը վճարելու պայմանով) եւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ք.Երեւան, Հրաչյա Քոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին՝ հեռախոս՝ 27-65-94, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:
Հնարավոր փոփոխությունների ու լրացումները կհրապարակվեն այն ձեւով, ինչպես կատարվել է աճուրդի մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

«Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպություն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ,

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2005թ. օգոստոսի 18-ի թիվ 1286-Ա որոշման **Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի** աշխատակազմին ամրացված օտարման ենթակա գույքը

Հ/Հ	Գույքի անվանումը	Թողարկման տարեթիվը	Սկզբնական արժեքը /դրամ/	Հաշվեկշռային արժեքը /դրամ/	Գնահատված արժեքը (գնահ.ա/թ. 13/05/05) /դրամ/	17.10.05թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	17.10.05թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	01.11.05թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	01.11.05թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	16.11.05թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	16.11.05թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	05.12.05թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	05.12.05թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/
1	Բենզինի (ջրի)մեկտեղյա տար (6տ տարող.)	1998թ.	140000	26600	36669	140000	7000	112000	5600	89600	4480	71680	3584
2	Բենզինի (ջրի)մեկտեղյա տար (10տ տարող.)	1997թ	168000	5040	46291	168000	8400	134400	6720	107520	5376	86016	4301

Հ/Հ	Գույքի անվանումը	19.12.05թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	19.12.05թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	03.01.06թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	03.01.06թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	18.01.06թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	18.01.06թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	02.02.06թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	02.02.06թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	17.02.06թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	17.02.06թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/	06.03.06թ. աճուրդի մեկնարկային գին /դրամ/	06.03.06թ. աճուրդի նախավճար /դրամ/
1	Բենզինի (ջրի)մեկտեղյա տար (6տ տարող.)	57344	2868	45876	2294	36701	1836	29361	1469	23489	1175	18792	940
2	Բենզինի (ջրի)մեկտեղյա տար (10տ տարող.)	68813	3441	55051	2753	44041	2203	35233	1762	28187	1410	22550	1128

Բոլոր աճուրդները սկսվում են ժամը 12:00-ին:
Աճուրդով չվաճառված գույքի մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի ժամանակ նվազեցվում է վերջին աճուրդի գույքի մեկնարկային գնի 20 տոկոսի չափով: Աճուրդը կայանալու դեպքում հաջորդ աճուրդը (աճուրդները) չի (չեն) անցկացվում:
Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք, ինչպես նաեւ համայնքները, որոնք յուրաքանչյուր աճուրդի համար աճուրդի նախորդող աշխատանքային օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն՝ ք. Երեւան Հրաչյա Քոչարի 27) ներկայացրել
-աճուրդի նախավճարի մուծման անդորրագիրը, որի չափն է՝ յուրաքանչյուր աճուրդի համար յուրաքանչյուր գույքի մեկնարկային գնի 5 տոկոսը, մուտքագրման հաշիվն է Հայխնայբանկի թիվ 160006651014 դրամային հաշիվը:
աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը, որի չափն է 10000 դրամ (վճարվում է «Աճուրդի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի դրամարկղ), գույքի գնի մեջ չի ներառվում եւ անկախ աճուրդի արդյունքներից չի վերադարձվում.
-անձնագիրը, իսկ իրավաբանական անձինք հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները եւ լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերը:
Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, ովքեր վաճառվող լոտի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:
Աճուրդի մասնակիցների անձնագրի առկայությունը պարտադիր է:
Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ՝ աճուրդի մասնակից չհամարվող այն անձինք, ովքեր վճարել են մուտքի վճար՝ 3000 դրամ:
Դիտորդի տոմսերը վաճառվում են ընդհուպ մինչեւ աճուրդի սկսվելը:
Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները վաճառվող լոտերին կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրապարակման պահից մինչեւ աճուրդի բացմանը նախորդող օրը ընկած ժամանակահատվածում՝ յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչեւ 17:00 (բացառությամբ ժամը 13:00-ից մինչեւ 14:00):
Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին եւ յուրաքանչյուր մասնակցի տրամադրում է քարտ:
Աճուրդը վարում է աճուրդավարը:
Աճուրդավարը մասնակիցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լոտը: Ցանկացած մասնակից իրավունք ունի, նախքան աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածը, ներկայացնել նոր գնային հայտ, որը պետք է գերազանցի մասնակիցների կատարած նախորդ գնային հայտը՝ նվազագույնը հավելման (քայլի) չափով:
Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակիցը, աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակից:
Աճուրդավարի կողմից աճուրդի հաղթող համարված մասնակիցը պարտավոր է՝ հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում, վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 5 տոկոսի չափով գումար, որը սահմանված ժամկետում (10 օրվա ընթացքում) հետագա վճարումները կատարելու դեպքում նախավճարի հետ միասին հաշվարկվում է վճարման ենթակա գումարի մեջ, իսկ վճարումներից խուսափելու դեպքում չի վերադարձվում եւ տվյալ մասնակիցը զրկվում է աճուրդին մասնակցելու իրավունքից: Եթե աճուրդում հաղթող համարված մասնակիցը սահմանված ժամկետում (հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում) վճարում է իր առաջարկած գնի առնվազն 5 տոկոսի չափով գումար, ապա նա ճանաչվում է աճուրդի հաղթող եւ ստորագրում է աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրությունը:
Աճուրդում չհաղթող մասնակցին, մուծված նախավճարը վերադարձվում է վերջինիս դիմելուց հետո եռօրյա ժամկետում:
Տարաները գտնվում են ՀՀ սահմանադրական դատարանի ավտոտնտեսության տարածքում՝ ք. Երեւան, Սեւանի փ. 76 հասցեում:
Վաճառվող լոտերին ծանոթանալու համար զանգահարել՝ 44-15-30 հեռախոսահամարով:
Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, պատճենահանման ծախսերը վճարելու պայմանով) եւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ք.Երեւան, Հրաչյա Քոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին՝ հեռախոս՝ 27-65-94, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:
Հնարավոր փոփոխությունները ու լրացումները կհրապարակվեն այն ձեւով, ինչպես կատարվել է աճուրդի մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն:

Մասնամասնրեցում

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ՝ 2005Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ԻՆ ԵՎ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 11-ԻՆ, ԺԱՄԸ 12:00-ԻՆ, «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ, ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ՀՐ.ՔՈՉԱՐԻ 27:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՀ կառավարության 17.10.02թ. N1833-Ա որոշմամբ լուծարվող **«Սեւանի սառցակոմբինատ» ՓԲԸ-ի** (հասցեն՝ Գեղարքունիքի մարզ, ք.Սեւան, Գագարինավան) հաշվեկշռում գտնվող գույքը՝

N	Գույքի անվանումը	Շահագ. տարե-թիվ	Քանակ	Մաշվ. %-ը	Մեկնարկային գինը (ներառյալ Մ ԱԱՀ-ն) դրամ
	Հիմնական միջոցներ				
1	Հրեբջ կայան	1976	1	100	1700
2	Էլ. վահանակ	1976	1	100	2260
3	Կարագ կտրող սարք	1987	1	100	2538
4	Մեխանիկական ամբարձիչ	1987	1	100	2835
5	Գազի անալիզատոր ՈՒԳ-2	1987	1	100	1778
6	Յուղանջատիչ OMM-100	1975	1	100	2075
7	Յուղանջատիչ OMM-101	1975	4	100	520
8	Ամոնիակային պոմպ 3Ց4Ա2Գ	1975	4	100	4925
9	Սարքավորում «Ամուր»	1975	1	100	13598
10	Վահանակ 100x600x500	1975	3	100	4470
11	Օդամղիչ սարք (վինտիլյատորով)	1975	1	100	4510
12	Ջրի պոմպ K20 302	1975	2	100	620
13	Դոզավորմային սարք	1979	1	100	2083
14	Էլ. կալորիֆեր	1980	3	100	1658
15	Կաթնահարիչ	1975	1	100	2540
16	Մետաղյա հարթակ	1975	4	100	3230
17	Տասնյակ պանել. վահանակ 1	1975	1	100	15650
18	Տասնյակ պանել. վահանակ 2	1975	1	100	5803
19	Տասնյակ պանել. վահանակ 3	1975	1	100	10718
20	Տասնյակ պանել. վահանակ 4	1975	1	100	4120
21	Տասնյակ պանել. վահանակ 5	1975	1	100	3820
22	Տասնյակ պանել. վահանակ 6	1975	1	100	7835
23	Տասնյակ պանել. վահանակ 5.9	1975	1	100	1853
24	Կոնդենսատոր վահանակ ԿԿՈՒ-0.38	1975	2	100	4213
25	Օդափոխիչ Տ-4708	1975	3	100	1850
26	Ջրատաքացուցիչ /բոյլեր/	1975	2	100	8305
27	Եռակի պանել վահանակ 8	1975	1	100	4565
28	Քառակի պանել վահանակ 8	1975	1	100	7565
29	Մեկ պանելային վահանակ 7	1975	1	100	3103
30	Սող հաստոց 3136-41	1976	1	100	13840
31	Ռոքոտոն	1980	1	100	3948
32	Մետաղյա քարշ	1975	2	100	5190
33	Սառնարանային խցի դուռ	1976	1	100	9185
34	Սեյֆ K/C	1976	1	100	2075
35	Գռամեկենա «Ռոքոտոն»	1980	1	100	3953
36	Մետաղյա քարշ	1975	1	100	5190
37	Մետաղյա քարշ	1975	1	100	5190
38	Գրասեղան 2 տումբա	1976	1	100	993
39	Էլ. հաշվիչ	1980	7	100	3838

Աճուրդը կանցկացվի դասական (գնի ավելացման) եղանակով:

Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք, ինչպես նաեւ համայնքները, որոնք մինչեւ յուրաքանչյուր աճուրդի օրը, ժամը 11:30-ը աճուրդային հանձնաժողով են ներկայացրել.

-աճուրդի նախավճարի մուծման անդորրագիրը, որի չափն է 520դրամ, մուտքագրման հաշիվն է Հայխնայբանկի թիվ 160006651014 դրամային հաշիվը,

-անձնագիրը, իսկ իրավաբանական անձինք հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները եւ լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերը:

Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, որոնք վաճառվող լոտի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:

Վերը նշված փաստաթղթերի առկայության դեպքում աճուրդային հանձնաժողովը մասնակցին տրամադրում է մասնակցի վկայական:

Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ՝ աճուրդի մասնակից չհամարվող այն անձինք, ովքեր կվճարեն մուտքի վճար՝ 3000 դրամ:

Աճուրդի մասնակցի վկայականները տրամադրվում են «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունում (հասցեն՝ ք. Երեւան Հրաչյա Քոչարի 27) մինչեւ յուրաքանչյուր աճուրդի օրը, ժամը 11:30-ը, իսկ դիտորդի տոմսերը վաճառվում են ընդհուպ մինչեւ աճուրդի սկսվելը:

Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները վաճառվող լոտերին (գույքին) կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրապարակման պահից մինչեւ աճուրդի բացմանը նախորդող օրը ընկած ժամանակահատվածը՝ յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչեւ 17:00 (բացառությամբ ժամը 13:00-ից մինչեւ 14:00):

Գույքի պահպանումը իրականացվում է ընկերության հավատարմագրային կառավարչի կողմից:

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին եւ յուրաքանչյուր մասնակցին, ներկայացված մասնակցի վկայականի համարին համապատասխան, տրամադրում է հարց:

Աճուրդը վարում է աճուրդավարը:

Աճուրդավարը մասնակիցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լոտը (լոտերի վաճառքը իրականացվում է վերը նշված հերթականությամբ): Ցանկացած մասնակից իրավունք ունի, նախքան աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածը, ներկայացնել նոր գնային հայտ, որը պետք է գերազանցի մասնակիցների կատարած նախորդ գնային հայտը՝ նվազագույնը հավելման (քայլի) չափով:

Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակիցը, աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակից: Եթե մի քանի մասնակից միաժամանակ գնային հայտ են ներկայացրել հավասար չափով, որից հետո ավելի բարձր գնային հայտ չի ներկայացվել, ապա աճուրդի հաղթած մասնակից է համարվում վիճակահանության արդյունքներով որոշված մասնակիցը:

Աճուրդավարի կողմից աճուրդի հաղթող համարված մասնակիցը պարտավոր է՝ հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում, վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, որը սահմանված ժամկետում (10 օրվա ընթացքում)՝ հետագա վճարումները կատարելու դեպքում, նախավճարի հետ միասին հաշվարկվում է վճարման ենթակա գումարի մեջ (մեկից ավելի լոտ ձեռք բերելու դեպքում նախավճարը հաշվարկվում է ամենաբարձր վաճառքի գին ունեցող լոտի վճարման ենթակա գումարի մեջ), իսկ վճարումներից խուսափելու դեպքում չի վերադարձվում եւ տվյալ մասնակիցը զրկվում է աճուրդին մասնակցելու իրավունքից: Եթե աճուրդում հաղթող համարված մասնակիցը սահմանված ժամկետում (հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում) վճարում է իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, ապա նա ճանաչվում է աճուրդի հաղթող եւ ստորագրում է աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրություն:

Աճուրդում վաճառված յուրաքանչյուր լոտի գոյացած գինը նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափը չգերազանցելու դեպքում հաղթող մասնակիցը աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրության ստորագրման օրը վճարում է լոտի ամբողջ գումարը:

Աճուրդում չհաղթած մասնակիցներին, գրավոր դիմումի առկայության դեպքում, մուծված նախավճարը վերադարձվում է աճուրդի ավարտից մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Վաճառվող լոտերին (գույքին) ծանոթանալու համար զանգահարել (061) 2-72-20 հեռախոսահամարով:

Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, պատճենահանման ծախսերը վճարելու պայմանով) եւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ք. Երեւան, Հրաչյա Քոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին՝ հեռախոս՝ 27-65-94, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունների ու լրացումները կհրապարակվեն այն ձեւով, ինչպես կատարվել է աճուրդի մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

«Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ, ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք. ԵՐԵՎԱՆ, Հ.ՔՈՉԱՐԻ 27

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

«Հայդեղագործություն» ՊՁ-ի «Սանիտաս» ԴՁ-ի լուծարումից հետո մնացած շարժական գույքը

N	Գույքի անվանումը	Քանակը (հատ)	Գնահատ. արժեքը /դրամ/	08.08.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	23.08.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	07.09.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	22.09.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	07.10.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	24.10.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	08.11.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	23.11.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	08.12.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	23.12.05թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/
	Հիմնական միջոցներ												
1	Ծաղկաձոր /հավաքածու/	1	28094	28094	25285	22757	20482	18434	16591	14932	13439	12096	10887
2	Թորման ապարատ	1	2808	2808	2528	2276	2049	1845	1661	1495	1346	1212	1091
3	Ռեֆրեկտոմետր	1	1616	1616	1455	1310	1179	1062	956	861	775	698	629
4	Պահարաններ	4	26555	26555	23900	21510	19359	17424	15682	14114	12703	11433	10290
5	Հանդերձապահարան	1	2901	2901	2611	2350	2115	1904	1714	1543	1389	1251	1126
6	Պահարան	1	3929	3929	3537	3184	2866	2580	2322	2090	1881	1693	1524
7	Բազմոց	1	4690	4690	4221	3799	3420	3078	2771	2494	2245	2021	1819
8	Պահարան	1	4654	4654	4189	3771	3394	3055	2750	2475	2228	2006	1806
9	Պահարան կերելի	1	4222	4222	3800	3420	3078	2771	2494	2245	2021	1819	1638
#	Ռեֆրեկտոմետր	1	12596	12596	11337	10204	9184	8266	7440	6696	6027	5425	4883
#	Պահարաններ դարակավոր	4	46445	46445	41801	37621	33859	30474	27427	24685	22217	19996	17997
#	Առանձնաց. առարկաներ ուղեկ մեկ ամբողջական միավոր		1560	1560	1404	1264	1138	1025	923	831	748	674	607
	այդ թվում												
	Սեղան մեկ տումբանի	1	220										
	Սեղան լաբորատորային	1	230										
	Ինֆուզորիայի սարք	1	50										
	Սեղան	1	100										
	Աստիճան	1	110										
	Մետաղական կառնիզներ	3	40										
	Դոզավորման սարք	1	20										
	Աթոռներ կիսափափուկ	2	90										
	Հեռախոս	2	230										
	Էլ. սալօջախ	1	140										
	Հեռախոս	1	30										
	Կշեռք դեղատնային	1	300										

Աճուրդները կանցկացվեն դասական (գնի ավելացման) եղանակով:

Բոլոր աճուրդները սկսվում են ժամը 11:00–ին «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունում (հասցեն՝ ք.Երեւան,Հ.Քոչարի 27) :

Աճուրդով չվաճառված գույքի մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի ժամանակ նվազեցվում է վերջին աճուրդի գույքի մեկնարկային գնի 10 տոկոսի չափով: Տվյալ լոտ(եր)ի աճուրդը կայանալու դեպքում հաջորդ աճուրդ(ներ)ը չի (չեն) անցկացվում:

Աճուրդին կարող են մասնակցել մասնակցության իրավունք ձեռք բերած մասնավորեցման սուբյեկտները կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք:

Աճուրդին մասնակցելու իրավունք են ձեռք բերում մասնավորեցման այն սուբյեկտները, որոնք յուրաքանչյուր աճուրդի համար մինչեւ աճուրդի նախորդող աշխատանքային օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն՝ ք. Երեւան Հրաչյա Քոչարի 27) ներկայացրել

- աճուրդի մասնակցության հայտը,

- աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը՝ աճուրդի մասնակցության վճարը կազմում է՝ 590 դրամ, մուտքագրման հաշիվն է՝ թիվ 1 տեղական գանձապետական բաժանմունքի աճուրդի մասնակցության նախավճարի դրամային թիվ 900013145025 հաշիվը (յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի համար աճուրդի նախավճարը հաշվարկվում է տվյալ աճուրդի մեկնարկային գների միջին թվաբանականի 5 տոկոսի չափով, բայց ոչ ավելի քան նվազագույն մեկնարկային գին ունեցող գույքի մեկնարկային գնի 50 տոկոսը),

- իրավաբանական անձինք ներկայացնում են հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները:

Աճուրդի մասնակիցները պետք է ձեռք բերեն աճուրդի մասնակցի տոմս, որի գինն է 5000 դրամ,աճուրդի մասնակից չհամարվող անձանց (դիտորդների) տոմսի գինն է 3000 դրամ:

Մասնակիցների անձնագրի առկայությունը պարտադիր է:

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին եւ յուրաքանչյուր մասնակցին, տրամադրում է հարց:

Աճուրդը անցկացնում է աճուրդավարը, որը հրապարակում է վաճառվող գույքը բնութագրող ցուցանիշները, գույքի մեկնարկային գինը, աճուրդային քայլի չափը:

Աճուրդի մասնակիցը բարձրացնում է իր տոմսին համապատասխանող համարը, որով տալիս է իր համաձայնությունը հայտարարված գնով գույքը ձեռք բերելու մասին: Յուրաքանչյուր գնորդ կարող է գույքի գինն ավելացնել մեկ կամ մեկից ավելի քայլերով կամ քայլի չափից ոչ պակաս գումարով: Աճուրդավարը աճուրդը շարունակում է այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի մնացել առավելագույն գին առաջարկած մեկ թեկնածու: Գույքի առավելագույն արժեքն առաջարկած թեկնածուն, աճուրդավարի կողմից առաջարկված գինը 3-րդ անգամ հայտարարելուց հետո, համարվում է աճուրդի հաղթող եւ պարտավոր է 30 րոպեի ընթացքում ներկայացնել մասնակցի տոմսն ու վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 5 տոկոսի չափով գումար եւ ստորագրել աճուրդի մասին արձանագրությունը: Վերը նշված պարտավորությունները չկատարելու դեպքում նրա մուծած մասնակցության վճարը չի վերադարձվում եւ նա զրկվում է աճուրդին մասնակցելու իրավունքից եւ դուրս է հրավիրվում դահլիճից: Այդ դեպքում գույքի աճուրդը վերսկսվում է մեկնարկային գնից:

Աճուրդի մասին արձանագրությունը ստորագրելուց հետո, որպես աճուրդում հաղթող ճանաչված մասնակից, նրան տրվում է վճարման հանձնարարագիր՝ մնացած վճարման ենթակա գումարը սահմանված ժամկետում՝ 10 օրվա ընթացքում վճարելու համար: Սահմանված ժամկետում նշված վճարումը չկատարելու դեպքում իր կողմից վճարած մասնակցության վճարը եւ իր առաջարկված գնի առնվազն 5%-ի չափով գումարը հետ չի վերադարձվում, իսկ աճուրդը համարվում է չկայացած:

Գույքը գտնվում է ք.Երեւան, Օրբելի 41 հասցեում:

Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:Լրացուցիչ տեղեկությունների համար (յուրաքանչյուր աճուրդի նախավճարի չափի մասին) կարող եք դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպություն, զանգահարել 27-65-94 հեռախոսահամարով, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունների ու լրացումները կհրապարակվեն այն ձեւով, ինչպես կատարվել է աճուրդի մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005թ. հունիսի 16-ի թիվ 871-Ն որոշմամբ մասնավորեցվող

N	Գույքի (օբյեկտի) անվանումը	Հասցեն	Գնահատված արժեքը (դրամ)	Գույքի մեկնարկային գինը (դրամ)
1	N6 ԿԱԿ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս Կիրովի 3	492000	50000

Ուղղակի վաճառքի ձեւով մասնավորեցմանը իրավունք ունեն մասնակցելու այն մասնավորեցման սուբյեկտները (կամ նրանց լիազոր ներկայացուցիչները), որոնք հայտարարության հրապարակման օրվանից հետո մեկ ամսվա ընթացքում դիմում են ներկայացրել «Աճուրդի կենտրոն» ՊՈԱԿ: Դիմումում ներառված պայմանները պետք է առնվազն հավասար լինեն մասնավորեցման մասին ՀՀ կառավարության վերը նշված որոշմամբ սահմանված պայմաններին (հաշվի առնելով նաեւ Հայաստանի Հանրապետության դրամի նկատմամբ ԱՄՆ-ի դոլարի փոխարժեքի փոփոխության գործակիցը) հակառակ դեպքում դիմումը կմերժվի:

Դիմումները կքննարկվեն սահմանված ժամկետը (մեկ ամիս) լրանալուց հետո:

Դիմումներ ներկայացնելու եւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ք. Երեւան, Հր. Քոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել 27-65-94 հեռ. համարով:

ՀՀ պետական գույքի կառավարման վարչություն

Հավելված
Ազգ
Azg
armenian daily
1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2005 ՇԱԲԱԹ 176 (3342)

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՄԻԱՍՆՈՒԹՅԱՆ 15-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

TAG DER DEUTSCHEN EINHEIT

Հայաստանի Հանրապետությունում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Դր. Հայկե Ռենատե Փայչի ողջույնի խոսքը

Գերմանիայի միասնության 15-րդ տարեդարձի կապակցությամբ

2005 թվականի հոկտեմբերի 3-ին մենք տոնում ենք Գերմանիայի միասնության 15-րդ տարեդարձը, ուրախության օր, որ հուշում է մեզ մեր ժողովրդի՝ բետոնե պատով եւ ցանկապատներով սահմանյակներ տեւած բաժանման խաղաղ հաղթահարման մասին: Մենք հիշում ենք մեր համառ համախաղափացիներին Լայպցիգից, Դրեզդենից, Բեռլինից եւ նախկին ԳԴՀ-ի մյուս տեղանքներից, որոնք երբեք չի լքել ազատության մեջ ապրելու հույսը եւ որոնք խաղաղ ճանապարհով ձեռք բերեցին իրենց ազատությունը:

Ազատ Գերմանիայի միասնությունը խորապես ազդեց Եվրոպայի զարգացման վրա:

Անցած տարվա ընթացքում եւս տասը անդամներով Եվրամիության ընդլայնմամբ շատ մեծ քայլ արվեց Եվրոպայի պառակտման վերջնական հաղթահարման ուղղությամբ: Գերմանիան իր պատմության մեջ առաջին անգամ շրջապատված է միմիայն բարեկամ պետություններով: Այսօր արդեն ոչ ոք կարիք չունի վախենալու Գերմանիայից:

Միաժամանակ Գերմանիան հուսալի գործընկեր է մնում բոլոր դաշինքներում եւ միջազգային համագործակցության մեջ հանդես է գալիս ի նպաստ հակամարտությունների եւ հիմնախնդիրների խաղաղ կարգավորման: Գերմանիան ամենից առաջ սատարում է տարածաշրջանային համագործակցությունը: Մեր աջակցությունը Հայաստանին մեկուսացված չէ իրականացվում. այն կազմում է հարավային Կովկասի բոլոր երեք երկրների հետ մեր համագործակցության մասը:

Գերմանիա - Հայաստան երկկողմ հարաբերությունները շարունակել են լավ զարգանալ: Լայնոս եւ Քոնիմեն ֆիրմաների ներդրումները շատ խոստումնալից են: Հունիսի 3-ից ի վեր Լուֆթհանզան շաբաթական երեք անգամ չվերթներ է իրականացնում Մյունխենից Երեւան եւ հակառակը:

Գերմանիան շարունակում է հանդես գալ հօգուտ Հարավային Կովկասում հակամարտությունների խաղաղ կարգավորման: Որպես ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի անդամ՝ մեր երկիրն առանձնապես սատարում է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված ջանքերը: Հայաստանի համար հաստեւ անվտանգ ապագա կարող է ապահովվել միայն այն դեպքում, եթե Հարավային Կովկասը դառնա խաղաղության եւ բարի դրացիական հարաբերությունների գոտի:

Երեւանում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպանությունը Ձեզ առաջարկում է նաեւ իր ծառայությունները՝ տարբեր կերպ աջակցելով Գերմանիայի մասին տեղեկություններ ստանալու կամ գործնական կապեր հաստատելու ցանկության դեպքում:

Եթե Ձեր ընկերությունը ցանկանում է ապրանքներ ներմուծել Գերմանիայից կամ արտահանել Գերմանիա, եթե Հայաստանում ծրագրեր իրականացնելու համար Դուք գործընկերներ եք փնտրում, ապա դիմեք դեսպանությունում առեւտրի աջակցության հարցերով իմ օգնական պարոն Վարդան Մակարյանին: Նա սիրով կօգնի Ձեզ գերմանական ընկերությունների հետ կապեր հաստատելու եւ գործընկերներ գտնելու հարցում: Մենք ունենք գերմանական ընկերությունների վերաբերյալ տեղեկագրերի հարուստ գրադարան, պատրաստ ենք նաեւ կապեր հաստատելու մասին Ձեր հարցումը ինտերնետի միջոցով ծանուցելու Գերմանիայում: Նախկինում արդեն հաջողվել է այդ եղանակով որոշ խոստումնալից կապեր հաստատել: Եթե Ձեր ընկերությունը գրանցված է մեր տվյալների բանկում, ապա մենք կարող ենք Ձեր ընկերության տվյալները անմիջականորեն ներկայացնել գերմանական շահագրգիռ ընկերություններին: Դեսպանության՝ առեւտրի աջակցության բաժնի կողմից մատուցվող բոլոր ծառայություններն իհարկե անվճար են:

Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական ծառայության տվյալների համաձայն, Հայաստանի եւ Գերմանիայի միջեւ ապրանքաշրջանառությունը 2005 թ. առաջին կիսամյակում նախորդ տարվա ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 74,3%-ով: Երկրներն ունեն համագործակցության մեծ ներուժ առեւտրի եւ տնտեսության բնագավառներում: Ազգային վիճակագրական կենտրոնի տվյալների համաձայն Հայաստանի եւ Գերմանիայի միջեւ արտաքին առեւտրի ծավալը 2005 թ. առաջին կիսամյակում կազմել է մոտ 116 միլիոն ԱՄՆ դոլար:

Զարգացման համագործակցության բնագավառում Գերմանիան Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից հետո Հայաստանի երկրորդ խոշոր դոնորն է: 2005թ. ապրիլին կայացած միջկառավարական բանակցությունների ընթացքում համագործակցությունն ավելի ընդլայնվեց: Տեխնիկական համագործակցության շրջանակներում իրականացվող ընդհանուր թվով 18 ծրագրերի համար գերմանական կողմը Հայաստանին է տրամադրել ընդհանուր առմամբ ավելի քան 39 մլն. եվրո: Ֆինանսական համագործակցության շրջանակներում իրականացվում է 10 ընթացիկ ծրագիր, դրանք մեծամասամբ բարենպաստ պայմաններով վարկերի տրամադրման ծրագրեր են, ինչպես նաեւ դրամաշնորհներ, որոնց ընդհանուր արժեքը կազմում է շուրջ 134 մլն. եվրո:

Իրականացվող բազմաթիվ ծրագրերից կցանկանայի հիշատակել մի քանիսը:

2005 թ. սկզբին ավարտվեց Գերմանահայկական հիմնադրամի ծրագիրը, որի շրջանակներում վարկեր տրամադրվեցին փոքր եւ միջին ձեռնարկություններին: Դրա շնորհիվ հնարավոր դարձավ հազարավոր աշխատատեղեր ստեղծել կամ պահպանել նախկինում ստեղծվածները: Անկախ գնահատումը ցույց տվեց, որ սույն ծրագիրը ամենահաջողվածներից մեկն էր Արեւելյան Եվրոպայում եւ ԱՊՀ երկրներում:

Ներկայումս ընթացող ծրագրերից են ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման ծրագրերը Արմավիրում, Շիրակում եւ Լոռիում: Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ծրագրի շրջանակներում մինչեւ այս տարվա հոկտեմբերի վերջը կհանձնվի տուբերկուլյոզի ազգային կենտրոնը:

Մեկ այլ կարեւոր ծրագրերից է «հիպոտեկային շուկայի զարգացման» ծրագիրը: Այս ծրագրի նախագծման փուլն արդեն ավարտվել է:

Տեխնիկական համագործակցության շրջանակներում իրականացվող մեր ամենավաղեմի ծրագիրը շարունակում է սատարել Հայաստանին իրավական համակարգի ամրապնդման, հատկապես տնտեսական եւ վարչական օրենսդրության բնագավառներում օրենքների մշակման ուղղությամբ: Մեծ հաջողություն ունի նաեւ Գերմանիայի աջակցությամբ հիմնադրված ֆինանսաբանկային քոլեջը, որը բանկային եւ ֆինանսական ծառայողներ է պատրաստում: Աջակցության մյուս ոլորտներն են մեծահասակների կրթությունը եւ համայնքների զարգացումը:

Ներկայումս նախագծվում են բախումների կանխարգելման նախաձեռնությունների աջակցության հիմնադրամը, ինչպես նաեւ Հարավային Կովկասի երկրների տնտեսությանը աջակցող հիմնադրամը:

Հայաստանում մարդասիրական ծրագրեր են իրականացվում ոչ միայն գերմանական պետության, այլեւ Գերմանիայի բազմաթիվ քաղաքացիների կողմից, օրինակ՝ Գերմանական Կարմիր Խաչի կողմից, որը Հայաստանում հատկապես ակտիվ գործունեություն է ծավալել: Մեկ այլ օրինակ է նաեւ Քոնիմեն ֆիրման, որը յուրաքանչյուր տարի նվիրատվություններ է տրամադրում Հայաստանին: Դեսպանությունը նաեւ սոցիալական ծրագրեր է իրականացնում փոքր ծրագրերի սեփական հիմնադրամի միջոցներով:

Մշակութային համագործակցության բնագավառում նույնպես գործընկերական կապեր կան, որոնք արդեն մի քանի տարվա պատմություն ունեն: Հատկապես հիշատակության արժանի են մասնավոր անձանց նախաձեռնությունները, ինչպես օրինակ՝ Արեւելքի զարգացման հեսսենյան ընկերության գործունեությունը, կամ միջդպրոցական գործընկերությունը Բոննի Կարդինալ Ֆրինգսի անվան գիմնազիայի եւ երկու հայկական դպրոցների միջեւ: Կարդինալ Ֆրինգսի անվան գիմնազիայի աշակերտներն ու ծնողները այս օրերին կրկին այցելում են Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան դպրոց: Զաքսեն-Անհալտ երկրամասի մշակույթի եւ կրթության նախարարը՝ պրոֆեսոր դոկտոր Օլբերտցը, մի քանի շաբաթ առաջ Երեւան կատարած իր այցի ընթացքում հայտնեց Զաքսեն-Անհալտի չորս գիմնազիաների՝ հայկական դպրոցների հետ միջդպրոցական գործընկերություն հիմնելու պատրաստակամությունը:

Չի կարելի չհիշատակել ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի համաշխարհային ժառանգություն հանդիսացող Լորշի եւ Գեղարդի վանքերի միջեւ գործընկերության մասին, որը նույնպես մասնավոր նախաձեռնության ծնունդ է: Ֆոլքսվագենի հիմնադրամը օժանդակում է Վիադրինայի Եվրոպական համալսարանին ֆրանսիական համալսարանում գերմաներենի՝ որպես տնտեսական մասնագիտական լեզվի կենտրոնի հիմնադրմանն ուղղված ջանքերում:

Պետական հատվածում մենք հիմնականում խրախուսում ենք գերմաներեն լեզվի՝ դեռեւս շատ դպրոցներում եւ բազմաթիվ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ուսուցանումը: Հայաստանում են Գերմանիայի ակադեմիական փոխանակության ծառայության մեկ դասախոս եւ երկու ուսուցիչ՝ արտասահմանյան դպրոցական համակարգի հարցերով կենտրոնակայանից: Երեւանի N 5 դպրոցի աշակերտներն այս տարվանից սկսած կարող են ստանալ գերմանական լեզվական դիպլոմ:

Տարբեր գերմանական հաստատությունների, օրինակ՝ Գերմանիայի ակադեմիական փոխանակության ծառայության, Գյոթեի անվան ինստիտուտի, Մանկավարժական փոխանակման ծառայության եւ Հումբոլդտի հիմնադրամի կողմից հատկացվող բազմաթիվ կրթաթոշակներով Գերմանիա ուսումնառության են մեկնում շատ հայ ուսանողներ, ուսուցիչներ, ինչպես նաեւ դասախոսներ եւ գիտնականներ: Ընթացքում ստեղծվել է նաեւ Գերմանիայի ակադեմիական փոխանակության ծառայության նախկին կրթաթոշակառուների միություն /Alumni/:

Արժե գերմաներեն ուսանել եւ ոչ միայն գերմանական գրականությանը կամ մշակույթին ծանոթանալու համար, այլեւ այն պատճառով, որ գերմաներենի իմացությունն անհրաժեշտ է, եթե ցանկություն կա աշխատելու կամ գործարար կապեր հաստատելու Գերմանիայում: Եթե Դուք որոշել եք գերմաներեն սովորել, ապա դիմեք Երեւանի գերմանական ուսումնամշակութային կենտրոն, Գերմանահայկական ընկերություն կամ ֆրանսիական համալսարանի գերմաներեն լեզվի ուսուցման կենտրոն:

ԱԶԳ

Գերմանական ընկերությունները Հայաստանում

«Եվրոմոթորս» ՍՊԸ

«BMW Group»-ի պաշտոնական ներկայացուցիչը Հայաստանում

«BMW Group»-ը, շարունակելով նորացնել իր մոդելային գամման, այս տարի գարնանը հանդիսատեսի դատին է ներկայացրել 5-րդ սերնդի նոր՝ 3-րդ դասի BMW մակնիշի ավտոմեքենա: Այս մոդելի շնորհանդեսը տեղի է ունեցել մայիսի 21-ին, Հովիկ Հայրապետյանի անվան Ձիասպորտի Կենտրոնում:

Պետք է նշել, որ այդ օրը խաղարկվեց «Եվրոմոթորս ընկերության փոխանցիկ գավաթը», որի ավարտից հետո հանդիսավոր կերպով կայացավ 3 դասի BMW մակնիշի ավտոմեքենաների շնորհանդեսը: Այն իր նախորդների համեմատ ենթարկվել է զուտ էվոլյուցիոն փոփոխությունների: Համարձակ քայլերից այստեղ զերծ են մնացել, եւ դա հասկանալի է. չէ որ 3-րդ սերիան թողարկվող արտադրանքի ընդհանուր ծավալի մոտ 60%-ն է կազմում:

3-րդ դասի համար օգտագործվել է 1-ին դասի հենահարթակը, որը 100 միլիմետրով երկարացվել է:

Իր նախորդի համեմատ՝ նոր սերնդի 3-րդ դասը 45 միլիմետրով ավելի երկար է եւ 273 միլիմետրով լայն: Անվային բազան մեծացել է 35 միլիմետրով, 50 լիտրով ավելացել է բեռնախցիկի տարողությունը:

Սարքավորումների վահանակը նման է նոր 5-րդ դասի վահանակին: Օժանդակ ֆունկցիաների կառավարումն իրականացվում է Drive համակարգի միջոցով:

Հարկ է նշել, որ այս տարի հոկտեմբերի 13-16, «Եվրոմոթորս» ՍՊԸ-ն կազմակերպում է Rollce-Royce ավտոմեքենայի շնորհանդեսը: Երբ նոր Rollce-Royce Phantom-ը հայտնվեց իր ամբողջ գեղեցկությամբ 2003 թ. հունվարին, նոր անվան վերածնունդ ավտոաշխարհում, անուն որը ստացել է առավելագույն հոմանիշը:

Rolls-Royce նախագիծը սկսվեց այն տարիից, երբ BMW Group ընկերությունը 1998 թ. այդ անունը ներկայացնելու իրավունքը ձեռք բերեց: Նոր Phantom-ը չորս տարվա դիզայներական եւ ինժեներական ծրագրերի արդյունք է, որը ստեղծեց ոչ միայն նոր ավտոմեքենա այլ նաեւ հիմնեց նոր ընկերություն եւ նոր արտադրության բնագավառ Անգլիայի հարավում: Այդ ժամանակ համարվում էր ավտոաշխարհի վերջին մեծ հայտնագործումը:

«Եվրոմոթորս» ՍՊԸ
Երեւան 375015,
Գրիգոր Լուսավորիչ 7
Հեռ: 54 40 60, 54 40 80
Էլ. փոստ:
info@euromotors.am

EUROWAGEN

Դիմավորեք, Ֆոլքսվագենն է գալիս

2004 թ մարտ ամսից «Եվրովագեն» ընկերությունը Ֆոլքսվագեն ընկերության միակ պաշտոնական ներմուծողն ու իրականացնողն է Հայաստանի Հանրապետության եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում, ուր ընկերությունն իրականացնում է ֆոլքսվագեն մակնիշի մեքենաների եւ պահեստամասերի ներկրում, իրացում, երաշխիքային եւ հետերաշխիքային սպասարկում:

Տարածաշրջանին Ֆոլքսվագենն առաջարկում է բոլոր մոդելները, որոնք հարմարեցված են ասիական երկրների դժվարանցանելի ճանապարհներին եւ վառելիքային պայմաններին:

Մեքենաների առաջին խմբաքանակը Հայաստան ներմուծելուց եւ հաջողությամբ իրացնելուց հետո Եվրովագեն ընկերությունը ձեռնամուխ եղավ նորանոր մեքենաների ներկրմանը, որոնց թիվը գնալով աճում է:

Կապված ծավալների կտրուկ աճի եւ սպառողների նախասիրությունների հետ՝ Եվրովագեն ընկերությունն այսօր արդեն ներմուծում է Ֆոլքսվագենի գրեթե բոլոր մոդելները:

Ընկերությունն իրականացնում է նաեւ մեքենաների ապառիկ վաճառք հետեւյալ պայմաններով. 20% կանխավճար, 3 տարի մարման ժամկետ, տարեկան 16 % տոկոսադրույք, 2 տարվա երաշխիքային սպասարկում:

Եվրովագեն ընկերությունը պարբերաբար հանդես է գալիս նոր մոդելներով, որոնցից նշանակալիցներից մեկը C կարգի նոր Jetta մոդելն է, որը եկել է փոխարինելու Bora մոդելին: Նախկին Golf 4-ի փոխարեն ժամանակակից հայ ավտոմոբիլասիրահարներն այժմ հնարավորություն ունեն պատվիրելու նոր Golf 5 մոդելն ու նրա ենթամոդելները: Վերջիններս հատկապես մեծ վայելում ունեն իգական սեռի ներկայացուցիչների շրջանում:

Առաջարկվող ողջ տեսականին համալրված է գունային նոր գամմաներով եւ աչքի է ընկնում սրահի կահավորման շլացուցիչ դիզայնով:

Ամբողջ աշխարհում Ֆոլքսվագենի Sedan կարգի մեքենաներից մեծ պահանջարկ ունեն Passat, Phaeton, Jetta մոդելները: Հայաստանյան ճանապարհներին իրեն հիանալի արդարացրեց Passat B5-ը:

Շուկայում աշխուժություն առաջացրած նոր բարձրակարգ Passat B6-ը ավտոսիրողին առաջարկում է դիզելային եւ բենզինային շարժիչների 75-147 կվ հզորությամբ շարժիչ՝ տիպտրոնիկ եւ մեխանիկական փոխանցման տուփերով:

Ֆոլքսվագենի մարդատար միկրոավտոբուսների շարքից տեղական շուկայում լայն ներմուծում եւ սպառում ունեն Transporter LT, Caddy, Multivan մակնիշի հարմարավետ մեքենաները:

Այսպիսով, գնային առումով պահպանելով «ժողովրդական մեքենա» կարգավիճակը՝ Ֆոլքսվագենը միաժամանակ իր որակական չափանիշներով հաջողությամբ մրցակցում է այլ աշխարհահռչակ ավտոմոբիլային ընկերությունների արտադրանքի հետ:

Եվրովագեն ընկերությունը, հոգալով իր հաճախորդների մասին, հնարավորություն է ընձեռում նրանց ձեռք բերելու Ֆոլքսվագենի պահեստամասեր՝ մատչելի գներով: Ընկերությունում, ի դեպ, հրաշալի գործում է զեղչային համակարգը: Հաճախորդը նախօրոք պատվիրելով մեքենան՝ հնարավորություն ունի օգտվելու ընկերության կողմից սահմանված զեղչերից եւ նախապես ընտրելու մեքենայի գույնը, սրահի կահավորանքը եւ այլն:

Ի դեպ, Եվրովագեն ընկերության ինտերնետային կայքում (www.eurowagen.am), որը սկսել է գործել բոլորովին վերջերս, բացի ներկայացվող մեքենաների եւ հավելյալ կոմպլեկտացիաների մասին մանրամասն տեղեկատվության տրամադրումից, շուտով կգործի նաեւ նոր ծառայություն, որի միջոցով հաճախորդները կարող են մեքենաների նախնական պատվերներ իրականացնել էլեկտրոնային կայքի միջոցով:

Կայքում նախատեսված է նաեւ տեխնիկական ֆորումի բացում, որի միջոցով ավտոսիրողները կարող են ուղղել իրենց հետաքրքրող հարցերը եւ կարճ ժամանակահատվածում ստանալ սպառիչ պատասխաններ դրանց վերաբերյալ:

Երեւան,
Լենինականի 12,
հեռ: 39 07 76
Ֆաքս: 35 80 83
Էլ. փոստ: info@eurowagen.am
www.eurowagen.am

Mercedes-Benz

ավտոմոբիլի ապագան

Այսօր «Դայմլեր Քրայսլեր» կոնցեռնի գլխավոր ներկայացուցիչը Հայաստանում «Ավանգարդ Մոթորս» ՍՊԸ-ն է, որը գործում է 2004 թվականի մայիս ամսից: Հաջորդելով Ինտերմոտոր ընկերությանը (որը Mercedes-Benz մակնիշի մեքենաների առաջին ներկրողն էր Հայաստան դեռեւս 1988 թվականից) «Ավանգարդ Մոթորս» ընկերությունը հանձն առավ հայ սպառողին հասցնել Mercedes-Benz մակնիշի նորագույն մոդելների մեքենաները եւ առհասարակ զարգացնել ավտոմոբիլային շուկան Հայաստանում:

Ընկերությունը Mercedes-Benz մակնիշի մեքենաների սիրահարներին առաջարկում է մարդատար եւ ուղեւորաբեռնատար մեքենաներ, օրիգինալ պահեստամասեր, անգամ Mercedes-Benz ապրանքանիշը կրող պարագաներ եւ հուշանվերներ: Այն նաեւ իրականացնում է վնասված եւ վթարված մեքենաների որակյալ տեխսպասարկում` ներառյալ թափքի նորոգման եւ ներկման ծառայությունները` համապատասխան միջազգային չափանիշներին:

Ընկերությունը գնալով ընդլայնում է իր վաճառքի ծավալները` սպառողին ընձեռելով ընտրության ավելի ու ավելի լայն հնարավորություններ: 2006 թ. ընթացքում ընկերությունը նախատեսում է իրականացնել ավելի քան 60 մեքենայի վաճառք Հայաստանում:

«Ավանգարդ Մոթորս» ընկերությունը պարբերաբար իր սպառողին է ներկայանում նորույթներով եւ նորամուծություններով: 2005 թվականի ընթացքում Mercedes-Benz-ը թողարկել է 6 նոր դասի մեքենաներ` M, CLS, SLK, S, B, R, որոնցից առաջին երեքի շնորհանդեսն արդեն կազմակերպվել է ընկերության սրահում, իսկ հաջորդ երեքը նախատեսվում է իրականացնել շատ մոտ ապագայում:

Հոկտեմբեր ամսին «Ավանգարդ Մոթորս»-ի ներկայացուցիչները կմեկնեն Ֆրանկֆուրտ` ներկա գտնվելու S դասի շնորհանդեսի արարողությանը, որից հետո վերադառնալով Հայաստան` այստեղ կկազմակերպեն վերոհիշյալ դասի մեքենայի շնորհանդեսը այժմ արդեն հայաստանաբնակ սպառողների համար:

Ի ուրախություն իր սպառողի` «Ավանգարդ» Մոթորս» ՍՊԸ-ն նախատեսում է մեքենա գնած իր յուրաքանչյուր հաճախորդին տրամադրել Mercedes-Benz ապրանքանշանով պլաստիկ քարտ, որը քարտապանին հնարավորություն կտա օգտվել թե՛ բանկի եւ թե՛ ընկերության կողմից ընձեռած հատուկ զեղչային առավելություններից:

Եվս մեկ հաճելի անակնկալ Mercedes-Benz մակնիշի ավտոմոբիլասիրահարներին. 2006 թ.-ից սկսած Ավանգարդ Մոթորս ընկերությունը մեքենաների ապառիկ վաճառքն իրականացնելու է տեղում: Ընկերությունը կիրառելով «մեկ պատուհանի սպասարկման» ձեւը` հաճախորդին հնարավորություն է տալիս խնայել ժամանակ` բանկում իրականացվելիք նախնական փաստաթղթային ձեւակերպումներն իրականացնելով տեղում:

Երեւան,
Գայի պողոտա 14/3
հեռ:66 88 00
Ֆաքս: 66 89 00
www.mercedes-benz.am
էլ. փոստ: tigran-hovhannisyan@mercedes-benz.am

Կհանդիպենք

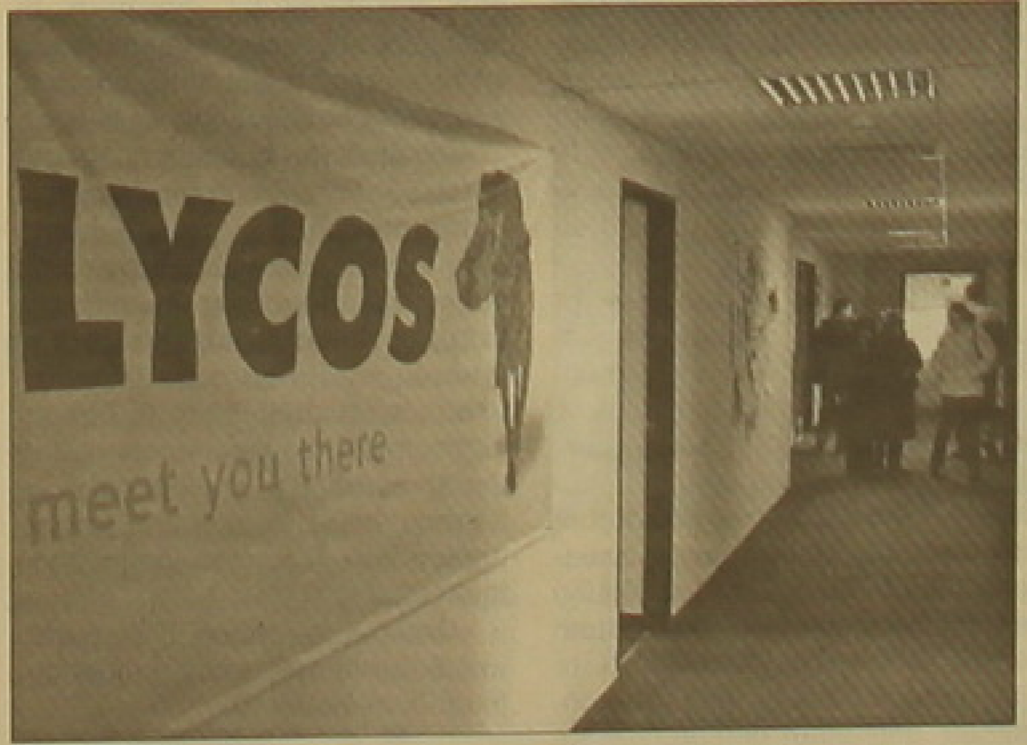

Lycos ընկերության առաջարկած ժամադրավայրը ինտերնետն է, ուր այսօր այցելում են գրեթե բոլորը, ինչը նշանակում է, որ Lycos-ն առնչվում է յուրաքանչյուրիս:

Lycos Armenia-ն եվրոպական առաջատար ինտերնետային ընկերություններից մեկի մշակումների կենտրոնն է: Արտադրանքը, որն առաջարկում է Lycos-ը, կապված է ինտերնետի եւ ժամանցի հետ. հաղորդակցում, որոնում, գնումներ, վեբ ժամադրություն, վեբ տարածքի տրամադրում, առցանց գովազդ եւ այլն: Առաջարկվող տեսականին թարմ է, հուսալի է եւ դյուրին` օգտագործման մեջ:

Lycos-ի արտադրանքի հետ ամսական առնչվում է շուրջ 25 միլիոն օգտագործող: Գյուտերսլոյում, Մյունխենում, Համբուրգում, Դյուսելդորֆում, Կոպենհագենում, Լոնդոնում, Մադրիդում, Միլանում, Ամստերդամում, Մոսկվայում եւ Երեւանում գործող Lycos ընկերության ներկայացուցչություններում աշխատում է մոտավորապես 900 մարդ, որոնք ձեւավորում եւ զարգացնում են Lycos շուկան, սպառողին առաջարկում բարձրակարգ արտադրանք եւ նոր գաղափարներ` այսպիսով հերթական անգամ ապացուցելով, որ Lycos-ի ապրանքանիշը որակի չափանիշ է ողջ Եվրոպայում:

2004 թ ընթացքում Lycos ընկերությունում տեղի ունեցան կառուցվածքային փոփոխություններ: Ընկերության ստոկհոլմյան գրասենյակը, կրճատելով իր որոշ բաժիններ եւ նվազեցնելով իր աշխատակիցների քանակը` վերածվեց տվյալների կենտրոնի, միաժամանակ որոշ աշխատանքների իրականացումը տեղափոխվեցին Երեւան, բացվեցին նոր աշխատատեղեր` ընդլայնելով գործունեության շրջանակները եւ նախաձեռնելով նորանոր ծրագրերի իրականացում: Ծրագրերի մշակման տեսակետից Lycos Armenia-ն այժմ առաջատար դիրքում է. Lycos-ի բազմաթիվ արտադրատեսակներ մասնակիորեն կամ ամբողջությամբ ծրագրավորվում են հայ մասնագետների կողմից:

Հիշեցնենք, որ Lycos Armenia-ն իր գործունեությունը սկսել է 2002 թ. օգոստոս ամսին, երբ Lycos ընկերությունը գնեց «Բրիենս Արմենիա» ընկերությունը եւ վերանվանեց այն Lycos ՓԲԸ-ի: Այս պահին Lycos Armeniaում աշխատում է շուրջ 215 մարդ, որոնց թիվը 2006 թ. վերջին նախատեսվում է հասցնել մինչեւ 250-ի:

Lycos Armenia մուտք գործող customer care, shopping, monitoring, support team, shopping test եւ այլ նոր բաժիններին զուգահեռաբար ծնվում է կադրերի պատրաստման բնական պահանջարկը: Lycos Armenia-ն հոգում է եւ այս մասին: Երեւանի պետական ճարտարագիտական համալսարանում հիմնադրած լաբորատորիայում ուսանողների մի խմբի հետ իրականացրած ֆակուլտատիվ աշխատանքերից հետո Lycos Armenia-ն իր տարբեր ծրագրում ձեռք բերեց բազմաթիվ նոր աշխատակիցներ: Այս հաջողված ծրագրին հաջորդեցին նաեւ նմանատիպ այլ ծրագրեր ոչ միայն ճարտարագիտական, այլ նաեւ Երեւանի պետական համալսարանում:

Քանի որ Lycos Armenia-ի նպատակը ոչ միայն սեփական ընկերության, այլ նաեւ ողջ Հայաստանի համար ոլորտի որակյալ մասնագետների պատրաստումն ու աշխատանքով ապահովումն է, ընկերությունը ավելի հեռահար պլաններ է նախագծում ուսումնական դասընթացների կազմակերպման առումով: Lycos Armenia-ն կազմակերպում է երկամյա դասընթացներ արտասահմանում բակալավրի եւ մագիստրոսի որակավորման հնարավորությամբ:

Երեւան
Ա. Մանուկյան 9, III հարկ,
Հեռ: 51 20 26, 51 20 25
Ֆաքս: 51 21 12
Էլ. փոստ: info@armendev.am
www.lycos-europe.com
Lycos Armenia

SIEMENS

Միշտ մի քայլ առաջ...

Արդեն շատ վաղուց եւ ներկայումս էլ էլեկտրատեխնիկայի բնագավառում «Siemens» ընկերությունը հանդես է գալիս որպես բացահայտող եւ հայտնագործող:

Ամեն օր Ընկերության 45.000-ից ավելի աշխատակիցներ իրականացնում են բազում հետազոտություններ «Siemens»-ի գիտական լաբորատորիաներում: Նրանց աշխատանքն իր արդյունքն է տալիս բիզնեսի այն բոլոր բնագավառներում (բժշկական տեխնոլոգիաներ, էներգետիկա, արդյունաբերություն, տրանսպորտ, ավտոմատիկա, հաղորդակցություն), ուր «Siemens»-ը հայտնի է դարձել իր անունով եւ փորձ է ձեռք բերել վերջին 157 տարիների ընթացքում:

Ընկերության կողմից տարեկան գրանցվող 8200 պատենտներից 2/3-ը դիտարկվում է որպես հայտ՝ պատենտի ձեռքբերման համար: Դրա շնորհիվ «Siemens»-ն այսօր համարվում է աշխարհի ամենանորարար ընկերություններից մեկը:

Դեռեւս 1847 թ. Վերներ ֆոն Սիմենսի (Werner von Siemens) կողմից հայտնագործված կապի ամենաառաջին մեխանիզմում օգտագործված էին ամենապարզ նյութերը, եւ, այնուամենայնիվ, այն հեղափոխություն էր. խոսքը սլաքային հեռագրի մասին է: Սիմենսի երկրորդ խոշոր հայտնագործությունը 1866թ դինամոմեքենան էր, որը թեեւ նույնքան հասարակ էր, որքան առաջինը, այնուամենայնիվ այն հետագայում հիմք հանդիսացավ բազմաթիվ այլ նորամուծությունների համար: Սկզբում դինամոմեքենաները լուսավորում էին Փարիզի, Սանկտ-Պետերբուրգի եւ Բեռլինի փողոցներն ու հրապարակները, սակայն շուտով շիկացման լամպերի ի հայտ գալով էլեկտրական լույսը մտավ մարդկանց տները: Բոլորովին վերջերս ավանդական լամպը նշեց իր 100-ամյակը:

1900 թ «Siemens»-ի ռենտգենային էկրանները հնարավորություն տվեցին առաջին անգամ տեսնելու մարդու մարմնի ներսը: Առ այսօր «Siemens»-ի լաբորատորիաներում լարված աշխատանք է իրականացվում այնպիսի սարքավորումների մշակման ուղղությամբ, որոնք թույլ կտան ախտորոշել հիվանդությունները զարգացման ամենավաղ փուլերում:

1881 թ բեռլինաբնակները հնարավորություն ունեցան մուր ժայթող լոկոմոտիվների կողքին ականատես լինել տրանսպորտի էկոլոգիապես մաքուր տեսակին՝ առաջին էլեկտրական տրամվային: Տրամվայներին հաջորդեցին «Siemens» ընկերության հեռահար էլեկտրական եւ մետրոյի գնացքները:

«Siemens» ընկերությունն իրականում զբաղվում է տնային տնտեսության առաջընթացի եւ հարմարությունների հարցերով 1906 թ.-ից, երբ շուկա հանեց առաջին փոշեքաշ պոմպ-հարմարանքը, որն այսօր հայտնի է որպես փոշեկուլ:

Ընկերության ամենավերջին նորամուծություններից մեկն աշխարհում առաջին բարձրջերմաստիճանի գերհաղորդիչներով գեներատորն է, որի արտադրած հսկայական էներգիան ծառայում է որպես շարժիչ ուժ ապագա նավերի համար: Էլեկտրամագնիսի պղնձե կոճի փոխարեն գեներատորն ապահովված է բարակ գերհաղորդիչներով, որով հոսանքը հոսում է գործնականում առանց դիմադրության: Արդյունքում գեներատորի քաշը եւ ծավալը կրճատվում են համարյա կրկնակի, զգալի նվազում են էլեկտրական կորուստները, որը համապատասխանորեն բերում է ՕԳԳ-ի աճին: Նոր գեներատորը հիմնականում նախատեսված է մեծ զբոսանավերի եւ ճանապարհորդական նավերի համար:

Մեզ՝ որպես ընկերության ներկայացուցչություն, հաճելի է նշել, որ արդեն 8 տարի է, ինչ «Siemens AG»-ի ներկայացուցչությունը զբաղված է Հայաստանում ապրանքների եւ ծառայությունների ակտիվ առաջընթացով:

Մինչ այժմ հաջողությամբ շարունակվում է դեռեւս 1995 թ. սկսած գործունեությունը հեռահաղորդակցության բնագավառում, մասնավորապես՝ «Արմենտել» ազգային օպերատորի հետ: Շնորհիվ ֆինանսավորման հնգամյա ծրագրի՝ այսօր ֆիքսված կապի մոտ կես միլիոն եւ բջջային կապի համարյա 200 հազար բաժանորդ ապահովված են կապով:

Էներգետիկայի ոլորտում ավարտված է 4 բարձրավոլտ ենթակայանների (Շինուայր, Աշնակ, Արարատ-2 եւ Լիճք) արդիականացումը: Այստեղ հարկ է նշել, որ նորագույն եւ բարդ սարքավորումների մոնտաժումն իրականացվել է տեղական ուժերով՝ առանց գերմանական մասնագետների ներգրավման, ինչն, անխոս, նոր եւ կարեւոր փաստ է: Մենք հպարտանում եւ հարգանք ենք տածում մեր Հանրապետության ինժեներատեխնիկական աշխատակազմի նկատմամբ, որոնք գտնվում են միջազգային մասնագետների հետ նույն մակարդակի վրա:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացվող «Siemens»-ի հաջորդ նախագիծը պատկանում է էներգետիկայի ոլորտին. այն գազամատակարարման համակարգի դիսպետչերական կենտրոնի ստեղծումն է SCADA համակարգի բազայի վրա TACIS ծրագրի սահմաններում: Սա նմանատիպ առաջին նախագիծն է, որն իրականացվում է ԱՊՀ տարածքում: Աշխատանքներն արդեն ավարտված են, եւ պատվիրատու «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ-ն արդեն շահագործում է Երեւանում դիսպետչերական կենտրոնն ու 10 հեռավոր գազաչափիչ հանգույցները:

Էներգետիկայի բնագավառում նախատեսվում են մի շարք հետաքրքրական նախագծեր. ընկերությունը պլանավորում է մասնակցել դրանց իրականացմանը, ինչպես նաեւ նախատեսվող մրցույթներին:

Բժշկական տեխնիկայի բնագավառում ընկերությունն ակտիվ աշխատանքներ է իրականացնում մի շարք բժշկական հիմնարկությունների հետ:

Անցյալ ֆինանսական տարվա սկզբին ընկերությունը շահեց KFW գերմանական ֆոնդի միջոցներով մրցույթը՝ Երեւանի 4 հիվանդանոցներին 2.5 մլն եվրո գումարի ուլտրաձայնային եւ ռենտգենային սարքավորումների մատակարարման մասով: Ծրագիրն արդեն հաջողությամբ իրականացված է եւ շուտով ակնկալվում է սկսել հաջորդ ծրագրի իրականացումը եւս 2.5 մլն եվրո արժողությամբ: Երեւան քաղաքի կլինիկաներին կտրամադրվեն համակարգչային տոմոգրաֆներ եւ ախտորոշիչ սարքավորումներ, որոնք աշխատում են միջուկամագնիսական ռեզոնանսի սկզբունքով:

Արտադրական գործընթացների եւ արդյունաբերական տեխնոլոգիաների ավտոմատացման բնագավառում ընթանում է շուկայի ակտիվ նվաճում: Մի քանի տարի առաջ «Siemens» ընկերությունը թողարկեց Totally Integrates Automation պլատֆորմ, որն ապահովում է վարչական եւ արտադրական գործընթացների յուրօրինակ եւ արդյունավետ ավտոմատացում խոշոր եւ միջին ձեռնարկությունների համար:

Կապված գործարանների սեփականաշնորհման գործընթացի հետ՝ «Siemens» ընկերությանն են դիմում բազմաթիվ ձեռնարկատերեր՝ գործարանի բարոյապես եւ ֆիզիկապես մաշված սարքավորումները ամբողջությամբ կամ մասնակի փոփոխելու, բաղադրամասեր եւ պահեստամասեր առաքելու խնդրանքով: Սարքավորումների առաքման հետ միասին առաջարկվում է նաեւ տարբեր ինժեներական լուծումներ եւ նորագույն հայեցակարգեր կառավարման եւ ավտոմատացման համակարգում: Մոտ ապագայում «Siemens» ընկերությունը մտադիր է համագործակցել հանրապետության ԲՈՒՀ-երի հետ՝ ուսանողների ուսուցման եւ երիտասարդ մասնագետների որակավորումը բարձրացնելու նպատակով:

Երեւան,
Ագաթանգեղոս 2ա, 4-րդ հարկ
Հեռ: 587280,
Ֆաքս: 562275
Էլ. փոստ:
norayr.khachatryan@siemens.inter-as.com

«CRONIMET»

Հայաստանում «Քրոնիմետ» ընկերությունը իր գործունեությունը սկսել է 1994 թվականից՝ օժանդակելով «Մաքուր Երկաթի գործարան» ԲԲԸ-ի աշխատանքներին: Երկարաժամկետ փոխշահավետ համագործակցությունն ու աշխատանքի դրական փորձն էլ հենց պատճառ հանդիսացան, որ Քրոնիմետ ընկերությունը ցանկություն հայտնեց մասնակցելու 2004 թ. ՀՀ կառավարության կողմից հայտարարված Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի սեփականաշնորհման գործընթացին: Հաղթող ճանաչվելով, համաձայն ՀՀ կառավարության հետ կնքված պայմանագրի, ընկերությանը փոխանցվեց ԶՊՄԿ-ի բաժնետոմսերի 60 տոկոսը:

Սեփականաշնորհումից հետո կոմբինատի հիմքի վրա կազմավորված «Զանգեզուր Մայնինգ» ընկերությունը նախատեսում է 2006 - 2008 թվականներին ավելացնել արտադրության ծավալը 1,5 2,0 անգամ: Երեւանում մոլիբդենի խտանյութից ֆերոմոլիբդենի եւ մաքուր մոլիբդենի արտադրությունները կազմակերպված են 2 հայկական ընկերություններում՝ «Մաքուր երկաթի գործարան» ԲԲԸ-ում եւ «Արմենիան Մոլիբդենում Փրոդաքշն» ՍՊԸ-ում, որոնց պարագայում եւս սերտ համագործակցություն է ծավալել Քրոնիմետը: Ըստ որում, այստեղ շեշտը դրվում է արդյունահանվող մոլիբդենի խտանյութի ողջ քանակությունը Հայաստանի Հանրապետությունում պահելու եւ մշակելու վրա, բացառելով դրա արտահանումը կամ վաճառքը արտերկրում:

Շարունակելով ընդլայնել իր գործունեությունը Հայաստանի լեռնահանքային սեկտորում՝ «Քրոնիմետ» ընկերությունը նպատակ է դրել սեփականաշնորհման գործընթացի եւ իրագործման պայմանագրի շրջանակներում իրագործել նախատեսվող ներդրումային ծրագրերը, որոնք կնպաստեն ոչ միայն պղնձամոլիբդենային խտանյութի արդյունահանման ծավալների եւ վերջնական արտադրանքի (ֆերոմոլիբդեն, մոլիբդեն) թողարկման աճին, այլեւ կունենան սոցիալական ապահովության ուղղվածություն՝ խթանելով շրջանի տնտեսական աճը համապատասխանաբար բարելավելով կոմբինատի աշխատողների եւ տեղի բնակչության սոցիալական վիճակը: Առաջնայնությունների թվում են նաեւ շրջակա միջավայրի, բնապահպանական հարցերը:

Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատում ներկայումս զբաղված են մոտ 3200 աշխատող: Հայաստանում կոմբինատն այսօր առաջատարն է լեռնահանքային բնագավառում:

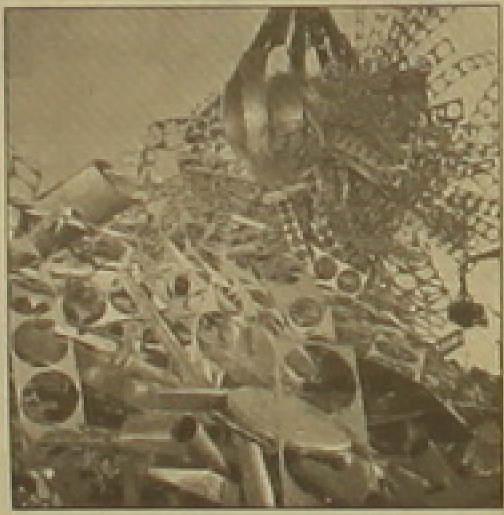

«Քրոնիմետ» ընկերությունը հիմնադրվել է 1980 թվականին Գերմանիայում եւ այսօր 25 տարի անց երկրագնդի 4 մայրցամաքներում իր բազմաթիվ դուստր ընկերություններով եւ ներկայացուցչություններով համարվում է աշխարհի առաջատար ընկերություններից մեկը, որը զբաղվում է հանքային, մետալուրգիական հումքերի եւ հատկապես չժանգոտվող պողպատի եւ տարբեր համաձուլվածքների, ջարդոնի մշակմամբ եւ առեւտրով:

«Քրոնիմետի» ձգտումը դեպի արդիական նորամուծությունները եւ գործունեության շրջանակների ընդլայնումը հնարավորություն են տալիս ընկերությանը պահպանել իր առաջատար դիրքը արագորեն զարգացող շուկայում: Ընկերության աշխատակիցների եւ ներկայացուցիչների մասնագիտական փորձի շնորհիվ է, որ ընկերությունը կարողանում է բավարարել իր գործընկերների մշտապես փոփոխվող պահանջները:

«Քրոնիմետը» որակ է եւ բարձր ստանդարտներին համապատասխան ծառայություն:

Երեւան,
Լենինգրադյան փող., 32 գ/28
Հեռ: 396781
Ֆաքս: 396603
Էլ. փոստ: mail@cronimet.de

Würth Group-ը 60 տարեկան է

2005 թվականի ապրիլի 21-ին Գերմանիայի Künzelsau-Gaisbach քաղաքում ընկերության ավելի քան 300 մասնաճյուղերի ղեկավարների եւ բազմաթիվ այլ հյուրերի մասնակցությամբ նշվեց Würth Group-ի 60 տարին եւ ընկերության սեփականատիրոջ՝ Ռեյնհոլդ Վյուրտի 70-ամյակը: Արարողությանը, որին ներկա էին Բունդեսթագի պատգամավորներ, Բադեն Վյուրտենբերգ հողի վարչապետը եւ բարձրաստիճան ղեկավարներ, իր այցելությամբ պատվեց Գերմանիայի Դաշնության կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը: Իր ելույթում նա բարձր գնահատեց Würth Group-ի եւ անձամբ Ռեյնհոլդ Վյուրտի մասնակցությունը եւ դերը Գերմանիայի, մասնավորապես Բադեն Վյուրտենբերգ հողի տնտեսական զարգացման հարցում:

Այսօր Würth Group-ը ունի 314 մասնաճյուղ 80 երկրներում եւ 50,000-ից ավելի աշխատակից: 2004 թվականին ընկերությունը ունեցել է ավելի քան 6,2 միլիարդ եվրո շրջանառություն:

Ընկերությունը առաջարկում է ավելի քան 50,000 անուն ապրանքներ մեքենաների տեխսպասարկման, շինարարության, արդյունաբերության, փայտամշակման եւ մոնտաժային աշխատանքների բնագավառում: Դրանք են՝ ձեռքի, էլեկտրական եւ օդով աշխատող գործիքներ ու սարքավորումներ, քիմիական, խնամքի, մաքրման ու շինարարական ապրանքներ, կահույքի պարագաներ, շարժիչի, տրանսմիսիոն եւ արդյունաբերական յուղեր, քսայուղեր, մանեկներ, ամրակային մասնիկներ եւ այլն: Ընկերության առանձնահատկություններից մեկն այն է, որ նա աշխատում է միայն իր մասնաճյուղերի միջոցով՝ առաջարկելով միայն պրոֆեսիոնալ գործիքներ եւ ապրանքներ՝ ուղղակիորեն աշխատելով վերջնական օգտագործողների հետ:

Würth Group-ը գերմանական առաջին ընկերություններից էր, որ Հայաստանում կատարեց ներդրում՝ հիմնելով իր մասնաճյուղը 1997 թ. նոյեմբերին: Սկզբնական շրջանում աշխատելով հիմնականում մայրաքաղաք Երեւանում՝ ընկերությունը շուկա մտավ ավտոմեքենաների սպասարկման համար նախատեսված ապրանքատեսականու ագրեսիվ մարկետինգով: Լավ սկիզբը թույլ տվեց ընդարձակվել եւ ներառել այլ բնագավառներ ինչպիսիք են. փայտամշակումը, արդյունաբերությունը եւ շինարարությունը: Այժմ ընկերությունն արդեն գործունեություն է ծավալում Գյումրիում եւ Վանաձորում: Würth ապրանքանիշը դարձել է լավ ճանաչված եւ այսօր շուկայում ընդունվում է որպես «որակի» խորհրդանիշ:

Մեր թիմը նպատակադրված աշխատում է երկարաժամկետ եւ կայուն կորպորատիվ հարաբերությունների հաստատման ուղղությամբ՝ մեքենաների սպասարկման, փայտամշակման, շինարարության, հեռահաղորդակցման, սննդի, խմիչքների եւ այլ արտադրությունների բնագավառում: Մեր հաճախորդները բարձր են գնահատում թե՛ մեր ապրանքների որակը, թե՛ մեր մատուցած ծառայությունները:

Հասցե.
Գլխավոր գրասենյակ.
Երեւան, Աշտարակի խճուղի 2/2
Հեռ. 39 52 87, 39 53 87
Ֆաքս 395237
e-mail: info@wurth.am
Խանութներ.
ք. Երեւան,Կիեւյան 16
Հեռ. 269181
ք. Գյումրի, Տիգրան Մեծի 8
Հեռ. 091 215762
ք. Վանաձոր, Մյասնիկյան 12ա
Հեռ. 0322 21901

Հայաստանում Tyco Electronics-ը ներկայացնում է

Երէներգո ՓԲ Ընկերությունը՝ ի դեմս Տիգրան Պողոսյանի

Էներգետիկայի մասնաճյուղը Tyco Electronics-ի արտադրական ենթախմբերից մեկն է եւ էլեկտրաէներգիայի արդյունաբերության համար արտադրանքի եւ համակարգերի գլոբալ արտադրողը: Այն ըստ Wall Street Journal-ի համաշխարհային 100 խոշորագույն ընկերություններից 43-րդն է շուկայում՝ ունենալով 75 միլիարդ դոլարի ծավալ: Այսօր էներգետիկայի մասնաճյուղում աշխատում է ավելի քան 3.400 աշխատակից եւ նրա տարեկան վաճառքը գերազանցում է 600 մլն. ԱՄՆ դոլարը:

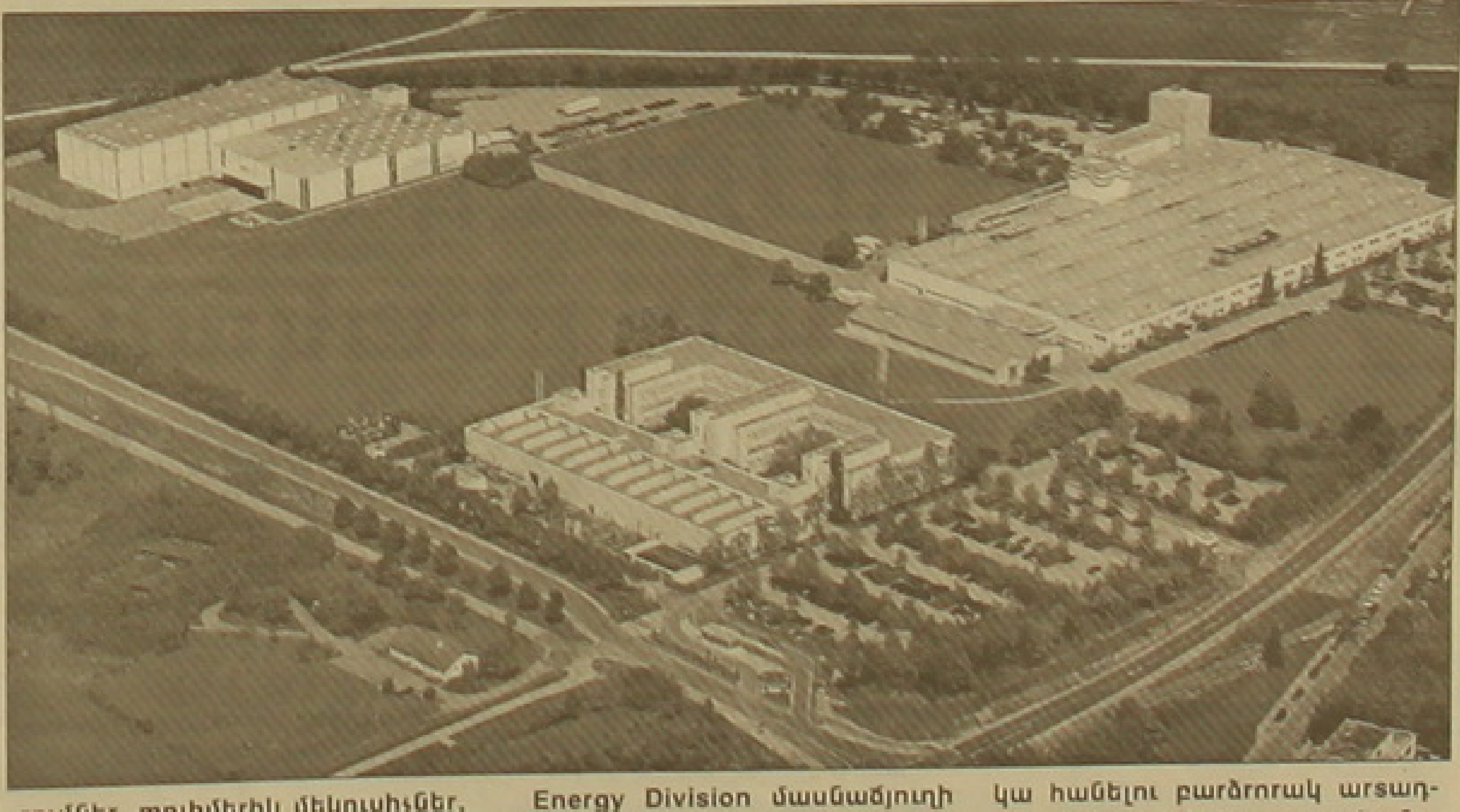

Առաջարկվող էլեկտրատեխնիկական սարքավորումները լայն կիրառություն ունեն ամբողջ աշխարհի էներգահամակարգերում եւ էներգացանցերում, ինչպես նաեւ էլեկտրական սարքավորումների արտադրող արտադրական ձեռնարկություններում եւ երկաթուղային տրանսպորտի համակարգում:

Ներկայացվող արտադրատեսականին ընդգրկում է կաբելային ենթամասեր, միացուցիչներ եւ սարքեր, էլեկտրական սարքավորումներ, պոլիմերիկ մեկուսիչներ, մեկուսացումն ուժեղացնող համակարգեր, մետաղի օքսիդից գերլարման արգելակիչներ եւ այլն:

Energy Division մասնաճյուղի նպատակն է՝ հասկանալ եւ բավարարել սեփական հաճախորդների պահանջները, նրանց ապահովել առավելագույն որակի ծառայությամբ, առաջարկել արտադրողին ֆինանսապես շահավետ արտադրանք, մշակել նոր արտադրանք՝ ծառայեցնելու սպառողի հետագա կարիքներին, մշտապես բարելավել աշխատակիցների ֆինանսական վիճակը:

Տեխնիկական եւ վաճառքի հարցերով համաշխարհային ցանցի ներկայացուցիչների օգնությամբ ընկերությունը տրամադրում է մասնագիտական աջակցություն ինժեներատեխնիկական մասով, ինչպես նաեւ իրականացնում է ուսուցում տեղում, որից հետո տրամադրում մշտական օժանդակություն ցանկացած պահի:

Նյութերի ուսումնասիրության, արտադրանքի նախագծման եւ ինժեներիայի 40 տարվա փորձն այսօր ընկերությանը հնարավորություն է տալիս հայտնագործելու, արտադրելու, զարգացնելու եւ շուկա հանելու բարձրորակ արտադրանք, ինչը հաճախորդի պահանջները բավարարելու կարեւորագույն նախապայմանն է:

Ընկերությունը մշտապես ընդլայնում եւ զարգացնում է էլեկտրաէներգիայի ոլորտի համար արտադրվող հուսալի եւ տնտեսապես շահավետ իր լայն տեսականին՝ նոր գիտական հայտնագործությունների, ինչպես նաեւ օրեցօր աճող տեխնոլոգիական նոր գծերի ինտեգրման շնորհիվ:

Ոլորտում համաշխարհային առաջատար Tyco Electronics-ի էներգետիկայի մասնաճյուղի (Energy Division) առավելությունն է համագործակցության շնորհիվ բարելավել հաճախորդների էլեկտրական սարքավորումների եւ ցանցերի հուսալիության ու տնտեսական շահավետության մակարդակը: Ընկերությունը մեծապես կարեւորում եւ հիմնվում է իր սպառողի շահերի վրա՝ իր առաջարկած լուծումները ծառայեցնելով թե սպառողի, թե իր շահերին: Նաեւ այդ է պատճառը, որ Tyco Electronics-ի արտադրանքն այսօր լայն կիրառում ունի ողջ աշխարհում:

Երեւան,
Թումանյան 11
Հեռ. 542122
Ֆաքս 582060
e-mail: energo@freenet.am

«Ֆրեզենիուս Մեդիքլ Քեյր» ընկերության նոր կենտրոնի բացումը Վանաձորում

«Ֆրեզենիուս Մեդիքլ Քեյր» ընկերությունը համանուն ընկերության հայաստանյան ներկայացուցչությունն է, որը մասնագիտացված է բժշկական դեղանյութերի արտադրության մեջ: Բժշկական դեղեր արտադրող եւ այլ ընկերությունների արտադրության «արհեստական երիկամներ» մատակարարող փոքրիկ ընկերությունից ժամանակի ընթացքում «Ֆրեզենիուսը» վերածվեց «արհեստական երիկամների» սեփական սարքավորումներ արտադրող գերհզոր ընկերության:

Ներկայումս «Ֆրեզենիուսը» դիալիզի արտադրանքի եւ երիկամի փոխարինման թերապիայի գծով աշխարհի խոշորագույն մատակարարն է: Ընկերությունը ներկայացուցչություններ ունի աշխարհի ավելի քան 100 երկրներում, որտեղ աշխատում են 47 հազարից ավելի աշխատակիցներ:

Ֆրեզենիուսի SGS ինստիտուտը ոչ բժշկական լաբորատոր անալիզների գծով առաջատար մատակարարներից է: Այդ են վկայում ինստիտուտի 150-ից ավելի հավաստագրերը, լիազորագրերն ու վկայականները, ինչպես նաեւ անալիզների ոլորտում իր 155 տարվա փորձը: Ինստիտուտի անթերի գործունեության մասին են փաստում Գերմանիայի, ինչպես նաեւ այլ եվրոպական երկրներում այս ոլորտում աշխատող արտադրությունները, մանրավաճառները, ծառայություն մատուցող կազմակերպությունները եւ պարզապես հասարակ գնորդները: Ֆրեզենիուսի SGS ինստիտուտն իր վերլուծական եւ խորհրդատվական որակյալ ծառայության փորձով համարվում է ոլորտում հիմնախնդիր լուծող եւ խորհրդատու:

Հայաստանում «Ֆրեզենիուսի» ներկայացուցչությունը սկսել է գործել 1998 թվականից: Այսօր արդեն Հայաստանում գործող 5 դիալիզային կենտրոններին, որոնք համալրված են «Ֆրեզենիուսի» սարքավորումներով, ավելանալու է նաեւ Վանաձորում տեղակայվելիք եւս մեկ կենտրոն, որը կթեթեւացնի մարզերից տարբերաբար քաղաք մեկնող հիվանդների հոգսը եւ միաժամանակ սարքավորումների քանակի ավելացման շնորհիվ հնարավորություն կտա երկարացնելու երիկամային անբավարարությամբ տառապող հիվանդների կյանքը:

«Ֆրեզենիուսի» աշխատակիցները տարբերաբար այցելում են վերոնշյալ հիվանդանոցների համապատասխան բաժանմունքները եւ իրականացնում դիալիզային սարքավորումների ծառայողական սպասարկում: Հետաքրքրվելով առկա հիմնախնդիրներով՝ ընկերության աշխատակիցները աջակցում են կենտրոններին՝ դրանց շուտափույթ լուծում տալու հարցում:

Հայաստանում իր 7-ամյա գործունեության ընթացքում «Ֆրեզենիուսը» համագործակցելով տեղական հիվանդանոցների հետ՝ նրանցից ոմանց նվիրել է իր սարքավորումներից, անհրաժեշտության դեպքում անհատույց վերականգնել կամ նորոգել է սարքերը:

Երեւանի Մաշտոցի 6 հասցեում գտնվող «Ֆրեզենիուս Մեդիքլ Քեյր» ներկայացուցչության կողքին տեղակայված է ընկերության ընդարձակ պահեստը, ինչը հնարավորություն է տալիս դիալիզի համար անհրաժեշտ հումքը ստանալ անմիջապես տեղում:

Ընկերության ինժեներատեխնիկական անձնակազմի վերապատրաստումն իրականացվում է Մոսկվայում եւ Գերմանիայում: Տեղական բժիշկները մասնակցում են եվրոպայի դիալիզային ասոցիացիայի ամենամյա կոնգրեսին: Հաճախ կազմակերպվում են նաեւ տարածաշրջանային սեմինարներ, որոնց մասնակցում են նաեւ Եվրոպայից եւ Ռուսաստանից ժամանած բժիշկներ ու պրոֆեսորներ:

Երեւան,
Մաշտոցի 6, բն. 53
Հեռ./ֆաքս. 52 4554, 560943
Էլ. փոստ frese@armencell.am

«SALUTIFER»

Հանքավան. բնական հանքային եւ աղբյուրի ջուր

Սալուտիֆերը հայ-գերմանական ընկերություն է, որը հիմնադրվել է 2005 թ. եւ նպատակ ունի արտադրելու եւ Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներ արտահանելու շշալցված բնական հանքային ջրեր, որոնք եզակի են իրենց տեսակում եւ հարուստ են յոդով ու ֆտորով:

Սալուտիֆեր ընկերությունն իրականացնում է աշխատանքներ առողջարար ջրի տեսակների հայտնաբերման, հետազոտման եւ արտադրման ուղղությամբ: Այն հետազոտել է էկոլոգիապես ամենամաքուր շրջաններից մեկի՝ Փամբակ լեռան շրջանում գտնվող մոտ 130 աղբյուր:

Ընկերության արտադրական հզորությունները թույլ են տալիս արտադրել 3 տեսակի ջուր՝ Ռոյալ Թեժ Սար, Ռոյալ Կլասիկ եւ Ռոյալ Լիթիում:

Ջրերից առաջինը բնական հանքային աղբյուրի ջուր է, որն ունի հանքայնություն եւ յոդի օպտիմալ քանակություն, կարող է օգտագործվել ցանկացած տարիքի անձանց կողմից:

Երկրորդը՝ Ռոյալ Կլասիկը, բնական գազով հագեցած աղբյուրի ջուր է եւ նախատեսված է նրանց համար, ովքեր գտնվում են մշտական շարժման մեջ, վարում են ակտիվ ապրելակերպ եւ կենսունակության բարձրացման կարիք ունեն:

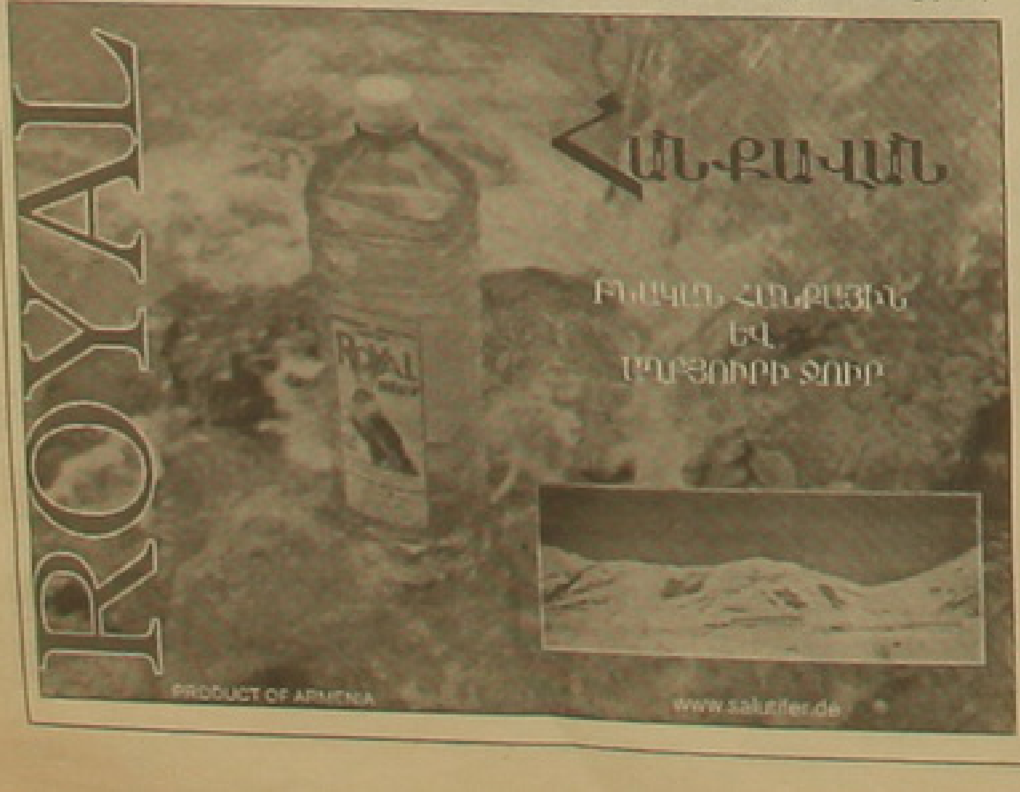

Ռոյալ Լիթիումը բնական հանքային ջուր է եւ օգտակար է 40-ից բարձր տարիքի մարդկանց համար, ովքեր խնդիրներ ունեն նյութափոխանակության հետ:

Այս երեք տեսակի ջրերը տարբերվում են իրենց բնական զուլալությամբ եւ պարունակում են մարդկային մարմնի նյութափոխանակության համար անհրաժեշտ հիմնական միկրո- եւ մակրոտարրեր, ինչպես նաեւ հանքանյութերի անհրաժեշտ քանակություն:

Յոդի օպտիմալ բաղադրության պարունակությամբ Հանքավանի ջրերը եզակի են: Դրանք չեն մշակվում քիմիական միջոցներով, բիոլոգիապես մաքուր են եւ իրենց բաղադրության մեջ չեն պարունակում վնասակար տարրեր:

Այս ջրերի լավագույն հատկությունները օգտակար են հատկապես նրանց համար, ովքեր պայքարում են ծերացման, յոդի պակասության, բարձր ճնշման, սրտային հիվանդությունների, խրոնիկ հոգնածության, սուր գլխացավի, գլխի վնասվածքների, փորկապության, աթերոսկլերոզի, հղիության հետ կապված խնդիրների, հոգեկան խանգարումների, ալկոհոլիզմի եւ այլնի դեմ:

Հանքավանի բնական աղբյուրի ջրերը որակավորված եւ հաստատված են այնպիսի հայտնի հաստատությունների կողմից, ինչպիսիք են՝ գերմանական ISEGA, LGL եւ հայկական ԱԿՖԱՐ լաբորատորիաները, ինչպես նաեւ Բավարիայի առողջապահության եւ սննդի տարածքային գրասենյակն ու բնապահպանության վարչության լաբորատորիան Արաբական Էմիրություններում:

Սալուտիֆեր ընկերությունը հետագայում նպատակ ունի Կոտայքի մարզի Հանքավան գյուղում հիմնադրել գործարան՝ մանուկների եւ նորածինների համար հատուկ Ռոյալ Թեժ Սար շշալցված աղբյուրի ջուր արտադրելու համար եւ կառուցելու ՌՈՅԱԼ բժշկական առողջարան՝ ֆիզիոթերապեւտիկ բուժում իրականացնելու նպատակով:

ք. Հրազդան,
Կարմիր բանակի 3,
Հեռ. 0223 62727
Էլ. փոստ info@salutifer.de
www.salutifer.de

«ԱԲԵԿ» ՍՊԸ

«ԱԲԵԿ» ՍՊԸ-ն Յայաստանում շնորհավորում է Գերմանիայի ժողովրդին Արեւմտյան եւ Արեւելյան Գերմանիայի միացման 15-րդ տարեդարձի առթիվ: Այդ միացումը հեշտ չէր, սակայն Գերմանիայի ժողովուրդը հաղթահարեց այն: «ԱԲԵԿ» ՍՊԸ-ն հուսով է, որ կմիանան ոչ միայն անջատված ազգերը, ինչպիսին Գերմանիան էր, այլեւ աշխարհի բոլոր ժողովուրդները: Ընկերության նախագահի կարծիքով, «ԱԲԵԿ» ՍՊԸ-ի 2004-2005 թթ. համագործակցությունը Գերմանիայի եւ Եվրոմիության այլ ղեկավարությունների հետ արդյունավետ է եղել Յայաստանի համար:

Գերմանական Foith Siemens ընկերության Ավստրիայի մասնաճյուղը` Եվրոմիության կողմից տրամադրված դրամաշնորհի միջոցով իրականացրել է Որոտան կասկադի (Սպանդարյան, Շամբի եւ Որոտան ՅԷԿ-երի) մարտկոցների տեղադրումը: Տաթեւի ՅԷԿ-ում, որը Յայաստանի եւ Իրանի էներգափոխադրման խաչմերուկ է, միեւնույն ժամանակ իրականացվում է նաեւ հոսանքի հաճախականության կարգավորում: Արդեն վերանորոգվել են 2 PELTON տուրբինները եւ շահագործման անցել, իսկ երրորդ տուրբինը վերանորոգման ընթացքի մեջ է եւ հավանորեն շահագործման կհանձնվի 2005 թվականի հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին:

Վերականգնվել են ոչ միայն տուրբինները, այլ նաեւ փոխարինվել են նախկին մեխանիկական կարգավորիչները նոր թվանշային էլեկտրոնային կարգավորիչներով: Սպանդարյանի, Շամբիի եւ Տաթեւի պահուստային ջրերի մակերեսները վերահսկվելու են ռադիո ազդանշանով:

Ի միջի այլոց, Foith Siemens ընկերությունը Սեւան-Յրազդան կասկադի «Գմուշ» (Արգել) ՅԷԿ-ից ստացել է 2 թվանշային էլեկտրոնային կարգավորիչի պատվեր: Կարգավորիչները կտեղադրվեն 2005 թվականի հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին եւ, ամենայն հավանականությամբ, շահագործման կհանձնվեն 2006 թվականի սկզբին:

Գերմանական Jutz-Jesco GmbH ընկերությունը KFW գերմանական բանկի ֆինանսավորմամբ Արմավիր քաղաքում տեղադրել է քլորացնող կայան: Նաեւ շուտով Արմավիրի 11 շրջակա գյուղերում տեղադրվելու են հիպոքլորիդ սարքեր:

Փոխշահավետ է եղել նաեւ գերմանական Mansesman Fuchs Rohn GmbH եւ Spania Belgicast ընկերությունների համագործակցությունը «Նոր ակունքի» հետ: Mansesman Fuchs Rohn GmbH-ն արտադրել եւ մատակարարել է մոտ 3000 տոննա պողպատե խողովակներ, որոնցով պետք է բարելավվեն Արմավիրի, Մեծամորի եւ շրջակա գյուղերի ջրամատակարարումը: Իսկ Spania Belgicast ընկերությունից ստացվել են բարձրորակ փականներ` 10 տարվա երաշխավորմամբ:

Յամագործակցելով արտասահմանյան հայտնի ընկերությունների, ինչպես նաեւ տեղական կազմակերպությունների եւ նախարարությունների հետ` հիդրոտեխնիկայի եւ ջրագծերի ոլորտում աշխատող «ԱԲԵԿ» ՍՊԸ-ն մասնակցում է Յայաստանի հիդրոհամակարգերի եւ ջրագծերի նորոգման եւ ժամանակակից սարքավորումներով վերազինման բնագավառներում տարվող աշխատանքներին:

«ԱԲԵԿ» ՍՊԸ-ն գիտակցում է, որ իր իրականացրած աշխատանքները եւ հաստատված համագործակցությունը դեռեւս շատ չնչին է Յայաստանի վերջին տարիների առաջադիմության հետ համեմատ: «Մեր արած գործը մեկ կաթիլ ջուր է,-նշում է «ԱԲԵԿ» ՍՊԸ-ի նախագահ Վ. Աբրահամյանը, - բայց կաթիլ ջրերն են, որ հավաքվում եւ օվկիանոս են ստեղծում»:

Երեւան,
Բաղրամյան 42, 3ա
Յեռ: 211657
Ֆաքս: 228078
էլ. փոստ: abek@netsys.am
www.abek.de

Wella Intercosmetics-ը նոր` Զաքյան 10 հասցեում

Գերմանական Wella Intercosmetics ընկերությունը, որը Յայաստանում ներկայացնում է «Թալիսման» ՍՊԸ-ն` ի դեմս տնօրեն Արսեն Աբաջյանի, արդեն 10 տարի է, ինչ գործում է Յայաստանում: 2005 թ մայիս ամսից «Թալիսման» ընկերությունը Յայաստանում ներկայացնում է Wella եւ Londa պրոֆեսիոնալ արդանքատեսականին:

Վերջերս ընկերության գրասենյակը տեղափոխվել է Զաքյան 10 հասցե, որտեղ գործում է նաեւ ընկերության ուսումնական կենտրոնը, որի պաշտոնական բացումը տեղի ունեցավ ս.թ. սեպտեմբերի 28-ին: Յանդիսավոր արարողությանը ներկա էին Wella-ի պաշտոնական ներկայացուցիչները Գերմանիայից, ինչպես նաեւ այլ բարձրաստիճան հյուրեր Յայաստանում տարբեր երկրների դեսպանատներից եւ նախարարություններից:

Ինչպես հայտնի է, ուսուցումը կենտրոնում իրականացվում է գերմանական Wella ընկերության ծրագրերով: Ուսուցումից բացի` կենտրոնում պարբերաբար անցկացվում են նաեւ սեմինար-պարապմունքներ ինչպես բազային, այնպես էլ բարձրակարգ վարսահարդարների համար: Ուսումնական կենտրոնը լիազորված է շնորհել Wella ընկերության վկայականներ եւ դիպլոմներ:

Դասավանդողները տարին մի քանի անգամ մեկնում են Եվրոպա վերապատրաստման եւ վերադառնում նոր վարսահարդարների հետ:

Բացի այդ, Յայաստանի վարսահարդարները, որոնք ակտիվ համագործակցում են ընկերության հետ, հնարավորություն ունեն մասնակցելու Գերմանիայում Wella եւ Londa ընկերությունների կողմից կազմակերպվող միջազգային ամենամյա անվճար սեմինարներին:

Ուսումնական կենտրոնում սովորեցնում են դիմահարդարում, մատնահարդարում, բուժական մերսում, անգլերենի դասընթացներ վարսահարդարների համար:

Ընկերությունը պարբերաբար անցկացնում է անվճար սեմինարներ ՅՅ մարզերում եւ ԼՂՅ-ում (Արմավիր, Էջմիածին, Գյումրի, Վանաձոր, Յրազդան, Ստեփանակերտ եւ այլն):

Նոր կառուցված կենտրոնը կահավորված եւ համալրված է Wella ընկերության Welonda կահույքով եւ Tondeo էլեկտրական սարքավորումներով` համապատասխանեցված միջազգային չափանիշներին`, ոչնչով չզիջելով Wella-ի եվրոպական չափանիշներին: Ընկերության գերխնդիրն է կատարելության հասցնել վարսավիրական գործը Յայաստանում` առավելագույնս բարելավելով սպասարկման որակը:

Ընկերությունը, բացի Խանջյան 39 հասցեում գտնվող մասնագիտական խանութից, կազմակերպում է նաեւ պրոֆեսիոնալ արդանքների վաճառք ուսումնական կենտրոնում գտնվող խանութից: Այստեղ վարսահարդարները կարող են ձեռք բերել ինչպես Wella- եւ Londa- պրոֆեսիոնալ նյութեր, այնպես էլ Tondeo, Welonda, Hercules ընկերությունների վարսավիրական գործիքներ եւ էլեկտրասարքավորումներ:

Ընկերության միջոցով կարող եք ձեռք բերել վարսավիրական կահույք անմիջապես գործարանից:

Մասնագիտական խանութի հաճախորդներն այսօր նաեւ հրաշալի հնարավորություն ունեն ձեռք բերելու Եվրոպայում լայն ճանաչում ունեցող Weleda ընկերության` միայն բնական հումքից պատրաստված արդանքատեսականին:

Երեւան,
Զաքյան 10,
Յեռ: 56 22 42
էլ.փոստ: talis@arminco.com

Schwarzkopf & Henkel

ֆիրմայի հայաստանյան ներկայացուցչություն

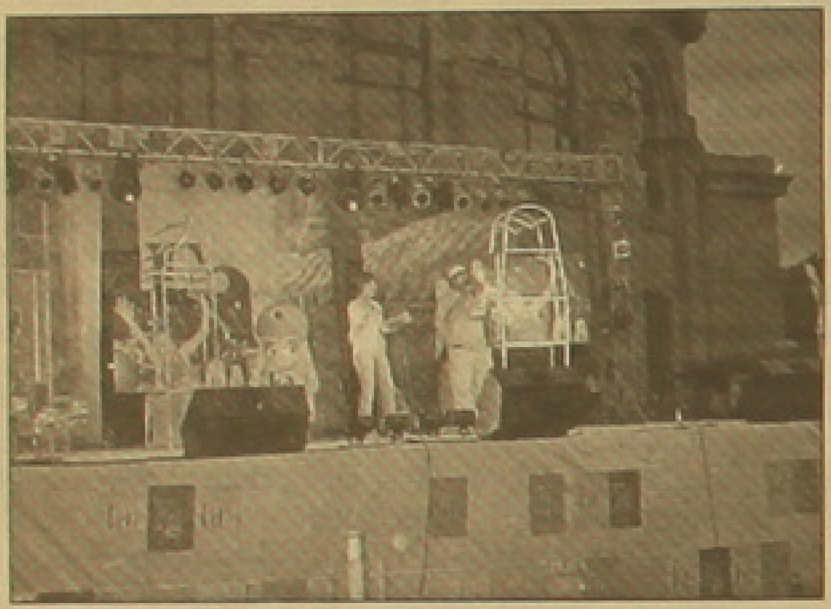

Schwarzkopf & Henkel գերմանական ընկերությունը Հայաստանում պաշտոնապես ներկայացված է 1997թ.-ից: Իր գործունեության արդեն 8 տարիների ընթացքում ֆիրման հայ սպառողին է ներկայացնում մազերի հարդարման, խնամքի, ինչպես նաեւ մաշկի խնամքի բարձրորակ միջոցներ: Ի շնորհիվ ապրանքատեսականու բարձր որակի, գրագետ վարվող շուկայական եւ մարկետինգային քաղաքականության, տասնյակ տարիներ կոսմետիկ շուկայում ունեցած առաջատար դիրքի այժմ արդեն անհնար է պատկերացնել խանութների ցուցափեղկերը առանց այս ֆիրմայի արտադրատեսակների: Արդեն ամբողջ աշխարհի շատ մարդկանց մոտ Schwarzkopf & Henkel անվանումը խորհրդանշում է արտաքին տեսքի որակյալ խնամք: Schwarzkopf & Henkel ֆիրման, հիմնադրվելով ավելի քան մեկ հարյուրամյակ առաջ, այժմ էլ շարունակում է դինամիկ զարգանալ եւ իր պրոգրեսիվ նորամուծությունների շնորհիվ նորանոր բարձունքներ գրավել:

Ֆիրմայի այնպիսի ապրանքանիշեր, ինչպիսիք են՝ Shauma, Taft, Palette, Gliss Kur, Rilken, Fa, Fa Men տեսականիները, արդեն սիրված եւ ճանաչված են դարձել իրենց բարձր որակի, լայն տեսականու եւ սպառողի համար պարբերաբար կազմակերպվող բազմաթիվ ակցիա-միջոցառումների շնորհիվ: Ինչպես նախորդ տարիներին 2005 թ.-ին եւս, ֆիրմայի հայաստանյան ներկայացուցչության աջակցությամբ անցկացվեցին Shauma, Taft, Palette, Fa ապրանքանիշերի ակցիա-միջոցառումները՝ նվիրված այդ արտադրատեսակներից մշտապես օգտվող մեր սպառողներին: Այս ամառ հատուկ Fa ապրանքատեսականու երկրպագուների համար հուլիսի 1-ից օգոստոսի 30-ը անցկացվեց Ամառային ակցիա՝ Fa-ի հետ միջոցառումը, որի ընթացքում մասնակիցները արժանացան Fa-ի կողմից սահմանված բազմաթիվ ֆիրմային նվերների եւ անակնկալների, իսկ ամենահաջողակները ձեռք բերեցին տուրիստական ուղեգրեր: Ակցիայի եզրափակումը՝ «Fa-ի երեկո» անվանմամբ տեղի ունեցավ օգոստոսի 30-ին Ազատության հրապարակում, որտեղ հազարավոր ներկաներին բաժանվեցին շուրջ 3000 կտոր Fa ապրանքատեսակներից: Երեկոյին ելույթ ունեցան հայ էստրադայի սիրված երգիչ-երգչուհիները, մոդելների կողմից ցուցադրվեց Fa-ի բացառիկ ամառային զգեստների հավաքածու, կազմակերպվեցին խաղ-մրցույթներ, բոլորին տրվեցին ֆիրմային նվերներ: Այս ակցիան եւս մեկ անգամ ապացուցեց, որ ամառվա շոգին թարմության զգացում եւ առավելագույն պաշտպանվածություն կարող է պատճառել միայն Fa ապրանքանիշը:

Հարկ է նշել, որ սկսած 2000 թ.-ից Schwarzkopf & Henkel ֆիրման իր հայաստանյան գործընկեր եւ ներկայացուցիչ՝ Ահկ-Ման Թրեյդինգ ընկերության նախաձեռնությամբ ու աջակցությամբ անցկացնում է բարեգործական ծրագիր՝ ուղղված հայ մանուկների առողջության վերականգնմանը ու հանգստի կազմակերպմանը: Նախորդ 5 տարիների ընթացքում անցկացված բարեգործական ակցիաների շրջանակներում ամեն տարի սոցիալապես անապահով ընտանիքների 150 երեխաներ ենթարկվել են բժշկական հետազոտության եւ իրենց 15-օրյա ամառային հանգիստն են անցկացրել Գեղարքունիքի մարզի Գեղամա եւ Ծաղկաձորի Սեւան ճամբարներում:

2005 թ.-ի ապրիլին ֆիրման իր օգնության ծրագրի համաձայն ապահովել է Արարատի մարզի սոցիալապես անապահով եւ միակողմանի ծնողազուրկ երեխաների շուրջ 100 ընտանիքներին կենցաղային անհրաժեշտ տեխնիկայով: Հերթական բարեգործական ծրագրով նախատեսված է վերանորոգել եւ կահավորել Նոր Նորքի 2-րդ զանգվածի հենաշարժական համակարգի խախտումներ ունեցող երեխաների թիվ 17 դպրոցը:

Schwarzkopf & Henkel ֆիրմայի հայաստանյան ներկայացուցչությունը շնորհավորում է գերմանացի ժողովրդին ազգային տոնի կապակցությամբ, ցանկանում հետագա բարգավաճում եւ վերելք:

Մեր հասցեն՝
Երեւան, 375012,
Վահրամ Փափազյան 17
Հեռ: 224518
Ֆաքս: 271690
Էլ. փոստ: cleo@web.am

Lufthansa

Չկա թռչելու ավելի լավ միջոց

Lufthansa-ն ԱՊՀ երկրներում միջազգային առաջատար ավիաընկերությունն է, որը 2005 թ. հունիսի 3-ից իրականացնում է թռիչքներ Երեւան-Մյունխեն ուղղություններով շաբաթական 3 անգամ, A319/320 ժամանակակից եւ հարմարավետ օդանավերով: Վերջիններս, որոնք ընդամենը մի քանի տարեկան են, համալրված են գերժամանակակից տեխնիկական սարքավորումներով՝ GPS ղեկավարման համակարգով, արբանյակային կապով եւ այլն:

«Մենք հպարտ ենք, որ Հայաստանի մեր հաճախորդին առաջարկում ենք ամենաշահավետ եւ հեշտ հասանելիությունը մեր ծառայություններին, որոնք ապահովում են լավագույն կապը Lufthansa-ի եւ Star Alliance-ի աշխարհասփյուռ նպատակակետերի հետ»,- ասում է Անտոնիո Կուոկոն՝ Հայաստանում եւ Ուկրաինայում Lufthansa ընկերության գլխավոր տնօրենը:

Lufthansa-ն դեռեւս 70-ականներին դեպի Արեւելյան Եվրոպա իրականացվող թռիչքների ժամանակ առաջին միջազգային ավիափոխադրողն էր: «Մենք կցանկանայինք մեր ներդրումն ունենալ դինամիկ տնտեսական աճ ունեցող այնպիսի երկրում, ինչպիսին Հայաստանն է՝ հնարավորություն տալով տեղական եւ արտասահմանյան ներդնողներին ու գործարարներին ամենահարմարավետ պայմաններում հասնել այս հիասքանչ երկիրը՝ Հայաստանը»,- նշում է ընկերության գլխավոր տնօրենը:

Մյունխենի օդանավակայանի Տերմինալ 2 ծայրակետը Lufthansa-ի հարավային կետն է, որն այսօր Եվրոպայի ամենաժամանակակից օդակայանն է եւ ճանաչվել է լավագույնը Եվրոպա 2005-ում: Lufthansa and Star Alliance անդամներն իրենց ակտիվ մասնակցությունն են ունենում այդ նոր տերմինալի դիզայնի, զարգացման եւ ֆինանսավորման գործում: Այն բացվել է 2003 թ ամռանը եւ ներկայումս օգտագործվում է բացառապես Lufthansa-ի եւ Star Alliance-ի իր գործընկերների կողմից: Մյունխենի օդանավակայանից Lufthansa-ի ուղեւորները թռիչքի հնարավորություն կունենան Երեւանից դեպի Lufthansa-ի աշխարհասփյուռ նպատակակետեր, որն իր մեջ ներառում է դեպի Հարավային եւ Հյուսիսային Ամերիկա, Ասիա, Աֆրիկա եւ Միջին Արեւելք միջմայրցամաքային թռիչքների լայն ընտրանի:

Այսօր Lufthansa-ն ԱՊՀ ամենաառաջատար միջազգային ավիաընկերությունն է: 2005 թ հոկտեմբեր ամսվա դրությամբ այն իր ուղեւորներին առաջարկում է 147 ուղիղ չվերթ դեպի Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների 18 նպատակակետեր՝ ներառյալ Երեւանը, Թբիլիսին, Մոսկվան, Ս. Պետերբուրգը, Կիեւը, Դոնեցկը, Դնեպրոպետրովսկը, Մինսկը, Ալմա-Աթան, Աշխաբադը, Բաքուն, Եկատերինբուրգը, Կազանը, Նիժնի Նովգորոդը, Պերմը, Սամարան, Ուֆան, Դոնի Ռոստովը, ինչպես նաեւ 5 կետեր Գերմանիայում՝ Ֆրանկֆուրտը, Մյունխենը, Դյուսելդորֆը, Շտուտգարտը եւ Համբուրգը: Ընկերությունը պլանավորում է ընդլայնել այս ցանցը:

Մեր հասցեն՝
Երևան, Արմենիա Մարիոթ հյուրանոց
Հեռ. 59 99 22
Ֆաքս 59 99 55
Էլ. փոստ: lufthansa.yerevan@dlh.am

Bayer

ԲԱՅԵՐ

Գերմանական համաշխարհային «Բայեր» ֆիրման Հայաստանի դեղագործական շուկայում գործում է 1995 թվականից: Հայաստանում գրանցված են եւ լայն սպառում ունեն «Բայեր» ֆիրմայի շուրջ 20 դեղամիջոց: Դեղերի ներմուծումը Հայաստանի դեղագործական շուկա իրականացնում է «Դեղաբազա Երեւան» ՍՊԸ-ի միջոցով, որը «Բայերի» միակ պաշտոնական ներկայացուցիչն է Հայաստանում:

«Դեղաբազա Երեւան» ընկերությունը ի դեմս ընկերության հիմնադիր Արտաշես Բիշարյանի, վստահ լինելով «Բայեր» ֆիրմայի դեղամիջոցների բարձր արդյունավետության եւ որակի վրա, 1995 թվականից ձեռնարկեց դրանց գրանցումը եւ ներմուծումը Հայաստան:

Հայաստանի դեղագործական այլ ընկերությունների կողմից կային կարծիքներ, որ անհնար է «Բայեր» ֆիրմայի դեղորայքի ներմուծումը Հայաստանի դեղագործական շուկա՝ հաշվի առնելով երկրի ծանր սոցիալական պայմանները: Այնուամենայնիվ, «Դեղաբազա Երեւանը» կարողացավ ապացուցել, որ եւ բժիշկը, եւ հիվանդը առաջնահերթ են համարում դեղի որակն ու էֆեկտիվությունը: Ապացույցը «Բայեր» ֆիրմայի դեղորայքի լայն սպառումն է հայաստանյան դեղագործական շուկայում: Վերոհիշյալ ֆիրմայի դեղորայքի 70 %-ը բաժին է ընկնում Երեւան քաղաքին, 30%-ը՝ մարզերին:

Հաջողության ձգտում, փոփոխությունների պատրաստակամություն եւ մեծ նպատակներ. այդ գործոնները բնորոշում են «Բայերի» եւ «Դեղաբազա Երանի» ռազմավարական կողմնորոշումը եւ արգասաբեր դարձնում այս ընկերությունների համագործակցությունը:

Հայաստանում «Բայեր» դեղագործական ֆիրմայի պաշտոնական ներկայացուցչությունը ի դեմս «Դեղաբազա-Երեւան» ՍՊԸ-ի ի սրտե շնորհավորում է Գերմանիայի բոլոր քաղաքացիներին, ինչպես նաեւ Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան աշխատակիցներին Գերմանիայի վերամիավորման 15-րդ տարելիցի կապակցությամբ եւ ցանկանում 2 երկրների միջեւ փոխշահավետ կապերի ամրապնդում բոլոր բնագավառներում:

Երեւան
Կոմիտաս 20,
Հեռ: 22 12 22
Ֆաքս: 27 02 38
Էլ. փոստ: abishar@arminco.com

Վերականգնման վարկերի հաստատության

(KfW-ի) գործունեությունը Հայաստանում

Վերականգնման վարկերի հաստատությունը (KfW-ն) որպես կորպորատիվ ընկերություն ստեղծվել է 1948թ-ին` «KfW-ի մասին օրենքի» համաձայն եւ հանդիսանում է Գերմանիայի զարգացման բանկը: 1960-ական թվականներից սկսած այն իրականացնում է նաեւ զարգացող երկրների սոցիալ-տնտեսական խթանմանն ուղղված միջպետական ներդրումային ծրագրեր: Կանոնադրական կապիտալը կազմում է մոտ 6 մլրդ. եվրո, որը բաժանված է Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կառավարության (80%) եւ Գերմանիայի տարածքային կառավարությունների (20%) միջեւ: Ունենալով շուրջ 300 մլրդ. եվրո հաշվեկշռային գումար` KfW-ն հանդիսանում է Եվրոպայի խոշորագույն բանկերից մեկը:

1960-ական թվականների սկզբից KfW-ն խրախուսել է Գերմանիայի գործընկեր երկրների զարգացումը արտոնյալ վարկերի (40 տարի մարման ժամկետով, որից 10 տարին` արտոնյալ, 0,75% տարեկան տոկոսադրույքով) եւ դրամաշնորհների տրամադրման միջոցով` ֆինանսավորելով ավելի քան 5000 ծրագիր:

Սոցիալական, տնտեսական եւ արդյունաբերական ենթակառուցվածքներում ներդրումների, բնապահպանական եւ բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման, ինչպես նաեւ իրականացվող ծրագրերի շրջանակներում խորհրդատվական ծառայությունների համար հատկացվող միջոցները տրամադրվում են Գերմանիայի տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման դաշնային նախարարության (BMZ) կողմից: Որպես գլխավոր գործակալ` KfW-ն Գերմանիայի կառավարության անունից կառավարում է վերը նշված ծրագրերը (ֆինանսական համագործակցություն)` տնտեսական եւ զարգացման քաղաքականության տեսանկյուններից գնահատելով ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակահարմարությունը, աջակցելով գործընկեր երկրին ծրագրի իրականացման գործում, գնահատելով ծրագրերի հաջողությունը դրանց ավարտից հետո:

Վերը նշված համագործակցության նպատակն է գործընկեր երկրներում բնակչության կենսապայմանների բարելավումը, մասնավորապես` անապահով խավի կենսագործունեության համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը: Ֆինանսական համագործակցության գլխավոր խնդիրներից է նաեւ երկրի կառուցվածքային բարեփոխումներին օժանդակելը: Դա արվում է ուղղակիորեն` ֆինանսավորելով երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերը, ինչպես նաեւ անուղղակիորեն` խրախուսելով մակրոտնտեսական եւ տնտեսության առանձին ոլորտների կառուցվածքային բարեփոխումները:

Հայաստանի եւ Գերմանիայի միջեւ ֆինանսական համագործակցությունը սկիզբ է առել 1995թ-ին` Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուրջ հրադադարի վերաբերյալ պայմանավորվածության ձեռքբերումից հետո: KfW-ի գրասենյակը Երեւանում հիմնադրվել է 1998թ-ի հոկտեմբերին: Մինչ օրս Գերմանիայի կառավարությունը գերմանա-հայկական ֆինանսական համագործակցության ծրագրերի իրականացման համար հատկացրել է շուրջ 150 մլն. եվրո, որից մոտ 35 մլն. եվրոն` որպես դրամաշնորհ: Ընդհանուր առմամբ, ֆինանսական համագործակցության ծրագրերը բաժանվում են երկու մասի. երկկողմ ֆինանսական համագործակցության ծրագրեր եւ Գերմանիայի տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման դաշնային նախարարության «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում Հարավային Կովկասի երեք երկրներում իրականացվող տարածաշրջանային ծրագրեր: Գերմանիայի եւ Հայաստանի միջեւ ֆինանսական համագործակցությունը կենտրոնացված է հինգ ոլորտներում. էներգետիկա, խմելու ջրամատակարարում ու ջրահեռացում, ֆինանսական եւ մասնավոր հատվածի խրախուսում, առողջապահություն եւ բնապահպանություն: Ընդ որում, հարկ է նշել, որ երկու երկրների միջեւ միջկառավարական բանակցությունների ընթացքում ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն` առաջիկա տարիներին ֆինանսական համագործակցության միջոցառումները հատկապես ֆինանսական ու մասնավոր ոլորտի եւ խմելու ջրամատակարարման ու ջրահեռացման ոլորտների վրա կենտրոնացնելու մասին:

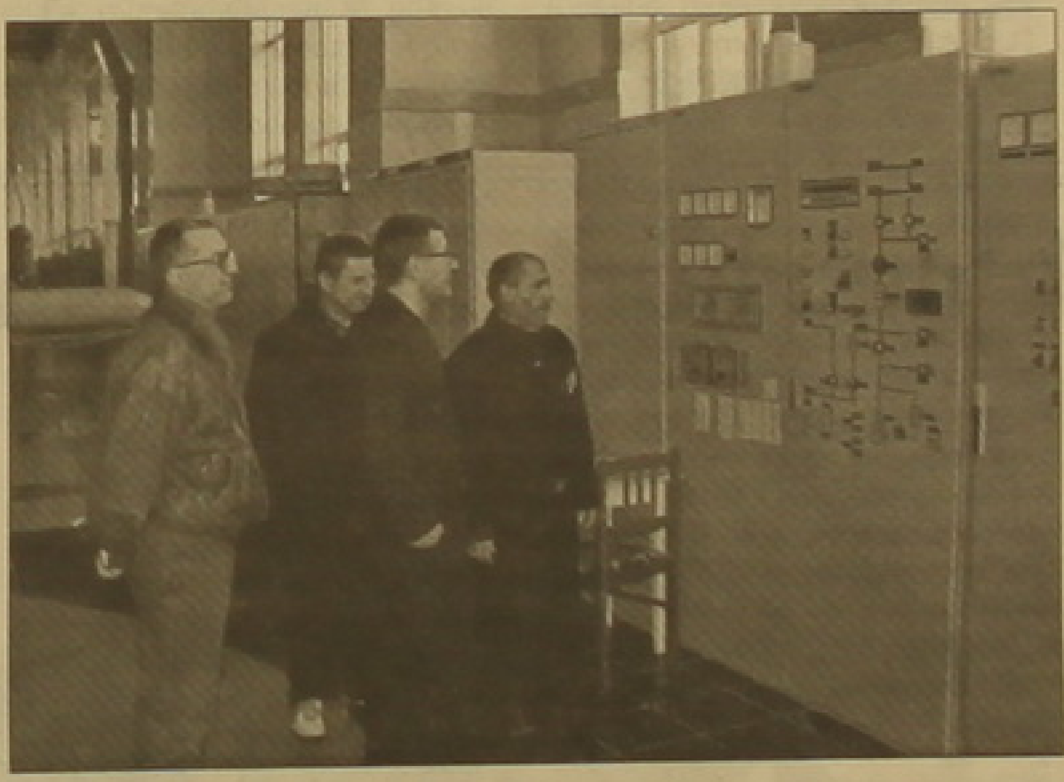

Գերմանա-հայկական երկկողմ ֆինանսական համագործակցությունը սկիզբ է առել «Փախստականներին օգնության անհետաձգելի ծրագրով», որի իրականացման նպատակով տրամադրված դրամաշնորհի ընդհանուր գումարը կազմել է 2,56 մլն. եվրո: Ծրագրի շրջանակներում 1996-1997 թթ. Երեւանամերձ շրջաններում կառուցվել են ընդհանուր առմամբ 250 երկբնակարան տներ` հարակից ենթակառույցներով (մասնավորապես` մեկ առողջապահական կետ, ջրագծեր, կոյուղի, էլեկտրահաղորդիչ գծեր, ճանապարհներ)` դրանով իսկ նպաստելով Հայաստանի այդ շրջաններում սոցիալական կայունության ամրապնդմանը:

Հաջողությամբ ավարտված մեկ այլ ծրագիր է «Էներգետիկային անհապաղ օգնության ծրագիրը (Քանաքեռի հիդրոէլեկտրակայանի վերականգնում)», որի իրականացման համար տրամադրվել են ընդհանուր առմամբ 17,9 մլն. եվրոյի վարկային միջոցներ: Արդյունքում ամբողջությամբ վերականգնվել են դեռեւս 1936 թ.-ին շահագործման հանձնված 102 մվտ ընդհանուր հզորությամբ Քանաքեռի հիդրոէլեկտրակայանի 5-րդ եւ 6-րդ հիմնական հիդրոագրեգատները` յուրաքանչյուրը 25 մվտ հզորությամբ, նորացվել եւ ժամանակակից պահանջներին են համապատասխանեցվել կայանի բնականոն գործունեությունն ապահովող շինությունները ու սարքավորումները, ինչպես նաեւ ավելացվել է էլեկտրաէներգիայի արտադրության հնարավորությունը եւ արդյունավետությունը: Հանրապետության նախագահի կողմից հիդրոէլեկտրակայանի հանդիսավոր բացման արարողությունը տեղի է ունեցել 2003 թ. հունվարի 10-ին:

2003 թ.-ի հուլիսի 3-ին երկու հանգուցային էլեկտրակայանների շահագործմամբ ավարտին հասցվեց էներգետիկայի ոլորտում երկրորդ խոշոր նախագիծը` «Հոսանքահաղորդիչ համակարգի վերականգնման ծրագիրը», որի բյուջեն կազմում էր 14,1 մլն. եվրո: Ծրագրի միջոցներով վերականգնվել են Կամո եւ Վանաձոր-2 բարձրավոլտ ենթակայանները` դրանով իսկ նպաստելով Հայաստանի առավել սերտ ինտեգրմանը տարածաշրջանային էներգահաղորդման համակարգին եւ հարեւան երկրների հետ էլեկտրաէներգիայի առեւտրին, մասնավորապես` ավելացնելով Հայաստանից Վրաստան էլեկտրաէներգիայի արտահանման հնարավորությունները: Ավելին, ծրագրի շրջանակներում խնայվել է շուրջ 4,2 մլն. եվրո, որով հնարավոր է դարձել երրորդ` Ալավերդի-2 ենթակայանի վերականգնումը: Այդ կայանի ամբողջական վերակառուցման նպատակով «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում տրամադրվել է եւս 4,7 մլն. եվրո վարկ: Ենթակայանի 110 կՎ հատվածը կվերականգնվի` բնական պաշարներով հարուստ Հայաստանի հյուսիսային շրջանների կայուն էներգամատակարարումը երաշխավորելու նպատակով: Միաժամանակ վերականգնվելու է ենթակայանի 220 կՎ հատվածը եւ Վրաստանի ուղղությամբ բարձրավոլտ էլեկտրագծերը` նպատակ ունենալով ավելացնել Նինոծմինդա բարձրավոլտ էլեկտրագծերի եւ Գարդաբանի ենթակայանի միջոցով դեպի Վրաստան էլեկտրաէներգիայի արտահանման հզորությունները:

Ի լրումն վերոհիշյալ ծրագրերի, այս ոլորտում «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել նաեւ «Վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների օգտագործման խրախուսման» ծրագիրը, որի համար նախատեսվել են 6 մլն. եվրո վարկային եւ 1.5 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոցներ: Նախատեսվում է «Փոքր ՀԷԿ-երի (մինչեւ 10 մվտ հզորությամբ) վարկավորման վերաֆինանսավորվող հիմնադրամի» ստեղծում, որի միջոցով փոքր ՀԷԿ-երի սեփականատերերին կտրամադրվեն երկարաժամկետ վարկեր` այդ կայանները վերակառուցելու եւ վերազինելու նպատակով: Ներկայումս այս ծրագիրը գտնվում է նախապատրաստական վերջնական փուլում:

Քննարկվում է նաեւ Լոռու մարզում նոր հիդրոէլեկտրակայանի (Լոռիբերդ) կառուցման հնարավորությունը: ԳԴՀ կառավարությունը այս նպատակի համար «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում նախատեսել է 12 մլն. եվրո վարկային միջոցներ: KfW-ն բանակցություններ է վարում այլ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ` ծրագրի համար լրացուցիչ միջոցներ ներգրավելու նպատակով, ինչպես նաեւ քննարկում է սեփական միջոցներով ծրագրի բյուջեն համալրելու հնարավորությունը: Բացի այդ, նախնական հետազոտության փուլում են գտնվում քամու էներգիայի օգտագործման եւ էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ոլորտում տարածաշրջանային եւ միջտարածաշրջանային կապերի ընդլայնման ծրագրերում KfW-ի մասնակցության հնարավորությունը եւ եղանակները:

Ջրամատակարարման եւ կոյուղու համակարգերի վերականգնման բնագավառում նախատեսված է երկու ծրագիր: KfW-ի եւ ՀՀ կառավարության կողմից իրականացված համատեղ հետազոտության արդյունքում պարզվել էր, որ այս ոլորտում իրավիճակը անհամեմատ ծանր էր Արմավիրի մարզում: Ուստի որոշվել էր առաջին ծրագիրը սկսել հատկապես այդ մարզում, իսկ հետագայում նմանատիպ ծրագիր իրականացնել նաեւ 1988 թ. երկրաշարժից տուժած Հայաստանի հյուսիսային շրջաններում: Արմավիրում իրականացվող ծրագրի համար նախատեսվել է 14,8 մլն. եվրո վարկային եւ 1,7 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոց: Դրամաշնորհի շրջանակներում իրականացվել են ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման համակարգը սպասարկող ընկերության` «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ի հիմնադրման եւ ինստիտուցիոնալ կայացման խորհրդատվական եւ սկզբնական տեխնիկական հագեցման աշխատանքները:

Միաժամանակ նախապատրաստման փուլում է գտնվում երկրորդ ծրագիրը` «Շիրակի եւ Լոռու մարզերում կոմունալ ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագիրը», որի համար արդեն իսկ նախատեսվել է 25,1 մլն. եվրո միջոց (15,6 մլն. եվրո վարկ, 7,8 մլն. եվրո դրամաշնորհ եւ 1,7 մլն. եվրո լրացուցիչ դրամաշնորհային միջոցներ` ինստիտուցիոնալ միջոցառումների համար): Ծրագրերի շրջանակներում վերականգնվելու են խմելու ջրամատակարարման եւ կոյուղու համակարգերը: Միաժամանակ, գլխավոր խնդիրներից է նշված մարզերի բնակիչների համար ապահովել ջրային ոլորտի ծառայությունների պատշաճ մակարդակ եւ կանխել ջրից առաջացող համաճարակները: Բացի դրանից, հատուկ շեշտ է դրվում ոլորտի կառուցվածքային եւ ֆինանսական բարեփոխումների ու դրա առողջացման վրա` ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման համակարգերի ապակենտրոնացման եւ դրանք համայնքների պատասխանատվությանը հանձնելու ճանապարհով:

Այս ոլորտում իրականացվող երկու ծրագրերից զատ, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեին 2003թ.-ից KfW-ի ֆինանսավորմամբ ԳՈՊԱ կազմակերպության կողմից տրամադրվում է խորհրդատվություն` ջրային ոլորտում իրականացվող ընդհանուր քաղաքականության եւ ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման ծառայություններ մատուցող ընկերությունների կառավարման օպտիմալ մոդելի ընտրության հարցերում:

KfW-ի ներգրավման մեկ այլ ոլորտ է ֆինանսական եւ մասնավոր հատվածը: Այս ասպարեզում 1999 թ.-ից մեծ հաջողությամբ իրականացվում է «Փոքր եւ միջին մասնավոր ձեռնարկատիրության աջակցման ծրագիրը»` հանրահայտ Գերմանա-հայկական հիմնադրամը: Այս ծրագրին հատկացվել են շուրջ 16,8 մլն. եվրո վարկային եւ 2,7 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոցներ: ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ համատեղ ստեղծվել է վերաֆինանսավորվող հիմնադրամ, որից մրցույթով ընտրված տեղական առեւտրային բանկերը մասնաբաժիններ ստանալով, մասնավոր միկրո եւ փոքր ձեռնարկություններին տրամադրում են գործարար վարկեր: Այս ծրագիրն ունի երկու նպատակ. առաջին հերթին` զարգացնել Հայաստանի բանկային համակարգը, տրամադրելով միկրո եւ փոքր ձեռնարկություններին տրամադրվող ֆինանսական ծառայությունների բարելավմանն ուղղված տեխնիկական եւ խորհրդատվական աջակցություն: Մյուս կողմից, հիմնական նպատակն է խթանել Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը` ամրապնդելով մասնավոր ձեռնարկությունների գործունեությունն ու ստեղծելով նոր աշխատատեղեր: Ծրագիրը ինչպես հայկական, այնպես էլ գերմանական կողմից բազմիցս գնահատվել է որպես ամենահաջողվածներից մեկը:

Տես էջ Ժ

ԳԵՐՄԱՆԱ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

2005 թ. լրացավ Գերմանիայի Դաշնության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ ֆինանսական համագործակցության շրջանակներում ստեղծված փոքր եւ միջին ձեռներեցության աջակցման «Գերմանա-հայկական հիմնադրամ» (ԳՀՀ) վարկային ծրագրի 7-րդ տարին: Ծրագրի նպատակն է զարգացնել Հայաստանի ֆինանսական հատվածը, մասնավորապես՝ ՀՀ առեւտրային բանկերին տրամադրել անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ՝ փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների (ՓՄՁ) եւ անհատ ձեռնարկատերերի հնարավորինս լայն շրջանակների համար ֆինանսավորման հնարավորություններ ստեղծելու նպատակով, եւ նրանց վարկավորումն արդյունավետ եւ շահութաբեր դարձնելու համար:

CONVERSE BANK
corporation

Գերմանիայի տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման նախարարության կողմից (BMZ)

INECOBANK

ծրագրի իրականացումը վստահված է Kreditanstalt fur Wiederaufbau (KfW) բանկին, իսկ Հայաստանի կողմից հիմնադրամի կառավարումը իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը: Տեխնիկական աջակցությունն իրականացնում է միջազգային շուկայում բարձր հեղինակություն վայելող գերմանական Internationale Project Consult (IPC) խորհրդատվական կազմակերպությունը, որը վարկային ծրագրեր իրականացնելու լայնածավալ փորձ ունի:

ԳՀՀ վարկային ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ ռեզիդենտ 5 առեւտրային բանկերի՝ «Հայագյուղփոխբանկի», «Անելիք բանկի», «Հայէկոնոմբանկի», «Կոնվերս բանկի» եւ «Ինեկոբանկի» միջոցով: Հիմնադրամի ընդհանուր գումարը կազմում է 17.5 մլն. եվրո: ԳՀՀ-ի գործունեությունն ամփոփելուց պարզվում է, որ 1999 թ. սեպտեմբերից մինչեւ 2005 թ. հուլիս ընկած ժամանակահատվածում ծրագրի շրջանակներում ՓՄՁ-ներին տրամադրվել է 25 758 վարկ՝ 128 մլն. եվրո գումար: 01.07.2005 թ. դրությամբ ԳՀՀ վարկային պորտֆելը բաղկացած էր 11 158 վարկից՝ մոտ 38.6 մլն. եվրո գումարի: Վարկերի 56% տեղաբաշխվել է առեւտրի ոլորտում, 23%՝ արտադրության ոլորտում, 12%՝ սպասարկման ոլորտում եւ 9%՝ գյուղատնտեսության ոլորտում: Բանկերի մասնաճյուղերի շնորհիվ ծրագրի գործունեության ընդլայնումը շարունակվում է նաեւ մարզերում, որտեղ ծրագրի սկզբից տրամադրվել է 17 000 վարկ՝ 52 մլն. եվրո գումարի: Վարկերի վերադարձելիությունը կազմում է 99.5% (30 օրից ավելի ժամկետանց վարկերի ծավալը կազմում է մոտ 0.5%):

IPC խորհրդատվական ընկերության աջակցությամբ գործընկեր բանկերը ընդլայնել են 24 ժամվա ընթացքում մինչեւ 1.2 մլն. դրամ գումարի սահմաններում «Էքսպրես» միկրո վարկերի տրամադրումը. 2005 թ. առաջին կիսամյակի դրությամբ տրամադրվել է 13 676 վարկ՝ 12.5 մլն. եվրո գումարի:

ACBA BANK
ՀԱՅԳՅՈՒՂՓՈԽԲԱՆԿ

Նախորդ տարվա վերջին IPC խորհրդատվական ընկերությունն ավարտեց իր առաքելությունը «Հայագյուղփոխբանկում», «Անելիք բանկում», «Հայէկոնոմբանկում» եւ «Կոնվերս բանկում», իսկ 2005 թ. սեպտեմբերին՝ նաեւ «Ինեկոբանկում»: IPC ընկերությունը վեց տարվա գործունեության ընթացքում

ANELIK BANK

բացառիկ հաջողությամբ է իրականացրել իր առաքելությունը. գործընկեր բանկերում ներդրել է արդիական վարկային տեխնոլոգիաներ, պատրաստել 235 արհեստավարժ վարկային մասնագետներ: Միաժամանակ, IPC խորհրդատուների օժանդակությամբ գործընկեր բանկերում ստեղծվել են «Գերմանա-հայկական հիմնադրամ» ծրագրով վարկավորման ստորաբաժանումներ, որոնք մինչ օրս բարեհաջող շարունակում են ՓՄՁ-ների վարկավորումը:

Վերականգնման վարկերի հաստատության

(KfW-ի) գործունեությունը Հայաստանում

Թ էջից

Այն ունի նաեւ շատ մեծ սոցիալական նշանակություն, քանի որ դրա իրականացման արդյունքում ստեղծվել է ավելի քան 4000 նոր աշխատատեղ եւ պահպանվել գոյություն ունեցող եւս առնվազն 8-10 հազարը:

Այս ոլորտում «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում իրականացվում է նաեւ «Վարկային երաշխիքների հիմնադրամ» ծրագիրը, որի ընդհանուր բյուջեն 6,8 մլն. եվրո է, որից 3,8 մլն. եվրոն տրամադրվել է ԳԴՀ կառավարության կողմից, իսկ 2,5 մլն եվրոն տրամադրվել է KfW-ի սեփական միջոցներից: Նախատեսված է նաեւ 0,5 մլն եվրո գումար՝ ծրագրի գործընկեր-բանկերին տեխնիկական օժանդակության համար: Ծրագրի նպատակն է KfW-ի, որպես «AAA» ռեյտինգ ունեցող բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքների հիման վրա, ընտրված առեւտրային բանկերին հնարավորություն ընձեռել փոքր եւ միջին ձեռնարկություններին ուղղված վարկային ծրագրերի վերաֆինանսավորման նպատակով արտոնյալ եւ երկարաժամկետ միջոցներ ներգրավել միջազգային ֆինանսական շուկաներից: Այս ծրագիրը ոչ միայն լրացնում է Հայաստանի ֆինանսական ոլորտում KfW-ի ընթացիկ գործունեությունը, այլ նաեւ հնարավորություն է ստեղծում Հայաստանի առեւտրային բանկերին ինտեգրվել միջազգային ֆինանսական շուկաներում եւ ներդնել նոր բանկային տեխնոլոգիաներ:

Ֆինանսական ոլորտի մեկ այլ ծրագիր է «Բանկային ավանդների երաշխավորման հիմնադրամը», որի ֆինանսավորման ծավալը կազմում է 3,5 մլն. եվրո վարկային եւ 0,4 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոցներ: Ծրագրի նպատակն է ստեղծել ավանդների երաշխավորման գործուն եւ կայուն համակարգ, որի միջոցով հնարավոր կլինի ապահովել անհատների ավանդների անվտանգությունը: Դա կնպաստի բանկային համակարգի առավել կայունացմանը, ապահովելով տեղական ֆինանսական միջոցների լրացուցիչ ներհոսք: Ծրագրի նպատակային խմբում առաջին հերթին նկատի են առնված փոքր ավանդատուները, ովքեր մինչ այժմ իրենց խնայողությունները շահավետ եւ ապահով ներդնելու սակավ հնարավորություններ են ունեցել:

«Հիպոթեկային շուկայի զարգացման» ծրագիրը նույնպես նախատեսվում է իրականացնել ֆինանսական ոլորտում երկկողմ ֆինանսական համագործակցության շրջանակներում: Այս ծրագրի առաջին փուլի համար նախատեսվել են 6,0 մլն. եվրո վարկային եւ 1 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոցներ, ինչպես նաեւ 0,5 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոցներ՝ լրացուցիչ ուսուցողական եւ վերապատրաստման միջոցառումների համար: Ծրագրի սկզբնական փուլում հատուկ ուշադրության կդարձվի առաջնային շուկայի ձեւավորմանը, մասնավորապես՝ բանկերում հիպոթեկային վարկավորման

անհրաժեշտ ստանդարտների ներդրմանը, վարկային ռիսկերի գնահատման մեխանիզմի կատարելագործմանը, վարկավորման ժամկետների երկարացմանը եւ դրանով բնակչության համար այդպիսի վարկերի մատչելիության բարձրացմանը: Այս ծրագիրը ներկայումս գտնվում է նախնական հետազոտման փուլում:

Առողջապահության ոլորտում իրագործված ծրագրերն են «Բժշկական սարքավորումների մատակարարման» դրամաշնորհային ծրագիրը (2,56 մլն. եվրո բյուջեով) եւ «Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի» տարածաշրջանային ծրագիրը («Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում, բյուջեն՝ 2,25 մլն. եվրո): Առաջին ծրագրի շրջանակներում Հայաստանի չորս ընտրված հիվանդանոցներին մատակարարվել եւ տեղադրվել են նորագույն բժշկական սարքավորումներ եւ դրանց հետագա անխափան շահագործումն ապահովելու նպատակով ուսուցանվել է հիվանդանոցների պատասխանատու անձնակազմը: Երկրորդ ծրագրի շրջանակներում Հայաստան են ներկրվել հիվանդների հետազոտման եւ բուժման համար անհրաժեշտ լաբորատոր սարքեր եւ դեղորայք: Բացի դրանից, այս հիվանդության դեմ պայքարի երկարաժամկետ պետական ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար ձեւավորման փուլում է գտնվում «Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ազգային կենտրոնը»:

Հայաստանում KfW-ի ներգրավման վերջին ոլորտը բնապահպանությունն է: Այս բնագավառում «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում ներկայումս նախապատրաստվում է «Բնության եւ կենսաբազմազանության պահպանման» տարածաշրջանային ծրագիրը, որի նպատակն է Հայաստանի հյուսիս-արեւմտյան հատվածում Ազգային պարկի ստեղծումը: Այս ծրագրի համար նախատեսվել են 2,2 մլն. եվրո դրամաշնորհային միջոցներ:

Բացի վերը թվարկված ոլորտներից ու ծրագրերից, երկկողմ համագործակցության սկզբից ի վեր, KfW-ն Հայաստանին է տրամադրել 3,7 մլն. եվրո ընդհանուր գումարով դրամաշնորհ՝ «Փորձագետների եւ ուսումնասիրությունների հիմնադրամ» ստեղծելու համար: Այս հիմնադրամի միջոցներն ուղղվել եւ ապագայում էլ շարունակելու են ուղղվելու երկկողմ ֆինանսական համագործակցության ներդրումային ծրագրերի նախապատրաստման աշխատանքների ֆինանսավորմանը, նպաստելով այդ ծրագրերի համար նախատեսված վարկային միջոցների առավել նպատակային օգտագործմանը:

Կ. Գեւորգյան, տ. գ. թ.
Հայաստանում KfW-ի ներկայացուցիչ

KfW-ի հայաստանյան գրասենյակի տվյալները՝
հեռ.՝ 56 32 88,
ֆաքս՝ 54 27 08,
էլ. փոստ՝
k.gevorgyan@netsys.am

Գերմանիայի տեխնիկական համագործակցության ընկերություն GTZ

Գերմանիայի տեխնիկական համագործակցության ընկերությունը /ԳՏՀԸ/ աշխարհի տարբեր երկրներում գործող միջազգային համագործակցության դաշնային հաստատություն է: Նպատակն է նպաստել Հարավի եւ Արեւելքի երկրների քաղաքական, տնտեսական զարգացմանը, բնապահպանական եւ սոցիալական խնդիրների լուծմանը՝ այդպիսով բարելավելով մարդկանց կենսապայմանները: Ընկերության կառույցներն աջակցում են զարգացման եւ բարեփոխումների համալիր գործընթացին՝ խթանելով աշխարհում երկարատեւ ու կայուն զարգացման միտումները:

ԳՏՀԸ-ն հիմնվել է 1975 թ.՝ որպես մասնավոր ընկերություն, որի գլխավոր պատվիրատուն տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման դաշնային նախարարությունն է: Դրանից զատ, ընկերությունը համագործակցում է դաշնային այլ նախարարությունների, այլ երկրների կառավարությունների, միջազգային պատվիրատուների /Եվրոպական հանձնաժողով, ՄԱԿ, Համաշխարհային բանկ/, ինչպես նաեւ մասնավոր ձեռնարկությունների հետ:

Տեխնիկական համագործակցության ընկերությունը Հայաստանում ներկայացված է բազմաթիվ ծրագրերով եւ համակարգման գրասենյակով՝ պրն. Դեցլեֆ Դիխի ղեկավարությամբ: ԳՏՀԸ-ն հայ-գերմանական երկկողմանի համագործակցության շրջանակներում իր գործունեությունն սկսել է դեռ 1993 թվականին: Իսկ 1995 թվականից այդ համագործակցությունն ավելի ինտենսիվ է դարձել: Դրա վկայությունն են 1995 թ. դաշնային նախարար Շփրանգերի եւ 2001 թ. նախարար Վիչորեկ Ցոյլի պաշտոնական այցերը Հայաստանի Հանրապետություն /վերջինիս այցի ընթացքում ծանուցվեց տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման դաշնային նախարարության «Կովկասյան նախաձեռնության» մասին/: 1998 թվականի հուլիսի 27-ին Հայաստանի եւ Գերմանիայի կառավարությունները ստորագրել են «Տեխնիկական համագործակցության մասին» շրջանակային համաձայնագիր, որի շրջանակներում իրականացվում է հայ-գերմանական տեխնիկական համագործակցությունը: 1995 թվականից ի վեր, յուրաքանչյուր երկու տարին գումարվում են հայ-գերմանական միջկառավարական բանակցություններ, որի ընթացքում ձեռք են բերվում համաձայնություններ՝ ծրագրերի իրականացման համար: Վերջին միջկառավարական բանակցությունները կայացել են 2005 թ. ապրիլին, որի արդյունքում 2005-2006 թ.թ. երկկողմանի տեխնիկական համագործակցության շրջանակներում իրականացվող ծրագրերի ֆինանսավորման համար տրամադրվել է 5 միլիոն եվրո: Դրանով վերջին տասնամյակում տրամադրված միջոցների ծավալն ավելացել է՝ կազմելով 22,02 միլիոն եվրո: Դրան են ավելանում 17,44 միլիոն եվրո գումարի չափով սննդապահովման միջոցառումները: Այսպիսով, լայն իմաստով տեխնիկական համագործակցության ընդհանուր գումարը կազմում է 39,46 միլիոն եվրո:

Համագործակցությունը կենտրոնացած է «Տնտեսական բարեփոխումներ եւ շուկայական տնտեսության ձեւավորում» առաջնահերթ ոլորտներում:

Ամենաէական ծրագրերը հետեւյալն են.

- փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների աջակցություն,
- համայնքների զարգացման խրախուսում,
- ինքնօգնության միջոցառումների խրախուսում,
- իրավական համակարգի ամրապնդման խորհրդատվություն,
- աջակցություն աղքատության դեմ պայքարի ռազմավարության մշակման եւ իրականացման գործում:

Գերմանիայի դաշնային կառավարության «Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում Հարավային Կովկասի երեք պետություններում իրականացվում են հետեւյալ ծրագրերը.

- գյուղատնտեսական կրթության խրախուսում եւ տարածաշրջանային զարգացում,
- սննդապահովման, տարածաշրջանային համագործակցության եւ կայունության աջակցում,
- համագործակցություն միջին մասնագիտական կրթության ոլորտում, դասախոսական բարեփոխումների աջակցում,
- քաղաքացիական հասարակության եւ համայնքային ժողովրդավարության աջակցում:

«Կովկասյան նախաձեռնության» շրջանակներում իրականացվող սահմանանց միջոցառումները նպաստում են Հարավային Կովկասի երկրների միջեւ մասնագիտական եւ քաղաքական երկխոսության կայացմանը:

ԳՏՀԸ-ի կողմից իրականացվող ծրագրերի մասին տեղեկատվություն կարելի է ստանալ ԳՏՀԸ համակարգման գրասենյակից:

Որոշ ծրագրեր ավելի մանրամասն ներկայացվում են այս հավելվածում:

Հասցե՝
Տեխնիկական համագործակցության ընկերություն
«Տեխնիկական համագործակցության լոգիստիկ աջակցություն եւ համակարգում»
Նալբանդյան 5, 375010 Երեւան
Հեռ. 0037410-589337
Ֆաքս՝ -589270
Էլ. փոստ՝ armenia@gtz.cornet.am

«Համայնքային զարգացման խրախուսում»

«Համայնքային զարգացման խրախուսում» ծրագիրը տեղական ինքնակառավարման ոլորտում երկրում իրականացվող բարեփոխումներին աջակցող եւ համակարգի կայացմանն ուղղված միջազգային օժանդակող ծրագրերից թերեւս առաջիններից եւ արդյունավետներից մեկն է: Ծրագրի իրականացման առաջին փուլում հիմնական շեշտադրումը դրված էր համակարգի օրենսդրական կարգավորումներին ցուցաբերվող տեխնիկական ու մասնագիտական օժանդակությանը: Հիմնական առաջընթացը, որը արձանագրվել է ծրագրի առաջին փուլի իրականացման ընթացքում, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ նոր օրենքի նախագծի մշակումն էր գրասենյակի անմիջական կազմակերպության միջոցով, որի աշխատանքներին ներգրավվել են իրավասու պետական կառույցների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ հասարակական կազմակերպությունների, հասարակության տարբեր խավերի ներկայացուցիչներ: Հատկապես կարեւորվում է արդյունավետ միջազգային խորհրդատվության ապահովումը, գերմանական համապատասխան բարձրակարգ փորձագետների եւ մասնագետների ներգրավումը այս աշխատանքներում մեծապես պայմանավորեցին օրենքի նախագծով արձանագրված առաջընթացը տեղական ժողովրդավարության ամրապնդման, տեղական ինքնակառավարման արդյունավետության բարձրացման գործընթացում: Օրենքը ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվեց 2002 թվականին եւ արժանացավ Եվրոպայի խորհրդի ընդհանուր առմամբ բավականին բարձր փորձագիտական գնահատականին:

Տեղական ինքնակառավարման համակարգում իրականացված աշխատանքները, ըստ հիմնական ուղղությունների, կարելի է հակիրճ ներկայացնել հետեւյալ տեսքով.

Աշխատանք տեղական ինքնակառավարման ոլորտում գործող հասարակական կազմակերպությունների հետ. Հատկապես պետք է նշել այս ծրագրի շրջանակում ձեւավորված արդյունավետ համագործակցությունը «Հայաստանի համայնքների միության», «Հայաստանի ավագանիների միության», «Հայաստանի ֆինանսիստների միավորման», «Զարգացման տեղեկատվական կենտրոն ՀԿ» կազմակերպությունների հետ: Կարեւոր ուղղություններից մեկը օժանդակությունն է այս կազմակերպություններից թերեւս ամենակարեւորի՝ Հայաստանի համայնքների ճնշող մեծամասնությունը իր մեջ ներառող «Հայաստանի համայնքների միության» կանոնադրական փոփոխությունների, ինչպես նաեւ կազմակերպության կառուցվածքային բարեփոխումներին ու ռազմավարական նպատակների մշակմանն ուղղված աշխատանքներին:

ԳՏՀ-ի ներկայացուցիչ Քլաուս Թոյֆելը եւ Ապարանի քաղաքապետը ԳՏՀ-ի օժանդակությամբ Ապարանի քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակի բացման ժամանակ

Օժանդակություն տեղական ինքնակառավարման մարմինների տեխնիկական կարողությունների հզորացմանը. Հատկապես կարեւոր է այն փաստը, որ ծրագրի շրջանակներում մշակվել է համապատասխան ծրագրային ապահովում՝ ուղղված համայնքային բյուջետավարման գործընթացի, գործավարության ավտոմատ վարման ապահովմանը, բնակչության հաշվառման, ինֆորմացիոն-տեղեկատվական բազաների ստեղծման եւ վարման աշխատանքների ավտոմատացմանը: 29 քաղաքային համայնքների հանձնվել է անհրաժեշտ կազմով համակարգչային տեխնիկա:

«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ նոր օրենքով ի թիվս այլ լիազորությունների համայնքներին է վերապահվել նաեւ գույքահարկի եւ հողի հարկի հավաքագրման լիազորությունը: Լիազորության փոխանցման համար անհրաժեշտ պայման էր Երեւանի քաղաքային եւ քաղաքային համայնքների ապահովումը անհրաժեշտ եւ միասնական համակարգչային տեխնիկայով: Ծրագրի օժանդակությամբ վերը նշված համայնքները ապահովվել են անհրաժեշտ համակարգչային տեխնիկայով: Այս գործառույթը 2004-2005 թթ. ընթացքում նախատեսվում է փոխանցել նաեւ շուրջ 870 գյուղական համայնքներին:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ համայնքների ղեկավարների եւ ավագանու անդամների համար ուսուցողական ծրագրերի իրականացում. Անցած 2 տարիների ընթացքում, նոր օրենքի ընդունումից հետո համայնքային պատասխանատուների համար անցկացվել են ուսուցողական ծրագրեր, որոնց ընթացքում վերապատրաստվել են համայնքների ղեկավարներ եւ ավագանու անդամներ:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ բնակչության վստահության բարձրացմանն ուղղված միկրոծրագրեր. Տեղական ինքնակառավարման արդյունավետությունը եւ վերջինիս նկատմամբ բնակչության վստահության մակարդակը մեծապես կախված է հանրային ծառայությունների մատուցման որակից: Ծրագրի կողմից իրականացված փոքրածավալ ներդրումային, հիմնականում սոցիալական ուղղվածության միկրոծրագրերը հնարավոր են դարձնում համայնքային նշանակության կառույցների (մանկապարտեզներ եւ մշակույթի տներ, հանգստյան գոտիներ, խմելու ջրագծեր եւ այլն) արդյունավետ, շարունակական եւ ինքնավերարտադրվող սկզբունքով աշխատանքը:

«Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրին խորհրդատվություն»

Գերմանիայի տեխնիկական համագործակցության ընկերության «Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրին խորհրդատվություն» ծրագրի առաջին փուլը սկսվել է դեռեւս 2002 թվականի հոկտեմբեր ամսին եւ 2003 թվականին հայ-գերմանական միջկառավարական բանակցությունների ժամանակ համաձայնություն է ձեռք բերվել շարունակելու ծրագիրը: Ծրագրի երկրորդ փուլի սկիզբն է հանդիսանում 2004 թվականի հոկտեմբերի մեկը:

Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է Աղքատության Հաղթահարման Ռազմավարական ծրագրի (այսուհետ ԱՀՌԾ) իրականացման գործընթացում ՀՀ կառավարությանը եւ ներգրավված այլ կողմերին աջակցություն ցուցաբերել հետեւյալ երեք ուղղություններով (i) ԱՀՌԾ իրականացման գործընթացի կառավարման եւ համակարգմանը օժանդակություն, (ii) ԱՀՌԾ իրականացման գործընթացում մասնակցային որոշումների կայացմանը եւ մասնակիցների միջեւ համագործակցության ընդլայնմանը աջակցություն (iii) ԱՀՌԾ տարբեր ոլորտներում խորհրդատվական աջակցության տրամադրում:

Առաջին կոմպոնենտների շրջանակներում շարունակաբար իրականացվում է աջակցությունը ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության ներքո ԱՀՌԾ քարտուղարությանը, որը պատասխանատու է ԱՀՌԾ իրականացման գործընթացների համակարգման եւ ԱՀՌԾ մասնակցային կառավարման մարմինների գործունեությունը ապահովելու համար:

Երկրորդ կոմպոնենտի շրջանակներում նորագույն համակարգչային ծրագրերի կիրառմամբ (Think-tools, e-val) կազմակերպվել է ԱՀՌԾ իրականացման գործընթացում ներգրավված կողմերի համատեղ մասնակցային որոշումների ընդունումը եւ ծրագրի արդյունավետության գնահատումը: Առաջին փուլի ընթացքում տրամադրվել է համապատասխան համակարգչային ծրագրերը եւ տեղական փորձագետներ են վերապատրաստվել ծրագիրը օգտագործելու հմտություններով:

Երրորդ կոմպոնենտի շրջանակներում կազմակերպվել եւ իրականացվել են ոլորտային հետազոտություններ, որոնց արդյունքներն օգտագործվել են ԱՀՌԾ վերանայման, ճշգրտման եւ ԱՀՌԾ իրականացման տարեկան հաշվետվության նախապատրաստման համար: Մասնավորապես իրականացվել է «Աղքատության սոցիալական ազդեցության գնահատում» խորագրով ուսումնասիրություն, որ վերաբերում է Հայաստանում սոցիալական ոլորտում իրականացվող նպաստներին եւ գործազրկությանն ուղղված քաղաքականությունների արդյունավետությանը: Ստացված արդյունքներն ընդհանուր քննարկման են դրվել ոլորտում գործող պետական մարմինների ներկայացուցիչների եւ անկախ փորձագետների շրջանում: Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային եւ տեղական փորձագետների ջանքերով, որի արդյունքում ձեւավորված հաշվետվությունն արդյունքն է Հայաստանի երկու քաղաքների օրինակներով իրականացված քանակական, որակական եւ ինստիտուցիոնալ ուսումնասիրությունների:

Այս ամենին զուգահեռ ԳՏՀ ԱՀՌԾ աջակցության ծրագիրն ֆինանսական եւ տեխնիկական աջակցություն է ցուցաբերել ԱՀՌԾ մոնիտորինգի համակարգը մշակող անկախ փորձագիտական խմբին, ինչպես նաեւ ձեռնամուխ է եղել ԱՀՌԾ մասնակցային մոնիտորինգի եւ գնահատման խմբի ձեւավորմանը, որն այժմ էլ գործում է ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում:

Գերմանիայի տեխնիկական համագործակցության ընկերության այս ծրագիրն իր աջակցությունն է ցուցաբերել նաեւ ԱՀՌԾ շրջանակներում ձեւավորված մասնակցային նոր ինստիտուցիոնալ կառույցներին: Մասնավորապես ԱՀՌԾ Բաց ֆորումն իր գործունեությունն սկսել է ԳՏՀ աջակցությամբ, ինչպես նաեւ ստեղծվել է www.prsp.am ինտերնետային կայքը, որը պարբերաբար նորացվում է ԱՀՌԾ շրջանակներում իրականացվող ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությամբ:

GTZ «Ինքնօգնության միջոցառումների խրախուսումը» Հայաստանի Հանրապետության երկրաշարժի գոտում

«Ինքնօգնության միջոցառումների խրախուսում» ծրագրի հիմնական նպատակն է նվազեցնել գործազրկությունը, բարձրացնել աղետի գոտու քաղաքի բնակչության կենսամակարդակը, եւ ստեղծել աշխատատեղեր, մասնավորապես կանանց համար, ովքեր ընտանիքի ողջ պատասխանատվությունը իրենց վրա են կրում:

Ծրագիրը իրականացվում է Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ընկերության կողմից: Այն ղեկավարվում է գերմանացի կարճաժամկետ փորձագետի կողմից եւ իրականացվում է տեղացի հայ մասնագետների կողմից:

Ծրագրի նպատակը հնարավորինս շատ բնակիչների կենսապայմանների բարելավումն է: Այդ նպատակի իրագործման համար խրախուսվում են հատկապես կանայք՝ եկամտաբեր փոքր ձեռնարկություն հիմնելու եւ աշխատատեղեր ստեղծելու համար:

Խրախուսումը կատարվում է ուսուցման եւ ուղղակի ֆինանսավորման՝ փոխառություն տրամադրելու կարգով: Ծրագրի շրջանակներում տրամադրվում են կարճաժամկետ փոխառություններ հիմնականում խրախուսելով արտադրական ծրագրերը, որոնք ապահովում են առավելագույն աշխատատեղեր եւ նպաստում են համայնքում փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացմանը:

Ստեփանավանում 1999 թ. կեսերից մինչեւ 2005թ. վերջը իրականացվել են 41 ուսուցման դասընթացներ եւ մոտ 549 մարդիկ վերապատրաստվել են, որոնցից 230 մասնակիցներ ներկայացրել են հայտեր խրախուսման համար: Դրանցից 54 փոքր ծրագրեր հանձնաժողովի կողմից որակավորվել են որպես խրախուսման արժանի ծրագրեր:

Ընդհանուր 52 ծրագրերի միջոցով ստեղծվել են 255 ուղղակի եւ 267 անուղղակի աշխատատեղեր: Կանանց աշխատատեղերի թիվը հասնում է 61 տոկոսի:

Տես էջ ԺԲ

ProSME իմպուլս տեւական զարգացման համար

ProSME՝ այսպես է կոչվում հայ-գերմանական տեխնիկական համագործակցության շրջանակում գործող փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների (ՓՄՁ) աջակցման ծրագիրը Հայաստանում: Այն իրականացվում է Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ընկերության (GTZ) եւ «PEM Consult» ՍՊԸ-ի կողմից Գերմանիայի Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման դաշնային նախարարության պատվերով: Ծրագիրն սկսել է իր գործունեությունը 1999 թ.-ին, եւ այն կշարունակվի եւս երեք տարի:

Ծրագրի նպատակն է Հայաստանում ՓՄՁ-ների զարգացման տեւական աջակցությունը, որպեսզի այն դառնա տնտեսության հիմնական գործոն եւ խթանիչ ուժը: Այն փաստը, որ վերջին տարիների ընթացքում ՓՄՁ-ի մասնաբաժինը երկրի համախառն ներքին արդյունքում հասել է 40 տոկոսի, մի կողմից ցույց է տալիս Հայաստանի հասարակության համար միջին խավի կարեւորությունը, մյուս կողմից կարելի է դիտել որպես ՓՄՁ աջակցման արդյունք: Ծրագրի գործընկերները եւ ProSME-ն վստահ են, որ դեռ շատ բան կա անելու, եւ ՓՄՁ զարգացումը պետք է արագ եւ տեւական դրական արդյունքներ գրանցի:

Այդ նպատակով ProSME-ն ակտիվ գործունեություն է ծավալում տարբեր ուղղություններով եւ տարբեր հասարակական մակարդակներում՝ սկսած կառավարությունից մինչեւ ՓՄՁ-ներ:

Ծրագրի գործունեության ներկայիս կիզակետերն են.

• Աջակցություն ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարությանը կից ՓՄՁ համակարգող խորհրդի աշխատանքների նախապատրաստման եւ ուղեկցման գործում:

• Սկսնակ գործարարների աջակցման ծրագրերի իրականացում եւ ստարտային կապիտալի հիմնադրամի հիմնում:

• ՓՄՁ աջակցման կառույցների ուժեղացում կազմակերպչական խորհրդատվության եւ մասնագիտական վերապատրաստման շնորհիվ

• Աջակցություն Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կենտրոնի (ՓՄՁ ԶԱԿ) վարկային երաշխիքների հիմնադրամի գործունեությանը:

• Տեղական տնտեսության զարգացում. տեղական ոլորտում կայացնողների հայտնաբերում, առկա հնարավորությունների միասնական վերլուծություն եւ կարճ ժամկետներում արդյունք խոստացող միջոցառումների մշակում:

• Աշխատանքային հանդիպումների եւ կլոր սեղանների կազմակերպում:

Նպատակ հետապնդելով օժանդակել Հայաստանի կառավարությանը ՓՄՁ աջակցության համակարգի բարելավման գործում ծրագիրն ակտիվ համագործակցում է ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության եւ Հայաստանի ՓՄՁ զարգացման ազգային կենտրոնի հետ:

2005 թ. ապրիլին ProSME-ի կողմից հարավկովկասյան երեք երկրների ներկայացուցիչների համար կազմակերպվել էր այցելություն Հունգարիա՝ ծանոթանալու ՓՄՁ աջակցման քաղաքականությանը եւ ենթակառույցների աշխատանքին: Պատվիրակության կազմում ընդգրկվել էին ներկայացուցիչներ ինչպես պետական, այնպես էլ ոչ պետական, հասարակական կառույցներից: Այս միջոցառումը նպաստեց նաեւ ՓՄՁ աջակցման ոլորտում ներտարածաշրջանային համագործակցության խթանմանը: Որպես այցելության արդյունք սույն տարվա նոյեմբերին Հայաստան կայցելեն վրացի գործընկերները՝ ստեղծված կապերի խորացման եւ համագործակցության ակտիվացման նպատակով: Նրանք տեղում կծանոթանան ՓՄՁ աջակցության Հայաստանի փորձին եւ կմասնակցեն բիզնես-ինկուբատորներին նվիրված կոնֆերանսին:

Միաժամանակ նախարարության եւ այլ դոնոր-կազմակերպությունների հետ համատեղ պլանավորվում է կազմակերպել կլոր սեղան-քննարկումներ գործարար, պետական եւ ոչ պետական կառույցների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Դրանք հնարավորություն կտան նախարարությանը բացահայտել առկա հիմնախնդիրները եւ դրա հիման վրա վերանայել ՓՄՁ աջակցության պետական ծրագրերը՝ դարձնելով դրանք ավելի արդյունավետ եւ նպատակաուղղված: Աշխատանքները շարունակվում են նաեւ ՓՄՁ աջակցության նոր ծրագրերի մշակման ուղղությամբ, մասնավորապես «Լավագույն բիզնես պլան» մրցույթի կազմակերպում, բիզնես-ինկուբատորների հիմնադրման աջակցում եւ այլն:

Մեծ թափ է ստացել «Հաջող սկիզբ» սկսնակ գործարարների աջակցության ծրագրի իրականացումը: Երկարաժամկետ այս խորհրդատվական ծրագիրը նախատեսում է սեմինարների, խմբային եւ անհատական խորհրդատվության, ուղեկցման միջոցով աջակցել սկսնակ գործարարներին՝ նպաստելով նրանց հաջողության հասնելու հավանականության բարձրացմանը: Այն իրականացվում է արդեն հանրապետության վեց մարզերում: Մշակվել եւ իրականացման փուլում են շուրջ հարյուր բիզնես նախագծեր: Նման զարգացումն առաջացրեց հատուկ այս ծրագրի համար թրեյներների վերապատրաստման անհրաժեշտություն: Այդ նպատակով տարեսկզբին ProSME-ն իրականացրեց թրեյներների վերապատրաստման դասընթաց բիզնես-ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար: Վերապատրաստվել են 14 թրեյներներ Գեղարքունիքի, Տավուշի, Շիրակի, Վայոց Ձորի մարզերից եւ Երեւանից: Խորհրդատուները, ծանոթանալով թրեյնինգի սկզբունքներին եւ բովանդակությանը, ինչպես նաեւ մասնակցելով դրան, կարող են նմանատիպ թրեյնինգային մոդուլ մշակել սեփական վայրի համար՝ ելնելով այդ բնակավայրի առանձնահատկություններից:

«Հաջող սկիզբ» ծրագրի շրջանակում հիմնադրված ստարտային կապիտալի հիմնադրամը դրական արդյունք ցույց տվեց, եւ ներկայումս աշխատանք է տարվում շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ ձեռք բերված փորձը նաեւ այլ վայրերում կիրառելու ուղղությամբ:

Աշխատանքային հանդիպումներ եւ քննարկումներ՝ կարեւոր գործիք հմտությունների զարգացման համար

2005 թ-ին շարունակվել է համագործակցությունը Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ-ի հետ ինչպես կազմակերպական զարգացման, այնպես էլ մի շարք ծրագրերի իրագործման բնագավառում: Կազմակերպվել է ռազմավարական պլանավորման աշխատանքային հանդիպում-քննարկում ՓՄՁ ԶԱԿ-ի ամբողջ աշխատակազմի համար: Պլանավորվում է աշնանն անցկացնել երկրորդ հանդիպումը, որի արդյունքում համատեղ ջանքերով կմշակվի կազմակերպության գործունեության պլանը: ProSME-ն ակտիվորեն մասնակցում է նաեւ վարկային երաշխիքների հիմնադրամի աշխատանքներին, որը հիմնադրվել է նրա տեխնիկական աջակցությամբ: Մինչ օրս շուրջ 50 ՓՄՁ-ներ ստացել են վարկային երաշխիք: Վերահրատարակվել է «Վարկային ծրագրերը Հայաստանում» գրքույկը, որտեղ զետեղված է տեղեկատվություն վարկերի եւ փոխառությունների պայմանների վերաբերյալ: Տեխնոպարկի գործունեությունը համակարգող ՓՄՁ ԶԱԿ երկու աշխատակիցներ Գերմանիայում ծանոթացել են տեխնոպարկերի գործունեությանը:

Կարեւորելով ՀՀ մարզերում տնտեսական գործունեության խրախուսման հրատապությունը՝ ProSME-ն իրականացնում է տեղական տնտեսության զարգացման ծրագիրը: Ի տարբերություն մինչեւ այժմ հայտնի տեղական տնտեսության զարգացման ծրագրերի՝ այս դեպքում ուշադրությունը սեւեռվում է մատչելի եւ արագ իրագործվող միջոցառումների վրա: Այս միջոցառումների նպատակն է բիզնեսին միավորող եւ բիզնես ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններին հնարավորություն ընձեռել.

իրականացնել շուկայի ուսումնասիրություն (ներառյալ բիզնես զարգացման ծառայությունների շուկայի արագ գնահատում),

պրակտիկ միջոցառումների համար բացահայտել հնարավոր գործընկերներին,

արագ իրագործելի ՓՄՁ աջակցման միջոցառումների բացահայտման համար օգտագործել պրակտիկ գործիքներ:

Տեղական տնտեսության զարգացման ծրագրեր արդեն իրականացվել է Սեւան, Արարատ, Իջեւան եւ Դիլիջան քաղաքներում:

ProSME-ն համագործակցում է նաեւ բիզնեսի ոչ կառավարական կազմակերպությունների հետ (առեւտրաարդյունաբերական պալատներ, գործարար միություններ) օրենսդրական նախագծերի մշակման, նոր բիզնես ծառայությունների մատուցման, պլանավորման բնագավառներում:

Հասցեն՝ Երեւան-18,
Տիգրան Մեծի պող.,
1-ին փակուղի, տուն 4 ,
Հեռ.: + 374 10 56 15 21
Ֆաքս: +374 10 54 20 60
էլ-փոստ: info@prosme.am
Ինտերնետային կայք.
www.prosme.am

Գերմանիայի տեխնիկական համագործակցության ընկերություն GTZ

ԺԱ էջից

Գյումրիում 2001թ. հուլիս ամսից մինչեւ 2005 թ. ապրիլ ամիսը ծրագրի շրջանակներում կազմակերպվել են 26 ուսուցման դասընթացներ, որի ընթացքում վերապատրաստվել են 530 մասնակից: Վերապատրաստված մասնակիցներից 192-ը ներկայացրել են բիզնես ծրագրեր: Ծրագրի աշխատակիցների կողմից ստուգվելուց հետո, 130 բիզնես-ծրագիր դրվել է հանձնաժողովի նիստի քննարկմանը, որից հաստատվել են 115-ը եւ ֆինանսավորվել 109-ը: Ֆինանսավորված ծրագրերի մոտ 39 տոկոսը կանանց կողմից ղեկավարվող ձեռնարկություններ են:

Ֆինանսավորված ձեռնարկությունների միջոցով Գյումրիում ստեղծվել են արդեն 1300 աշխատատեղ, որից 80 տոկոսից ավելին կանանց աշխատատեղեր են:

«Ինքնօգնության միջոցառումների խրախուսում» ծրագրի շրջանակներում բնակչությունը խրախուսվում է նաեւ ենթակառուցվածքների վերակառուցման գործում: «Ինքնօգնության միջոցառումների խրախուսում» ծրագրի եւ ՀՄՆՀ հետ համագործակցությամբ Ստեփանավանում կառուցվել է Թումանյանի անվ. դպրոցի կաթսայատունը, իսկ Գյումրիում վերանորոգվում է երաժշտական դպրոցը: Սա լավագույն փորձ է մարզի բնակիչների համար: Այդ փորձով նրանք սովորում են անձնական նախաձեռնությամբ նպաստել ոչ միայն իրենց կենսապայմանների այլ նաեւ համայնքի ենթակառուցվածքների բարելավմանը:

«Իրավական համակարգի ամրապնդման խորհրդատվություն»

Իրավական համակարգի ամրապնդման խորհրդատվության ծրագիրը գործում է 1996 թ.-ից ի վեր Համբուրգի համալսարանի արեւելյան իրավունքի ուսումնասիրության բաժնի տնօրեն պրոֆեսոր Օտտո Լուխտերհանդտի ղեկավարության ներքո:

Հանրային իրավունքի բնագավառում ծրագիրը խորհրդատվական օգնություն է ցուցաբերում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունում բարեփոխումներ անցկացնելու գործում: Գերմանական փորձագետները կատարել են մի շարք սկզբունքային նշանակության փոփոխությունների առաջարկություններ, մասնավորապես, հիմնարար իրավունքների եւ դատական իշխանության վերաբերյալ:

2005 թ.-ին անց է կացվել երկու սեմինար, նվիրված ՀՀ Սահմանադրության վեցերորդ գլխին՝ դատական իշխանություն եւ յոթերորդ գլխին՝ տարածքային կառավարում եւ տեղական ինքնակառավարում:

Ծրագրի շրջանակներում կազմված կարեւորագույն օրենքներից է պետության եւ քաղաքացու միջեւ ծագող հարաբերություններում արմատական բարեփոխումներ նախատեսող, կառավարության հակակոռուպցիոն ռազմավարության ծրագրում ընդգրկված՝ «Վարչարարության հիմունքների եւ վարչական վարույթի մասին» օրենքը, որն Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է 2004 թ.-ի փետրվարի 18-ին եւ ուժի մեջ է մտել 2005 թ.-ի հունվարի 1-ին:

Ծրագրի շրջանակներում նախապատրաստվում են այդ օրենքի գիտագործնական մեկնաբանություններ, ինչը միտված է ապահովելու դրա միասնական ու արդյունավետ կիրառումը: Մինչ գիտագործնական մեկնաբանությունների մշակումը լույս է ընծայվել «Հարցեր եւ պատասխաններ Վարչարարության հիմունքների եւ վարչական վարույթի վերաբերյալ» գիրքը, որում լուսաբանվել են օրինագծի հեղինակներին՝ ավելի քան 20 նախարարություններում եւ այլ գերատեսչություններում հանդիպումների ժամանակ առավել կարեւոր եւ հաճախակի տրվող հարցերի զգալի մասը:

Աշխատանքային խմբի կողմից մշակված «ՀՀ Վարչական դատավարության օրենսգրքի» նախագիծը 2004թ.-ին ներկայացվել է ՀՀ արդարադատության նախարարին:

Եվրախորհրդին անդամակցելու հետ կապված ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարման շրջանակում, ծրագիրը խորհրդատվություն է մատուցել «Ցույցեր, հանրահավաքներ, երթեր եւ ժողովներ անցկացնելու մասին» ՀՀ օրենքի, ինչպես նաեւ «Տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքում փոփոխությունների եւ լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծերը մշակելիս (պետական հսկողության եւ միջհամայնքային միավորումների վերաբերյալ դրույթներ):

Բացի այդ, ծրագիրը Հայաստանի կառավարությանը խորհրդատվական օգնություն է ցուցաբերում հետեւյալ օրինագծերը մշակելիս.

- Երեւան քաղաքի մասին օրենք.
- Արդարադատության բարձրագույն դպրոցի մասին օրենք
- Իրավական ակտերի մասին օրենք
- Աշխատանքային օրենսգիրք
- Տնտեսական դատավարության օրենսգիրք
- Քաղաքացիական օրենսգիրք

Քաղաքացիական իրավունքի բնագավառում հայկական կողմին մատուցվող խորհրդատվական աշխատանքները ղեկավարում է պրոֆեսոր Կնիպերը: Այս ոլորտում՝ ՔՕ-ի արդիականացմանը նվիրված սեմինարը տեղի է ունեցել 2004թ.-ի մարտի 16 -18-ին, իսկ 2005 թվականի փետրվարին ՀՀ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի ղեկավարությամբ աշխատանքային խումբը ՔՕ-ի արդիականացմանը նվիրված մեկ շաբաթյա քննարկումներ է անցկացրել Բրեմենում:

Ծրագիրն իրականացնում է նաեւ միջոցառումներ դատավորների վերապատրաստման ուղղությամբ: 2004թ.-ի հունվարին կազմակերպվեց սեմինար նվիրված սնանկության վարույթին: Ծրագիրը ֆինանսավորել է Վճռաբեկ դատարանի որոշումների ժողովածուի X und XI հատորների հրատարակումը:

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Նալբանդյան 5
Հեռ. 589337

Ֆինանսաբանկային քոլեջ հիմնադրամ

Օրերս հայ-գերմանական ֆինանսաբանկային քոլեջ հիմնադրամում (ՖԲՔ հիմնադրամ) հանդիսավոր արարողություն էր՝ ՀՀ տեսական դիպլոմների եւ գերմանական վկայականների հանձնում միջին մասնագիտական կրթության 6-րդ տարվա շրջանավարտներին:

Արարողությանն առանձնակի հանդիսավորություն էին հաղորդում ներկաները՝ ՖԲՔ հիմնադրամի հիմնադիրները՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի անդամ Կարինե Մինասյանը, Հայաստանի բանկերի միության նախագահ Սամվել Ճզմաչյանը, Հայաստանի բանկերի միության գործադիր տնօրեն Վլադիմիր Բադալյանը, ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Սերգո Երիցյանը, ՀՀ-ում Գերմանիայի Դաշնության դեսպան Հայկե Ռենատե Փայթը, ՖԲՔ հիմնադրամի հետ համագործակցող բանկերի, ֆինանսական եւ միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, դասախոսներ, ուսանողներ, ծնողներ: Հիմնադիրներն իրենց շնորհավորանքներն ու բարեմաղթանքի խոսքերն էին ուղղում շրջանավարտներին, հուսալով որ վերջիններիս ստացած գիտելիքները կօգնեն նրանց իրենց արժանի տեղը գտնելու հանրապետության ֆինանսաբանկային ոլորտում, դառնալու լավ մասնագետներ:

ՖԲՔ հիմնադրամը ստեղծվել է 1998 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի, Հայաստանի բանկերի միության եւ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից: Նպատակը մեկն էր՝ ՀՀ բանկային համակարգը համալրել ժամանակակից գիտելիքներով զինված միջին օղակի որակյալ մասնագետներով: Եվ ինչպես իրենց ելույթներում նշեցին հիմնադիրները՝ նպատակը լրիվ իրագործված է: Դրան իհարկե մեծապես նպաստեց ՖԲՔ հիմնադրամում 1998-2004 թթ. ընթացքում իրականացված «Բանկային ծառայողների միջին մասնագիտական կրթություն Հայաստանի Հանրապետությունում» գերմանական ծրագիրը, որը գործում էր հայ-գերմանական միջկառավարական «Տեխնիկական համագործակցության մասին» համաձայնագրի շրջանակներում: Այդ ծրագրի շնորհիվ ձեռք բերվեց եւ Հայաստանի իրականությանը հարմարացվեց միջին մասնագիտական կրթության գերմանական մոդելը:

Ի սկզբանե որպես Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություն ստեղծված մոդելը այսօր արդեն ընդլայնել է իր գործունեության շրջանակները: ՖԲՔ հիմնադրամում ներկայումս միջին մասնագիտական կրթությունից բացի գործում են նաեւ Անձնակազմի եւ կարիերայի զարգացման կենտրոնը, Ուսումնական բանկը եւ Որակավորման բարձրացման կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ դասընթացները:

ՖԲՔ հիմնադրամի միջին մասնագիտական կրթությունը երկու

մասնագիտությունների՝ «Բանկային գործ» եւ «Ֆինանսներ», գծով պատրաստում է հանրապետության ֆինանսաբանկային համակարգի ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող միջին օղակի բարձրորակ մասնագետներ, ինչը հնարավոր է դառնում պրակտիկ դասախոսների՝ ՀՀ ֆինանսաբանկային համակարգը ներկայացնող հեղինակավոր մասնագետների, գերմանական ուսման դուալ համակարգի եւ ուսումնական գործընթացի ճիշտ կազմակերպման շնորհիվ:

Դասախոսությունները ՖԲՔ հիմնադրամի միջին մասնագիտական կրթությունում իրականացվում են պրակտիկների՝ հանրապետության ֆինանսաբանկային համակարգի լավագույն մասնագետների կողմից ինտերակտիվ եղանակներով, հագեցած են իրավիճակային խնդիրների վերլուծությամբ, գործարար խաղերով: Ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում է ըստ ուսուցման գերմանական դուալ եղանակի. տեսական մասը՝ 75%-ը, կազմակերպվում է ՖԲՔ հիմնադրամում, իսկ գործնական ուսուցումը՝ 25%, ՀՀ տարածքում գործող բանկերում եւ ֆինանսական կազմակերպություններում՝ մասնագիտությանը համապատասխան: Այն իրականացվում է հայկական իրականությանը համապատասխանեցված եւ գործատուների հետ համաձայնեցված հատուկ ուսումնական ծրագրերի միջոցով, որոնցում արտացոլված են ՀՀ ֆինանսաբանկային բնագավառում միջին օղակի մասնագետներին ներկայացվող եւ աշխատատեղերը նկարագրող պահանջները: Գործնական ուսուցման ծրագրի առանձնահատկություններից են՝ ռոտացիայի սկզբունքը՝ 2 տարվա ընթացքում ուսանողը ծանոթանում է միջին օղակի աշխատատեղերին, գործնական ծրագրերի վերահսկողությունը, որն իրականացվում է ինչպես ՖԲՔ հիմնադրամի, այնպես էլ ապագա հնարավոր գործատուների կողմից:

Որպես հիմնարար գիտելիքներով զինող միջին մասնագիտական կրթություն, այն դեպի իրեն է ձգում ոչ միայն դպրոցի, այլ նաեւ ԲՈՒՀ-երի եւ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շրջանավարտների, ընդ որում հիմնականում գերազանցության դիպլոմով շրջանավարտների:

ՖԲՔ հիմնադրամը լավ մասնագետներ պատրաստելուց բացի, հոգում է նաեւ լավագույն շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման եւ նրանց կարիերայի հետագա աճի հարցերը: Այդ նպատակի իրագործմանն է ծառայում Անձնակազմի եւ կարիերայի զարգացման կենտրոնը: Վերջինս իր տվյալների բազայում ընդգրկում է ոչ միայն մեր շրջանավարտներին, այլ նաեւ կենտրոն դիմող մյուս ուսումնական հաստատություններ ավարտած անձանց եւ սերտ կապ հաստատելով ՀՀ առեւտրային բանկերի ու ֆինանսական կազմակերպությունների հետ զբաղվում է նրանց աշխատանքի տեղավորմամբ:

ՖԲՔ հիմնադրամը դեռեւս 1999 թվականից իրականացնում է նաեւ Որակավորման բարձրացման կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ դասընթացներ: Դասընթացների կազմակերպման ճկունությունը հնարավորություն է տալիս դրանցում ներգրավել ինչպես հանրապետության ֆինանսաբանկային ոլորտի՝ բանկերի, ֆինանսական կառույցների, միկրոֆինանսական կազմակերպությունների, աուդիտորական եւ միջազգային կազմակերպությունների, այնպես էլ բոլորովին այլ ոլորտներ:

Փաստերը խոսում են. ՖԲՔ հիմնադրամում որակավորման բարձրացման դասընթացներ են անցել ՀՀ տարածքում գործող գրեթե բոլոր խոշոր բանկերի՝ մասնավորապես HSBC բանկ Հայաստանի, Հայներարտբանկի, Հայխնայբանկի, Ինեկոբանկի, Զարգացման հայկական բանկի, Կոնվերսբանկի, Պրոմեթեյ բանկի, Անելիք բանկի, աուդիտորական ընկերությունների՝ Grant Thornton-ի, KPMG Armenia-ի, IBM միջազգային կազմակերպության, ՖԻՆՔԱ, Ամքոր-Արեգակ, Անիվ միկրոֆինանսական կազմակերպությունների, զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հայաստանյան կլոր սեղանի հովանու ներքո գործող հիմնարկների ներկայացուցիչներ, անգամ հոգեւոր այրեր:

Որակավորման բարձրացման երկարաժամկետ՝ կիսամյա եւ եռամյա երեկոյան դասընթացներն ունկնդիրներին հնարավորություն են տալիս աշխատանքին զուգահեռ

մասնագիտական կրթություն ստանալ եւ խորացնել ու թարմացնել գիտելիքները, ձեռք բերել երկրորդ մասնագիտություն:

ՖԲՔ հիմնադրամում գործում է նաեւ տարածաշրջանում իր նախադեպը չունեցող Ուսումնական բանկը, որն իրենից ներկայացնում է գործող բանկի մոդել: Վերջինս ունի հատուկ կահավորված աշխատասենյակներ, զինված է արդիական համակարգչային տեխնիկայով, բանկային ծրագրերով, ինչը հնարավորություն է տալիս ծավալել լիարժեք բանկային գործունեության իմիտացիա՝ իրականացնելով ցանկացած բանկային գործառնություն: Միջազգային փորձագետների կողմից հատուկ վերապատրաստում անցած եւ լիցենզավորված ՈՒԲ փորձառու թրեյներները նորագույն ուսումնական մեթոդների՝ խմբային եւ գործնական վարժությունների, դերային-իրավիճակային խաղերի կիրառմամբ, օգտագործելով վերը նշված հնարավորությունները, բանկային համակարգում արդեն աշխատողների եւ աշխատել ցանկացողների մոտ տեսական գիտելիքները լրացնելու եւ փորձնական միջավայրում կիրառելու ունակություններ են բացահայտում ու զարգացնում:

Սկսած 2004 թվականից ՈՒԲ-ն մասնագիտական թրեյնինգներ է անցկացնում նաեւ ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունների աշխատակիցների համար: ՈՒԲ-ն արդեն ձեռք բերված փորձի հիման վրա կազմակերպում է նաեւ հաճախորդների արդյունավետ սպասարկման մասնագիտական թրեյնինգներ ծառայություններ մատուցող տարբեր բնագավառների համար:

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Ամիրյան 26
Հեռ. 537767
Ֆաքս 537788
Էլ. փոստ info@fbc-edu.am

Գերմանական Կարմիր խաչի Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասային կազմակերպության գործունեությունը Հայաստանում

Մարդասիրությունը, որպես Կարմիր խաչի միջազգային շարժման հիմնարար սկզբունք, 1988-ի երկրաշարժից անմիջապես հետո, Գերմանական Կարմիր խաչի (ԳԿԽ) Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասի շնորհիվ իր բազմաթիվ դրսեւորումները գտավ Հայաստանում՝ հայ ժողովրդի համար եւ շարունակվում է մինչ օրս:

1994 թ. ԳԿԽ-ի Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասի ներկայացուցիչ, հայ ժողովրդի վաղեմի բարեկամ Գերհարդ Մայերը իր եւ մերձավորների ջանքերով եւ Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության (ՀԿԽԸ) օժանդակությամբ Երեւան քաղաքում հիմնեց բարեգործական ճաշարաններ՝ ուղղված հասարակության այն շերտերին, որոնք ի վիճակի չեն ինքնուրույն հոգալու իրենց առօրյա հոգսերը:

650-ից ավելի տարեց, միայնակ եւ սոցիալապես վատ վիճակում գտնվող մարդիկ արդեն 12 տարի է ինչ Երեւանի 2 համայնքներում գործող այս ճաշարաններում հնարավորություն ունեն օրական մեկ անգամ տաք կերակուր ճաշակելու: 42 միայնակների համար, ովքեր անշարժունակ են եւ ի վիճակի չեն ինքնուրույն այցելել ճաշարաններ, կազմակերպված է երեք գթության քույրերի այցելություններ ծառայությունը, որի ժամանակ կերակուրը հասցվում է նրանց տները եւ առաջարկվում աջակցություն կենցաղում («Տնային խնամք» ծրագիր):

Արդեն մի քանի տարի «Գթության խոհանոց» ծրագրի ներքո գործող «Մանկական սնունդ» ծրագրի շրջանակներում Երեւանի, Գավառի,

Վանաձորի, Բերդի, Ճամբարակի հատուկ կարիքներով երեխաների հոգսերով զբաղվող մի շարք համայնքային եւ ոչ պետական կառույցներ ֆինանսավորվում են երեխաների սննդի կարիքները հոգալու համար:

Այսօր Մայերի մարդասիրական գաղափարներն ու սկսած գործը շարունակում են նրա ընկերները եւ նրան ճանաչողները, որոնք միավորվել են այսպես կոչված «Գթության խոհանոց՝ ընկերական շրջանում», որում ներգրավված են բարի կամքի տեր մարդիկ Գերմանիայից եւ Հայաստանից: Հայաստանում այդ «շրջանը» համաձայնվել են գլխավորել ԳԴՀ դեսպանը եւ Երեւանի քաղաքապետը:

Տես էջ ԺԴ

DEUTSCHER AKADEMISCHER AUSTAUSCHDIENST

Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծառայություն

DAAD

Գերմանիայի ակադեմիական փոխանակման ծառայությունը (DAAD) միջազգային ակադեմիական փոխանակմանն օժանդակող ամենամեծ գերմանական կազմակերպությունն է: Անցյալ տարի ամբողջ աշխարհում DAAD-ն օժանդակել է 49 639 ուսանողների, բուհավարտների եւ գիտնականների, որոնց կեսից ավելին արտասահմանից են:

Որպես կանոն՝ արտասահմանյան բուհերի գիտնականներին եւ ուսանողներին աջակցություն է ցուցաբերվում կրթաթոշակների միջոցով, ինչը համապատասխան անձանց հնարավորություն է ընձեռում մի քանի ամսից մինչեւ 2 տարի տեւողությամբ սովորելու Գերմանիայի բուհերում կամ աշխատելու գիտահետազոտական հաստատություններում:

Անցած ութ տարիների ընթացքում DAAD-ն Հայաստանի բուհերի ուսանողներին, դոցենտներին եւ գիտնականներին շնորհել է ավելի քան 400 կրթաթոշակ: DAAD-ի ֆինանսական օժանդակությամբ հայկական բուհեր են հրավիրվում նաեւ բազմաթիվ գերմանացի դոցենտներ:

1999 թ.-ից ի վեր DAAD-ն խրախուսում է նաեւ գերմանագիտության զարգացումը Հայաստանում, մասնավորապես՝ գերմանախոս դասախոսի մշտական ներկայությամբ եւ գերմաներեն դասավանդող դասախոսների համար կազմակերպվող սեմինարներով, Երեւանի պետական համալսարանի եւ Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի գերմանական բանասիրության ամբիոնների ու Մանհայմի գերմաներեն լեզվի ինստիտուտի եւ գերմանական լեզվաբանության ամբիոնի միջեւ միջբուհական համագործակցության օժանդակմամբ: Բացի նշված համագործակցությունից հայկական երեք այլ բուհեր եւս մշտապես համագործակցում են գերմանական բուհերի հետ: Գերմանական կողմից այս համագործակցությանը մասնակցում են Քոթբուսի տեխնիկական համալսարանը, Կայզերսլաութերնի եւ Վայենշթեֆան/Թրիզդորֆի համալսարանները:

2002 թ. սեպտեմբերից DAAD-ն Հայաստանում ներկայացնում է դոկտոր Ռութ Բյութները: Դասախոսական աշխատանքից բացի (նա գերմանագիտություն է դասավանդում Երեւանի Վ. Բրյուսովի անվան լեզվաբանական համալսարանում) նա ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ համատեղ կոորդինացնում է DAAD-ի կրթաթոշակային ծրագրերը՝ աշխատանքները սերտորեն համաձայնեցնելով Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանության հետ: Բացի դրանից նա ներկայացնում է գերմանական այլ կրթաթոշակային կազմակերպություններ, ինչպիսիք են, օրինակ, համբուրգյան Copernicus կրթաթոշակային ծրագիրը, Բեռլինի պատգամավորների տան ուսումնական հիմնադրամը եւ այլն:

2006/2007 ուսումնական տարվա համար DAAD-ն Հայաստանում կիրականացնի հետեւյալ կրթաթոշակային ծրագրերը՝

Գիտահետազոտական կրթաթոշակներ ասպիրանտների եւ երիտասարդ գիտնականների համար.

Որակավորման բարձրացման դասընթացներ՝ զարգացող երկրների վերաբերյալ թեմատիկայով.

Գիտնականների երկկողմանի փոխանակում.

Կրթաթոշակներ տնտեսագիտական ֆակուլտետների երկրորդ եւ երրորդ կուրսի ուսանողների համար.

Նախկին կրթաթոշակառուների կրկնակի հրավերներ.

Կրթաթոշակներ արվեստագետների համար.

Կիսամյակային կրթաթոշակներ գերմանագիտություն ուսումնասիրող նախավերջին կուրսի ուսանողների համար.

Բուհերում կազմակերպվող ամառային դասընթացներին մասնակցելու համար տրվող կրթաթոշակներ.

Ուսումնական պրակտիկաներ եւ ուսումնական ճանապարհորդություններ ուսանողական խմբերի համար.

Կրթաթոշակներ բնական գիտությունների թեկնածուների համար DAAD-Leibniz-Stipendien եւ DAAD-Helmholz հատուկ ծրագրի շրջանակներում.

Ուսումնական եւ գիտահետազոտական կրթաթոշակներ բուհերի շրջանավարտների եւ ասպիրանտների համար, ինչպես նաեւ գիտաուսումնական գործուղումներ գիտնականների համար DAAD/OSI ծրագրի շրջանակներում:

Բոլոր ծրագրերի համար դիմումներն ընդունվում են մինչեւ սույն թվականի հոկտեմբերի 31-ը: Նրանք, ովքեր հետաքրքրվում են գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծառայության ծրագրերով եւ գերմանական համալսարաններում ուսումնառության հնարավորություններով, անհրաժեշտ տեղեկություններ ստանալու համար կարող են դիմել DAAD-ի երեւանյան տեղեկատվական գրասենյակ ներքոնշյալ հասցեով:

Գրասենյակում գործում է նաեւ փոքրիկ գրադարան գերմանական բանասիրություն ուսումնասիրող ուսանողների եւ դասախոսների, ինչպես նաեւ բոլոր նրանց համար, ովքեր հետաքրքրվում են Գերմանիայով եւ գերմանական գրականությամբ:

Մեր հասցեն՝
Երեւան,
Մոսկովյան 24, բն. 2ա
Հեռ./Ֆաքս 561064
Էլ. փոստ daad@prosme.am

Գերմանական Կարմիր խաչի Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասային կազմակերպության գործունեությունը Հայաստանում

ԺԳ էջից

Ներկայումս Երեւանի Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքում կառուցվում է Հուսո տունը, որը ծառայելու է որպես Գթության խոհանոց, ժամանցի, հանդիպումների եւ հանդիսությունների վայր, լվացքատուն եւ փոքրիկ խանութ օգտագործված հագուստի վաճառքի համար: Հուսո տան շինարարությունը ծրագրավորված է ավարտել 2005-ի դեկտեմբերին:

ԳԿԽ Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասային կազմակերպությունը Հայաստանում իրականացնում է բազմապիսի ծրագրեր, ինչպես օրինակ՝ Երեւանում եւ Վանաձորում իրականացվող «Սոցիալ-հոգեբանական եւ բժշկական սպասարկում նացիոնալ-սոցիալիզմի զոհերին Հայաստանում» ծրագիրը, «Սպիտակ» եւ «Լոռէ» փրկարար ջոկատների մասնագիտական վերապատրաստման ծրագիրը, Առաջին օգնության հանրապետական 8-րդ բաց առաջնությունը, Սեւանի շտապօգնության ծրագիրը, Ավտոմեքենաների նվիրատվությունը, Մարդասիրական օգնության տրամադրումը եւ այլն:

ԳԿԽ-ն այսօր հնարավորություն ունի եւ պատրաստ է Հայաստան հասցնել մարդասիրական օգնության բեռներ, ինչպիսիք են՝ հագուստ, կահույք, դպրոցական պարագաներ եւ այլն: Այս ամենը հիմնականում նախատեսված են Գթության խոհանոցի շահառուների համար: Օգնության մի մասն էլ կփոխանցվի ՀԿԽԸ-ին սոցիալապես անապահով խավերին տրամադրելու համար: Տեղափոխումը կիրականացվի 2005-ի սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին:

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Պարոնյան 21
Հեռ./Ֆաքս 538491
Էլ. փոստ
fatmc.armcross@netsys.am

Գերմանիա՝ նկարներով

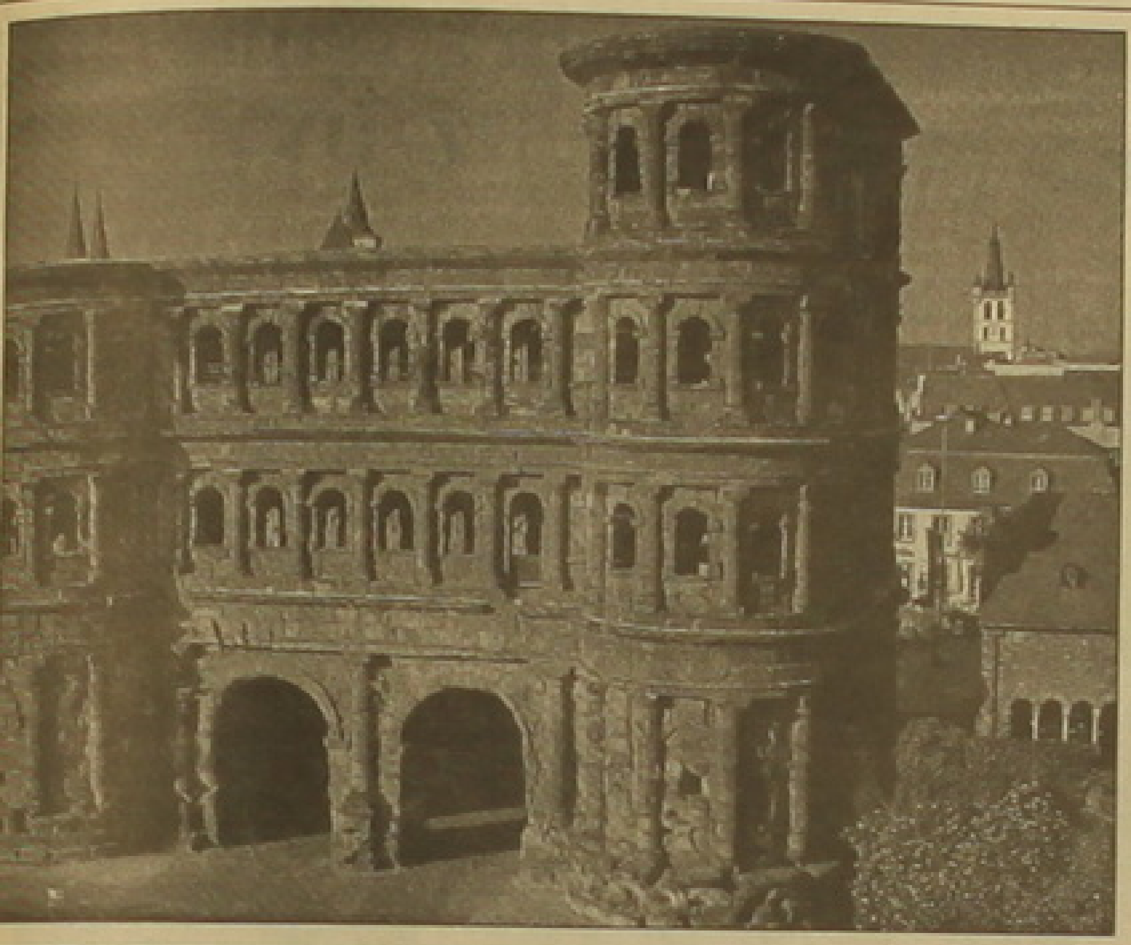
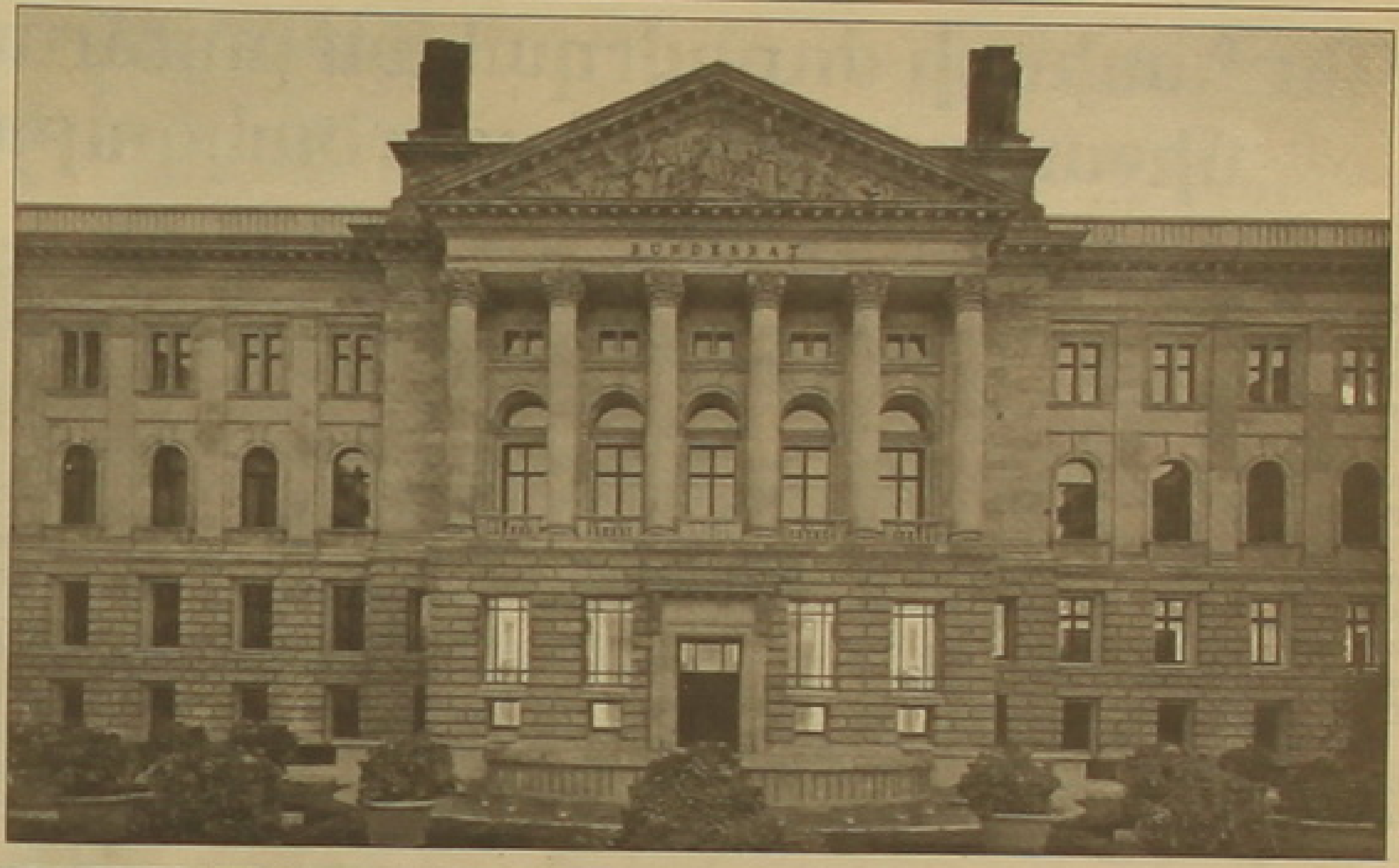

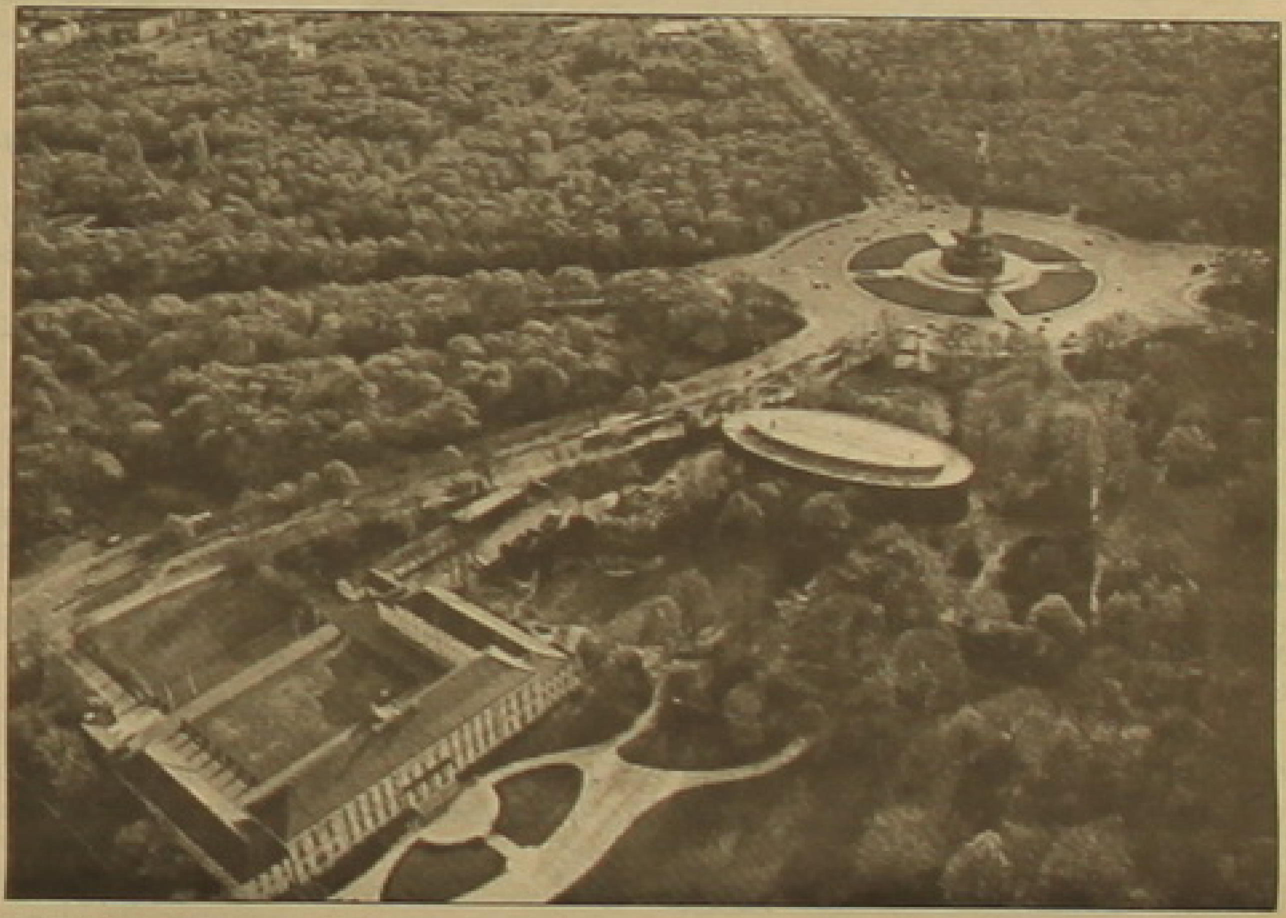

Գերմանիայի ժողովրդական բարձրագույն դպրոցների միության միջազգային համագործակցության ինստիտուտ /IIZ/DVV/

Գերմանիայի ժողովրդական բարձրագույն դպրոցների միության միջազգային համագործակցության ինստիտուտը /IIZ/DVV/ 30 տարուց ավելի օժանդակում է մեծահասակների կրթության միջազգային նախագծերը, որոնք նպատակադրում են սոցիալական, տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային ուսուցում:

IIZ/DVV- ի գործունեությունը ֆինանսավորում են Գերմանիայի տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման դաշնային նախարարությունը /BMZ/, արտաքին գործոց նախարարությունը /AA/ եւ Եվրամիությունը /EU/:

Գործընկերների հետ համագործակցելիս առաջնային են մեծահասակների կրթության ուսումնական հաստատություններին նյութական օժանդակության ցուցաբերումը, դրանց իրավասության ընդլայնումը եւ որակի ապահովումը: Համագործակցության համար կարեւորվում են հիմնական ուսուցումը եւ շրջակա միջավայրի ու ժողովրդավարության զարգացման հարցերի հետ կապված ուսուցումը:

Իր գործունեության մեջ IIZ/DVV- ն հաշվի է առնում տարածաշրջանային նախադրյալների բազմազանությունը եւ պարտնյոր երկրների պահանջները: Այն հարգում եւ սատարում է դրանց համապատասխան յուրահատկությունը եւ մշակութային անկախությունը:

IIZ/DVV-ի գործունեությունը Հայաստանում

Հայաստանում իր գործունեությունը IIZ/DVV- ն ծավալեց 2002 թ. սկզբից: Կազմակերպության տարածաշրջանային գրասենյակը հիմնվեց Թբիլիսիում, այնուհետեւ, 2005 թ հունվարի 1-ից տեղափոխվեց Տաշքենդ:

Հայաստանի մասնաճյուղի գործունեությունն իրականանում է Գերմանիայի եւ Հայաստանի միջեւ մշակութային համագործակցության մասին միջկառավարական պայմանագրի շրջանակներում:

Նախկին Խորհրդային Միության անկախացած պետությունների քաղաքական եւ տնտեսական կյանքի փոփոխություններով Կովկասի երկրները բախվել են անցումային շրջանին բնորոշ բազմաթիվ հիմնախնդիրների հետ: Կայուն ժողովրդավարական պետականության եւ լուսավորված քաղաքացիական հասարակության ճանապարհին առաջին անհրաժեշտություն են դարձել բարեփոխումները գրեթե բոլոր բնագավառներում: Ընդ որում, հատուկ նշանակություն է տրվում կրթական ողջ համակարգի արդիականացմանը:

Որակավորման եւ ուսումնական ծրագրերի համաձայնեցումը աշխատանքային շուկայի փոփոխված պահանջներին, ինչպես նաեւ գործնական գիտելիքների եւ հմտությունների հաղորդումը հետապնդում են բնակչության զբաղվածությունն ապահովելու նպատակ: Բոլոր այս միջոցառումներն ուղղված են բնակչության սոցիալական բարեկեցության, տնտեսական աճի եւ պետականության ամրապնդմանը:

Նախագծի նպատակները եւ հիմնական խնդիրները

Հայաստանյան մասնաճյուղի նպատակը մեծահասակների կրթության տեղական, ազգային եւ միջազգային կառույցների վերակառուցումն ու օժանդակումն է, ինչպես նաեւ դրանց տարածաշրջանային ցանցավորումը որպես ներքում կայունացմանը եւ հակամարտությունների կանխմանը:

Ծրագրավորված աշխատանքի կոնկրետ խնդիրները, մասնագիտական վերապատրաստումը բնակչության սոցիալական վիճակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներն են:

Կովկասի մասնաճյուղի աշխատանքի անբաժան մասն է մեծահասակների կրթության դերի եւ նշանակության մասին տեղեկատվության տարածումը, ինչպես նաեւ այդ սեկտորի պառլամենտական աշխատանքը ինչպես ղեկավար կառույցներում, այնպես էլ հասարակայնության լայն շրջաններում:

Մեծահասակների կրթության սեկտորին վերաբերող ուսումնասիրությունները եւ մեծահասակների կրթությունն իրականացնողների գործունեության վերլուծությունները լրացնում են կոնկրետ միջոցառումները:

Տարածաշրջանային համագործակցության ցանցի ստեղծումը կծառայի նաեւ մասնագիտական երկխոսությանը եւ համագործակցությանը մշակութային եւ էթնիկական սահմաններից դուրս:

Համագործակցություն տեղական գործընկերների հետ

- Աշխատանքային ծրագրերի նպատակային խմբեր.
- մեծահասակների կրթության ուսումնական կենտրոններ.
- քաղաքականության, գիտության եւ քաղաքացիական հասարակության հնարավոր մուլտիպլիկատորներ.
- բնակչության սոցիալապես անապահով խմբեր՝ որպես կրթական ծրագրերի առաջնային հասցեատերեր:

Նախագծի տարածաշրջանային գործընկերները

- մեծահասակների կրթության պետական, ոչ պետական եւ մասնավոր հաստատություններ.
- բարձրագույն դպրոցներ եւ այլ կրթական հաստատություններ.
- վարչաքաղաքական կառույցներ.
- մասնագիտական միություններ.
- սոցիալական գործընկերներ.
- քաղաքացիական, հասարակական եւ ոչ կառավարական կազմակերպություններ /NGO/:

Գրասենյակի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝

- օժանդակում Մեծահասակների Կրթություն /ՄԿ/ համակարգի կառուցվածքային զարգացմանը / հանրապետության զարգացող շրջաններում ՄԿ համակարգի կառուցում եւ բարելավում, ցանցային համակարգերի ստեղծում եւ զարգացում, ՄԿ մասնագետների եւ մուլտիպլիկատորների նախապատրաստում/.

- ՄԿ մոդելային դասընթացների իրականացում /գրագիտություն, անձի զարգացում, ժողովրդավարության կառուցում, քաղաքացիական կրթություն, մասնագիտական տրենինգ եւ որակավորում/.

- ՄԿ լոբբինգ /քաղաքական խորհրդատվություն եւ օրենսդրական նախաձեռնություն, հասարակական միջոցառումների օժանդակում, սեկտորի ուսումնասիրություն, ՄԿ մասնագիտական գրականության հրատարակում/.

- Միջազգային համագործակցություն /միջազգային խորհրդաժողովների կազմակերպում, ուսումնական այցեր, միջազգային համագործակցության ծրագրերի օժանդակում /:

2005 թվականի ընթացքում իրականացված ծրագրերը

- «Կրթություն եւ Կարիերա EXPO 2005» 6-րդ միջազգային մասնագիտացված ցուցահանդես.
- Միջոցառման կազմակերպիչն էր «LOGOS EXPO Center» ցուցահանդեսային ընկերությունը՝ ՀՀ ԿԳ նախարարության, IIZ/DVV հայաստանյան մասնաճյուղի, «Մեծահասակների կրթություն եւ Ուսումնառություն ողջ կյանքի ընթացքում» /AE&LLL-ի / ՀԿ-ի պաշտոնական աջակցությամբ.
- Ցուցահանդեսին մասնակցություն ցուցաբերեցին ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ միջազգային կազմակերպություններ: Ցուցահանդեսը հնարավորություն ընձեռեց ծանոթանալու հետաքրքրված անձանց եւ կազմակերպություններին ՀՀ կրթական համակարգում տեղի ունեցող զարգացումներին, ինչպես նաեւ առավել լիարժեք ներկայացնելու հանրապետությունում գործող կրթական ծրագրերը:

- Հայաստանի հարավում էթնո-մշակութային տուրիզմի համար պայմանների զարգացման դասընթացներ

Տվյալ նախագիծը նպատակ ունի աջակցել տարածաշրջանում էթնո-մշակութային տուրիզմի զարգացման գործընթացին, ինչը կաջակցի սոցիալ-տնտեսական խնդիրների լուծմանն ու արտագաղթի կանխարգելմանը՝ աշխատատեղերի ստեղծման միջոցով:

Ծրագիրն իրականացվում է «ՄԵՂՐԻ 1» բարեգործական ՀԿ-ի հետ համատեղ:

- Պրոգրես ծրագիրը

Ծրագիրը նպատակ ունի ճարտարապետներին եւ ինժեներ-նախագծողներին հնարավորություն ընձեռել ուսանել նոր համակարգչային նախագծային ծրագրեր, անգլերեն լեզու, ինչպես նաեւ ծանոթանալ հաշմանդամների քաղաքացիական իրավունքներին եւ դրանց վերաբերվող ՀՀ քաղաքաշինության մասին օրենքին:

Ծրագիրն իրականացնում է ԱՍՏՂԻԿ հաշմանդամ երեխաների ծնողների միություն ՀԿ-ի հետ համատեղ:

Գավառի, Մասիսի եւ Նոր Գեղիի գյուղատնտեսական ֆոլեջներում խորհրդատվական կետերի ստեղծում

Ծրագիրը նախատեսում է գյուղացիներին հուզող խնդիրներին նվիրված սեմինարների իրականացում, անմիջական աշխատանքային վայրերում եւ կոնկրետ օրինակների վրա հիմնված մասնագիտական խորհրդատվություն, փորձի փոխանակում:

Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ Գյուղատնտեսության նախարարության, Հայաստանի պետական գյուղատնտեսական ակադեմիայի եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների համագործակցությամբ:

Ոչ պակաս կարեւոր է նաեւ այս տարվա ընթացքում համագործակցության նոր կապերի ձեւավորման հանգամանքը: Ս. թ օգոստոսին IIZ/DVV- ի Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի գրասենյակների ներկայացուցիչների պատվիրակության կատարած այցը Լիտվա եւ Լատվիա փորձի փոխանակման լայն հնարավորություն ընձեռեց նախկին Խորհրդային Միության անդամ երկրների միջեւ, ինչպես նաեւ ուղիներ հարթեց ՄԿ ոլորտում ապագա համագործակցության համար: Պատվիրակության կազմում էին նաեւ Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի ՄԿ համակարգում ներգրավված պետական մարմինների ներկայացուցիչները:

IIZ/DVV հայկական գրասենյակի եւ գործընկեր կազմակերպությունների համագործակցության արդյունքում ձեւավորվեց «Մեծահասակների կրթություն եւ ուսումնառություն ողջ կյանքի ընթացքում» հասարակական կազմակերպությունը, որի շնորհանդեսը կկայանա ս.թ. հոկտեմբերին: ՀԿ-ի նպատակն է բարձրացնել մեծահասակների կրթության դերը եւ նշանակությունը արդի շուկայական պայմաններում, ստեղծել հետադարձ կապ սոցիալական գործընկերների միջեւ, համակարգել եւ խթանել այն կազմակերպություններին, որոնք մասնակից են մեծահասակների կրթության օրենքի եւ նոր չափորոշիչների ստեղծմանը:

IIZ/DVV գրասենյակը եւ «Մեծահասակների կրթություն եւ ուսումնառություն ողջ կյանքի ընթացքում» ՀԿ-ն նախատեսում են ստեղծել Հայաստանում մեծահասակների կրթություն եւ ուսուցում ողջ կյանքի ընթացքում գաղափարի տարածմանը նվիրված հեռուստատեսային հաղորդաշար:

IIZ/ DVV հայաստանյան գրասենյակի հետ համագործակցությամբ իրականացվել են հետեւյալ ծրագրերը՝

- Հայաստանի 8 գյուղատնտեսական ֆոլեջների 40 դասախոսների վերապատրաստում Նոր Գեղիի պետական գյուղատնտեսական ֆոլեջում
- Լոռիի, Շիրակի եւ Արմավիրի մարզերում անցկացվել են բժշկական լուսաբանման սեմինարներ ազգաբնակչության հետ
- Ուսումնասիրություն՝ «Մասնագիտական կրթությունը եւ մեծահասակների մասնագիտական ուսուցման, վերապատրաստման եւ վերաորակավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում»
- Հայաստանում մեծահասակների ուսուցում կազմակերպողների վերաբերյալ տեղեկատուի նախապատրաստում
- Մեծահասակների կրթության օրերի կազմակերպում
- Դպրոցների օպտիմալացման հետեւանքով գործազուրկ դարձած ուսուցիչների համար վերապատրաստման դասընթաց «փոքր բիզնեսի» ոլորտում
- «Վաճառքի տեխնիկաներ» մոդելային դասընթաց գործազուրկների համար
- Մեծահասակ կույրերի համար համակարգչային ուսուցում
- Գործազուրկների համար մեծաղամշակման բնագավառում լայն պրոֆիլի հատուցավար մասնագիտության դասընթաց
- Գործազուրկ կանանց համար հաշվապահական դասընթացներ
- Գյուղատնտեսական խորհրդատվական կենտրոնի ստեղծում Նոր Գեղիի, Մասիսի եւ Գավառի ֆոլեջների բազայի հիման վրա՝ ներգրավելով IIZ/DVV - ի ծրագրի շրջանակներում վերապատրաստում անցած ուսուցիչներին
- Մի շարք մասնագիտական գրքերի հրատարակում
- Մասնակցություն կրթությանը վերաբերող տարբեր միջոցառումներին, այդ թվում՝ ցուցահանդեսներին:

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Չարենցի 1
Հեռ./Ֆաքս 574825
Էլ. փոստ info@iiz-dvv.am

ՖՈՒՏԲՈԼԱՍԵՐՆԵՐԻՆ

Հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 11. 00-ին Երեբունի մարզադաշտում կմեկնարկի Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության միասնության տոնին նվիրված, արդեն ավանդույթ դարձած ֆուտբոլային մրցաշարը, որին կմասնակցեն Հայաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական հաստատությունների, ինչպես նաեւ Հայաստանի արտգործնախարարության եւ ՄԱԿ-ի հայաստանյան ներկայացուցչության թիմերը:

Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպանությունը հրավիրում է բոլոր ֆուտբոլասերներին Երեբունի մարզադաշտ:

Երաժշտություն

8 էջից

վար կլինի Ձեզ...»: - Ղում գումարի չափի մասին անհոգ եղեք, ասեք Ձեր ցանկությունը: Հայտնեցի: Նա մտահոգվեց, հիշեց Ժանին, եւ բարի ժպիտով հեռացավ: Պարոն Հայկ Տեր-Մանվելյանը հայթայթեց ձայնագրությունը եւ այն դարձավ Ժանի արտասահմանյան համերգներից միակ հիշատակը: Տասնամյակներ անց ես այն վերածեցի արդի ձայնասկավառակի՝ որպես ընկերոջս ծննդյան տարեդարձի նվեր: Այժմ երազանք եմ փայփայում գտնել Բուենոս Այրեսի «Կոլոն» դահլիճում նույնտիպի ընդունելության արժանացած Ժանի համերգի ձայներիզը:

Ավելորդ է ասել, թե որքան կհարստանային եւ որքան ավելի արձագանք կստանար մեր մշակույթը արտերկրներում, եթե նման համերգներ, գոնե տարին մեկ անգամ տեղի ունենային: Եվ Ժանը սպասեց, երկար սպասեց, սպասեց հույսով, նրա բարի նկարագրին խորթ էր հավատալ, որ ինքն արդեն սովետական արգելանոցի զոհ է, եւ դրսում գործունեություն ծավալելու համար բավական ուշ՝ 1981-ին տեղափոխվեց Ֆրանսիա: Մեկնումից մի քանի օր առաջ Ժանը ինձ տարավ մի տուն ու ծանոթացրեց իր մտերիմ՝ ջութակահար եւ ջութակ պատրաստող վարպետ Մարտին Երիցյանին: Շատ հետո ըմբռնեցի Ժանի այդ քայլը: Մարտինի հետ մեր շարունակվող ընկերությունը ինչ-որ չափով լրացնում էր Ժանի բացակայությունը:

1988-ին ինձ ընտրեցին Նորաստեղծ Մշակույթի ֆոնդի փոխնախագահ: Առաջին խնդիրս եղավ Ժանին հրավիրել Հայաստան եւ դիմեցի համապատասխան մարմինների, նաեւ Մոսկվա: Ջանքերիս արդյունքը դրական եղավ: Ութ տարիների ընդմիջումից հետո Ժանը եկավ, եկավ ահեղ երկրաշարժից խորը ներազդված ու հուզմունքով շրջեց անցյալ վայրում: Իսկ երբ բեմ մտավ, լեփ-լեցուն դահլիճը ոտքի կանգնեց: Դա իր հանդեպ ժողովրդի մեծ սիրո բարձրագույն վկայություն էր: Համերգը հաջորդ օրը կրկնվեց եւ հաղորդվեց Կենտրոնական հեռուստեսիլով: Երաժշտագետ Սվետլանա Սարգսյանը այդ ելույթի առթիվ «Կոմունիստ» թերթի նոյեմբերի 29-ի համարում գրել է.

«...Ժանը նվիրեց մեզ Խաչատրյանի կոնցերտի՝ վաղուց համաշխարհային ճանաչում գտած իր կատարման լավագույն մեկնաբանումներից մեկը: Նա գերազանցեց ինքն իրեն: Այդ մեկնաբանումը հաստատեց ոչ միայն իր, այլեւ մեր կյանքի ճշմարտությունը: Դա էր պատճառը, որ դահլիճը «պայթեց», որովհետեւ ժողովուրդն ասես առնչվեց իր իսկ հոգում՝ ողբերգական երանգով պատված»: Այս նուրբ դիտարկումը ակամա մոտենում է Ժանի կատարողական արվեստի՝ երաժշտագիտական վերլուծման սպասող ազգային յուրահատկությանը:

Հարց է ծագում, թե ինչո՞ւ Ժանը ձայնագրություններ քիչ է արել (ի դեպ, Երեւանում արվածների մի կարեւոր մասը ինչ-ինչ պատճառներով չեն պահպանվել), որովհետեւ այլ հարցերից զատ նա առավել քան ստեղծագործական տարերք է ապրում բեմի վրա, «մենախոսքի» ընթացքում: Ես երաժշտագետ չեմ եւ ինձ իրավունք չեմ վերապահում գնահատանքի խոսք ասել նրա արտիստական արժանիքների մասին, բայց իմ մոտ պահել եմ եվրոպական երաժիշտ-քննադատ Ա. Քրիստոֆի հոդվածը, որից ուզում եմ մի հատված մեջբերել.

«Ժան Տեր-Մերկերյանը հայտնագործություն էր եւ հայտնություն: Հնչյունի փայլուն, արտակարգ գեղեցկություն, որ հատուկ է տեմբրային բոլոր նրբերանգներին: Կամային նպատակասլացություն: Ռոմանտիկ խորություն: Ձեւի անօրինակ զգացում: Կատարող, որ նման է ճարտարապետի, կամ հնամյա տաճարներ կերտողի: Նուրբ եւ զուսպ, շատ էլեգիկ եւ իշխող: Երբ լսում ես նրան, չես մտածում տեխնիկական դժվարությունների մասին, որոնք հանդիպում են մեծ արվեստի ճանապարհին: Նա ստիպում է լսողին պահել շունչը եւ կախարդվել հմայիչ հնչյունների տարերքով, մտքի ու զգացումի ազնվությամբ...»:

Իսկական արվեստը մեծ սիրո ծնունդ է: Իսկ մեծ սիրո ակունքը ջերմ սիրտն է: Ժանի սրտի ջերմությունը տոփում է ոչ միայն իր նվագի, այլեւ միշտ բաղացակամ՝ իր ուսուցիչների ու գործընկերների հանդեպ ունեցած վերաբերմունքի, սկսած 1990-ականների ծանր տարիներից, ինչպես նաեւ արդեն տասնամյակներ տեւող դասավանդման գործունեության մեջ: Ժան մանկավարժը համազոր է Ժան ջութակահարին: Ես շատ առիթներ եմ ունեցել տեսնելու, թե ինչ հոգածությամբ է նա վերաբերվում իր աշակերտներին, ինչպես է հղկում ու կայունացնում յուրաքանչյուրի տեխնիկական կարողություններն ու զգացական հատկանիշները: Լսելով Ժանի դասավանդման մակարդակը՝ աշխարհի տարբեր երկրներից երիտասարդ ջութակահարներ Ժանի մոտ են գալիս վարպետության դասեր առնելու: Նրա սաներից ոմանք, թե Երեւանի, թե Մարսելի կոնսերվատորիան ավարտած, արդեն ճանաչված մենակատարներ են (Արտաշես Մկրտչյան, Բագրատ Վարդանյան...): Վերջին տարիներին նրա սաներից մեկը Ֆրանսիայում, պատանի ջութակահարների մրցույթում ճանաչվեց լավագույնը: Այս տարի մենք ներկա եղանք եւ հաճույքով ունկնդրեցինք Ժանի սաներ Աստղիկ Վարդանյանին եւ Սաթենիկ Կուտոյանին: Վերջինս Ա. Խաչատրյանի երեւանյան միջազգային մրցույթում արժանացավ առաջին մրցանակի: Ժանից դասեր է առել նաեւ Սերգեյ Խաչատրյանը, որը փայլուն հանդես եկավ Բրյուսելի Եղիսաբեթ թագուհու անվան մրցույթում: Ժանը ուշադիր հետեւում էր մրցույթին եւ դեռ երկրորդ տուրի ավարտին վստահ էր Սերգեյի հաջողությանը եւ առաջինն ինքն ուրախությամբ հաղորդեց ինձ քսանամյա իր ազգակցի հաղթանակի լուրը:

Ուզում եմ հիշել Ժանի հետ կապված ու ինձ համար թանկ մի դեպք: 1995-ին՝ Մարսելի կենտրոնական «Քանթինի» թանգարանում, «Արամ Խաչատրյան» ֆոնդի հովանավորությամբ կազմակերպեցի հայ ծովանկարիչներ Այվազովսկու, Մախոխյանի, Ադամյանի, Շաբանյանի եւ ուրիշների ցուցահանդեսը «Ծովի երգը» խորագրով: Ընդհանրապես Ժանը չէր մերժում մասնակից լինել Հայաստանից Ֆրանսիա ժամանած նվագախմբերի համերգներին: Իսկ ցուցահանդեսի օրերին նա Մարսել, հետո նաեւ Բեյրութ հրավիրեց իր սիրելի ընկերոջը՝ դաշնակահար Վիլլի Սարգսյանին, միասին համերգ տալու: Մեծ եղավ զարմանքս, երբ փորձերի ընթացքին Ժանը դարձավ ինձ.- Ասում էիր, թե Մախոխյանը նաեւ ջութակի համար երաժշտությո՞ւն է գրել... Ես անհապաղ ճարեցի եղեռնից փրկված նկարիչ-ջութակահարի հորինած «Ողբ Հայաստանի»-ի նոտաները: Համերգի ավարտին հնչեց Մախոխյանի սրտահույզ երաժշտությունը: Տպավորությունն այնքան ջերմ էր, որ «Մախոխյանը» կրկնվեց: Հաջորդ օրը կիրակի էր, ունկնդիրների մեծ մասը «Քանթինի» թանգարանում շրջագայել էին մեր սալոններին: Վիլլիին կանչում էին լսելու պատանի դաշնակահարների, իսկ մի ֆրանսիացի էլ Ժանին այսպիսի հարց տվեց. «Ինչո՞վ կբացատրեք, որ հայերը լավ են ջութակ նվագում»: Միշտ կատակի պատրաստ մեր ընկերը պատասխանեց. «Որովհետեւ շատ դյուրին է ջութակ նվագելը...»:

Անսպասելի հղացումների, թաքուն որոնումների անմիջական իրագործման բազում օրինակներ լավագույնս հաստատում են Ժանի սերտ կապը հայրենի երկրին ու ամենուր ներկայանալը իբրեւ հարազատ մշակույթի ազնիվ դեսպան:

Ժան արտիստին բարձր են գնահատել տարբեր երկրներում, նրա մասին հիացմունքով են արտահայտվել ժամանակի ականավոր ջութակահարներ Դավիթ Օյստրախը, Լեոնիդ Կոգանը, Իսահակ Ստեռնը, Զինո Ֆրանչեսկատտին, Հենրիկ Շերինգը... Պիտի ուզեի նրանցից մեկի առնչությամբ ավարտել խոսքս: Սակայն, երբ մտածում եմ, որ շուտով երեւանցիները ողջունելու են Ժանին, միտքս շրջում է մի այլ բան: Մեր կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Արամ Շամշյանը իբրեւ օրվա ավարտ հաճախ լսում է իր՝ ջութակի փոխադրած Կոմիտասի «Ախ մարալ ջան» երգը: Ժանի նվագով միշտ սքանչացող պրոֆեսորը մի առիթով ասաց. «Ինձ համար «Մարալ ջանը» հենց ինքը Ժանն է, իր ջութակի հոգին...»: ■

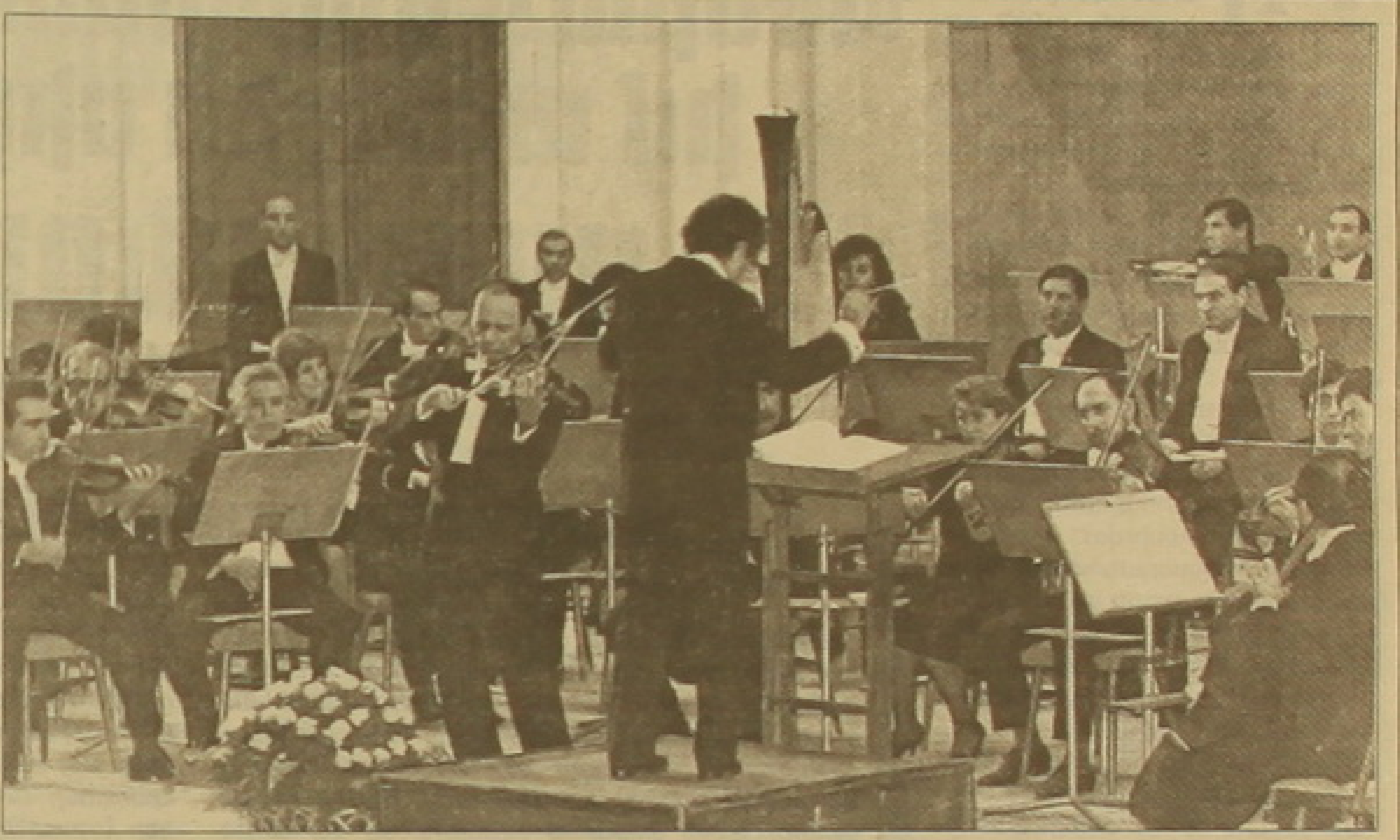

Առաջին համերգը հայրենիքում երկրաշարժից հետո:

Երեք ընկեր՝ Մարտին Երիցյան, Ժան Տեր-Մերկերյան, Շահեն Խաչատրյան

«Հայերը Թուրքիայում ...

7 էջից

Ի դեպ, Օսման Քյոքերը Ս. Գասպարյանին տված հարցազրույցում նշում է, որ գրքի հրատարակման եւ հարակից ցուցահանդեսի կազմակերպման գործում կտրականապես խուսափել է հայերից որեւէ լումա վերցնելուց: Նա ծախսերն ապահովել է, ինչպես ինքն է ասում, «այս գործին հավատացող թուրք բարեկամների աջակցությամբ»: Պատճառն ավելի քան պարզ է՝ «խուսափելու համար գործը պատվերով կատարված լինելու տարաձայնություններից»:

Մենք չգիտենք տակավին, թե ինչ հակազդեցություն են ունեցել այս գործին թուրքական ազգայնամոլ շրջանակները եւ պետական համապատասխան հիմնարկները: Գիտենք միայն, որ վերոհիշյալ ցուցահանդեսն օրական շուրջ 1000 մարդ է այցելել: Այսուհանդերձ վստահ ենք, որ հեղինակը բազմաթիվ խոչընդոտներ է ստիպված եղել հաղթահարել՝ սկսելով հրատարակիչ գտնելու արկածախնդրությունից: Բոլորը մերժել են, ինչպես խոստովանում է նա վերոհիշյալ հարցազրույցում:

«Քաղաքական նկատառումներով ոչ մեկ հրատարակչատուն համաձայն գտնուեցաւ այս ձեւով եւ այս բովանդակութեամբ ներկայացնելու գործը»: Ստիպված, Թուրքիայում լույս տեսնող պատմագիտական լրջագույն հանդեսներից մեկի՝ «Toplumsar Tarih»-ի խմբագիր Օսման Քյոքերը հիմնել է իր անձնական՝ «Բիրզամանլար յայինջիլիք» հրատարակչությունը եւ տպագրել գիրքը:

Սա գիտակցված խիզախության եւ մտավորական պարկեշտության արտահայտություն է: «Հաւաստացէք, ասել է Քյոքերը հայ լրագրողուհուն, շատ ծանր է ինծի համար խօսիլ այս մասին... այս գործը պատրաստելու ատեն իւրաքանչիւր նկարին նայեցայ, իւրաքանչիւր նկար դիտեցի զայն կորսնցուցած հայու աչքերով... անոր ցաւով ու կարօտով դիտեցի այդ բոլորը... Իզմիրի քարտ-փոստալներէն մէկուն մէջ հինգ հայ երախաներ կան, որոնց պատկերը անբաժանելի է ինծմէ, յաճախ կը մտածեմ, թէ ո՞ւր գացին անոնք... ո՞ւր ապրեցան, ինչպէս ապրեցան, ապրեցա՞ն... Եվ աչքերս արցունքներով կը լեցուին... Հաւաստացէք, շատ նկարներու մինչեւ հիմա առանց արցունքի չեմ կրնար նայիլ... Հանգիստ չեմ կրնար նայիլ ալբոմ-գիրքիս նկարներուն»:

Հավատում ենք:

*Խմբ. կողմից- խմբագրությունը խորին շնորհակալություններ է հայտնում Դետրոյթից հայտնի ճարտարապետ պրն Հովսեփ Սառաֆյանին եւ Հայաստանում ՀԲԸՄիության ներկայացուցչական գրասենյակի տնօրեն պրն Աշոտ Ղազարյանին թանկարժեք այս գիրք-ալբոմը **«Ազգ»**-ի գրադարանին նվիրելու համար:*

Հարկ ենք համարում այստեղ ներկայացնել ալբոմի հեղինակի էլ. հասցեն.- info@birzamanlaryayincilik.com ■

Իսկենդերունի (Ալեքսանդրետ) շուկայում Հակոբ Փալուլյանի նպարեղենի խանութը, որտեղ վաճառվում էին Եվրոպայից ներկրված պահածոներ, անգամ՝ շոտլանդական վիսկի:

Հարցազրույց

«Թերեւս վերադառնամ իմ առաջին սիրույս՝ գրականության»

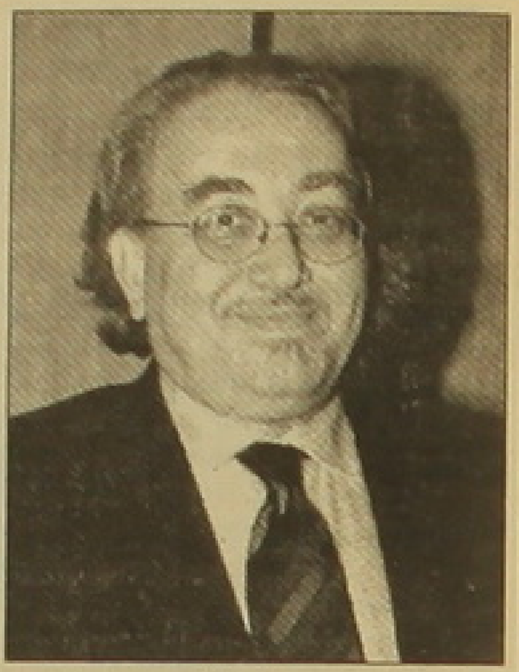

Հանդիպում ամերիկահայ հոգեբույժ Հակոբ Աքիսկալի հետ

Ամերիկահայ հոգեբույժ Հակոբ Աքիսկալը վերջերս Երեւանում էր. իր հետ հանդիպեցի մեկնելու նախորդ երեկոյան: Մեկ-երկու ժամվա զրույցը, կենսագրական եւ գիտական գործունեության համառոտ տեղեկություններն անկասկած բավարար չեն ըստ հարկի ներկայացնելու միջազգային համբավի տեր գիտնական-հոգեբույժին, այնուհանդերձ, փորձեմ ներկայացնել Հայաստանում գրեթե անծանոթ սփյուռքահայ մեր հայրենակցին: Խորաթափանց, երազային հայացքով հանդարտաբարո մարդ է Հակոբ Աքիսկալը, որ Երեւան էր եկել իր նրբաճաշակ տիկնոջ Քնարիկ Աքիսկալի հետ: Խոսում է մաչելի հայերենով՝ «արեւելահայերենը հոս կարելի չէ շրջանցել» ասելով. «Մենք Ամերիկայի մեջ հայերեն խոսելու շատ առիթ չունինք, ուրախ եմ այս զրույցին համար, որովհետեւ մեր խարիսխը զորավոր նետված է հայության վրա»: Մասնագիտությամբ հոգեբույժ Աքիսկալի հետ մեր զրույցը հաճախ շեղվում էր դեպի արվեստն ու արվեստագետները եւ նկատելի էին նրա ներքին նախասիրության մեկ այլ՝ գրական հակումները:

Հակոբ Աքիսկալը ծնվել է Բեյրութում, սովորել Հովակիմյան-Մանուկյան դպրոցում, որտեղ աշակերտել է սփյուռքահայ գրողներ Վահե-Վահյանին, Զարեհ Մելքոնյանին: Գրական ձիրքեր ցուցաբերել է դպրոցական տարիներից, գրել է բանաստեղծություններ եւ պատմվածքներ, աշխատակցել «Շիրակ» եւ ավանգարդիստական թեքումով «Ահեկան» ամսաթերթերին:

Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում է ստացել հոգեբույժի մասնագիտական կրթությունը, եւ շարունակել է գրել բանաստեղծություններ անգլերենով եւ տպագրվել համալսարանական թերթում: Այստեղ նա իր ուսանողության լավագույն տարիներն է անցկացրել, որոնց մասին հետագայում ջերմությամբ է հիշելու. «Ես 1944-ից մինչեւ 69-ը լիբանանյան ոսկե դարին մեջ ապրեցա, հրաշալի ժամանակ էր այդ շրջանը եւ համալսարան ընդունվելեն ետք, մանավանդ հիվանդներու հետ շփվելով, սկսա մասնագիտությունս շատ սիրել: Ժամանակի պահանջքն էր, որ ես հոգեբույժ պիտի ըլլայի»:

Հակոբ Աքիսկալը մասնագիտական հետագա ուսուցումը շարունակել է ԱՄՆ-ում՝ Թենեսիի (Մեմֆիս) եւ Վիսկոնսինի (Մեդիսոն) համալսարաններում: Այժմ նա Կալիֆոռնիայի Սան Դիեգոյում գտնվող Աֆեկտիվ միջազգային կենտրոնի ղեկավարն է, գլխավորում է նաեւ Համաշխարհային հոգեբուժության ընկերակցության մասնավոր պրակտիկայի բաժանմունքը: Պրոֆ. Աքիսկալը հոգեբույժների արքայական քոլեջի (Մեծ Բրիտանիա), Հունգարիայի եւ Պերուի հոգեբուժական ընկերակցությունների պատվավոր անդամ է, ինչպես նաեւ Ֆրանսիայի դեպրեսիվ եւ մանիակալ-դեպրեսիվ խանգարումների ընկերակցությունների Ազգային միության պատվավոր նախագահ: 2004-ին ընտրվել է Ֆրանսիայի ազգային բժշկական ակադեմիայի անդամ՝ նման պատվի արժանացած առաջին հայը: Նա մինչ այդ պատվավոր դոկտորի աստիճան ստացել էր Լիսաբոնի (2003-ին), իսկ 2005-ին՝ Թեսալոնիկեի Արիստոտելի համալսարաններից:

Հոգեբանության մեջ ուշագրավ նորություն էր Հ. Աքիսկալի՝ դեպրեսիաներին վերաբերող ինտեգրատիվ տեսությունը, հետագայում նա պարզեց խրոնիկական դեպրեսիաների՝ բուժելի խանգարումներ լինելու պարագան: Մանկական երկբեւեռության նախադրյալների խոր վերլուծությունը նպաստեց մարդու խառնվածքային, բնավորության գիտական-բժշկական ուսումնասիրությունների հետազոտական աշխատանքներին, մասնավորապես երկբեւեռ խանգարումների ոլորտում: Աքիսկալն առաջին անգամ ուսումնասիրել է ամբուլատոր հիվանդների հոգեկան խանգարումները: Իր գիտական աշխատությունները ընդգրկում են դիսթիմիայի, երկբեւեռ մանիայի, հիպոմանիայի, տագնապային երկբեւեռության, աղետների բժշկության ասպարեզները:

5 լեզուների տիրապետող ամերիկահայ հոգեբույժն ավելի քան 500 գիտական աշխատությունների եւ 20 գրքերի հեղինակ է, գլխավոր խմբագիրն է «Աֆեկտիվ խանգարումներ», «Փսիխոպաթոլոգիա» ամսագրերի: Տիկնոջ՝ Քնարիկի հետ ուսումնասիրել եւ հրատարակել են գիրք ֆրանսիացի նկարիչների ու ամերիկյան բլյուզ երաժիշտների խառնվածքի եւ ստեղծագործական պրոցեսի հետ առնչվող երեւույթների մասին:

Հ. Աքիսկալի գիտական գործունեությունը գնահատվել է ըստ արժանվույն: Նա արժանացել է բազմաթիվ մրցանակների եւ ոսկե մեդալների (Հոգեբույժների համաշխարհային ընկերակցության բարձրագույն Ժան Դը Լեի մրցանակ, ամերիկյան հոգեբույժների ընկերության կողմից՝ նախագահական մրցանակ, ստացել է Էլիս Այլենդի անվան պատվավոր մեդալ «բացառիկ ազգային մարդասիրական ծառայության համար» եւ տասնյակներով այլ մրցանակներ):

1988-ի Սպիտակի երկրաշարժի ժամանակ ղեկավարել է Հայաստան ժամանած ամերիկյան հոգեբույժների պատվիրակությունը:

Այս անգամ պրոֆ. Աքիսկալը հրավիրված էր մասնակցելու գիտական կոնֆերանսին: Նա դասախոսություն կարդաց երիտասարդ բժիշկների համագումարին: Նրան շնորհվեց Հայաստանի ԳԱ ակադեմիայի պատվավոր դոկտորի կոչում:

- Պրոֆեսոր, Դուք քանիցս այցելել եք Հայաստան, ունե՞ք արդյոք անցումային փուլում գտնվող երկրների ժողովուրդների, այդ թվում մեր հոգեբանական վերլուծական ուսումնասիրությունների տվյալներ:

-Ես անձնապես նման ուսումնասիրություն չեմ կատարած ի բացառյալ Հայաստանի երկրաշարժեն: Այն երկիրները, որ կանցնին շրջաններ, ուր անկայուն է ամեն ինչ, եւ հողը իրենց ոտքին տակ հաստատ չէ, այդ ժողովուրդներու մէջ շատ տարածված է մաղձոտական հիվանդությունը եւ մանիակալ դեպրեսիան՝ երկբեւեռությունը: Այս երեւույթը ուսումնասիրված է միջազգային առողջապահության միության կողմե եւ գտած են, որ այն ավելի այր մարդոց, քան կիներու մէջ կպատահի, որովհետեւ կինը ավելի հողին մոտ է, կինը զավակ կունենա եւ ձեռով մը կապված է կյանքին, մինչդեռ այր մարդը ինքզինք օտար կզգա, գործ չունի, այդ պատճառով այր մարդիկ երկրեն ավելի կարտագաղթեն: Իրենց անկայուն վիճակին մէջ անոնք անհանդարտ են, ավելի կխմեն, թղթախաղ կխաղան, ավելի արկածախնդիր կամ անհավատարիմ կդառնան, երբեմն կրոնական խումբերու մէջ կմտնեն. կուզեն խարիսխ մը ունենալ: Մարդկային ուղեղի ամենահին սիստեմը, որ կկոչվի սերոտոնինի սիստեմ, կկարգավորե մեր կյանքը, գործունեությունը, ակտիվությունը: Այսօր աշխարհը տեսակ մը խանգարված վիճակի մէջ է, եւ այդ սերոտոնինի սիստեմը արդեն կարող չէ կարգավորելու մարդոց վիճակը: Նկատի ունիմ երկրաշարժը, Սովետ Միության փլուզումը, Արեւելյան Եվրոպայի կամ լատինամերիկյան երկիրներու վիճակը: Այսօր հոգեբուժական հիվանդություններու, որոնք կապ ունին սթրեսներու հետ, թիվը աճելու վրա է եւ առաջին տասը գլխավոր հիվանդություններու մէջ կիյնան. սիրտի, քաղցկեղի հիվանդություններեն ետքը 3-րդը արդեն դեպրեսիան է, թիվ 10-ը անձնասպանությունն է: Պետք նկատի առնել, որ սիրտի հիվանդությունը, շաքարախտը շատ մեծ կապ ունին մարդոց կենցաղի անկանոնության հետ: Անկանոն ճաշելը, կյանքի արագ ընթացքը առաջ կբերեն անկանոնություն մը ուղեղին մէջ, ե՛ւ հոգիին մէջ, ե՛ւ միտքին մէջ:

Հուսալքությունը, միայնակությունը, ընտանիքին քայքայումը դարձած են գլխավոր հարցերը՝ հոգեբուժության, հոգեբանության, ընկերաբանության: Պետք է կրոնն ալ դնենք անոնց կողքին, որ կարեւոր դեր մը ունի մարդոց կյանքը կանոնավորելու, կյանքին իմաստ մը տալու: Այս բոլորը իրարու հետ առնչվող հարցեր են այլեւս եւ անոնց պետք եղած դարմանումը չկա: Այսօր աշխարհի մարդոց քառասունեն հարյուրը սփյուռք են: Մարդիկ կծնին մեկ տեղ, կապրին մեկ այլ տեղ, կմեռնին ուրիշ տեղ:

- Նման անհաստատ, անկայուն հոգեվիճակներում ի՞նչը կարող է մարդու համար դառնալ հոգեկան նեցուկ, խարիսխ:

- Մենք սոցիալ կենդանիներ ենք՝ մարդը, կապիկը, օրանգուտանը: Ես ուսումնառության վաղ շրջանիս փորձեր կատարած եմ կապիկներու վրա: Եթե կապիկը իր մոր կամ ընկերներուն հետ չփաթթվի, չողջագուրվի, չխաղա, այդ մտերմությունը տեղի չունենար, չի կրնար ողջ մնալ: Նույնքան կարեւոր է այդ ֆիզիկական մտերմությունը մեզի համար. ֆիզիկական շփումը, որ սեռային չէ, գուրգուրանքը ըսել կուզեմ: Սիրված ըլլալու, մեկու մը հետ կապված ըլլալու զգացումն է, որ այս դարու կրնա անձը ազատել այս վիճակներեն: Բայց մարդիկ կան՝ այնչափ ծանր հարվածներու ենթարկված են, որ կարող չեն այդ մտերմության՝ գուրգուրանքը տալու կամ առնելու: Կապիկներու մէջ փաստված է, որ գուրգուրանքը, մտերմությունը ավելի կարեւոր է, քան թե մոր տված կաթը: Եթե առիթը տաս, որ կապիկը արհեստական մայր մը ունենա իրեն կաթ տվող եւ ուրիշ մը, որ կաթ չի տար, բայց գուրգուրոտ է, կնախընտրե վերջինը. ասիկա կարեւոր երեւույթ մըն է, որ կպատահի նաեւ մարդոց աշխարհի մէջ:

Մենք ալ ասկե հազարավոր տարիներ առաջ խումբերու, համայնքներու մէջ կապրեինք:

- Այո, բայց այսօր շատ նկատելի են մարդկանց ներքին մենակությունից ծնված հոգեկան անձուկ վիճակները, մարդկանցից խուսափելու տրամադրությունները:

- Այս առանձնությունը մարդս կխարխլե: Եվ այսօրվան ողբերգությունը մարդ արարածին՝ իր հոգիին ընկերը չկարենալ գտնելն է: Եվ որեւէ հիվանդության՝ ֆիզիկական թե հոգեկան, արդյունքը շատ ավելի վատ է, եթե կապ մը չունի ուրիշ անձերու հետ: Ամենեն հասարակ պարագան առնենք՝ ինքնասպանությունը տեղի կունենա այն մարդոց մէջ, որ կրոնք չունին, մինչդեռ կաթոլիկությունը կպաշտպանե անոնց: Բողոքականները ավելի հաճախ անձնասպան կըլլան, քան կաթոլիկները, իսկ մահմեդականները նվազ անձնասպան կըլլան, որովհետեւ հոն միայն հավատքի պարագան չէ, այլեւ համայնքի զգացումը, իսկ բողոքականությունը ինդիվիդուալիստական է ավելի: Այս բոլոր ընկերային, կրոնական, փիլիսոփայական հարցերը ազդեցություն ունին հոգեբուժական հիվանդություններու վրա, բայց կան եւ ժառանգական ազդակներ: Ան որ ժառանգական ազդակներ ունի, այսպիսի կացության մէջ չի տոկար: Սակայն կա նաեւ այլ կողմ, նման կացության մէջ կրնա ծնիլ էքզիստենցիալիզմը, մեծ արվեստ մը կրնա ստեղծվիլ:

- Հայերը տոկո՞ւն են:

- Չեմ գիտեր՝ տոկուն են, թե ոչ: Բայց մեր ազգը կարողություն ունի ինքզինք վերաստեղծելու:

- Կատարե՞լ եք արդյոք էթնիկ հոգեբանության ուսումնասիրություններ, ինչո՞վ են պայմանավորված ժողովուրդների խառնվածքները, հոգեբանությունը:

- Ճիշդ այդ հարցն է, որ ես եւ տիկինս կուսումնասիրենք, նոր հատոր մը հրատարակեցինք՝ թարգմանված 16 լեզուներով՝ անգլերեն, ֆրանսերեն, իտալերեն, արաբերեն, պորտուգալերեն, գերմաներեն, թուրքերեն, ճապոներեն, ռուսերեն, հայերենը նոր թարգմանվեցավ: Մենք կուսումնասիրենք տարբեր ժողովուրդներու խառնվածքը. ֆրանսացիք, օրինակ, ավելի սակլոթըյմիկ են (վերվար), իտալացիք՝ հայփրթըյմիկ (վեր), ճապոնացիք լուրջ են, հայերը զգացական են, օպսեսիվներ (մտասեւեռուն) ժողովուրդ ենք, քիչ մը դեպրեսիվ, թուրքերը իրիթաբլ ժողովուրդ են՝ ուժով բարկացող եւ վախցող, լիբանանցիները ամենեն բարձր տրամադրություն ունեցողն են: Ասոնք պայմանավորված են որոշ չափով ժառանգականությամբ, որոշ չափով կլիմայի հետ կապ ունին:

- Ասացիք, որ աշխարհը «տեսակ մը խանգարված է», մարդկանց 40 տոկոսը հայրենիքից դուրս է բնակվում, անկայուն հոգեվիճակներ ունեն: Հոգեբուժությունը ինչպե՞ս է օգնում մարդուն:

- Այս բոլորը՝ մարդաբանություն, ընկերաբանություն, կոնտեքստ է միայն, որուն մէջ ժառանգականությունը կբերե իր դերը: Բայց հոգեկան հիվանդություններու գլխավոր պատճառները ասոնք չեն, գլխավոր պատճառները ավելի խորունկ են: Օրինակ, շիզոֆրենիան, մանիակալ դեպրեսիան, նեւրոզները ժառանգական հիմքեր ունին եւ զանոնք պետք է դարմանել ինչպես ֆիզիկական հիվանդությունները: Ասիկա կարեւոր նյութ մըն է հասկնալու համար, որովհետեւ մարդիկ կվախնան հոգեբույժի քով երթալեն:

- Այս երեւույթը մեզանում նկատելի էր հատկապես սովետական տարիներին:

- Սովետների ժամանակ հոգեբույժների նկատմամբ կեցվածքը դրական չէր, այլախոհներու հարցը կար նաեւ: Շատ լավ սովետ հոգեբույժներ կային թե Հայաստանի մէջ, թե Մոսկվայի մէջ հատկապես, բայց հոգեբուժությունը ընդունված չէր, բուժական կնկատվեր, մեթոդները պավլովյան էին, դեղորայքը պետք եղածին չափ գոյություն չուներ: Սակայն այս երեւույթը միայն Սովետ Միության մէջ չէր, հոգեբուժությունը վերջին 15-20 տարիներուն ազատագրվեցավ: Մարդիկ այսօր կընդունին, որ դեպրեսիա կրնան ունենալ: 100-են տասը մարդ իր կյանքի ընթացքին դեպրեսիա ունենալու ենթակա է:

- Պրոֆեսոր, ի՞նչ կասեք այսօր բավականին տարածված անտարբերության երեւույթի մասին, որ, կարելի է ասել, մարդկային հարաբերությունների մեջ առաջացած փլվածքների հետեւանք է, հիմնականում վստահության պակասի:

- Կյանքի արագ փոփոխություններու ընթացքին մարդիկ կփորձեն ձեռով մը հարմարվիլ, սակայն տնտեսական, քաղաքական, ընկերային կացությունը այնքան արագ կփոխվին, եւ մարդ արարածը այնպիսի սթրեսային վիճակի կհասնի, որ անկարող կդառնա բան մը փոխելու եւ կհուսահատի. այն ատեն կըլլա անտարբեր: Պետք է ըսել, որ այս երեւույթը հարաբերաբար նոր հղացք մըն է, լավ ուսումնասիրված չէ, բայց կդառնա ավելի ընդհանրական: Մարդիկ կան, որ չեն խանգարվիր անտարբեր ըլլալե եւ ըսեմ՝ ընդունիլ անտարբերությունը որպես նորմալ երեւույթ, ավելի ծանր հիվանդություն է թերեւս: Որովհետեւ անոնք, որոնք կզգան, որ անտարբեր են, դեռ հոգեպես կշնչեն, դեռ ունին հույսը այդ անտարբերության վերանալուն: Ուրիշներուն օգնելը հաճախ կհանե մարդիկը այդ անտարբեր վիճակեն՝ ուրիշը մահեն փրկելը, մանավանդ մանուկները, ուրիշին նվիրվիլը: Ես շատ մարդիկ գիտեմ Ամերիկայի մէջ, որ դժգոհ էին այլազան պատճառներով, միակ էին, թերեւս ամուսնությունը չէր հաջողած, թերեւս զավակ չունեին եւ անտարբեր դարձած էին: Հայաստանի երկրաշարժեն վերջ եւ անկախութենեն ետք հոս եկան եւ իրենց

Տես էջ 11

«Հայ մամուլը Եգիպտոսի մեջ»՝ արժեքավոր ուսումնասիրություն

ՀԱԿՈԲ ՕՇԻԿՅԱՆ

Երեւի օրինաչափ է, որ սփյուռքահայ համայնքներում ապրողների թվի նվազմանն զուգահեռ աճում է հետաքրքրությունը տվյալ համայնքի պատմության նկատմամբ, եւ այդ պատմությունը հետագա սերունդներին թողնելու ցանկությունը մեծանում է:

Անցյալ տարի Կահիրեում լույս տեսած Կարո Ներեսյանի Եգիպտոսում գործած եւ գործող վաճառասեղների փոփոխածավալ գործարկից հետո այս տարի դարձյալ Կահիրեում, տեղի Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Սաթենիկ Չագըր հիմնադրամի միջոցներով հրատարակվել է կրթական եւ ակադեմիական բծախնդրությամբ պատրաստված «Հայ մամուլը Եգիպտոսի մեջ» աշխատությունը, որը ներկայացնում է վերջին 140 տարիներին Եգիպտոսում լույս ընծայված թերթ-պարբերականների մատենագիտական ցուցակը՝ խիստ համակարգված եւ ժամանակագրական առումով ճշգրտված ձեւով:

Հատորի հեղինակն է ատամնաբույժ-վիրաբույժ, դոկտ. Սուրեն Նարոյան Պայրամյանը, ծնված Կահիրեում, որը 1982-87 թթ. եղել է ՀԲԸՄ Եգիպտոսի կազմակերպության «Յուսաբեր» քաղաքական, հասարակական եւ գրական օրաթերթի խմբագիրը: Մշակութային-մարզական-կրթական եւ բարեսիրական ասպարեզներում ազգային հասարակական գործունեության համար պարգեւատրվել է Սուրբ Էջմիածնի «Սահակ-Մեսրոպ» եւ ՀԲԸՄ-ի «Արսակուց» շքանշաններով: Գիրքը ձոնված է հեղինակի կնոջը՝ Սոնիային, «որուն յարատեւ քաջալերանքով իրականութիւն դարձաւ Հայ մամուլի գանձարանին նուիրուած ներկայ մատենագիտական համեստ աշխատանքը»: Հատորը բացվում է շնորհակալական խոսքերով՝ ուղղված բոլոր նրանց (սփյուռքում եւ հայրենիքում), ովքեր այս կամ այն չափով օժանդակել են հատորի լույս ընծայմանը: Այնուհետեւ «Յառաջաբանից» տեղեկանում ենք, որ 14 տասնամյակների ընթացքում Նեղոսի ափերում լույս են տեսել շուրջ 165 անուն թերթ-պարբերականներ, որոնցից յուրաքանչյուրը հատորում ներկայացված է հետեւյալ տվյալներով: Պարբերականի անունը, ենթախորագիրը (եթե ունի), բնույթը, պարբերականությունը, հրատարակության վայրը, տարեթիվը, տեւողությունը, հրատարակիչ-արտոնատերի, ինչպես նաեւ խմբագրապետի (կամ խմբագրի) անունը, տպագրության վայրը, գինը, էջերի քանակը եւ չափսը:

Ապա ներկայացված են համառոտագրություններ: Գրքի հիմնական մասում, ըստ ժամանակագրության, պարբերականների անուններն են տրված ձախ կողմի էջերում, իսկ հանդիպակաց կողմում տվյալ պարբերականի առաջին համարի լուսապատճենները, որոնք ճանաչողական տեսակետից, մեր կարծիքով, խիստ անհրաժեշտ են: Ըստ այդ ցուցակի, Կահիրեում լույս տեսած առաջին պարբերականը եղել է «Արմաւենին»: Հրատարակվել է 1865 թ. մարտի 1-ից մինչեւ նույն տարվա մայիսի 1-ը, ընդամենը 4 համար՝ երկշաբաթական պարբերականությամբ: Ունեցել է քաղաքական, ազգային եւ բանասիրական բնույթ: Հիմնադրության առաջարկողն ու զորակիցը եղել է Մկրտիչ Քեֆսիզյանը (եգիպտահայ առաջնորդական փոխանորդն ու հետագայում Սիսի կաթողիկոսը), իսկ թելադրողը՝ Նուպար փաշա Նուպարյանը: Հրատարակությունն իրականացրել է Կահիրեի ազգային վարժարանի հոգաբարձությունը: Խմբագիրն է եղել Աբրահամ Մուրատյանը:

Այնուհետեւ 341 էջերի վրա մեկ առ մեկ ներկայացված են «Նեղոս», «Փարոս», «Ազատ բեմ», «Պարտեզ», «Մսրակ», «Արեւ», «Յուսաբեր», «Ջահակիր», «Սաւառնակ», «Հայկական սինեմա», «Հայ դպրոց», «Հունձք», «Սկաուտին ձայնը», «Շարժում», «Կյանք եւ գիր», «Էջեր հայ գրականութենէն», «Գիր եւ արուեստ» եւ տասնյակ ուրիշ պարբերականներ, որոնցից մեզ հարազատ երկուսի մասին կուզենայինք ավելացումներ կատարել հօգուտ գրախոսվող հատորի հետագա հրատարակությունների: Առաջինը Հայ գեղարվեստասիրաց միության ուսանողական մարմնի հրատարակության «Շարժում» պարբերագիրքն է, որը ոչ թե մեկ, ինչպես նշված է հատորում, այլ երկու համար է ունեցել:

Ինչպես նշված է հատորում, երկրորդ համարը մեր ձեռքի տակ ունենք: Իսկ երկրորդն «Արեւ» օրաթերթում 1959 թվի սեպտեմբերի 24-ից մինչեւ 1960 թ. հոկտեմբերի 7-ն ամսական պարբերականությամբ լույս տեսած «Երիտասարդ ձայներ» էջն է, որը դարձյալ ՀԳՄ-ի ուսանողական մարմնի անդամների ջանքերով էր հրատարակվում՝ շնորհիվ այդ ժամանակվա «Արեւ» թերթի խմբագիր Էդմոն Կոտալաջյանի (նույն ինքը՝ ճանաչված մտավորական եւ հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանը) բարյացակամ վերաբերմունքի: Ճիշտ է, առանձին հրատարակություն չի եղել, ինչպես հատորում նշված 1987 թ. «Արեւ» պատանեկան էջը, սակայն արժանի է հիշատակության, որովհետեւ այդ ժամանակ իրոք երեւույթ էր, որին բացի թերթի խմբագրից անդրադարձել են նաեւ այդ շրջանի ճանաչված մտավորականներից Ստեփան Շահպազը, Վեքթորիա Արշարունին եւ Հայկ Ժամկոչյանը:

«Հայ մամուլը Եգիպտոսի մեջ» գրքում այնուհետեւ տրվում են տեղեկություններ եգիպտահայ կաթողիկե համայնքի մամուլի եւ ոչ հայատառ մամուլի մասին: Վերջում հիշատակված են նաեւ զանազան տեղեկագրերը եւ տարեցույցները: Հատորը եզրափակում են «Եգիպտահայ մամուլի այբբենական ցանկը» (էջ 359-362), «Եգիպտահայ մամուլն ըստ ժամանակագրութեան»

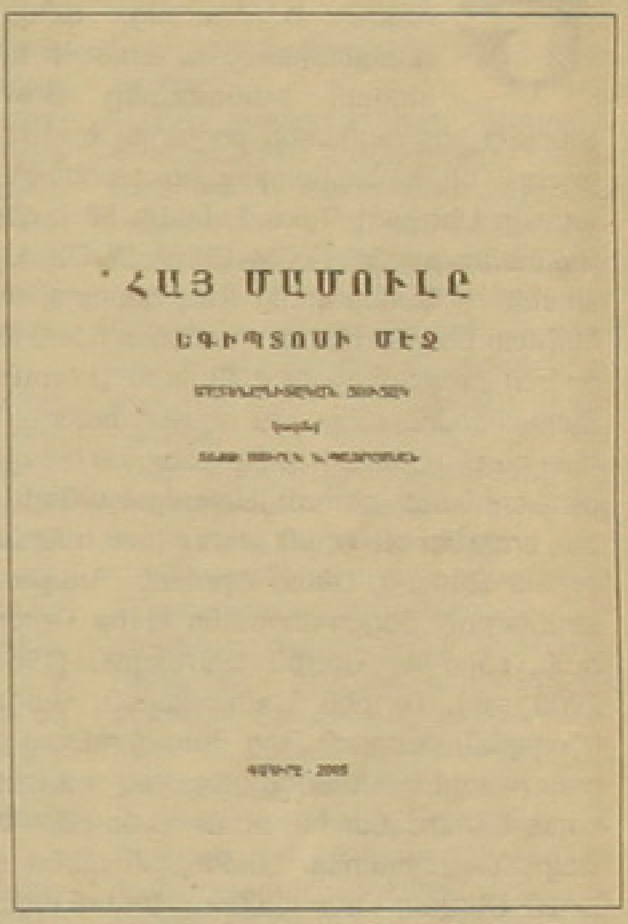

(էջ 363-366), «Եգիպտահայ մամուլն ըստ բնույթի» (էջ 367-371), «Եգիպտահայ մամուլն ըստ պարբերականութեան» (էջ 372-376), «Եգիպտահայ մամուլն ըստ հրատարակութեան վայրի» (էջ 377-378), «Անձնանունների ցանկը» (էջ 379-386), «Եգիպտահայ պարբերական մամուլի տպարանները» (էջ 387-390), «Եգիպտահայ ձեռագիր-մեքենագիր-խմորատիպ-լուսատիպ-դարձատիպ մամուլը» (էջ 391), «Հայ մամուլի սկզբնաւորութիւնը զանազան երկիրներու մէջ» (էջ 392) եւ «Օգտագործուած աղբիւրներ» (էջ 393-395) խորագրերը կրող էջերը:

«Բովանդակությունից» առաջ առանձին ներկայացված է նաեւ «Եգիպտահայ մամուլը ներկայիս» էջը, որը շատ հակիրճ տեղեկություն է տալիս «Յուսաբեր»՝ «Արեւ» օրաթերթերի, «Ջահակիր» երկշաբաթաթերթի, «Տեղեկատու» եւ «Ծիծեռնակ» եռամսյաների, ինչպես նաեւ «Արեւ» օրաթերթի ամսական արաբերեն հավելվածի մասին:

Մեր առջեւ է տիտանական մի աշխատանք, որը երկար տարիների քրտնաջան, **մանրակրկիտ ուսումնասիրության արդյունք է, եւ որի համար շնորհակալական խոսքեր ունենք միայն հարգարժան դոկտ. Պայրամյանին: Վարձքդ կատար:**

«Թերեւս վերադառնամ ...»

10 էջից

կյանքի իմաստը գտան: Այդ մարդիկ կուգան տարին քանի մը անգամ եւ կվերանորոգվին հոգեպես, որովհետեւ բան մը կբերեն իրենց նախնիներու ժողովուրդին, իրենցմե բան մը կուտան ուրիշին: Ասիկա շատ հետաքրքրական երեւույթ էր, որ պատահեցավ հայության հետ: Ֆրանսահայությունը բոլորովին անտարբեր էր հայության հանդեպ: Զարթոնք մը ունեցավ, որուն եկան օգնեցին: Այդ անտարբերության զգացումը մշտական չէ, բան մը կշարժե մեկը:

- Ինչպե՞ս եք մեկնաբանում այն երեւույթը, երբ ավելի երիտասարդ հասակում մարդուն սեւեռուն սկսում է հետապնդել մահվան գաղափարը:

- Կկարծեմ, որ դեպրեսիվ վիճակ մըն է այդպես մտածելը, լուրջ պատճառ մը պետք է ըլլա: Քեզի օրինակ պիտի տամ՝ Մատիսը: Հրաշալի օրինակ մըն է: Մատիսը 70 տարեկանին ուռուցք մը ունեցավ եւ անկողնին մեջ մեկ տարի անշարժ էր, կրնար թերեւս միայն մատները շարժել: Անհույս վիճակ մըն էր, եւ այս մարդը մկրատներ խնդրեց եւ տարբեր գույնի թուղթերե կտրատել տվավ պատկերներ եւ ստեղծեց նոր արվեստի ձեւ մը՝ կոլաժը: Ուրեմն մարդկային արարածի անհույս վիճակին մեջ միշտ կա կարելիություն մը, եթե մեկը օգնե իրեն դուրս գալու այդ վիճակեն: Եվ բժիշկ մը, որ ասիկա չի կրնար ընել, բժիշկ չէ: Բժիշկը պետք է կարենա գտնել ելք մը, որտեղեն կարելի է հիվանդը դուրս բերել:

- Պրն Աքիսկալ, դուք Մատիսի օրինակը բերիք: Արշիլ Գորկիի պարագայում իր կյանքի դրամատիկ ընթացքները հանգեցրին ողբերգության՝ ինքնասպանության:

- Ուրեմն դուն դասախոսությանս ներկա՞ էիր, ճիշտ Գորկիով վերջացուցի:

- Անշուշտ, ոչ, նոր հանդիպեցի ձեզ:

- Տիկինս եւ ես Արշիլ Գորկիի մասին մեծ ուսումնասիրություն գրած ենք՝ անգլերենով: Նվիրված է Միրոյին եւ այդ շրջանի արվեստագետներուն: Ձեւով մը Միրո եւ Գորկի իրարու կնմանին: Միրոն կատալոն էր, Իսպանիո մեջ կբնակեր, Գորկին հայ էր, Ամերիկա կապրեր: Նմանություններ կան, որովհետեւ կատալոնները չէին սիրեր Սպանիան եւ Գորկին միշտ դժբախտ էր սփյուռքի մեջ ըլլալուն: Արշիլ Գորկի սակլոթըյմիկ (վերվարընթաց) անձ մըն էր: Օր մը վատ վիճակի մեջ կրնար շատ հուսահատ վիճակի մատնվելով՝ անձնասպան ըլլալ: Բայց Գորկիին պարագային շատ ուրիշ փաստարկներ ալ կային, իր անցյալի դրամաները, քաղցկեղը կար, ավտովթարը կար, իր նկարներուն հրդեհվիլը:

Հակոբ Աքիսկալը (ձախից 4-րդը) հայ բժիշկների հետ, Երեւանում:

Իմ կարծիքով այս բազմագործոն պատճառներով հանդերձ ամենակարեւորը կնոջը իրմե հեռանալն էր: Մարդը մնաց մենակ, ինչո՞ւ պիտի ապրեր՝ արվեստի համար ավելի՞ սրբանալու: Այդ վերջին գրությունը «Մնաք բարով, սիրելիներս» թերեւս հեգնական իմաստ ունի, «սիրելիներս» կրնան իր կինը եւ զավակները ըլլան, կրնար իր նկարներու մասին ըսել, կամ հարազատներուն, քույրը: Բայց քանի որ անգլերենով գրեց, կխորհիմ իր աղջիկներուն համար է ըսված: Ինքը՝ Գորկին վանեցի տղա մըն էր, ավանդական մարդ մը, արվեստագետ էր. ինքն ալ իր ազատամիտ կողմն ուներ, բայց խանդոտ մարդ էր: Ասկե զատ պատերազմի ժամանակ էր, որպես այր մարդ դրամ չէր կրնար շահիլ, չէր կրնար ընտանիքին հոգ տանիլ, հիվանդ էր. զգացական վիճակ մը ստեղծվեցավ: Մարդ արարածը չէ շինված երկաթե, հոգին փխրուն էր. չդիմացավ... Գիտեր, որ պիտի մեռներ, եւ կարծես թե իր վրա եկած էր ֆիվըր (ջերմություն մը), կարծես թե իր հոգիին ջերմաչափը բարձրացած էր, ինչ բացառիկ գործեր ըրավ կյանքի վերջին տարիներուն՝ իր ամենեն օրիգինալ գործերը:

Ես եւ տիկինս ֆրանսացի նկարիչներու, բանաստեղծներու, բլյուզ նվագող երաժիշտներու խառնվածքը կուսումնասիրենք, ասոր կապը ստեղծագործական պրոցեսին հետ. ստեղծագործական աշխատանքը ունի իր հոգեբանական եւ հոգեախտաբանական բաժինները:

Առհասարակ ես կջանամ արվեստի եւ գրական միջոցները կիրարկել գիտությունը ավելի լավ արտահայտելու համար:

- Կարելի՞ է ասել, որ հոգեբուժության մեջ ձեր հաջողությունները ինչ-որ չափով պայմանավորված են ձեր գրական հակումներով:

- Հարցումը լավ տվիր: Գրական հետաքրքրությունները երկու ձեւով ազդած են իմ գիտական գործունեության վրա: Գրական արձակը ավելի զորավոր է, եթե ունի զորավոր հոգեբանական հենք, եթե առնենք Դոստոեւսկին, Ֆլոբերը, Կաֆկան, Տոլստոյը, Շեքսպիրը, Զոհրապը, Զ. Եսայանը:

Հոգեբուժությունը գոնե այն շրջանին՝ 1969-են սկսյալ, կորսված էր զանազան ուղղություններու մեջ եւ կխարխափեր, կարտահայտվեր անհասկնալի, խրթին լեզվով: Իմ գրական ճաշակը, գրելու ձիրքը պատճառ եղավ, որ գրեմ այնպիսի լեզվով, որ մարդիկ գրավվին: Երբ ստացա Ժան Դը Լեի մրցանակը, որ գրող էր եւ հոգեբուժության մեջ նոր ձեւերը գտավ, ինքզինքիս հարց կուտայի՝ ինչո՞ւ ես այդ մրցանակին արժանի նկատվեցա: Կխորհեի, որ պատճառներեն մեկը այն էր, որ ես Դը Լեի նման իմ ամեն գիտական հոդվածիս վրա աշխատեր եմ, որպես թե ըլլար գրական գործ: Ես երեւի կը վերադառնամ իմ առաջին սիրույս, որն է գրականությունը...

Զրուցեց
ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Երաժշտագիտություն

Երեւանի Ե. Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանը Brevis Studio-ի հետ համատեղ թողարկել է «Սիրոյ յուշեր» երկու ձայնասկավառակից բաղկացած ալբոմը Սիրվարդ Գարամանուկի 58 երգերի ձայնագրությամբ (YCM-135/6 DDD): Այդ տպավորիչ ձեռնարկումը (հայ կոմպոզիտորներից ոչ մեկը չի կարող պարծենալ նման ալբոմով) իրականացվել է Շահան Արծրունու նախաձեռնությամբ, որն այստեղ հանդես է եկել դաշնակահարի եւ ներածական հոդվածի հեղինակի դերում: Մենակատարներն 9 հայ երգիչներ են: Նրանք բոլորը (սոպրանոներ Իրինա Զաքյան, Աննա Շիրոյան, Հրաչուհի Խումարյան, մեցցո-սոպրանո Լիլիթ Գրիգորյան, տենորներ Սուրեն Զուռաբյան (1964-2003 թթ.), Ռուբեն Նուրիջանյան, Կարեն Միրզոյան, բարիտոն Գոռ Հարությունյան եւ բաս Վահան Մակվեցյան) լավ հայտնի, հմուտ երաժիշտներ են, որոնք համերգներ են տալիս առավելապես կամերային ժանրում: Նրանք Սիրվարդ Գարամանուկի երգերն առաջին անգամ երգեցին նրա հեղինակային վոկալ համերգի ժամանակ 2003 թ. մայիսին, Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում: Պոլսից եկած հեղինակի ներկայությամբ այն ժամանակ ներկայացված 26 երգերը հաճելի անակնկալ դարձան ունկնդիրների համար: Իսկ սկավառակների ալբոմի թողարկումը հնարավորություն է տալիս լրացնել Գարամանուկի «երգչային դիմանկարը»:

Ալբոմի ներածականում Շ. Արծրունին տալիս է Ս. Գարամանուկի (ծնվ. 1912 թ.) երգերի ծավալուն բնութագիրը, հաղորդելով կենսագրական որոշ մանրամասնություններ: Ճիշտ է, ափսոս, որ ալբոմը չի պարունակում երգերի ստեղծման տարեթվերը. դա հնարավորություն կտար հասկանալու կոմպոզիտորի ոճի զարգացումը: Պարզ է միայն, որ Գարամանուկը երգերը գրել է ստեղծագործական ողջ գործունեության ընթացքում, սկսած 1940 թ., երբ վերջնականապես ավարտեց իր երաժշտական մանկավարժական կրթությունը:

Շ. Արծրունին ներածական հոդվածում Գարամանուկի երգային ստեղծագործությունն այլաբանորեն նկարագրում է հետեւյալ կերպ. «Սիրվարդ Գարամանուկի երգերը կարելի է նմանցնել կենսունակ ծառի մը: Այստեղ՝ անոր երաժշտութեան արմատները թաղուած են հայկական մշակոյթի աւանդոյթներուն մէջ: Կոճղը կազմուած է Շումանի գերմանական ժանրի lied-երով. ճիւղերը զարդարուած՝ ռուսական ռոմանսներու սաղարթներով, իսկ ափեն ինքնին յագեցած՝ Գարամանուկի իւրայատուկ ձայնով» (տե՛ս ալբոմը, էջ 12):

Այս բնութագրման մեջ հետաքրքրություն է առաջացնում համեմատությունը գերմանական ռոմանտիկ ավանդույթի հանճար Ռոբերտ Շումանի հետ, որի կարեւորությունն այսօր նոր լույսով վերածնվում է հենց վոկալ երաժշտության մեջ: Գարամանուկը Շումանին մերձենում է իր ստեղծագործական խառնվածքի գլխավոր հատկանիշի՝ քնարականության շնորհիվ, որին շաղկապվում է հենց գերմանացիների բնորոշած «Innererlichkeit» (ինքնախորասուզում) հատկանիշը:

Բանաստեղծական խոսքի հետ կապված վոկալ երաժշտությունն ի վիճակի է առավել որոշակիորեն հաղորդելու քնարականության գծերը: Եվ Գարամանուկը դա լավ է հասկանում, դիմելով հենց քնարական կամ քնարափիլիսոփայական բնույթի պոեզիային: Վերջին երկու հարյուրամյակների տարբեր տարիների հայ բանաստեղծները (իսկ երբեմն էլ հայերեն թարգմանված արեւմտաեվրոպացիները) մերձենում են թեմատիկայով, գեղագիտական զգացողությամբ, երբեմն՝ բանաստեղծական ոճաբանությամբ, իսկ որ գլխավորն է՝ «վեհ քնարականության» գծերով: Նրանք ի հայտ են բերում տարբերության նմանություն (եթե ձեւափոխենք Վիկտոր Շկլովսկու «նմանի տարբերություն» արտահայտությունը), այսինքն՝ մի բանում այլ բան տեսնելու եւ կապերի այդ շարքն անվերջ շարունակելու հնարավորություն:

Ովքե՞ր են այն բանաստեղծները, որոնց դիմում է Սիրվարդ Գարամանուկը: Որպես կանոն, խոսքի վարպետներ են, որոնց պոեզիան արդեն դարձել է պատմամշակութային ժառանգություն: (Հետաքրքրական է, որ կոմպոզիտորը զգալի չափով դիմում է նաեւ կին բանաստեղծներին եւ նույնիսկ ինքն է բանաստեղծություններ գրում. սկավառակի վրա առկա է նրա «Եարճան» ռոմանսը): Եվ այսպես, դրանք են Ղազար Սեբաստացին (17-րդ դար), Ալֆրեդ դը Վինյին (1797-1863), Եղիշե արք. Դուրյանը (1860-1930), Պետրոս Դուրյանը (1851-1872), Սիպիլը (Զապել Ասատուր, 1863-1934), Ավետիք Իսահակյանը (1875-1957), Վահան Թեքեյանը (1878-1945), Դանիել Վարուժանը (1884-1915), Միսաք Մեծարենցը (1886-1908), Գուրգեն Թերենցը (1888-1971), Մատթեոս Զարիֆյանը (1894-1924), Ռոբեր Դեսնոսը (1900-1945), Նաիրի Զարյանը (1900-1969), Էդուարդ Սիմքեշյանը (1906-1979), Լիլի Գոչը (1912-1997), Սիրվարդ Գյուլբենկյանը (1913-2003), Սիլվա Կապուտիկյանը (ծնվ. 1919 թ.), Արմենուհի Թերզյանը (1919-1992), Կարպիս Ճանճիկյանը (1920-1946), Զահրատը (ծնվ. 1924 թ.), Զարեհ Խրախունին (ծնվ. 1926 թ.), Բ. արք. Վաղարշը (1927-1998), Իմա Աճեմյանը (1936-1990):

Մենք նշեցինք Գարամանուկի երգերի տեքստերի բոլոր հեղինակներին, թեեւ 58 բանաստեղծությունների լեզվաբառային վերլուծություն արեցինք դրանց բառախմբի տարաբանման նոտասկով: Վերլուծության արդյունքները հերթական անգամ հաստատում են, որ երաժշտական մարմնավորման համար կոմպոզիտորի ընտրած քնարական կերպարների շրջանակը բխում է ընդհանուր ռոմանտիկական ավանդույթից: Դա նվիրական, մտերմիկ, երկյուղած, չափավոր կիրք զգացմունքների աշխարհն է: Քիչ է ասել, թե դա զգացմունքների եւ հույզերի աշխարհ է: Այստեղ հավասարապես առկա են բնությունը (լուսին, գիշեր, երկինք, աստղեր, մայրամուտ, այգաբաց), ոգին (կյանք, մահ), անտեսանելի աշխարհը (երազանք, երազ) եւ ինքը՝ մարդը՝ կույսը, որից բխում է եւ որին ուղղված է պատումը: Մարդ-կույսի երեք բաղկացուցիչներն են հոգին, սիրտը եւ սերը: Երբեմն այդ բառերը դառնում են հասկացություններ, դրանք իրար փոխարինում են իմաստով, քանզի դրանց նշանակությունը նույնականացվում է: Այս առումով հատկանշական են Մ. Զարիֆյանի «Հոգիս» եւ «Կոյսի հոգի», Զ. Խրախունու «Ներբող», Է. Սիմքեշյանի «Եկեսցէ», Լ. Գոչի «Մայիսեան վարդեր», Մ. Մեծարենցի «Սիրերգ», Կ. Ճանճիկյանի «Իրիկունը վերջին» բանաստեղծությունները:

Այսպիսով, վիճակագրական վերլուծությունը ցույց տվեց, որ «Հոգի» բառը ներկա է 58 բանաստեղծություններից 20-ում, «սիրտը»՝ 18-ում, «սերը»՝ 17-ում, «գիշերը»՝ 12-ում, «երազանքը»՝ 10-ում, «երկինքը», «աստղը»՝ 9-ում, ինչպես նաեւ Զահրատի «Բարի երկինք» 10 մասանոց շարքում: Այնուհետեւ հաջորդում են «կյանքը», «մահը», «լուսինը»: Այս չոր վիճակագրությունն ուժգնում է Գարամանուկի «երգերի շրջանակը», եթե օգտագործենք Յ. Այխենդորֆի բանաստեղծությունների հիման վրա Ռ. Շումանի գրած վոկալ շարքի հատկանշական անվանումը:

Հետեւաբար, բանաստեղծական բոլոր տեքստերն ասես անտեսանելիորեն կապված են իրար, եւ սիրո, հոգու ու սրտի, թախծի, անուրջների ու հույսի այդ ջրապտույտը միավորում է ողջախոհ զգացմունքների տրամադրությունը: Զարմացնում է խոսքի այդ ոսկերչական արվեստը, որը միավորում է արեւմտահայ եւ արեւելահայ բանաստեղծական ավանդույթները: Սակավաբառ է բանաստեղծությունը, բայց բազմիմաստ է՝ ահա թե ինչն է գրավում Սիրվարդ Գարամանուկին:

Ընտրելով գլխավորապես 19-րդ դարի եւ 20-րդ դարի սկզբների հայ բանաստեղծների բնորոշ շրջանակ, Գարամանուկը զգայուն է ոչ միայն բանաստեղծության ընդհանուր տրամադրության ու ձեւի, այլեւ բառերի իմաստային արտահայտչականության ընդգծման նկատմամբ: Սակայն, չնայած այն բանին, որ բանաստեղծական տեքստը Գարամանուկի համար ազդակի դեր է խաղում, տեքստերի սեփական երաժշտական մեկնաբանումը տարբերվում է ժանրային բազմազանությամբ: Դրանք ժողովրդական քառյակային երգեր են եւ ասերգային բալլադներ, քաղաքային բանահյուսության վրա հիմնված զուտ կամերային տիպի նրբագեղ ռոմանսներ կամ երգեր: Հետաքրքրական է կոմպոզիտորի վոկալ երաժշտության վրա օպերային ձեւերի, քնարական տարրերի եւ աշուղական երգերի, մանավանդ պանդուխտների երգերի ազդեցությունը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

«Սիրո յուշեր»

Սիրվարդ Գարամանուկի հեղինակային CD-ն

Այսպիսով, ժանրային բազմազանությունը բխում է բանաստեղծական տեքստի հետ Գարամանուկի աշխատանքից: Նա հաճախ կրկնում է առանձին բառեր, տողեր եւ նույնիսկ տուն, ինչպես դա տեղի է ունենում Զահրատի խոսքերով գրված շարքում, որտեղ Գարամանուկը 10 առակներ երաժշտականացնում է տարբեր ժանրերում, մերթ ասերգային ոճով («Բարի երկինք»), որպես վալս («Երկնածիծաղ») կամ ֆուգատո («Երկնասիրաբանություն»), մերթ էլ շումանյան երգայնության («Երկնաքար»), ավանդական քաղաքային ռոմանսի («Երկնահրավեր») կամ գունագեղ պատկերի («Ասուպ») ոճով: Բառերի ու տողերի կրկնությունը ձգում է բանաստեղծական ձեւը, ի հայտ բերում իմաստային թաքուն երանգներ, ինչպես նաեւ փոխում է բանաստեղծական խոսքի չափն ու ռիթմիկան: Այսպես, որպես երգի հիմք ընդունված Վ. Թեքեյանի «Փափագ» բանաստեղծության հատվածը վերջին բառերի («Իմ հոգիիս մէջ միայն») կրկնության շնորհիվ եռատող տնից վերածվում է քառատողի: Երաժշտական առումով նման սկզբունքն առավել համապատասխանում է երգային ժանրի առոգանության կառուցվածքին:

Բառերի կրկնությունը կամ ռոմանսի մեղեդու վանկային երգեցողությունը նույնպես փոխում են բանաստեղծության նախկին ռիթմաշարահյուսական կառուցվածքը: Այդ երեւույթը երաժշտության տեսության մեջ ստացել է «հանդիպական ռիթմ» անվանումը, երբ ոտանավորի ռիթմիկ կառույցը երաժշտության մեջ չի գտնում համարժեք մարմնավորում: Օրինակ, թախծոտ ռոմանսի ժանրով Գարամանուկի գրած «Օրէ օր»-ում եւ ռախմանինովյան սիրո ձոն հիշեցնող «Խօսք առ բանաստեղծուհին»-ում (տեքստում 2 եւ 4 տողանոց ընդամենը 2 տուն կա) բառերի կրկնությունը փոխում է բանաստեղծական վանկաչափություն: Դրա հետ մեկտեղ կոմպոզիտորը հետեւում է էկվիռիթմիայի, այսինքն՝ վանկային ռիթմիկայի զուգադիպման սկզբունքին, որը մենք տեսնում ենք դինամիկ զարգացում ունեցող «Իրիկունը վերջին» բալլադում (ռոմանսի բոլոր երեք անվանումները ստեղծված են Գարամանուկի սիրելի բանաստեղծ Կ. Ճանճիկյանի ոտանավորների հիման վրա):

Հայկական երաժշտության մեջ տաղային եւ աշուղական ավանդույթին առնչվող վանկային երգեցողության հնարը Գարամանուկն օգտագործում է ասերգային ոճի արտահայտչականության համար. «Ես որ մեռնեմ» (Ա. Իսահակյան), «Սպասում» (Բ արք. Վաղարշ), «Մի մերձենար յիս» (Ե. արք. Դուրյան), «Օրօրոցի մօտ» (Ս. Կապուտիկյան), «Ի՞նչ կըսեն» (Պ. Դուրյան), «Կոյսի հոգին» (Մ. Զարիֆյան):

Վերջին երկու երգերն ունեն տեքստի երկխոսական կառուցվածք. կոմպոզիտորը «Կոյսի հոգին» լուծել է զուգերգի ձեւով, ինչպես փեսացուի եւ հարսնացուի ժողովրդական սիրերգ:

Վոկալ երաժշտության վարպետ Սիրվարդ Գարամանուկն օժտված է շռայլ մեղեդիկ ձիրքով: Նա ներշնչանք է քաղում տարբեր՝ արեւելյան ու եվրոպական, գեղջկական ու քաղաքային մեղեդիկ աղբյուրներից: «Տաղ սիրոյ»-ում առկա է միջնադարյան տաղի (Ղ. Սեբաստացի) նմանությունը, իսկ «Կուզես լինեմ»-ում (Ա. Իսահակյան)՝ 19-րդ դարի աշուղային քառյակային երգի ոճավորումը: «Այնքան շատ» (Ռ. Դեսնոս) երգը մոտեցված է զգացմունքների շումանյան տիպի գերհագեցվածությանը, իսկ Կ. Ճանճիկյանի «Խօսք առ բանաստեղծուհին» եւ Մ. Զարիֆյանի «Հոգիս»-ը հրճվանքով ու դինամիկ բարձրակետով՝ ռախմանինովյան ռոմանսներին: «Մի դպիք» երգը (Մ. Զարիֆյան) զուգորդվում է Ն. Ռիմսկի-Կորսակովի օրիենտալիզմի հետ, իսկ «Խարխափում» զուգերգը (Ա. Կոտեյան) ձեւի պարզությամբ եւ մեղեդու հստակությամբ հիշեցնում է Մ. Գլինկայի «Արտույտ» ռոմանսը, վերջապես «Սիրտը» երգի նրբագեղ պարային մեղեդին (բանաստեղծությունն սկսվում է «Անմեղ աղջիկ, անուշ աղջիկ» բառերով) հիշեցնում են Ա. Տիգրանյանի «Անուշի» թեմաները:

Զգալի թվով երգեր մերձենում են քաղաքային ռոմանսի ժանրին. մերթ Ռոմանոս Մելիքյանի վերածնած ոճով («Եկեսցէ»), մերթ քնարական-թախծոտ, պոեմների լայն վոկալ ծավալով («Սկսիլ...», Պ. Սեւակին հոգեհարազատ Ռոբեր Հասսեճյանի բանաստեղծությունը), մերթ որպես ավանդական քաղաքային ռոմանս («Երկնահրավեր», ըստ Զահրատի», «Ի՞նչ անեմ, որ հավատաս», ըստ Ն. Զարյանի) կամ ժամանակակից հայկական երգ «բլյուզի ոճով» («Մայրամուտ», խոսք Կ. Ճանճիկյանի):

Վոկալ պարտիային համապատասխան բազմազան է դաշնամուրային նվագակցության դերը: Գարամանուկը սիրում է կիթառային հանդարտ նվագակցությունը կամ զուտ ակորդային, arpeggio-ի ձեւով ենթանվագը: Բայց հաճախ դաշնամուրային պարտիայի դերը զարգացվում է, ինչպես «Ի՞նչ կըսեն» կամ «Խօսք առ բանաստեղծուհին» երգերում (այստեղ հետաքրքրական է դաշնամուրային ֆակտուրայի ընդհատուն կառուցվածքը): «Լուսինին» (Դ. Վարուժան) քնարական հովվերգությունում, որտեղ արտաքին բնանկարն արտացոլում է տոչորվող հոգու ներքին վիճակը, դաշնամուրի պարտիայի մեջ ներմուծվում է ձգվող հնչյուն (դամ): Տպավորվում է նաեւ վոկալին ուղեկցող ինքնուրույն դաշնամուրային ձայնը. նման արտահայտիչ կոնտրապունկտի հանդիպում ենք Լ. Գոչի «Մայիսեան վարդեր»-ում եւ ողբերգական «Եթէ»-ում (Ա. Թերզյան), որոնք ըստ երեւույթին վերաբերում են կոմպոզիտորի ուշ շրջանի ստեղծագործությանը:

Գարամանուկը չի հրաժարվում նաեւ դաշնամուրային միանվագներից ու հավելումներից, ինչպես «Սիրերգ» երգում (Վ. Կոմիկյան), որը մոտ է Հարո Ստեփանյանի եւ հատկապես Էդուարդ Աբրահամյանի ռոմանսներին, կամ նկարագրական տարրերից, ինչպես «Գայլի մահը» երգի (Ա. դը Վինյի) տագնապալի tremolando-ն կամ երգը շրջանակող դաշնամուրային նախաբանն ու վերջաբանը, ինչպես «Երեք կոչերը» հրաշալի պոեմում (Վ. Թեքեյան) կամ վերջապես ընկնող աստղի փայլը նմանակող glissando-ով սկզբնական հատվածը «Ասուպ» երգում:

Վերջում՝ նշենք սկավառակների ալբոմի արտաքին ձեւավորումը (Արմեն Կարապետյան), բանաստեղծական տեքստերի հրատարակումը հայերենով եւ անգլերենով (խմբագիրներ Հենրիկ Բախչինյան եւ Քրիստոֆեր Հ. Զաքյան), որոնք ապահովում են Սիրվարդ Գարամանուկի երաժշտությանն արժանի որակ: ■

Հայաստանն ուզում է սեփական պատմությունը վերագնահատած, ժողովրդավարական արժեքները հարգող հարեւան երկիր ունենալ

Հոկտեմբերի 3-ին մեկնարկելու են Եվրոմիությանը (ԵՄ) Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունները: Դրանք կարող են 10-15 տարով նախորդել անդամակցել-չանդամակցելու որոշմանը, սակայն շատ ավելի վաղ, քան այսօր կարելի էր ունենալ այդ խնդրին տեսական հստակ մոտեցում, որը աշխարհաքաղաքական գործընթացներում շահեկան դրսեւորումների օգտագործման հնարավորությունը ի դերեւ չաներ: Նման մոտեցման առկայությունն ըստ էության փաստվեց երեկ Մամուլի ազգային ակումբում ծավալված քննարկման ընթացքում:

Հայաստանը միակ երկիրը չէ, ում ձեռնտու է Թուրքիան տեսնել սեփական պատմությունը վերագնահատած, կանխատեսելի ու ժողովրդավարական արժեքները` մարդու եւ ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները հարգող պետություն: Այս մոտեցումը ներկայացրեց Հայաստանի հանրապետական կուսակցության ներկայացուցիչ Սամվել Նիկոյանը: Հայաստանի քրիստոնեադեմոկրատական կուսակցության նախագահ Խոսրով Հարությունյանի կարծիքով` Թուրքիան այդպիսին տեսնելու համար հարկավոր է, օգտվելով ստեղծված միջազգային քաղաքական զարգացումներից, եվրոպական տրցակում տեղավորել որոշ հայկական հարցեր: Ինչը կարող է դառնալ Թուրքիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման արդյունավետ եւ վճռորոշ գործոն, հատկապես որ Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցության նախապայմանն է Հայոց ցեղասպանության եւ Կիպրոսի հանրապետության ճանաչումը: Իսկ ԵՄ-ի համար երկակի քաղաքականությունն անընդունելի է: Սակայն դրա կիրառման դեպքում Թուրքիան նախապայմանը կատարած չի լինի, ընդգծեց Ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի հանձնաժողովի նախագահ Մհեր Շահգելդյանը, հետեւաբար եւ կշարունակի չհամապատասխանել ԵՄ-ին անդամակցելուն անհրաժեշտ չափանիշներին: Խնդրին Հայ հեղափոխական դաշնակցության (ՀՅԴ) մոտեցումներում, ինչպես իր խոսքում ընդգծեց Հայ դատի գրասենյակի պատասխանատու Կիրո Մանոյանը, կարեւորվում է Թուրքիայում բարեփոխումների իրականացումը մինչ ԵՄ անդամակցությունը:

Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանի համոզմամբ` ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության հարցը Հայաստանը պետք է դիտարկի ոչ միայն Հայոց ցեղասպանության ճանաչման համատեքստում, այլեւ աշխարհաքաղաքական զարգացումների` հաշվի առնելով Իրան-Թուրքիա մրցակցության հեռանկարներն ու տարածաշրջանում Թուրքիայի միջոցով արտահայտվող Իսրայելի շահերը:

«Ազգի» քաղաքական մեկնաբան Հակոբ Չաքրյանն ուղղակի հիշեցրեց «Եվրոպա. նոր հարեւանություն» ծրագրի մասին, որի իրագործումը ենթադրում է Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին: Մինչդեռ Հայաստանը անդամակցում է այդ ծրագրին եւ այդ պարագայում անհնար է միաժամանակ դեմ լինել ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությանը:

Պաշտոնական Երեւանը, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի խորհրդական Արսեն Ավագյանի տեղեկացմամբ, ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը դրական կհամարի, եթե կայանա իրական բարեփոխումների եւ ոչ քաղաքական որոշման արդյունքում:

ՆՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Թուրքիան բարեբախտություն է աշխարհի խաղաղության համար», ասում է Մեսրոպ պատրիարքը

Հոկտեմբերի 3-ին, ամենայն հավանականությամբ, Եվրոմիությունն անդամակցության բանակցություններ կսկսի Թուրքիայի հետ: Հիշեցման կարգով նշենք, որ բանակցությունների սկզբնավորման որոշումն ընդունվել է դեռեւս 2004 թ. դեկտեմբերի 17-ին Բրյուսելում ԵՄ անդամ երկրների գագաթաժողովում: Սակայն այս որոշումը բոլորովին չէր թուլացրել ԵՄ-Թուրքիա հարաբերությունների լարվածությունը:

Այլ կերպ` հարաբերությունները հարթ չէին ընթանում: Ահա Կիպրոսի Հանրապետության ճանաչման եվրոհանձնաժողովի որոշումը համադրվեց Հայոց ցեղասպանության ճանաչման Եվրոխորհրդարանի որոշման հետ եւ բանակցությունների մեկնարկից ընդամենը մի քանի օր առաջ դրանք աննախադեպ սրվեցին: Թեեւ ինչպես Կիպրոսի Հանրապետության, այնպես էլ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը որպես նախապայման Թուրքիային առաջադրվում են ոչ թե ԵՄ-ի հետ բանակցությունների, այլ անդամակցության համար, այնուամենայնիվ, Անկարան դրան բուռն հակազդեցություն ցուցաբերեց:

Հարցը, սակայն, սոսկ Անկարայի պաշտոնական հակազդեցությունը չէր միայն, այլեւ զուգահեռ դրան ԵՄ-ի հետ անդամակցության բանակցությունների նպատակահարմարության շուրջը երկրում ծավալվող բանավեճերը: Մինչ Թուրքիայի հասարակական-քաղաքական որոշ կազմակերպություններ բանակցություններից հրաժարվելու կոչով դիմում էին վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի կառավարությանը, Կ. Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանն էլ առանձին նամակներով դիմել է Գերմանիայի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերին, նրա մրցակից Անգելա Մերկելին, ԵՄ-ի երկրների նախարարներին եւ Եվրոխորհրդարանի 732 խորհրդարանականներին:

Թուրքական «Վաթան» թերթը սեպտեմբերի 30-ի համարում ամենապատիվ պատրիարքի նամակը համարում է «ցնցող» եւ նշում, որ դժվար է պատկերացնել ավելի դիպուկ պատասխան, քան այդ նամակն է ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը Հայոց ցեղասպանության ճանաչմամբ պայմանավորող Եվրոխորհրդարանին:

Ահա թե նամակում, ըստ «Վաթանի», ինչ է գրել Մութաֆյան պատրիարքը. «Իբրեւ Թուրքիայի հայերի պատրիարք եւ Թուրքիայի Հանրապետության քաղաքացի, ցանկանում եմ, որ ձեր գործունեությունը բարի լինի

ողջ մարդկության համար: Մարդկության պատմության այս կարեւորագույն փուլում դուք այն առաջնորդներից եք, որոնք մեծ դեր են կատարելու ոչ միայն իրենց երկրի, այլեւ ԵՄ-ի եւ աշխարհի ապագայի համար:

Ներկա պահին, երբ արծարծվում է քրիստոնյա եւ իսլամական աշխարհների «քաղաքակրթությունների հակամարտությունը», ԵՄ-ի սնուցած «քաղաքակրթությունների հաշտեցումը» մեզ` Արեւելքի քրիստոնյաներիս համար հուսադրող հիմնական նպատակ է: Իսլամական աշխարհի հետ դարեր շարունակ համակեցության մեջ գտնվող մեր` Արեւելքի քրիստոնյաներիս փորձը ցույց է տալիս, որ բնակչության ճնշող մեծամասնությամբ մահմեդական Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին կենսական նշանակություն ունի աշխարհի խաղաղության առումով: Աշխարհի խաղաղության համար Թուրքիան այն շանսն է, որը չի կարելի ձեռքից բաց թողնել: Մեզ մտահոգում են տարբեր շրջանակների ճնշումները, որոնք նպատակամղված են Թուրքիայի անդամակցության գործընթացի սառեցմանը: Մինչդեռ օտարման եւ կասկածանքի մոտեցումները ստիպում են Թուրքիային, որ նա պարփակվի իր մեջ: Այս զարգացումները լուրջ հարված են հասցնելու ոչ միայն Թուրքիային եւ Եվրոպային, այլեւ Արեւմուտք-Արեւելք հաշտեցմանը:

Մեր մեծագույն հույսը Թուրքիայի շուրջը Եվրոպայում ծավալվող բանավեճերի հանգեցումն է դրական արդյունքի: Աղոթում ենք ԵՄ-ի խաղաղության ծրագրում իմ երկրի` Թուրքիայի եւ ներկայացրածս թուրքահայերի ներգրավվածության համար: Ինչպես գիտեք, Հիսուս Քրիստոսն ասել է. «Երանի խաղաղության կողմնակիցներին, քանզի նրանք կոչվելու են Աստծո զավակներ»: Հանուն ավելի լավ ապագայի կարող ենք կյանքի կոչել Քրիստոսի մարգարեական խոսքերը»:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

ՌԱԶՄԱԿԱՅԱՆԸ ԴՈՒՐՍ ԲԵՐԵԼՈՒ ՊԱՀԱՆՋԻՑ ՀԵՏՈ

ԵՄ-ը եւ ԱՄՆ-ը պատժում են Ուզբեկստանին

Միացյալ Նահանգները սառեցրել է Ուզբեկստանին 21 մլն դոլարանոց ֆինանսական օգնության հատկացումը: Այդ մասին լրագրողներին հայտարարել է Սպիտակ տան մամլո քարտուղար Շոն Մակորմիկը: Վաշինգտոնի այս քայլն Անդիջանի մայիսյան դեպքերի անկախ քննության անցկացումից Տաշքենդի հրաժարման պատասխանն է:

Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ ավելի վաղ` հինգշաբթի օրը, Եվրոմիությունը որոշել էր պատժամիջոցներ ձեռնարկել Ուզբեկստանի դեմ: Պաշտոնապես այդ մասին կհայտարարվի երկուշաբթի օրը, Լյուքսեմբուրգում ԵՄ արտգործնախարարների հանդիպման ժամանակ: Բայց արդեն իսկ հայտնի է, որ պատժամիջոցները վերաբերում են Ուզբեկստանին զենք վաճառելուն, ուզբեկ պաշտոնյաներին այցագրեր տրամադրելու արգելմանը եւ օգնության ծավալների կրճատմանը:

BBC-ն ընդգծում է, որ ԵՄ պատժամիջոցները նույնպես պայմանավորված են Անդիջանի դեպքերով, որտեղ մայիսին կառավարական զորքերի կրակից զոհվեցին մոտ 800 ցուցարարներ:

ԱՄՆ պետքարտուղարի եվրոպայի եւ եվրասիայի գործերի գծով օգնական Դենիել Ֆրիդը հինգշաբթի օրը խոստովանել է, որ Անդիջանի դեպքերից հետո Տաշքենդը Վաշինգտոնի հետ այլեւս չի գործակցում հակաահաբեկչական պայքարում: Նախագահ Իսլամ Քարիմովը վերջերս հրաժարվում է 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ից հետո ԱՄՆ-ի հետ ձեռք բերված պայմանավորվածություններից եւ պահանջում է ամերիկյան զորքը դուրս բերել Ուզբեկստանից:

«Անդիջանի ջարդի» համար խիստ քննադատության ենթարկված Տաշքենդը ԱՄՆ-ից պահանջում է կես տարում դատարկել ուզբեկա-աֆղանական սահմանի մոտ գտնվող Կարշի-Խանաբադի ամերիկյան ռազմակայանը:

Անցյալում ամերիկացիները հավանություն էին տվել Ուկրաինայի եւ Բելառուսի նկատմամբ ԵՄ սահմանած պատժամիջոցներին: Բայց առաջին անգամն է, որ իրենք են նման միջոցներ ձեռնարկում Ուզբեկստանի դեմ:

Թռչնագրիպը սպառնում է 150 մլն մարդու

Թռչնագրիպի համաճարակը երկրի վրա կարող է 150 մլն զոհ պատճառել, գտնում են Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության փորձագետները: Առկա է իրական վտանգ, որ հիվանդության վիրուսն առաջիկայում որակապես կփոփոխվի եւ կախտահարի մարդկանց` իրար վարակելու միջոցով: Այդ մասին հինգշաբթի օրը հայտարարել է ԱՀԿ ներկայացուցիչ Դեյվիդ Նաբարոն: Նրա խոսքերով, եթե վտանգավոր հիվանդությունից պաշտպանող օպերատիվ միջոցներ չձեռնարկվեն, ապա համաճարակից կզոհվի մինչեւ 150 մլն մարդ:

Եթե համաշխարհային հանրությունն անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկի հիվանդության կանխարգելման եւ համաճարակի դեմ ուղղված դեղամիջոցների ստեղծման ուղղությամբ, ապա կհաջողվի զոհերի թիվն իջեցնել 5 միլիոնի, ասել է Նաբարոն: «Ռոյթեր» գործակալությունը հիշեցնում է, որ 1918 թ. սկսված գրիպի վերջին համաճարակի զոհերի թիվը 40 մլն է:

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը Նաբարոյին հինգշաբթի օրն է նշանակել թռչնագրիպի համաճարակի դեմ պայքարի գծով ծրագրերի համակարգող:

2003 թ. վերջերից Հարավարեւելյան եւ Արեւելյան Ասիան ճարակած թռչնագրիպից արդեն մահացել է 66 մարդ: Բոլորն էլ հիմնականում շփվել էին վարակված կենդանիների հետ: Շրջանում համաճարակի տարածումը կանխելու նպատակով արդեն ոչնչացվել է 140 մլն հավ, իսկ թռչնաբուծական արդյունաբերության կորուստները գնահատվում են 10-15 մլրդ դոլար: Վերջերս թռչնագրիպ հայտնաբերվեց Ռուսաստանում եւ Ղազախստանում: Բայց այդ երկրներում մարդկանց վարակման դեպքեր առայժմ չեն արձանագրվել:

Առայժմ վարակը չի տարածվում մարդուց մարդ:

Շիաների դեմ ահաբեկչությունը շարունակվում է

Բաղդադից հարավ ընկած Հիլա քաղաքում երեկ առավոտյան ականված ավտոմեքենայի պայթյունից սպանվել է 10 մարդ, 12-ը վիրավորվել է: Ոստիկանության աղբյուրներ վկայակոչելով «Ֆրանսպրեսը» հաղորդում է, որ պայթյունը տեղի է ունեցել քաղաքի բազմամարդ շուկաներից մեկում: Հիլայում ապրում են գլխավորապես շիա մահմեդականներ: Այս պայթյունից ընդամենը մի քանի ժամ առաջ` նախորդին երեք հուժկու պայթյուններ էին տեղի ունեցել Բաղդադից 70 կմ հյուսիս ընկած Բալադ քաղաքում: Դա նույնպես շիաներով բնակեցված քաղաք է: Վերջնական տվյալներով` այդ ահաբեկչությունների զոհերի թիվը 85 է, վիրավորների թիվը` 110:

Բալադում տեղի ունեցած ահաբեկչություններն, որոնց մասին «Ազգը» գրել էր երեկ, իրաքցի շիաների դեմ կատարված ամենախոշոր ահաբեկչություններից են Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգի տապալումից ի վեր: «Ալ Ղաիդայի» իրաքյան մասնաճյուղի առաջնորդ Աբու Մուսաբ ալ Զարքաուին սեպտեմբերի 14-ին պատերազմ հայտարարեց շիա համայնքին եւ նույն օրը եւեթ Բաղդադում մի շարք ահաբեկչություններ իրականացրեց ականված ավտոմեքենաներով: Այդ օրը զոհվեց 130 մարդ, գլխավորապես շիա համայնքի ներկայացուցիչներ:

Սուննի արմատականները շիաներին ամբաստանում են օկուպացիոն ուժերի հետ գործակցելու մեջ: Այս տարվա հունվարին անցկացված ընտրություններում շիաները մեծ հաջողության հասան: Ինքը` վարչապետ Իբրահիմ Ջաաֆարին շիա համայնքի ներկայացուցիչ է:

Անտառային հրդեհների ծուխը ծածկել է Լոս Անջելեսը

Հարավային Կալիֆոռնիայի անտառներում բռնկված հրդեհներն սպառնում են Լոս Անջելեսի արվարձաններին: Ավելի քան երեք հազար հրշեջներ եւ փրկարարներ փորձում են մարել Չեստուորթ քաղաքի մոտակայքում 3 օր առաջ բռնկված անտառային հրդեհը: «Ռոյթեր» գործակալության տվյալներով, հրդեհի ճարակ է դարձել ավելի քան 70 քառ. կմ անտառ: Հրդեհի պատճառն առայժմ անհայտ է:

Քամին երեկ փոքր-ինչ հանդարտվել է, բայց հրշեջներին դեռ չի հաջողվել կանգնեցնել կրակի տարածումը: Առավել աննպաստ իրավիճակի ծագման դեպքում հրդեհը կարող է սպառնալ Լոս Անջելեսի արվարձաններին: RFI ռադիոկայանի տվյալներով, արդեն տներ եւ ավտոմեքենաներ են այրվել քաղաքի հյուսիսային արվարձանում: Լոս Անջելեսի մեծ մասը պատված է խիտ ծխածածկույթով:

Անտառային հրդեհների ճանապարհին ընկած 9 բնակավայրերից տարհանվել են հարյուրավոր մարդիկ: Կրակից առավել շատ տուժած Վենտուրայի եւ Լոս Անջելեսի օկրուգներն իրենց հայտարարել են տարերային աղետի գոտիներ:

Պ. Ք.

ԴԻՄԱԿ՝ ԴԻՄԱԿԻ ՏԱԿ

Անցյալ տարի Կաննի միջազգային փառատոնում ներկայացվեց Սթիվն Հոփքինսի «Փիթեր Սելերսի կյանքն ու մահը» անգլոամերիկյան ֆիլմը, որը Ռոջեր Լուիսի գրքի էկրանացումն է երբեւէ աշխարհ եկած ամենազարմանալի դերասաններից մեկի մասին: Կինոնկարը Կաննում պարգեւ չշահեց, բայց ողողվեց Կինեմատոգրաֆիստների ամերիկյան ընկերության, Ամերիկայի ռեժիսորների գիլդիայի, Բրիտանական անկախ կինոյի եւ այլ մրցանակներով, իսկ դերակատարներից երկուսը՝ Սելերսին մարմնավորած Ջեֆրի Ռաշը եւ Էմիլի Ուոթսոնը արժանացան «Ոսկե գլոբուսների»: «Փիթեր Սելերսի կյանքն ու մահը» նկարահանվել էր մեծ դերասանի կյանքի ու մահվան տարելիցների շեմին: Սելերսը վախճանվեց քառորդ դար առաջ՝ 1980-ի հոկտեմբերին: Եթե նա ողջ մնար, այս սեպտեմբերին կբոլորեր իր կյանքի 80 տարին:

Կինոաստղերի հուշերը կամ ինքնակենսագրությունները, որոնց հաջողությունը գրաշուկայում հաճախ չափվում է պիկանտ մանրամասների քանակով, ընդունված է դասել սենսացիոն հրապարակումների կարգը: 1979-ին իր տուրքը մատուցեց այդ ավանդույթին նաեւ հոլիվուդյան աստղ Բրիթ Էկլանդը՝ լույս աշխարհ բերելով «Իրական Բրիթը» հուշերի գիրքը: 1965-ին այս նորելուկ շվեդ դերասանուհին դարձավ կինոաշխարհի ամենահայտնի տղամարդկանցից մեկի՝ իրենից 18 տարով մեծ Փիթեր Սելերսի հերթական կողակիցը: Դա է նրա կյանքի ամենանշանավոր դերը, ուստի Բրիթն իր գրքում հանրահայտ Սելերսի հետ կիսած ամուսնական առագաստի դեռեւս անհայտ գաղտնիքներն էր պատմում: Բայց նրա խոստովանությունները փոքր-ինչ ուշացած էին, որովհետեւ հիսունն անց Սելերսին արդեն հաջողվել էր նոր մուսա գտնել՝ 24-ամյա Լին Ֆրեդերիքին, որը փոխարինել էր Բրիթին թե՛ ամուսնական առագաստում, թե՛ էկրանին:

Դժվար չէ Փիթեր Սելերսին շփոթել իր կինոհերոսներից մեկի՝ այն խորհրդավոր ջենթլմենի հետ, որին կոչում են Հոֆման համանուն ֆիլմում: Նա իսպառ զուրկ է դոնժուանյան փայլից, ավելի շուտ հիշեցնում է սիրահարված այծամարդու, որը պատրաստ է ամեն միջոցի դիմել՝ դեռատի կնոջ, ուրիշի հարսնացուի սիրտը շահելու համար: Մինչդեռ Սոֆի Լորենը, նկարահանվելով Սելերսի հետ Բեռնարդ Շոուի «Միլիոնատիրուհին» պիեսի էկրանացման մեջ, խաղընկերոջ մասին այլ կարծիք էր կազմել: Այս ֆիլմում Սոֆին խաղում էր միլիոնատիրուհու՝ հրայրքոտ մի տիկնոջ, որը հանդիպում է ոմն հնդիկ բժշկի եւ իր առջեւ պատանու պես երկչոտ տղամարդ տեսնելով՝ նրան գայթակղելու կրքոտ ցանկությամբ է լցվում: Միլիոնատիրուհին նորանոր պատրվակներ է գտնում ու այցի գալիս ամաչկոտ բժշկին, բայց ոչ թե քսակի պարունակությամբ, այլ իր բարեզեղ մարմնի հրապույրներով խեղճին շլացնելու: Փիթեր Սելերսին մնում էր ճակատի քրտինքը սրբելով՝ հառաչել, որ «եթե նման տեսարանները շարունակվեն, իրեն, անկասկած, սրտի պայթյունն է սպասում»: Նրան «անհարմար վիճակի մեջ չդնելու համար» Սոֆին, սեփական խոսքերի համաձայն, առաջարկեց ֆիլմից դուրս թողնել այն տեսարանը, որտեղ ինքը պիտի բժշկի աչքի առաջ մերկանդամ պառկեր վիրահատական սեղանին: Ըստերեւույթին, լուրջ մտավախություն կար, թե իր հնդիկ հերոսի պես ամոթխած անգլիացի Սելերսը կարող է ամենապատասխանատու պահին թաքնվել սեղանի տակ: Նրա հայրենակիցները, որ նկարահանում էին ֆիլմը, եւ հենց Սելերսը ինքն էլ, ընդառաջեցին Սոֆիի ցանկությանը: Բայց միայն Սոֆի Լորենը չգիտեր, թե ինչ խաբուսիկ էր այն մարդու երկչոտությունը, որի կարիերան սկսվել էր անեկդոտիկ պատմությամբ, անպատկառության չափ համարձակ քայլից:

Նա երկու անգամ զանգահարել էր BBC ռադիոկայան եւ հանրաճանաչ աստղերի ձայները նմանակելով՝ ինքն իրեն ջերմորեն երաշխավորել աշխատանքի: Հետագայում Սելերսի ավելի քան 50 կինոհերոսներից յուրաքանչյուրը օժտված էր յուրահատուկ ձայնով: Նա կարող էր նմանակել Մարլոն Բրանդոյին, Հենրի Քիսինջերին կամ նույնքան անվանի մեկ ուրիշին, անգլերեն խոսել գերմանացու, հնդիկի կամ ֆրանսիացու առոգանությամբ, պատճենել բնիկ լոնդոնցու, Օքսֆորդի շրջանավարտի կամ Միացյալ Նահանգների խուլ հարավից ժամանած գավառացու խոսվածքը: Սելերսը ռեկորդ էր սահմանել՝ մեն-մենակ կրկնօրինակելով 17 դերասանի: Նրա համար ամեն մի դեր սկսվում էր կերպարին բնորոշ ձայնը գտնելուց: Սելերսը հավաստիացնում էր, որ դրանից հետո իսկույն հասկանում է, թե ինչպես կարող է իր հերոսը վարվել եւ ինչպես՝ չի կարող: Նա այլեւս չէր մտածում դրա մասին, որովհետեւ, իր խոսքերով, կերպարը ինքն էր դա նրա փոխարեն անում: Սելերսը պնդում էր, թե կարիք չունի «դերասանական խաղի», այսպես կոչված, վերլուծական մեթոդին հետեւելու, երբ թեյի գավաթը սեղանին դնելիս պիտի մտորի. «Այ, հիմա, էսպես կանեմ, հետո էլ՝ էսպես»: Վերամարմնավորման արվեստը նրան տրված էր իբրեւ Աստծու պարգեւ, որը քամելեոնի նման այդ մարդուն հնարավորություն էր տալիս անվերջ կերպարանափոխվելու: Սթենլի Կուբրիկի «Դոկտոր Սթրեյնջլավ կամ ինչպես վերջ տվեցի հուզվելուն եւ սիրեցի ռումբը» երգիծական կատակերգության մեջ, 1963-ին Սելերսը խաղում էր երեք դեր: Իսկ դրանից առաջ, դեռ 1957-ին, երբ 32 տարեկան էր, «Մեր ճշմարտությունը» ֆիլմում հանդես էր եկել յոթ դերակատարմամբ: Սելերսը կարող էր Մարսյան նապաստակի կերպարանքն առնել Լուիս Քերոլի հրաշքների աշխարհում, լինել Ռիչարդ Երրորդ եւ հայտնվել իբրեւ Վիկտորյա թագուհի: Նրա վաղեմի բարեկամը՝ հրապարակախոս Դեյվիդ Սթայնբերգը, հավաստիացնում էր. «Փիթերը դարձել է իր խաղացած բոլոր դերերի եւ իրեն հանդիպած բոլոր մարդկանց հավաքածուն: Նրա հին ու նոր բարեկամներից, գործընկերներից, նույնիսկ հերթական կանանցից ոչ մեկը չգիտի, թե ինչպիսին է Սելերսը իրականում եւ չի կարող այդ մարդու հոգեբանական դիմանկարը ներկայացնել: Նա հավաստի է միայն խաղալիս»: Այս անսովոր մեկնաբանությանը ձայնակցելով՝ «Թայմ» ամերիկյան հանդեսի կինոմեկնաբան Ռիչարդ Շիքլը գրել է. «Անձնական կյանքում Փիթեր Սելերսը գոյություն չունի: Նա լիովին զուրկ է սեփական անհատականությունից, որն անկարող է գտնել կամ գուցե ընդհանրապես չի ուզում փնտրել»: Սելերսը հենց ինքն էր այդ միտքը ներշնչում: Կեսկատակ - կեսլուրջ նա խոստովանում էր Լուիս Քերոլի ոճով. «Ես երբեք էլ ինքս չեմ: Ուղղակի չկամ: Ինձ, վիրահատելով, ասես հեռացրել են իմ միջից»: Սելերսի կենսագրությունը, որ լույս է տեսել Լոնդոնում, 1969-ին, կրում է «Դիմակ դիմակի տակ» խորհրդանշական վերնագիրը: Այդ դիմակներից ոչ մեկն այնքան հարազատ չէր նրա հոգուն, որքան պարտիզպան Չանսը Հել Աշբիի «Այնտեղ լինելով» ֆիլմում: 1979-ին, կինոնկարի պրեմիերայից հետո, 54-ամյա Սելերսը հայտարարեց, թե միշտ ձգտել է կինոյում նման դեր խաղալ եւ այդ ցանկությունն իրագործելով՝ այլեւս ոչ մի հավակնություն չունի:

Ռինգո Սթարի հետ

Թուլամիտ պարտիզպանի ակամա վերելքը դեպի իշխանության վերին ոլորտները Քաջ Նազարի պատմության ամերիկյան տարբերակն է, եւ սրանով արդեն ամեն ինչ ասված է: Վաշինգտոնի ծայրամասից սկիզբ առած նրա քայլքը ավարտվում է մեր փրկիչ Հիսուս Քրիստոսի պես ջրի վրա հանդարտ ճեմելով: Հել Աշբիի ֆիլմը, որի սցենարը հեղինակել է ամերիկացի գրող Եժի Կոսինսկին՝ ըստ սեփական վեպի. քաղաքական պամֆլետ է՝ փիլիսոփայական երգիծանքի եվրոպական ավանդույթներով: Բայց եթե Վոլտերի Պարզամիտը, որն այս աշխարհից չէ, փորձությունների իր ուղին անցնելուց հետո իմաստնանում է, նրա հեռավոր ամերիկացի հետնորդը, «այնտեղ լինելով», այսինքն՝ իր աշխարհում, իրականության ծուռ հայելու մեջ իրեն չի տեսնում: Նրա գիտակցությունը՝ օդից կախ ճերմակ անձեռոցիկի պես, մնում է անբիծ ու անխաթար, ճիշտ իր նման tabula rasa՝ մաքուր տախտակ: Փիթեր Սելերսին, որ սիրում էր խաբուսիկ քողով վարագուրված դատարկ անոթ ներկայանալ, թերեւս ամենից շատ գրավել է իր հերոսի այդ կողմը:

Փիթեր Սելերս

Երբ Հել Աշբիի ֆիլմը, Կաննի կինոփառատոնում մրցանակ շահելով, 1980-ին առաջադրվեց նաեւ «Օսկար» մրցանակի, դերակատարներից միայն Մելվին Դուգլասն արժանացավ Ամերիկյան կինոակադեմիայի պարգեւին: Սելերսն ինքը պրիմադոննայի պես քմահաճ կինոակադեմիայի ուշադրությունը երբեք չգրավեց, իսկ «Այնտեղ լինելով» ֆիլմում նկարահանվելուց մեկ տարի հետո, իրոք, տեղափոխվեց այն աշխարհ: Բայց մշտական գրանցումը անտեսվածների ցանկում պատիվ չբերեց ոչ թե Փիթեր Սելերսին, այլ Ամերիկյան կինոակադեմիային:

Արժե դիտել

✔ **3 հոկտեմբերի, 22.45 Հ1**

«Հայր Գորիո»** *Ռեժիսոր՝ Ժան-Դանիել Վերեգ: Դերերում. Շառլ Ազնավուր, Ջեկի Կարյո, Մայիկ Զիդի, Նադյա Բառանտեն: Ֆրանսիա - Բելգիա, Ռումինիա, 2004:*

Բալզակի դասական վեպի էկրանացումն է դուստրերին անմնացորդ նվիրված հոր մասին, որի դերում Ազնավուրն առանձնակի տպավորություն է գործում:

✔ **5 հոկտեմբերի, 21.15 Культура**

«Բանալի՝ առանց փոխանցման իրավունքի»* *Ռեժիսոր՝ Դինարա Հասանովա: Դերերում. Ելենա Պրոկլովա, Ալեքսեյ Պետրենկո, Լիդիա Ֆեդոսեեւա-Շուկշինա, Զինովի Գերդտ: ԽՍՀՄ, 1976:*

Դպրոցական դրամա՝ ուսուցիչ եւ աշակերտներ հարաբերությունների թեմայով:

✔ **5 հոկտեմբերի, 00.15 Հ2**

«Կապը»* *Ռեժիսոր՝ Վաչովսկի եղբայրներ: Դերերում. Ջենիֆեր Թիլի, Ջինա Գերշոն, Ջեք Պանտոլիանո: ԱՄՆ, 1996:*

Թրիլեր երկու մտերմուհիների ձեռնարկած կողոպուտի մասին:

✔ **6 հոկտեմբերի, 17.00 Премьера**
7 հոկտեմբերի, 15.00, 01.00
8 հոկտեմբերի, 13.00

«Ցուրտ լեռը»* *Ռեժիսոր՝ Էնթոնի Մինգելա: Դերերում. Ջուդ Լո, Նիկոլ Քիդման, Ռենե Զելվեգեր: ԱՄՆ, 2003:*

Էպիկական սիրավեպ, որն «Օսկար» է բերել Ռ. Զելվեգերին:

✔ **6 հոկտեմբերի, 23.30 Հ1**

«Կրակեք դաշնակահարի վրա»** *Ռեժիսոր՝ Ֆրանսուա Տրյուֆո: Դերերում. Շառլ Ազնավուր, Մարի Դյուբուա, Նիկոլ Բերժե, Միշել Մերսյե: Ֆրանսիա, 1960:*

Նշանավոր դաշնակահար Էդուարդ Սարոյանը ծպտվում է պանդոկի երաժիշտ Չարլի Քոլերի կերպարանքի տակ:

✔ **6 հոկտեմբերի, 23.35 Շողակաթ**

«Էփսոմի ջենթլմենը»* *Ռեժիսոր՝ Ժիլ Գրանժե: Դերերում. Ժան Գաբեն, Մադլեն Ռոբինսոն, Լուի դը Ֆյունես, Պոլ Ֆրանկյոր: Ֆրանսիա -Իտալիա, 1962:*

Ռիշար Բրիան-Շարմերին, մի հմայիչ սրիկա՝ Գաբենի մարմնավորմամբ, զբաղված է ձիարշավի խաղագումարների հետ կապված խարդավանքներ հյուսելով:

✔ **6 հոկտեմբերի, 02.20 Культура**

«Աշուն»** *Ռեժիսոր՝ Անդրեյ Սմիռնով: Դերերում. Նատալյա Ռուդինա, Լեոնիդ Կուլագին, Նատալյա Գունդարեւա, Ալեքսանդր Ֆատյուշին: ԽՍՀՄ, 1974:*

Երբեմնի սիրեցյալները երկար տարիներ անց վերստին հանդիպում են:

✔ **7 հոկտեմբերի. 20.50 Культура**

«Խրտվիլակը»* *Ռեժիսոր՝ Ռոլան Բիկով: Դերերում. Քրիստինա Օրբակայտե, Յուրի Նիկուլին, Ելենա Սանաեւա, Սվետլանա Կրյուչկովա: ԽՍՀՄ, 1983:*

Պատանեկան դրամա աղջնակի մասին, որին դասընկերները խրտվիլակ են կոչում:

✔ **9 հոկտեմբերի, 15.00, 01.05**
Премьера

«Խմբերգիչները»* *Ռեժիսոր՝ Քրիստոֆ Բառատյե: Դերերում. Ժերար Ժյունյո, Ֆրանսուա Բեռլեան, Կադ Մեռադ: Ֆրանսիա - Շվեյցարիա - Գերմանիա, 2004:*

Երաժշտության սիրահար ուսուցիչը դժվար դաստիարակվող պատանիների դպրոցում երգչախումբ է կազմակերպում:

✔ **9 հոկտեմբերի, 19.50 1-ый канал**

«Լողափ»* *Ռեժիսոր՝ Դենի Բոյլ: Դերերում. Լեոնարդո Դի Կապրիո, Թիլդա Սուինթոն, Վիրժինի Լեդուայեն, Գիյոմ Կանե, Ռոբերտ Քարլայլ: ԱՄՆ, 2000:*

Ամերիկացի զբոսաշրջիկը հայտնվում է մեկուսի կղզու վրա հաստատված կոմունայում, որը թվում է սպառողական հասարակությունից անջատ երկրային դրախտ:

✔ **9 հոկտեմբերի, 00.35 Россия**

«Վանդակ»* *Ռեժիսոր՝ Թարսեմ Սինգհ: Դերերում. Ջենիֆեր Լոպես, Վինս Վոն, Վինսենթ Դ'Օնոֆրիո: ԱՄՆ, 2000:*

Թրիլեր վտանգավոր մոլագարի մասին, որի ենթագիտակցական աշխարհը պատկերված է նկարագեղ սյուրռեալիզմի շնչով:

✔ **9 հոկտեմբերի, 02.10 1-ый канал**

«Փոլոք»** *Ռեժիսոր եւ գլխավոր դերակատար՝ Էդ Հարիս: ԱՄՆ, 2000:*

Կենսագրական ֆիլմ աբստրակտ էքսպրեսիոնիզմի նշանավոր ներկայացուցիչ Ջեքսոն Փոլոքի մասին:

Էջը պատրաստեց ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Մրցապարեզում լրագրողներն են

«Արենա» բոուլինգի կենտրոնում ձկ կայացավ լրագրողների միջեւ ոուլինգի գավաթի խաղարկու- ան 2-րդ փուլը: Մրցապարեզ էին ււս եկել 16 լրատվամիջոցների 21 սնակիցներ: Մրցաշարն անց- ացվեց օլիմպիական մրցակար- վ: Վիճակահանությամբ մաս- ակիցները բաժանվել էին խմբե- Յուրաքանչյուր փուլում պայքա- ց դուրս էին մնում խմբերում վա- ագույն արդյունքը ցույց տված ասնակիցները: Հաջորդ փուլի ու- գերի համար բավական լարված հետաքրքրական պայքար ծավալ- ց: «Ազգի» մարզական լրագրող ենս Հայրապետյանը, որն առաջին նգամ էր մասնակցում նման մր- ումների, հաջողությամբ հաղթա- րեց նախնական փուլերի ար- յքները: Սակայն կիսաեզրափա- կչում վաստակած միավորները ավականացրին մասնակցելու վագույն եռյակի մրցավեճին:

Գլխավոր պարգեւների համար րափակիչում ուժերը չափեցին արեն Գիլոյանը («Հ1»), Կարեն անյանը («Էֆիր») եւ Միեր Ղալե- յանը («4-րդ իշխանություն»): Այս եռյակի պայքարում հաղթող ճանաչվեց Միեր Ղալեչյանը: 2-րդ տեղը գրավեց Կարեն Վանյանը, 3-րդը՝ Կարեն Գիլոյանը: Նրանք պարգեւատրվեցին հուշանվերներով: Բացարձակ լավագույն արդյունքի համար (145 միավոր) հատուկ մրցանակով պարգեւատրվեց Կարեն Վանյանը: Կանանցից լավագույն արդյունք ցույց տված «Սփյուռքի» լրագրող Էլինա Սարգսյանին եւս հանձնվեց հատուկ մրցանակ:

Նոյեմբերի սկզբին կանցկացվի բոուլինգի գավաթի խաղարկության 3-րդ փուլը: Երեք փուլերի արդյունքներով լավագույն արդյունք ցույց տված մասնակիցները տարեվերջին կվիճարկեն գավաթը:

Որոշվեցին խմբային մրցաշարի մասնակիցները

այացան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խա- կության հերթական փուլի պա- խան հանդիպումները, որոնք ո- ցին խմբային մրցաշարի 40 սնակիցներին: Այդ հանդիպում- ում գրանցվեցին մի քանի ա- նկալ արդյունքներ: Նախ՝ պայ- ց դուրս մնաց ՈՒԵՖԱ-ի գավա- նախորդ խաղարկության եզրա- կիչի մասնակից Լիսաբոնի որտինգը»: Առաջին խաղում տուգալացիները հյուրընկալվե- 2-1 հաշվով հաղթել էին Շվե- յի «Հալմստադին»: Թվում էր, թե հաղթանակը պետք է «Սպորտին- » «հետս կյանք» ապահովի սե- կան հարկի տակ կայանալիք տասխան խաղում: Սակայն դիպումը դրամատիկ ելք ունե- : Պատասխան խաղում շվեդ տբոլիստները հաղթեցին 2-1 շվով, ընդ որում հաղթական գն- ը հյուրերը խփեցին վերջին րո- ն: Խմբային մրցաշարի ուղեգրի տը վճռվեց լրացուցիչ ժամա- կում: Բախտը ժպտաց շվեդնե- , ընդ որում՝ գոլը սեփական դարպասը խփեց «Սպորտինգի» պաշտպան Ժվիրդզաուսկասը:

Պայքարից դուրս մնացին նաեւ «Բայերը», «Ֆեյենորդը», «Օսերը» եւ «Գալաթասարայը»: «Ֆեյենորդը» երկու խաղերի արդյունքով զիջեց Բուխարեստի «Ռապիդին»: Իսկ ահա «Օսերը» պայքարից դուրս մնաց Ֆրանսիայում «Լեւսկիի» խփած գոլի պատճառով: Բուլղարական եւս մեկ ակումբ՝ ԲԿՄԱ-ն պայքարից դուրս մղեց գերմանական «Բայերին»՝ հաղթելով 2 հանդիպումներում էլ: Իսկ Թուրքիայի «Գալաթասարայը» 2 խաղերի արդյունքով զիջեց նորվեգական «Տրոմսեին»:

Բավական հաջող հանդես եկան Ռուսաստանի ներկայացուցիչները: 4 թիմերից 3-ը շարունակում են պայքարը: Խմբային մրցաշարում հանդես կգան Մոսկվայի ԲԿՄԱ-ն, «Լոկոմոտիվը» եւ Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթը», որոնք առավելության հասան համապատասխանաբար «Միդտյուլանդի», «Բրանի» եւ ԱԵԿ-ի նկատմամբ: Իսկ Սամարայի «Կռիլյա Սովետովը», որում հանդես է գալիս ՀՀ հավաքականի պաշտպան Կարեն Դոխոյանը, չկարողացավ հաղթահարել հոլանդական «Ալկմարի» դիմադրությունը: Առաջին խաղում ռուսները հաղթել էին 5-3 հաշվով, սակայն պատասխան խաղում պարտվեցին 1-3 հաշվով:

Ուկրաինական երեք թիմերից պայքարը շարունակում են երկուսը: Դոնեցկի «Շախտյորը» պատասխան խաղում էլ հաղթեց Հունգարիայի «Դեբրեցենին» (2-0): «Դնեպրը», որն առաջին խաղում մրցակցի հարկի տակ ոչ-ոքի էր խաղացել շոտլանդական «Հիբերնիանի» հետ, Դնեպրոպետրովսկում ջախջախեց մրցակցին (5-1): Իսկ ահա Դոնեցկի «Մետալուրգը», որում խաղում է ՀՀ հավաքականի կիսապաշտպան Եղիշե Մելիքյանը, դուրս մնաց պայքարից: ՊԱՕԿ-ի հետ հյուրընկալվելիս առաջին խաղում գրանցվել էր ոչ-ոքի (1-1): Երկրորդ հանդիպումն էլ կրկին ավարտվեց ոչ-ոքի (2-2): Ի հաշիվ մրցակցի դաշտում խփած երկու գոլի, պայքարը կշարունակի ՊԱՕԿ-ը:

Խաղաղ տուր

Արգենտինայի Սան Լուիս քաղաքում ացող շախմատի աշխարհի ա- ջնության 2-րդ տուրի բոլոր չորս րտիաներն էլ խաղաղ ելք ունեցան: րի կենտրոնական հանդիպումը ղարացի Վեսելին Թոփալովի եւ դիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Ա- նդի մրցավեճն էր: Մասնագետների րծիքով, նրանք Պետեր Լեկոյի հետ խարհի չեմպիոնի տիտղոսի գլխա- հավակնորդներն են: 35-ամյա Ա- նդը մրցաշարի ամենափորձառու սնակիցն է: Այս անգամ սեւ խա- քարերով հանդես եկող հնդիկ խմատիստը ստիպված էր պաշտ- նվել: Մրցակիցները խաղարկեցին հնդկական պաշտպանության րբերակը: Թոփալովը գործում էր վականին ակտիվ, նույնիսկ որակ ոհաբերեց: Սակայն Անանդը վստա- րեն էր պաշտպանվում եւ 97-րդ քայ- այլեւս չգտնելով հաղթանակի սնելու ոչ մի ուղի, Թոփալովը հա- ձայնեց ոչ-ոքի արդյունքի:

Մրցաշարն անհաջող սկսած Պետեր Լեկոն Ալեքսանդր Մորոզեւիչի հետ պարտիայում փորձեց շտկել մրցաշարային վիճակը, սակայն չհաջողվեց: 68-րդ քայլին մրցակիցները խաղաղ դաշն կնքեցին: Նույնպիսի ճակատագրի արժանացավ նաեւ Հուդիթ Պոլգարի եւ Մայքլ Ադամսի պարտիան: Աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Ռուստամ Կասիմջանովը, որը ներկայում ՖԻԴԵ-ի վարկանիշային ցուցակում 34-րդ տեղում է, Պիտեր Սվիդլերի հետ պարտիայում չնայած սվիպեց զոհաբերեց, սակայն չկարողացավ հասնել հաղթանակի: Մրցակիցները 3 ժամ 15 րոպե անց կիսեցին միավորը:

Երկու տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը 1,5-ական միավորով գլխավորում են Վեսելին Թոփալովն ու Վիշվանաթան Անանդը: 3-րդ տուրում կկայանան Պոլգար-Կասիմջանով, Անանդ-Ադամս, Մորոզեւիչ-Թոփալով, Սվիդլեր-Լեկո պարտիաները:

Երկրորդ անփառունակ պարտությունը

ուրայելում ընթացող մինչեւ 19 րեկանների կանանց Եվրոպայի աջնության ընտրական փուլի 2- խաղում էլ հայ ֆուտբոլիստուհի- րը հիասթափեցրին: Այս անգամ r հավաքականը 0-10 հաշվով զի- 9 տանտերերին: Հիշեցնենք, որ ա- ջին խաղում ՀՀ հավաքականը ալիայի ընտրանուց 15 անպա- սխան գնդակ էր ընդունել սե- կան դարպասը: Այսպիսով, եր- սուրից հետո Հայաստանի հավաքականը եզրափակում է ընտրական 2-րդ խմբի մրցաշարային աղյուսակը եւ կորցրել է ուղեգրի համար պայքարելու հնարավորությունը: Իսկ առաջատարն Իտալիայի նը: Իսկ առաջատարն Իտալիայի հավաքականն է, որը 2-րդ խաղում էլ ահր օգտին հաղթանակ գրանցեց՝ առավելության հասնելով Ավստրիայի ընտրանու նկատմամբ (3-0): Ավստրիացիներն ու իսրայելցիները երկու խաղից հետո վաստակել են 3-ական միավոր:

Շախմատի նոր մրցաշար Ստեփանակերտում

Հոկտեմբերի 1-11-ը Ստեփանակերտում կանցկացվի «Ղարաբաղ-2005» շախմատի միջազգային մրցաշար, որին կմասնակցեն մեկ տասնյակից ավելի երկրներից ժամանած հանրահայտ շախմատիստներ: Նրանց թվում են միջազգային գրոսմայստերներ Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա), Իվան Սոկոլովը (Նիդեռլանդներ), Վիկտոր Բոլոգանը (Մոլդովա), Նիկարու Նակամուրան (ԱՄՆ), Բու Քսյանգժին (Չինաստան), շախմատային օլիմպիադաների հնգակի չեմպիոն Ալեքսեյ Դրեեւը եւ ուրիշներ: Որպես մրցաշարի պատվավոր հյուր Ստեփանակերտ կժամանի նաեւ միջազգային գրոսմայստեր Լայոշ Պորտիշը:

Հոկտեմբերյան մրցաշարը թվով երկրորդն է, որն անցկացվում է ԼՂՀ մայրաքաղաք Ստեփանակերտում՝ իր շուրջը համախմբելով շախմատային աշխարհի անվանի մարդկանց: Միաժամանակ կանցկացվի երկու՝ 11-րդ եւ 17-րդ կարգերի մրցաշար, որոնք կվարեն, համապատասխանաբար, միջազգային մրցավարներ Արմեն Նիկողոսյանը եւ Յուրի Լոբանովը:

Մրցաշարի պաշտոնական բացումը տեղի կունենա այսօր երեկոյան, Ստեփանակերտի կայազորային սպայի տանը, որտեղ էլ հիմնականում ծավալվելու են շախմատային կրքերը:

Կ. ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Արման Փաշիկյանն արագ շախմատի Եվրոպայի բացարձակ չեմպիոն

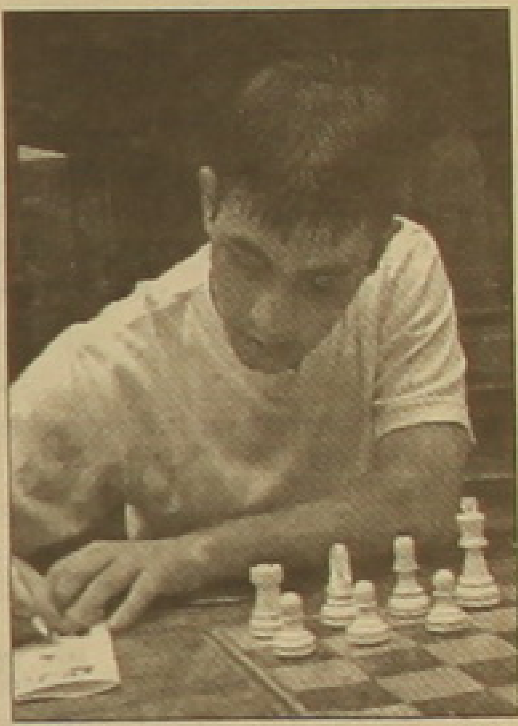

Սերբիայի Հերցեգ Նովի քաղաքում շախմատի Եվրոպայի պատանեկան առաջնության ավարտից հետո անցկացվեց արագ շախմատի մայրցամաքի պատանեկան առաջնությունը տարիքային տարբեր խմբերում: Ինչպես դասական շախմատի մրցաշարում, որտեղ Զավեն Անդրեասյանը դարձել էր մինչեւ 16 տարեկան պատանիների Եվրոպայի չեմպիոն, իսկ Հայկ Թամազյանը մինչեւ 12 տարեկանների մրցավեճում գրավել էր մրցանակային 3-րդ տեղը, արագ շախմատի մրցամարտում էլ հայ շախմատիստները գերազանց հանդես եկան:

Մինչեւ 12 տարեկանների մրցավեճում Հայկ Վարդանյանը նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը, իսկ Սամվել Տեր-Սահակյանը դարձավ արծաթե մրցանակակիր: Եվրոպայի չեմպիոններ դարձան նաեւ Զավեն Անդրեասյանը (մինչեւ 16 տ.) եւ Արման Փաշիկյանը (մինչեւ 18 տ.): Դավիթ Գեւորգյանը (մինչեւ 14 տ.), Վարդան Մովսիսյանը (մինչեւ 18 տ.) արժանացան արծաթե մեդալի, իսկ Ռոբերտ Հովհաննիսյանը (14 տ.) նվաճեց բրոնզե մեդալ: Մրցակարգի համաձայն, Զավեն Անդրեասյանն ու Արման Փաշիկյանը եզրափակիչում վիճարկեցին արագ շախմատի Եվրոպայի պատանիների բացարձակ չեմպիոնի կոչումը: Հաղթելով 1,5-0,5 հաշվով, Արման Փաշիկյանը ճանաչվեց Եվրոպայի բացարձակ չեմպիոն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱՇՁԲ - 05/148 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Մարմարիկ եւ Հրազդան գետերում հակահեղեղային միջոցառումների իրականացման աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով:**

Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1950 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ Հ/Հ 247010010343 «Կոմունանախագիծ» ՓԲԸ -ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Հովոյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 10.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱՇՁԲ - 05/147 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **«ՀՀ Լոռու մարզի Խնկոյան, Հարթագյուղ, Կաթնաջուր, Մեծ Պարնի, Շիրակամուտ, Գեղասար, Սարահարթ, Սպիտակ, Արջուտ, Նոր-Խաչակապ, Լեռնապատ, Վանաձոր, Փամբակ համայնքների, Սպիտակի աջափնյակ, Սպիտակի N 1 պ/կ, Երեւան-Թբիլիսի ա/ճ, երկաթգիծ՝ Փամբակ գետի հունի առանձին հատվածների մաքրման, դիմհարների վերացման, ափապաշտպան պատերի ամրացման եւ դամբերի կառուցման աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով:**

Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1450 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ Հ/Հ 247010010343 «Կոմունանախագիծ» ՓԲԸ -ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Հովոյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱՇՁԲ - 05/149 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Կոտայքի մարզում անտառային պտուղակի հիմնման եւ ճանապարհապաշտպան անտառաշերտի վերականգնման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 2000.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ Հ/Հ 247010010343 «Կոմունանախագիծ» ՓԲԸ -ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Մարկոսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16:00:

Ծանուցում

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

2004 թվականի դեկտեմբերի 14-ից ՀՀ ԱԺ ընդունած եւ ընթացիկ տարվա հունվարի 14-ից ուժի մեջ մտած «Էլեկտրոնային փաստաթղթի եւ էլեկտրոնային թվային ստորագրության մասին» օրենքի համաձայն՝ ՀՀ մաքսային պետական կոմիտեն արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնող տնտեսվարող սուբյեկտներին այսուհետեւ հնարավորություն է ընձեռում անցում կատարել մաքսային ձեւակերպումների իրականացման առավել քաղաքակիրթ գործընթացի, ինչը նրանց թույլ կտա անմիջապես գրասենյակից լրացնել եւ տարածաշրջանային մաքսատներին ուղարկել մաքսային հայտարարագրերը՝ տնտեսվարող սուբյեկտ-մաքսավոր շփումը հասցնելով նվազագույնի:

Մաքսային հայտարարագրման այս նոր եղանակի վերաբերյալ առավել հանգամանալից տեղեկություններ ստանալու նպատակով ՀՀ քաղաքացիները կարող են դիմել ՀՀ ՄՊԿ տեղեկատվական հոսքերի կարգավորման վարչություն՝ Ադ. Իսակովի 10 հասցեով կամ զանգահարել 52-61-87 հեռախոսահամարով:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սեւան քաղաքի** խմելու տնտեսական նպատակով ստորերկրյա ջրաղբյուրներից 100 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Գործունեությունից առաջացած կեղտաջրերը թափվում են քաղաքային կոյուղու կոլեկտոր եւ Հրազդան գետ:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. հոկտեմբերի 6-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԾՁԲ-05/73» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ ԿԱ հարկային պետական ծառայության Սպանդարյանի հարկային տեսչության կարիքների համար «Վարչական շենքի սպասարկման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 625 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Հ/Հ 247010010343 «Կոմուննախագիծ» ՓԲԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Վ. Հովհաննիսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10.00-ին:

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA
LOG ON TO www.azg.am

ՀԱՅՏԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ՀՐԱՎԵՐ

Շինվերանորոգման աշխատանքներ

30 սեպտեմբերի 2005 թ.

1. «Ագրոբիզնեսի հետազոտությունների եւ կրթության միջազգային կենտրոն» հիմնադրամը հրավիրում է բոլոր իրավասու շինարարական կազմակերպություններին մասնակցելու Տերյան 74 հասցեում գտնվող ուսումնական տարածքի վերանորոգման շինարարական աշխատանքների իրականացման մրցույթին:
2. Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն այն կազմակերպությունները, որոնց վերջին 2 տարվա շինարարական աշխատանքների ընդհանուր գումարը 50 մլն ՀՀ դրամից պակաս չէ:
3. Մրցութային փաթեթները եւ բացատրագրերը կարելի է ձեռք բերել ստորեւ նշված հասցեով՝ ներկայացնելով շինարարական լիցենզիայի պատճենը:
4. Վերանորոգման աշխատանքների գնային առաջարկները նշել միայն ՀՀ դրամով, առանց ԱԱՀ-ի:
5. Հայտերը պետք է ուժի մեջ մնան բացման օրվանից 30 օրվա ընթացքում եւ ներկայացվեն կնքված փակ ծրարների մեջ ***մինչեւ 2005 թ. հոկտեմբերի 7-ը, ժամը 16:30,*** հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Տերյան 74, հեռ՝ 522839, 564177:
6. Նշված ժամկետից հետո ստացված հայտերը չեն մասնակցելու հայտերի բացմանը, որը տեղի կունենա 2005 թ. հոկտեմբերի 7-ին, ժամը 17:00-ին, «Ագրոբիզնեսի հետազոտությունների եւ կրթության միջազգային կենտրոն» հիմնադրամի գրասենյակում՝ մասնակցելու ցանկություն հայտնած հայտատուների ներկայությամբ:

armentel
mobile

Եկեք խոսենք

ԱՌԱՋԱՐԿ «ԱՐՄԵՆՏԵԼ»-Ի ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱՊԻ ԲԻԶՆԵՍ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

5 եւ ավելի կապուղիների առկայություն
1 հաշվեհամարի վրա

Երաշխիքային *(6 ամիս լրանալուց հետո կօգտագործվի բաժանորդի վարձավճարները մարելու համար)*	18000/ գին
Միացման վճար	2400 / գին
Ամսական վճար	2800 / գին
Ռոմինգի երաշխիք *(Ռոմինգ ծառայությունն ակտիվացվում է անվճար կրեդիտ քարտի առկայության դեպքում)*	99000/ գին

Ռոպեավճար *շուրջօրյա*

✓ բաժանորդների փակ խումբ ընկերության ներսում	27
✓ դեպի «ԱրմենՏել» -ի բջջային ցանց	35
✓ դեպի VivaCell	35
✓ դեպի «ԱրմենՏել»-ի ֆիքսված հեռախոսացանց	35
կարճ հաղորդագրություն (SMS)	16

Սակագները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ առանց ԱԱՀ

Զեղչեր՝ կազմակերպության ամսական վճարումներից ելնելով	Զեղչերը վերաբերում են յուրաքանչյուր խմբին
0 մինչև 100,000 դրամ	0%
100,000 + մինչև 250,000 դրամ	2%
250,000 + մինչև 500,000 դրամ	3%
500,000 + մինչև 1000,000 դրամ	4%
1,000,000 + մինչև 1,500,000 դրամ	6%
1,500,000 + մինչև 2,000,000 դրամ	8%
2,000,000 + մինչև 2,500,000 դրամ	10%
2,500,000 + մինչև 3,500,000 դրամ	12%
3,500,000 + մինչև 5,000,000 դրամ	15%
5,000,000 + դրամ	20%

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 30.09.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Գինդ» տպագրատանը: